

Notulen Statencommissie Economie en Samenleving (ESA) van 4 oktober 2024

Inhoud

Voorzitter	3
Aanwezig:	3
1 Opening, mededelingen voorzitter, inventarisatie rondvraag/mondelinge mededelingen portefeuillehouder/actualiteiten IPO en vaststelling agenda	5
2 Spreekrecht externen	5
3 Notulen	6
4 Overzicht aanbevelingen, moties en toezeggingen	6
5 Voorraadagenda	6
6 Lijst (AVG) ingekomen stukken en (AVG) uitnodigingen	6
7 KWALITEIT OPENBAAR BESTUUR	7
7.1 Nabespreking AV IPO 2-10-2024	7
7.2 Voorbespreking AV IPO 5-11-2024	7
7.3 Rondvraag/mededelingen/actualiteiten IPO	11
8 CULTUUR EN MAATSCHAPPIJ	11
8.1 Sonderend stuk inzake uitgangspunten steunfunctie sport en regionale sportakkoorden, brief GS van 10 september 2024 (GS DOC-00687449)	11
8.2 Sonderend stuk inzake concept actieplan vrijwilligers (i.r.t. toezegging 9472), brief GS van 10-9-2024 (GS DOC-00682958)	39
8.3 Agenderingsverzoek D66 (Statenlid Jenneskens) mededeling portefeuillehouder inzake Uitvoering motie 3029 Jenneskens	59
9 REGIONALE ECONOMIE	61
9.1 Rondvraag/mededelingen/actualiteiten IPO	61
10 FINANCIËN EN OVERHEAD	61
10.1 Statenvoorstel inzake Legesverordening 2025, brief GS van 17-9-2024	61
10.2 G-24-031 Statenvoorstel inzake Najaarsnota 2024, brief GS van 17 september 2024 (GS DOC-00695200)	73
10.3 Rondvraag/mededelingen/actualiteiten IPO	111
11 Sluiting	111

Presentielijst van de leden van de commissie ESA voor de vergadering van 4 oktober 2024

Voorzitter

Nijenhuis, D.J.

BBB

Griffie

Dijk, J.H.M. van

Schulkens, mevrouw J.A.M.

Leden

Partij

Aanwezig:

Absil, mevrouw drs. M.G.J.A.C.

CDA

Berghorst, mevrouw mr. A.

PvdA

Bijnen, H.M. van

PVV

Bommel, C.P.G. van

BBB

Depondt-Olivers, mevrouw M.L.H.

CDA

Fischer, mevrouw A.M.J.N.

50PLUS

Goossen, I.J.G.

BBB

Hanegraaff, dr. M.C.

CDA

Jenneskens, MA, mevrouw M.T.P.

D66

Jetten, mevrouw T.G.M.

GroenLinks

Jiménez Hastenrath, mevrouw C.L.

PVV

Koopman M SEN, mevrouw S.N.

VVD

Loomans, ir. P.J.M.

Horizon

Nijskens, H.L.M.

VVD

Queisen, A.G.M.

BBB

Smeets, mevrouw C.A.H.

SP

Wolters, mevrouw L.C.C.M.

PvdA

Zeedzen, D.

BBB

Afwezig

--

Het College van Gedeputeerde Staten

Caldenberg, M. van

Demollin-Schneiders, mevrouw E.A.M.B.

Faassen, L.

Kuntzelaers, J.J.M.

Satijn, S.H.M.

Burgercommissieleden

Beckers, N.

JA21

Beucken, L. van den

LOKAAL-LIMBURG

Est, drs. A.M.B. van

50PLUS

Hankel, W.

PvdA

Kraa, J.F.F.

Partij voor de Dieren

Luttels, B.J.G.

BBB

Schoenmakers, H.G.J.

LOKAAL-LIMBURG

Stocks, M.H.D.

D66

Overige aanwezigen

--

Notulist

Het Notuleercentrum

1 Opening, mededelingen voorzitter, inventarisatie rondvraag/mondelinge mededelingen portefeuillehouder/actualiteiten IPO en vaststelling agenda

De voorzitter: Een heel goede morgen voor alle aanwezigen, mensen van de pers en een speciaal woord van welkom aan de heer Beckers van JA21 en mijnheer Lutjens van de BBB, die vandaag voor het eerst deze commissie bemensen. Hartelijk welkom en veel succes, zou ik zeggen vanaf deze kant. Hartelijk welkom bij deze commissievergadering van de Statencommissie Economie en Samenleving. We hebben quorum, dus we kunnen de commissievergadering daarmee openen. Voordat we beginnen een aantal mededelingen vanuit mijn kant. Zoals u heeft kunnen zien en in de nazending is gecommuniceerd is de geplande eindtijd van deze commissievergadering in de avond. Als uw voorzitter doe ik daarom een beroep aan eenieder om de vergaderdiscipline in acht te nemen, zodat de vergadering efficiënt verloopt en mogelijk eerder kan worden afgerond. Weet daarbij dat ik zal sturen op de spreektijden, het aantal interrupties en de beantwoording hiervan. We zullen op een logisch moment de vergadering kort schorsen voor de lunch en er wordt in de namiddag en vroege vooravond een warme snack geserveerd hiernaast. Onder de agendapunten 'rondvraag, mededelingen voorzitter en actualiteiten IPO' wordt nu standaard per commissieonderwerp de link naar de bestuurlijke adviescommissies toegevoegd – u heeft dat kunnen zien – waarmee we ervan uitgaan dat het IPO ook wat meer gaat leven in de commissies. Ten slotte herinner ik u, zoals gebruikelijk natuurlijk, aan de vergaderorde. U voert het woord en doet uw interrupties via de microfoon. U steekt uw hand op als u het woord wenst te krijgen en als voorzitter geef ik u vervolgens het woord. Dan de rondvraag. Zijn er vanuit de commissie nog punten voor de rondvraag? Mevrouw Jenneskens.

Mevrouw Jenneskens (D66): Ja, voorzitter, ik weet niet of dit hier hoort of in de vaststelling van de agenda, maar ik had iets geagendeerd en ik realiseerde me later dat ik vooral vragen had aan GS. Dus het goede nieuws voor de commissie met deze vergaderduur is denk ik dat ik eigenlijk graag van die agendering een rondvraag wilde maken. Dan hoop ik dat we ook wat inlopen van de tijd van vandaag.

De voorzitter: Ik neem aan dat de commissie daar geen problemen mee heeft, om de agenda als zodanig te wijzigen? Formeel geef ik dan nu toestemming om daar een rondvraag van te maken. Prima. Ja. Zijn er nog andere punten voor de rondvraag misschien? Zo niet, zijn er vanuit GS mondelinge mededelingen of overige zaken te melden?

Gedeputeerde Van Caldenberg: Hoogstens het feit dat om 17.00 uur de huldiging plaatsvindt van de Limburgse paralympische sporters hier in dit gebouw en dat ik daar als Gedeputeerde Sport in ieder geval graag bij zou willen zijn. Ja, het zou zo kunnen zijn dat een collega ook een deel van de behandeling van mijn onderwerpen bij de Najaarsnota zal overnemen, maar heel eerlijk gezegd hoop ik ook voor u allen dat we tegen die tijd gewoon klaar zijn.

De voorzitter: Daar nemen we notie van. We gaan er inderdaad van uit dat we dan bijna klaar zijn. Het vaststellen van de agenda. Dan komen we bij het vaststellen van de conceptagenda. Kunt u als commissie met deze agenda instemmen? Dat is het geval.

2 Spreekrecht externen

De voorzitter: Dan gaan we naar agendapunt 2, spreekrecht externen. Er zijn voor deze commissievergadering geen sprekers gemeld.

3 Notulen

De voorzitter: Dan komen we bij agendapunt 3, de notulen, de notulen van 6 september 2024, Kunnen we deze ongewijzigd vaststellen? Dat is het geval.

4 Overzicht aanbevelingen, moties en toezeggingen

De voorzitter: Dan gaan we door naar agendapunt 4, overzicht aanbevelingen, moties en toezeggingen. Zijn er op- of aanmerkingen wat betreft de moties, toezeggingen of aanbevelingen? Er is een opmerking van mevrouw Jenneskens, D66.

Mevrouw Jenneskens (D66): Ja, voorzitter, in die lijst – maar nu ben ik even het nummer natuurlijk weer kwijt – staat de motie waar we het straks over gaan hebben, over sport. Wat mij betreft moeten we die nog even aanhouden en niet meteen al afdoen.

De voorzitter: Gezien het feit dat we die straks ook nog bij de rondvraag behandelen stel ik voor dat we die suggestie overnemen. We houden die voorlopig aan.

5 Voorraadagenda

De voorzitter: Dan gaan we naar agendapunt 5, de voorraadagenda. Kan ik die met uw goedvinden vaststellen? Dat is ook het geval. Dank u wel.

6 Lijst (AVG) ingekomen stukken en (AVG) uitnodigingen

De voorzitter: Dan zijn we alweer aangekomen bij agendapunt 6, de lijst van ingekomen stukken en uitnodigingen. Het volgende agendapunt is bij de lijst van ingekomen stukken en uitnodigingen binnengekomen. Een opmerking vanuit mijn zijde als uw voorzitter. Op 24 september heeft uw commissie een mededeling portefeuillehouder ontvangen inzake de voortgangsrapportage Uitbreiding VDL Nedcar. Hierin staat de mededeling opgenomen dat de inhoud van de voortgangsrapportage in het kader van de Regeling Grote Projecten niet wijzigt en dat in dat licht GS het niet zinvol acht om de volgende voortgangsrapportage aan te bieden. Kunt u hiermee instemmen? Ik kan er even bij vermelden dat dit conform de Regeling Grote Projecten is. Het is aan de commissie om hier vervolgens een gevolg aan te binden. Mevrouw Smeets, SP.

Mevrouw Smeets (SP): Ik kan daarmee instemmen, maar ik wil daar wel heel nadrukkelijk bij vermelden dat ik niet vind dat de Regeling Grote Projecten van dit project moet worden afgehaald en dat deze mededeling daar ook niet in moet voorzien.

De voorzitter: Dat is volgens mij ook niet de bedoeling van de mededeling portefeuillehouder, dus ik neem dat zeer ter harte. Mijnheer Zeedzen, BBB.

De heer Zeedzen (BBB): Ik wou me daarbij aansluiten, maar dat heeft u op dit moment al bevestigd.

De voorzitter: Het is inderdaad niet aan de orde en bovendien gaat dat formeel ook via een ander traject, mocht dat het geval zijn. Ja. Daarmee besluiten we om die voortgangsrapportage nu niet aan te bieden.

7 KWALITEIT OPENBAAR BESTUUR

7.1 Nabespreking AV IPO 2-10-2024

De voorzitter: Dan komen we bij agendapunt 7, kwaliteit openbaar bestuur. Als eerste staat daar onder 7.1 de nabespreking van de algemene vergadering IPO van 2 oktober jl. Toen heeft de algemene vergadering IPO plaatsgevonden in Amersfoort. De heer Zeedzen is bij deze vergadering aanwezig geweest. Ik zou hem kort het woord willen geven om even terug te blikken, waarna de commissie in één termijn zou kunnen reageren.

De heer Zeedzen (BBB): Dank je wel, voorzitter. Ik zal proberen het kort te houden. Het was een heel lange vergadering. Het duurde wel dertig minuten. Ja, inhoudelijk: er is een nieuw bestuurslid benoemd vanuit de Provincie Friesland, de vervanger van Femke Wieringa als Gedeputeerde, als lid van het bestuur. Dan was er – dat was wel heel kort erna – een terugblik op het jaarcongres. Wat daar gebeurde ... Er is wat input gegeven over de interactie. Ik denk dat de mensen die aanwezig zijn geweest die punten goed kunnen volgen. Dan is er een... Ja, eigenlijk was het dat wel. Wat nog benoemd is, is dat met de aanstelling van de nieuwe voorzitter, Ina Adema, we de... Er is een werkgroep, die gaat over de slagvaardigheid van het IPO. Die wordt nieuw leven ingeblazen. Daar zijn ze ook op zoek naar een nieuw lid. Dat wou ik nog even benoemen. Dat was eigenlijk de agenda.

De voorzitter: Dank u wel. Is er iemand die daarop zou willen reageren? Mevrouw Absil.

Mevrouw Absil (CDA): Ja. Kunnen wij deelnemen aan die werkgroep voor de slagvaardigheid van het IPO?

De voorzitter: Mijnheer Zeedzen.

De heer Zeedzen (BBB): Pfff. Ik denk dat die voorbehouden is aan leden van de AV.

Mevrouw Absil (CDA): O, dan moet ik me andersom uitdrukken: kan Limburg zich laten vertegenwoordigen in die werkgroep?

De heer Zeedzen (BBB): Ja, wij kunnen ons 'kandidateren' ... Ja, is dat een Nederlands woord? Kandideren, ja. Ja, het is nog vroeg, zullen we maar zeggen. Ik zal even met de heer Bloi overleggen, want op zich heb ik die ambitie wel, om dat te doen, maar... Dus dank je wel.

De voorzitter: Iemand anders nog? Dank u wel, mijnheer Zeedzen en mevrouw Absil.

7.2 Voorbespreking AV IPO 5-11-2024

De voorzitter: Dan komen we bij agendapunt 7.2, de voorbespreking van de algemene vergadering IPO van 5 november 2024. We kunnen als Statenleden ... U als Statenlid kan input leveren voor deze vergadering. Wie van de commissie zou ik daar het woord voor kunnen of mogen geven? Mijnheer Beckers, JA21.

De heer Beckers (JA21): Ja, ik heb wel iets voor de heer Zeedzen om mee te nemen misschien. Ik heb even de begroting doorgespit. Die wordt als het goed is besproken. Ik zie eigenlijk een structureel verschil ontstaan bij de bestuurs- en verenigingszaken. Die gaat namelijk van € 1,7 miljoen in 2024 naar afgerond € 4,9 miljoen structureel in 2025. Dat is ook beraamd voor 2026 en 2027. Nu staat erbij

dat bij deze bestuurs- en verenigingszaken € 2,2 miljoen uitgegeven gaat worden voor een strategische kennisfunctie, waarvan € 1,5 miljoen beschikbaar wordt gesteld aan personeelskosten. Er staat bij dat dat is vanwege een hoge noodzakelijke inzet voor de kennisfunctie van de vereniging. Ja, mijn vraag is nu: wat gaan we hier als Provincie concreet van terugzien? Ja, het zijn best wel behoorlijke bedragen, dus ik ben best wel benieuwd wat het IPO wil gaan bereiken met deze kennisfunctie, hoeveel fte's ze van plan zijn om aan te nemen en wat ze eigenlijk concreet bedoelen met 'een kennisfunctie van een vereniging'. Over welke specifieke kennis gaat het dan? Dat was het eigenlijk, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Zeedzen.

De heer Zeedzen (BBB): Ja, dank. Ik was tot dezelfde constatering gekomen. Ik moet zeggen, ik heb op dit moment ook niet meer informatie dan die voorhanden is, maar ik zal deze vraag meenemen naar het volgende overleg, waarvoor dank.

De voorzitter: Dank u wel. Daarmee ... Ik zie nog een vraag van mevrouw Absil.

Mevrouw Absil (CDA): Ja. Misschien is dit prematuur, maar eigenlijk is mijn vraag ... Er zat nu wel een oplegger bij vanuit het IPO. Mijn vraag is eerder geweest; ik zou graag een oplegger ontvangen vanuit dit huis, zodat wij niet, commissie- of Statenleden, dat helemaal door gaan spitten, maar dat we van ons GS een oplegger krijgen, van: goh, dit zijn opvallende punten. Daar gaan wij op inzetten. Mijn vraag is eigenlijk: hoever staat het daarmee?

De voorzitter: Ja. Ik heb begrepen dat daaraan gewerkt wordt, in samenspraak met de verantwoordelijk Gedeputeerde, maar misschien dat Gedeputeerde Faassen daar iets over zou kunnen zeggen.

Gedeputeerde Faassen: Ja, misschien, voorzitter, als het mag naar aanleiding van de vraag: ja, de vraag is hier al eerder gesteld, hoe jullie aangesloten blijven bij het IPO. Daar is een oplegnotitie in samenspraak met de Griffie over gemaakt. Wat er eigenlijk nu gebeurt is het volgende. Wij gaan per commissie, dus ESA Kwaliteit, ESA Financiën, ESA Regionale Economie; dat wordt gekoppeld aan een BAC. Zoals jullie weten zijn er allemaal bestuurlijke adviescommissies binnen het IPO. Die zijn gelinkt aan een Gedeputeerde met zijn portefeuille hier. Dus wat is nu de bedoeling? Dat jullie ... Op het moment dat er een BAC is, krijgen jullie de agenda. Die komt vanuit het IPO. Die kun je aanklikken. Dan zie je de agenda, je ziet ook de notulen van de vorige keer en je ziet de onderwerpen die besproken worden daar. Normaal gesproken ... Dat weet ik even niet, hoe dat gaat. Dan worden wij... Zo werkt het bij ons: als ik naar een IPO-vergadering... Dan word ik daar ambtelijk op geannoteerd om mijn inbreng daar te brengen. Dat is een GS-besluit, hè, wat genomen is. Dan word ik gemandateerd, die anderen ook, om dat in te brengen in de BAC. Dat zou je volgens mij kunnen zien en dat kunnen we ook communiceren. Maar het is dus niet zo – dat is weleens het idee – dat we dan vanuit PS input kunnen gaan leveren op zo'n BAC via de Gedeputeerde. Dan moet het eigenlijk via GS gaan. Dat is de routing. Wij ... Het bestuur en de BAC's worden gevoed door de GS-leden van de verschillende Provincies.

De voorzitter: Mevrouw Absil.

Mevrouw Absil (CDA): Ja, dan zou ik toch graag wat scherpere willen. Dan blijven wij de uitzoekende partij, in uw voorstel. Ik zou graag de gefaciliteerde partij willen zijn om aan GS die annotaties of die zorgen of aandachtspunten vanuit commissies mee te kunnen geven. Dus misschien bedoelen we

hetzelfde, maar mag ik dan, behalve de agenda, ook een oplegger van GS verwachten, zodat wij in staat gesteld worden om op een makkelijke manier onze aandachtspunten aan u mee te geven? Ik begrijp dat wij bij u moeten zijn. Het is onze vraag aan u, als GS: stel ons daartoe in staat.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Faassen: Ja, dat is natuurlijk per onderdeel verschillend, met de verschillende Gedeputeerden. Die agenda's lopen natuurlijk onafhankelijk van de vergaderingen hier. Dat is wekelijks, maandelijks of driewekelijks, dat we die BAC's hebben. Dus ik ben een beetje op zoek: hoe wil je de input creëren vanuit PS naar GS op die vergadering? Zoveel wordt er niet vergaderd met PS of met de commissie. Dus daar ben ik een beetje zoekende. Ik zou eigenlijk willen voorstellen, als dat mag, om de werkwijze die we nu samen met de Griffie georganiseerd hebben, zodat jullie op het moment dat een BAC vergadert of er komt informatie vanuit die BAC en jullie kunnen de betreffende Gedeputeerde daarop bevragen; om eens eerst te kijken hoe dat loopt om te kijken hoe we dat dan weer kunnen verbeteren. Ik zie nog niet direct hoe we de input zouden moeten of kunnen creëren op een BAC die er bijvoorbeeld volgende week is. Hoe willen we jullie daar dan in staat stellen om van tevoren daarop te reageren en wat is de technische route? Dat zou ik moeten uitzoeken. Het is ook de vraag welke verantwoordelijkheid bij wie ligt, want normaal gesproken gaat PS in feite over de AV en GS over de BAC's.

Mevrouw Absil (CDA): Ja, maar als we ons dan zouden beperken tot die AV's vooralsnog, hè? Ik begrijp de bestuurlijke rollen, maar ook wel de drukte die dan ontstaat en dat dat niet synchroon loopt met onze vergaderingen. Dit hebben wij wel steeds geagendeerd. Als ik nu de begroting zie, dan wens ik nog steeds een oplegger van GS. U wordt daar ambtelijk in ondersteund. Ik verwacht een oplegger van GS, wat wij als Limburg nu zouden willen gaan inbrengen, zodat wij als commissie veel makkelijker onze afgevaardigden, de heer Zeedzen en de heer Bloi, kunnen voeden. Dus het is een samenspel dat ook wel degelijk deze IPO-vergaderingen treft. Dus het zijn volgens mij twee verschillende dingen.

Gedeputeerde Faassen: Ja, dat is een heel lastige discussie, dit. Ik snap waar u naar op zoek bent, maar of het zo werkt is de vraag, want de begroting zoals die bijvoorbeeld behandeld is, wordt door het bestuur vastgesteld en ter goedkeuring aangeboden aan PS. Dat is jullie verantwoordelijkheid. Jullie kunnen hem dan afkeuren of goedkeuren.

De voorzitter: Mevrouw Absil.

Mevrouw Absil (CDA): Dat begrijp ik uiteraard, maar als wij inhoudelijk u wat zouden willen meegeven als commissie, dan moeten wij daar vooraf toe in staat gesteld worden, zodat u niet alleen ambtelijk geannoteerd wordt, maar ook gevoed wordt door uw Staten, want dat is wel degelijk de rol.

Gedeputeerde Faassen: Dat snap ik, maar dan toch voor de orde: het is aan PS om dit te organiseren richting de AV en niet via GS. Dat is echt de verantwoordelijkheid van PS binnen de AV. Dat is de rol die jullie als PS hebben, als deel van de AV. Dat is de routing. Niet via GS.

De voorzitter: Mevrouw Absil.

Mevrouw Absil (CDA): Het lijkt mij goed dat ... Ik zou daar toch echt een ... Want u ... Ja, u stelt ons dan eigenlijk onvoldoende in staat om u zaken mee te kunnen geven en dat zou voor zowel GS als PS een gemiste kans zijn.

Gedeputeerde Faassen: Ja, ik snap wat u zegt, maar dat is niet de routing. De routing is dat de AV, door u vertegenwoordigd door mijnheer Bloi en mijnheer Zeedzen, de inbreng brengen en ook terugkoppelen aan jullie wat de inbreng is en welke inbreng jullie daarin hebben. Die verantwoordelijkheid rust naar mijn gevoel niet bij GS, maar bij de leden van de AV binnen het IPO.

De voorzitter: Om te voorkomen dat dit een welles-nietesspelletje wordt zou mijn voorstel zijn dat mevrouw Absil ook even via de Griffie aansluit bij de gesprekken die daarover plaatsvinden, hoe dat vorm te geven. Ik snap heel goed dat we als PS graag aangehaakt willen blijven en ook input willen leveren, maar ...

Gedeputeerde Faassen: Misschien tot slot: het is geen onwil. Laat dat duidelijk zijn. We hebben ook niks te verbergen. Dat willen we ook niet. Maar ik denk wel dat we de regels zoals we die met elkaar afgesproken hebben moeten volgen.

De voorzitter: Dat zal ook onderdeel zijn van dat gesprek dat we hier dan even bilateraal organiseren, Gedeputeerde. Mevrouw Koopman wil daar even op reageren.

Mevrouw Koopman (VVD): Een nieuw punt over het IPO, als dit afgerond is.

De voorzitter: Nou, het afronden van dit punt wil zeggen dat mevrouw Absil even aansluit bij de gesprekken die de Griffie daarover met de bestuursadviseur heeft, over hoe we dit organiseren, de input vanuit PS, vanuit de commissies. Die gesprekken lopen nog. We zijn nu beter al aangehaakt bij datgene wat we in het verleden deden, dus we zoeken nog een stap extra waarschijnlijk als commissie om dat nog meer handen en voeten te geven en daarvoor moeten we dat even buiten deze commissie, niet buiten de commissie, maar buiten deze vergadering organiseren. Mevrouw Koopman.

Mevrouw Koopman (VVD): Ja, dank u wel, voorzitter. Eigenlijk even misschien een suggestie om in de agenda op te nemen als het IPO ter sprake komt, omdat nu dankzij de vraag van de heer Beckers naar boven kwam wat de heer Zeedzen's intenties zijn om te gaan inbrengen ... Misschien is het goed om even ruimte te geven voor de heer Zeedzen en de heer Bloi om aan te geven wat zij gaan inbrengen, zodat daar de commissie al in meegenomen wordt.

De voorzitter: Mijnheer Zeedzen, kunt u daarop reageren? Of mijnheer Bloi. O nee, mijnheer Bloi is er niet. Mijnheer Zeedzen.

De heer Zeedzen (BBB): Dat zou een mogelijkheid zijn, maar het is voor ons natuurlijk ... Het zijn niet onze punten. Het zijn PS-punten. Dus wij komen hier ook om te sonderen wat jullie punten zijn. Uiteraard zijn wij ook PS-lid en in die hoedanigheid hebben wij ook vragen, maar ik wil er wel voor waken dat het niet onze eindverantwoordelijkheid wordt om punten aan te dragen. Dat is een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Om die verder toe te lichten, maar dat zijn dan puur onze eigen punten; ja, dat vind ik verder prima.

De voorzitter: Akkoord, mevrouw Koopman?

Mevrouw Koopman (VVD): Nou, met dat laatste, ja, zeker. Het toelichten van punten, wat u wilt inbrengen. Hartstikke fijn.

De voorzitter: Dank u wel. We kunnen vaststellen dat het IPO wat meer gaat leven in deze commissie.

7.3 Rondvraag/mededelingen/actualiteiten IPO

De voorzitter: Wij gaan naar agendapunt 7.3, met uw goedvinden. Rondvraag, mededelingen en actualiteiten IPO. Dat is niet het geval.

8 CULTUUR EN MAATSCHAPPIJ

8.1 Sonderend stuk inzake uitgangspunten steunfunctie sport en regionale sportakkoorden, brief GS van 10 september 2024 (GS DOC-00687449)

De voorzitter: Dan gaan wij naar agendapunt 8, Cultuur en maatschappij. Als eerste inhoudelijke stuk staat vandaag op de agenda het sonderend stuk inzake uitgangspunten steunfunctie sport en regionale sportakkoorden, met de brief van Gedeputeerde Staten van 10 september 2024. We gaan verder met het sonderend stuk inzake uitgangspunten steunfunctie sport en regionale sportakkoorden. In het sonderend stuk staan drie sonderende vragen. U wordt verzocht bij uw inbreng in te gaan op de sonderende vragen, zijnde: 1, wat is uw reflectie op de uitgangspunten met betrekking tot de steunfunctie sport en de regionale sport- en beweegakkoorden, zoals opgenomen in hoofdstuk 3 van het plan van aanpak. 2, bent u het ermee eens dat de kwaliteit van de regionale plannen leidend moet zijn voor de omvang van de financiële bijdrage die wij als Provincie leveren? 3, heeft u zelf nog ideeën of voorstellen over hoe wij met behulp van deze akkoorden de positieve effecten van sport en bewegen goed kunnen benutten binnen de maatschappelijke opgaven van het beleidskader 'Samen leven en bestaanszekerheid 2024-2027'? Een hele mond vol. We behandelen dit onderwerp zoals gebruikelijk bij een sonderend stuk in één termijn, met een voorgestelde spreektijd van vijf minuten per fractie. Mijn voorstel is om dit keer aan de linkerkant te beginnen bij mevrouw Smeets van de SP.

Mevrouw Smeets (SP): Ja, dank u wel, voorzitter. Nou, allereerst wil ik zeggen dat ik echt ontzettend blij ben dat dit sonderende stuk voorligt. De Provincie Limburg investeert echt als één van de Provincies ... Sorry, ik begin opnieuw. Als één van de beste Provincies op ... Ik zeg gewoon 'de beste'. We zijn gewoon de beste van alle Provincies. Ja, daar komt het gewoon op neer. Maar we investeren meer dan welke Provincie dan ook in sport en ook nog structureel en dan in relatie tot het verbeteren van de gezondheid van inwoners. Ja, ik zou ... Ik vind dat een fantastisch iets. Natuurlijk. Dat is ook heel belangrijk. Voor dit sonderende stuk zal ik me inderdaad beperken tot de drie gestelde vragen, maar ik begin bij de steunfunctie sport, waarvan ik echt vind dat het middel niet het doel moet worden. Zo geldt dat ook voor de steunfunctie. De steunfunctie is namelijk in maart 2023 opgericht. Daar is tot juni 2024 maar twintig keer gebruik van gemaakt. Tussen juni 2024 en nu zelfs helemaal niet. Dat laat ook zien dat de behoefte aan een dergelijk steunpunt er niet of nauwelijks is. Wat ons betreft is het onderbrengen van deze taak bij een provinciale ambtenaar dan ook gewenst, al moet wel heel duidelijk zijn hoe en vooral waarvoor organisaties en mensen bij deze ambtenaar terecht kunnen. Dan de regionale beweegakkoorden. Wat betreft de regionale beweegakkoorden zijn wij van mening dat er gekeken moet worden met de regio's waar de meerwaarde gehaald kan worden. Daarbij moeten kwaliteit en aansluiting bij de doelen wat ons betreft altijd leidend zijn. Dat is een vraag die u ook stelt. Er mag ook een financiële bijdrage tegenover staan. Alle gemeenten hebben zelf met partners afspraken over lokale sport- en beweegakkoorden en krijgen hier ook wat middelen van, uit onder andere GALA. Ook dat is iets wat natuurlijk met dit regeerakkoord richting 2027 nog maar de vraag is, hoe dat ook in structurele zin blijft bestaan. De fysieke sportinfrastructuur is onderdeel van de verantwoordelijkheid van gemeenten en kan daar waar deze ontwikkeld moet worden een relatie

hebben met ons Leefbaarheidsfonds. Wat ons betreft moet bewegen veel meer dan nu het geval is onderdeel worden van het leven van kinderen, volwassenen en ook van ouderen, ook door de combinatie te maken met een gezonde en beweegvriendelijke leefomgeving, waarbij ook minder georganiseerde vormen van sport en bewegen worden gestimuleerd. Dan kijk ik naar de overkant. Ik zie daar geen reactie op. Het wandelen onder andere. Wat ons betreft zullen de uitgangspunten heel erg uitgaan van wat de regio's zelf willen, hoe zij bijdragen aan onze doelen en het versterken van de sporttakplatforms volgens de juiste uitgangspunten. Wij hebben ook nog een idee... Als laatste vraag gaf u dat nog mee: zijn er mogelijke denkrichtingen of ideeën? Wat de SP betreft moeten we volop inzetten op de breedtesport en op betaalbaar sporten. Daarom zou bijvoorbeeld een gesubsidieerde 5-rittenkaart of sportkaart een interessant bovenregionaal idee kunnen zijn voor sport- en beweegakkoorden, of die in relatie met de sporttakplatforms worden ontwikkeld. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan mevrouw Jetten van GroenLinks.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Ja, dank u wel, voorzitter. Sport heeft een brede maatschappelijke meerwaarde en het doet ons dan ook deugd om te zien dat u hier voortvarend mee aan de slag bent gegaan. Ons wordt gevraagd om te reflecteren op de uitgangspunten zoals die zijn opgesomd. Inhoudelijk kunnen we het daarmee eens zijn, met die uitgangspunten. We zien graag dat de Provincie een rol pakt en met de stakeholders tot vruchtbare plannen komt. Die uitgangspunten lijken hier zeker aan bij te dragen. We hebben nog een aantal vragen. U geeft aan dat er veel contact is tussen de Provincie, de sector, het sociaal domein, medeoverheden en andere stakeholders. Wij vragen ons af: omarmen zij ook deze uitgangspunten of zijn er nog stakeholders bij wie er nog wat plooiën gladgestreken dienen te worden? Zo ja, welke zijn dat? Dus met andere woorden: zit iedereen op één lijn? De tweede vraag is: u geeft aan dat met de regionale sportakkoorden aan meerdere doelstellingen gewerkt wordt, naast die van een gezonde Limburger. Voor welke doelstellingen kunnen de akkoorden dan van meerwaarde zijn en hanteert u hier ook doelen en KPI's bij? Zo nee, waarom niet en kan dit alsnog? U geeft ook aan dat meerdere platforms nog zoekende zijn naar hun rol. Ondersteunt u deze hierin? Zo ja, hoe? De laatste vraag is: u geeft aan dat het budget verdeeld wordt op basis van de beste plannen die passen bij de doelstellingen. Daar staan wij achter en tegelijkertijd denken we dan van: hmmm, wat zou er gebeuren als er een heel onevenredige spreiding van dat budget komt binnen de regio's? Dus met andere woorden, het zou heel zonde zijn als er in één regio geen beste plannen zijn en daar dan dus geen budget voor ... Kunt u daar ... Wat zou u doen, stel dat een regio naast de boot vist? Kunt u dat toch ook nog ergens opnemen? Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan mevrouw Fischer van 50PLUS.

Mevrouw Fischer (50PLUS): Dank u wel, voorzitter. Ja, het voorliggende stuk is een uitwerking van de gewijzigde motie 3050, Jenneskens, met als titel 'Limburg verdient serieus sportbeleid', wat bij de behandeling van het beleidskader 'Samen leven en bestaanszekerheid' werd ingediend. Daar hebben wij voor gestemd. In het sonderende stuk worden naast de gewijzigde motie 3050 een zestal andere moties aangehaald. De uitvoering van drie moties wordt beschouwd als onderdeel en meegenomen in de verkenning met de regio's, zoals verwoord in het stuk bij de inhoudelijke uitgangspunten op pagina 13 en het vervolgproces op pagina 15. Maar, voorzitter, zonder afbreuk te doen aan deze moties ontbreekt er wel een heel belangrijke motie. Die was van mijn hand, zijnde de tweede gewijzigde motie 2973 van Fischer/Otten cum suis inzake 'Implementatie vervolgaanpak VN-verdrag Handicap opnemen in de Sociale Agenda 2023-2027'. Deze 50PLUS-motie is in de PS-vergadering van 30 juni 2023 met 38 stemmen voor en 7 stemmen tegen aangenomen. Ik zou het dictum nog eens voor kunnen lezen, maar goed, dat is terug te vinden. Onze motie is tot stand gekomen naar

aanleiding van de bespreking van het coalitieakkoord 'Elke Limburger telt', waarin de Sociale Agenda vaak wordt verwoord. 50PLUS vraagt GS de tweede gewijzigde motie 2973, van mij, Fischer/Otten cum suis, inzake 'Implementatie vervolgaanpak VN-verdrag Handicap opnemen in de Sociale Agenda 2023-2027' in het sonderende stuk gelijk aan de andere moties op te nemen. Graag had ik daar een toezegging van de Gedeputeerde op. Ondanks dat onze motie niet is opgenomen in het sonderende stuk, zien we wel op onderdelen de uitvoering van deze motie terugkomen. Waar alle sporttakplatforms zich op één sporttak richten, vormt 'Iedereen Kan Sporten – Limburg' een uitzondering. Zij richten zich op sport en bewegen voor één doelgroep, namelijk sporters met een beperking. Dat komt dus terug uit die motie. Vanaf 2025 wil GS jeugdtrainers in de amateursport als onderdeel van de werkplannen van de sporttakplatforms, door uitvoering van de regionale sportakkoorden. Op deze manier geldt dat ook voor de ondersteuning van de in het beleidskader specifiek genoemde doelgroep jeugd, senioren en mensen met een beperking. Verder staat er nog op pagina 13 dat de gesprekken die tot dusver gevoerd zijn verkennend van aard zijn, maar als kansrijk worden beschouwd voor bijvoorbeeld mensen met een beperking. Ja, ik leg daar wel de nadruk op. We zijn het een keer vergeten en nu wil ik het eigenlijk zo vaak zeggen dat jullie het helemaal niet meer kunnen vergeten. Ook daarover had ik graag een toezegging van de Gedeputeerde. Afsluitend, voorzitter, in de Statenvergadering van vrijdag 5 april van dit jaar heeft 50PLUS gezegd dat het beleidskader 'Samen leven en bestaanszekerheid 2024-2027' op een hoog abstractieniveau is geformuleerd. Lees het maar terug. Er zijn veel dingen van te vinden. 50PLUS vindt ook van dit sonderend stuk dat dat zo is, dus dat er echt veel wazige dingen in staan. Ik hoop dat we de weg inslaan om steeds concreter te worden. Alhoewel de Provincie Limburg geen wettelijke taak of bevoegdheid heeft zet GS in op het bevorderen van sport en bewegen en dat vinden we heel positief. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Fischer. Dan gaat het woord naar mevrouw Jenneskens, D66.

Mevrouw Jenneskens (D66): Ja, voorzitter. Dank voor het stuk. Ik kreeg een soort error in mijn hoofd toen ik het las. Ik wil altijd heel graag positief reageren op dingen, maar mijn eerste gevoel was: ja, maar dit was niet wat we hadden gevraagd met die motie. Ik vind het heel fijn dat we drie sonderende vragen krijgen en dat is ook de ultieme manier om Statenleden braaf in een soort vorm te krijgen, maar ik merk eigenlijk dat ik ermee worstel dat het voor mij nog steeds niet duidelijk is wat wij nou nastreven als het gaat om sport. In het stuk gaat het er weer over dat er doelen zijn in het kader 'Samen leven en bestaanszekerheid' en die ondersteunen wij helemaal, maar wat voor mij nog steeds niet duidelijk is; volgens mij hebben we € 1,2 miljoen voor sport as such in dit kader. Daarvan hebben we volgens mij al € 3,5 ton afgescheurd voor bovenregionale evenementen en nog iets. En we hebben de subsidieregeling met meer dan € 2 miljoen voor de sporttakplatforms. Dan probeer ik te berekenen: hoeveel geld hebben wij nog, bijvoorbeeld voor die sportakkoorden, en wat kunnen we ermee bereiken? Als Statenlid kan ik die puzzel niet leggen. Dus mijn antwoord op vraag 2, ook voor de uitgangspunten voor de sportakkoorden en de steunfunctie sport is: die zijn allemaal zo algemeen. Ik vind het echt knap als je het daarmee oneens kan zijn. Ik heb het ook geprobeerd, maar ik was het er eigenlijk heel erg mee eens. Wat ik in algemene zin heel erg mis is: hoe komen we nou van die globale doelen, die we allemaal nastreven naar concrete acties, waarin wij als Statenlid met ons budgetrecht toch gewoon kunnen zeggen: hé, we hebben dit geld en dan kiezen we ervoor dat we dat daarop inzetten. Mijn vraag is eigenlijk vooral aan de Gedeputeerde: hoe schuiven wij nou straks aan tafel bij die sportakkoorden? We hebben relatief vage uitgangspunten gekregen. Nemen wij geld mee? Zijn wij partner? Faciliteren wij dat proces? Wat ik lees is: voor de steunfunctie gaan we niet de markt op. Voor de regionale sportakkoorden is het zo dat wij deelnemer zijn, mee willen denken, maar dat we het totaal af laten hangen van de kwaliteit van de plannen. Dat betekent dus dat regio's die zelf maken, dat wij daar geen bijdrage aan leveren. Dus ik was eigenlijk niet zo heel blij met de uitvoering

van mijn motie, in alle eerlijkheid. Ik zoek nog steeds naar: wat zijn nu de doelen die wij nastreven als het gaat om sport? De urgentie daarvan groeit, ontzettend. Niet alleen door de btw-verhoging, maar deze week alleen al kwamen er twee onderzoeken uit. De eerste was dat in een gemeente waar de sportdeelname lager was de zorgkosten hoger zijn. Een heel mooi kaartje met Limburg, zeker Parkstad, weer heel donker gekleurd. De tweede was een onderzoek naar de voorzieningen die we hebben en dat zeker in krimpregio's, waar wij helaas toch ook toe behoren, die voorzieningen best wel hard onder druk staan, omdat er minder mensen gebruik van maken. Voor mij zijn dat twee dingen waarvan ik denk: hoe verhouden wij ons daar nou toe? Mijn vraag aan de Gedeputeerde is eigenlijk: op grond van welke indicatoren of welke iets concretere smartere doelen kan ik nou bepalen of onze inzet op sport de goede is en of ik als Statenlid straks bij een begroting of wat dan ook extra geld toe wil voegen? Ik behandel dus die vragen even allemaal mooi door elkaar. Die eerste vraag is dus: wat is uw reflectie op de uitgangspunten voor de steunfunctie sport en regionale sport- en beweegakkoorden? Ja, ik ben het er hartstikke mee eens, maar mijn oproep is vooral: maak ze even wat concreter. Ik ben het liever oneens met dingen die ik kan lezen dan dat ze zo algemeen zijn dat ik denk: ja, welk mandaat geef ik dan nu eigenlijk? De tweede is: ik ben het met u eens dat de kwaliteit van de regionale plannen leidend moet zijn, maar ik heb ook even de cultuurplannen in mijn achterhoofd. Dan vraag ik me wel af: wie bepaalt wat kwaliteit is? Als er dan, zoals mevrouw Jetten al aangeeft, regionale verschillen ontstaan, hoe gaan we daar dan mee om? De lange historie van twintig jaar cultuurbeleid met tanks en zo laat zien dat we daar niet zo goed in zijn. De derde is: ideeën/voorstellen over hoe wij de positieve effecten van sport en bewegen goed kunnen benutten binnen de maatschappelijke opgave van het beleidskader 'Samen leven en bestaanszekerheid'. Ja, dan blijft eigenlijk mijn oproep: maak nou concreet wat wij nastreven. Dat hoeft niet alles te zijn. Ik heb meer ambitie misschien, maar ik heb liever duidelijkheid, zodat ik kan controleren wat we nou precies aan het doen zijn op deze sport, dan deze vage termen, waarvan ik over drie jaar zeg: goh, jongens, er was zoveel aan de hand en we hebben er te weinig aan gedaan. Tot zover.

De voorzitter: Keurig binnen de tijd. Het woord is aan mevrouw Wolters van de PvdA.

Mevrouw Wolters (PvdA): Dank, voorzitter. Ja, ik kan me gedeeltelijk aansluiten bij mijn buurvrouw aan mijn rechterzijde. Ik heb daar ook mee geworsteld. Ik vond dat lastig. Aan de ene kant wil je de gemeenten niet voor de voeten lopen en aansluiten bij hun behoeften. Aan de andere kant wil je zelf ook als Provincie invloed uitoefenen op de uitgangspunten, waar je graag over samen wil werken in die gemeenten. Vooralsnog laten wij het gewoon heel even, naar onze mening, bij de gemeenten. Het is niet onze hoofdtaak. We willen vooral... Wat wij vooral zien is een ondersteunende functie vanuit het Provinciehuis richting de gemeenten. Maar er zijn toch een aantal punten die ik graag wil meegeven. Dan wil ik beginnen bij wat we hierna ook op de agenda hebben staan, het actieplan Vrijwilligers. Ik vind het jammer dat dit stuk dat niet heeft meegenomen, ook richting gemeenten, als voorwaarden. Die vrijwilligers zijn de basis van de verenigingen waar wij mee werken. Zonder die vrijwilligers bestaan die sportverenigingen niet. Ik had dat toch graag meer teruggezien in dit stuk. Mevrouw Jenneskens benoemde het ook al: de druk die ontstaat op het accommodatiebeleid van gemeenten. Er komen veel commerciële partijen in het spel, die het ook duurder maken voor mensen om zich aan te sluiten en om toegang tot bewegen te hebben. Dan zou ik graag ook willen zien dat daar voorwaarden voor worden opgenomen, dat gemeenten ook voldoen aan het accommodatiebeleid, dat dat gewoon in orde is. Als laatste heb ik nog een vraag. Dat gaat vooral... Wij hebben die sporttakplatforms. Super. Maar er bestaan natuurlijk meer sporten dan alleen in die sporttakplatforms zijn opgenomen. Hoe worden de sporten die daar niet in zijn vertegenwoordigd meegenomen in dit beleid?

De voorzitter: Dank u wel. Dan komen we bij de fractie van de PVV. Wie mag ik het woord geven? Mijnheer Van Bijnen.

De heer Van Bijnen (PVV): Ja, voorzitter, dank u wel. Nou, sport. Goed dat er in ieder geval aandacht voor is vanuit de Provincie. We hoorden net vanuit de SP dat we de beste zijn, maar de conclusie is natuurlijk dat we in Limburg de slechtste zijn. Daarom vergt dat de beste inzet, want we blijven met alles achter natuurlijk, qua gezondheid en qua sport en bewegen. Dus ik denk dat de mevrouw van de SP bedoelt de beste inzet, dat we die leveren.

De voorzitter: Daar wil mevrouw Smeets graag op reageren.

Mevrouw Smeets (SP): Ja, daar wil ik uiteraard op reageren, voorzitter. Dat is ook helemaal precies wat ik bedoel. We hebben inderdaad enorme achterstanden als het gaat over bewegen en ook gezondheidsverschillen. Dat betekent dat wij als Provincie daar vol op moeten investeren. Veel andere Provincies doen dat niet, maar wij doen dat volop.

De voorzitter: Mijnheer Van Bijnen.

De heer Van Bijnen (PVV): Kijk, dan is dat ook rechtgezet. We lopen flink achter. Dus goed dat er daarvoor aandacht is vanuit de Provincie. Dan reagerende natuurlijk op de drie vragen, gezien de tijd, wat de voorzitter al aangaf. Reflecterend op het stuk. We kunnen dan lezen dat de steunfunctie sport nu tijdelijk is ondergebracht in de ambtelijke organisatie. Wat ik dan ook zag is dat dat structureel zou gaan zijn. In feite is dat ook meteen een vraag richting GS: op het moment dat we die steunfunctie sport structureel binnen de ambtelijke organisatie gaan onderbrengen, hoe gaat dat praktisch in zijn werk? Net ook al gehoord: er staan heel veel algemene zaken in, maar concreet willen we graag dan horen: hoe gaat dat dan functioneren? Wat ik wel denk of wat wij als PVV denken: kijk, we lopen natuurlijk achter, dus dat vraagt beleid. Nee, we zijn het niet verplicht als Provincie, maar het is wel heel goed dat we dat gaan doen. Wij hier als Staten vinden daar natuurlijk iets van. Wij stellen hier die kaders, maar op het moment dat we natuurlijk heel veel zaken uitbesteden aan derden blijft er weinig van onze kaderstellende rol over, dus ik denk dat op het moment dat wij hier kaders stellen met zijn allen, van 'nou, dit is de manier waarop wij het willen gaan aanpakken', dat bij GS ligt en er binnen de ambtelijke organisatie daar ook echt aandacht voor is, het veel korter bij jezelf blijft als GS. Op het moment dat je het dan weer uitbesteedt aan een externe, dan kan de interpretatie van wat wij als Staten daarvan vonden heel anders bedacht worden. Dus ik denk eigenlijk dat het juist een heel goed plan is om het echt binnen de ambtelijke organisatie structureel in te gaan richten, zodat je het ook korter bij jezelf houdt en je doelen dus beter kunt bewaken. Dat wil ik meegeven. Vraag 2. Ja, algemeen een Max-Verstappenantwoord: vraag 2, eens. Dat sowieso. Vraag 3, nog ideeën? Ik denk dat we als PVV zijnde genoeg moties hebben ingediend die meegenomen zijn in het stuk, dus ga daarmee aan de slag. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar mijnheer Beckers van JA21.

De heer Beckers (JA21): Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, het is wat mevrouw Jenneskens net al zei: we hebben niet echt opmerkingen over de uitgangspunten, want ja, je kan het er eigenlijk niet mee oneens zijn. Dat is wel knap, dat u van links tot rechts iedereen op een lijn heeft. Maar ja, we hebben wel wat vragen over de invulling ervan. Er wordt gesteld dat er drie regionale sportakkoorden komen, maar als de doelstellingen op lokaal en regionaal niveau vrijwel volledig aansluiten bij de provinciale doelen, waarom zijn er dan per se drie afzonderlijke regionale akkoorden nodig? Waarom kan het niet onder één regionaal akkoord worden ondergebracht? Aan het einde van de dag is het doel om meer

mensen te laten bewegen. Dat staat volgens mij in het beleidskader. Dan kunnen er toch niet per regio zoveel verschillende motieven zijn van mensen om te gaan bewegen? Dan is er toch altijd een bepaald drempel waar mensen overheen moeten stappen? Is dat dan per regio zo verschillend? Het roept bij onze fractie vragen op over de extra tijd en middelen die nodig zijn om drie verschillende akkoorden uit te werken. Ja. Dan hebben we nog het stukje van de financiële bijdrage. Ja. We hebben gelezen: vanuit betrokken partijen, zoals Provincies en gemeenten; dat de financiële bijdrage dan in de regionale akkoorden terug zou komen. Maar daarbij heb ik de vraag: worden de middelen die wij nu beschikbaar stellen voldoende gebruikt? Zijn die niet voldoende om de doelen in het beleidskader te halen? We hebben de sporttakplatforms, Iedereen Kan Sporten – Limburg, Jeugdfonds Sport & Cultuur, Coöperatie Limburg Sport. We subsidiëren grote sportevenementen, projectsubsidieregelingen. Maar worden al deze middelen en initiatieven optimaal benut en bereiken we de mensen die we moeten bereiken met de middelen? Ja. Als JA21 vinden we sport ontzettend belangrijk. We zien graag daarom dat de doelen uit het beleidskader ook gehaald worden. We willen echter ook dat de Provincie zich richt op de kerntaken. Ja. Eindeloos geld en uren ergens tegenaan gooien is niet altijd het juiste antwoord. We mogen en kunnen een bijdrage leveren aan sport, natuurlijk, maar dan zou ik ook graag willen weten of het effectief is wat we nu al doen. Daarom zei ik net: worden de middelen die we nu gebruiken effectief gebruikt? Ja, dat waren eigenlijk de eerste en de tweede vraag bij elkaar. Bij de derde vraag, van 'wat kunnen we nog meegeven?'; ja, wij zitten liever ergens in het midden, met maar één regionaal akkoord tussen de instanties en dat de financiële middelen gebruikt gaan worden – ja, ik weet niet of het de juiste manier is, maar misschien – voor een communicatiestrategie, zodat wij eerst eens kunnen zien of onze middelen juist gebruikt worden. Dan kunnen we in 2026 evalueren of we onze middelen optimaal benutten. Als dat niet zo is, dan kunnen we daar een schepje bovenop doen. Ja. Volgens mij zei mevrouw Smeets dat net ook al: is het dan ook niet nog een idee om een provinciale lobby neer te zetten richting het Rijk om te zorgen dat het btw-percentage op het sportschoolabonnement in 2026 niet verhoogd wordt van 9 naar 21%, want daar zijn wij als JA21 ook tegen. Ik denk dat het geen goede zaak is als je meer mensen wil laten bewegen dat alles dan duurder gaat worden. Ja. Dat was het, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan mijnheer Schoenmakers, LOKAAL-LIMBURG.

De heer Schoenmakers (LOKAAL-LIMBURG): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, we hebben die motie ook medeondertekend, omdat we ook als LOKAAL-LIMBURG natuurlijk sport belangrijk vinden, sport en bewegen. Ook wij hadden eigenlijk verwacht dat er wat meer diepgang zou zijn in het stuk zoals het nu voorligt. Ik zal even een reflectie geven op de uitgangspunten. Hierbij lezen wij dat om de potentie optimaal te benutten meer verbinding en samenwerking in het brede taakveld van taakhouders is vereist. Stakeholders, sorry. Dat lijkt een open deur natuurlijk voor alle partijen, maar we lezen ook dat de provinciale overheid een rol van aansluiten past. Dus het is zoeken: wat is nou de juiste rol van de Provincie, wat gaan we nou doen? Welk standpunt neemt u nou in en welke rol gaat u dan nemen? In ieder geval is het voor ons als LOKAAL-LIMBURG heel duidelijk dat we niks dubbel moeten doen en dat we de initiatieven die er van onderop zijn moeten omarmen. Maar, voorzitter, u kunt als Provincie natuurlijk ook een stimulerende rol gaan uitoefenen. Immers, er zijn onderzoeken gedaan naar de rol van sport in verhouding tot het maatschappelijk rendement. Met andere woorden: elke euro die je aan sport uitgeeft levert aan de andere kant meer gezondheid, minder arbeidsuitval en een gezonde levensstijl op en dat is ook wetenschappelijk berekend op euro's. Het zou dus ook goed zijn om die uitwerking te betrekken bij de toekomst van dit stuk, zodat we onderbouwd straks ook onze uitgangspunten kunnen evalueren. Zo raken we ook de andere domeinen en maken we dat inzichtelijk. Verder is het voor LOKAAL-LIMBURG ook goed om te lezen dat het onderwijs is betrokken bij de totstandkoming van deze uitgangspunten, immers, sporten begint bij de jeugd en deze moeten we zeker niet vergeten. Met betrekking tot de sportakkoorden kan ik wat korter zijn: als

LOKAAL-LIMBURG onderschrijven wij de woorden dat de uitvoering een bijdrage moet leveren aan het beleidskader. Er moet draagvlak zijn in de regio. De akkoorden moeten leiden tot concrete uitvoering. Er moet meerwaarde boven op de al bestaande akkoorden zijn. Dan nog een opmerking bij de procesmatige uitgangspunten. Er staat bij punt 7 terecht wat ons betreft dat gemeenten kunnen afwijken van een regionaal akkoord als ze dat willen. Maar bij punt 10 lezen wij bij de financiële uitgangspunten; krijgt een gemeente die afwijkt van dit akkoord dan minder? Die vraag werd ook al gesteld. Als je als gemeente het belang hebt om niet aan te sluiten bij een akkoord, krijg je uiteindelijk dan minder bij punt 10? We zijn benieuwd hoe dat wordt opgepakt. Als laatste hebben we nog een vraag over dit onderwerp. U heeft bij de uitgangspunten gekozen voor de middel- en grote gemeenten. Waarom niet voor kleine gemeenten? Waarom zijn die niet meegenomen? Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. We gaan naar de fractie van de VVD. Mevrouw Koopman.

Mevrouw Koopman (VVD): Ja, dank u wel, voorzitter. Oké. Ten aanzien van de eerste sonderende vraag: ja, er is al wel gesproken met de sporttakplatforms over kansrijke thema's of vraagstukken, waar samenwerking tussen regiopartners en Provincie als kansrijk wordt beschouwd. Deze genoemde voorbeelden vinden wij concreet en helder. We gaan ervan uit dat deze voorbeelden indien gekozen SMART worden verwerkt of uitgewerkt. De vervolgens genoemde inhoudelijke uitgangspunten en procesmatige uitgangspunten kunnen wij volgen. Maar dan bij vraag 2 en 3; als we kijken naar wat mevrouw Jenneskens ook al aangaf en wat mevrouw Jetten al aangaf over het financiële aspect ... Er wordt aangegeven in het stuk dat er geen blauwdruk is voor een sport- en beweegakkoord, dat maatwerk moet worden geleverd. Ja, daar houden wij ook van bij de VVD, van maatwerk. Maar als inderdaad het leidend zou zijn dat de plannen die het beste aansluiten bij het kader de financiële toekenning krijgen, dan zijn wij ook een beetje bang voor het cultuureffect, wat we eerder hebben meegemaakt bij de culturele middelen. Dus wij hebben de volgende vragen. Hoeveel geld is er inderdaad voor de sport- en beweegakkoorden? Wij zouden graag een reservering zien per sportregio, dus drie evenredige bedragen naar rato van het aantal inwoners. Is dit een verdeling van de middelen waar de Gedeputeerde zich in kan vinden? Dus dat is een andere vraag voor u. Zoals de heer Schoenmakers net aanhaalde vinden wij ook dat er gekeken mag worden naar causaliteit versus correlatie in de sportdeelname. Is dat de oorzaak van de gezondheidsstatus in de regio? Dat is best wel een belangrijk punt om mee te nemen. Er is ook onlangs onderzoek naar geweest, over sportdeelname.

De voorzitter: Er is een vraag van mijnheer Goossen, BBB.

De heer Goossen (BBB): U vraagt om het evenredig naar inwonersaantal te doen, maar dan komt Noord-Limburg er bekaaid van af. Ja, Midden ook.

Mevrouw Koopman (VVD): Ja, maar ik denk dat je middelen eerlijk moet verdelen. Als jouw doel is dat je mensen aan het sporten wil hebben, dan zul je die middelen ... Natuurlijk moeten dan wel die sportakkoorden, waar die regio's zich voor indienen ... Dat moet wel aansluiten bij de beleidskaders. Maar ik denk dat je dat gewoon eerlijk over het aantal mensen moet verdelen.

De voorzitter: Mevrouw Smeets.

Mevrouw Smeets (SP): Ja, dank, voorzitter. Ja, de VVD spreekt zichzelf een beetje tegen. Aan de ene kant zegt ze: focus op juist de plekken waar die achterstand het grootst is. Aan de andere kant hebben we het over evenredigheid verspreid over de provincie. Daarnaast, is de VVD het dan niet ook

met me eens dat het moet gaan over de kwaliteit, maar daarnaast ook de wens van de gemeente om aan zo'n regionaal akkoord mee te doen?

De voorzitter: Mevrouw Koopman.

Mevrouw Koopman (VVD): Nou, ik bleef even hangen op uw eerste stukje. U hebt het over de focus op de achterstanden. Volgens mij heb ik het daar niet over gehad.

De voorzitter: Mevrouw Smeets.

Mevrouw Smeets (SP): U zei 'gezondheid'.

De voorzitter: Mevrouw Koopman.

Mevrouw Koopman (VVD): Dat is iets totaal anders. Dat is in een andere context gebruikt. Maar wellicht kunnen we het daar straks even over hebben.

De voorzitter: Dat was uw betoog?

Mevrouw Koopman (VVD): Ja. Ik heb drie vragen gesteld. Ik wacht in spanning af.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we door naar mevrouw Absil van het CDA.

Mevrouw Absil (CDA): Ja, voordat ik aan de beantwoording van uw vragen begin heb ik zelf een belangrijke vraag voor GS. Dat heeft alles te maken met het signaal wat we net al kregen. De motie is echt breder. Die vraagt om uitgangspunten over sport- en beweegbeleid. Wat we gekregen hebben zijn de uitgangspunten voor de akkoorden en de steunfunctie. Dus daar gaat mijn vraag aan u over. Om die in te leiden. Meer bewegen voor ouderen, korfbal, wielrennen op topniveau, een bijdrage via het Jeugdfonds of gewoon buitenspelen en bewegen, daar gaat het over. Wij zijn een ambitieuze provincie, die ertoe doet op sportgebied. Ik heb deze er nog even bij gehaald. Een aantal collega's refereerde er ook aan. Wij hebben echt een achterstand op bewegen en sportdeelname, op gezondheid. Dus sport- en beweegbeleid is bij uitstek geschikt om daar een inhaalrace op te doen. Maar buiten dat zorgt het ook voor ontspanning, voor ontmoeting. Na corona is dit nog relevanter geworden. We mogen niet vergeten dat sport ons verbindt en trots maakt. Alleen al daarom willen wij graag aan topsportevenementen blijven bijdragen. Gastvrij als wij zijn en trots als hier bijvoorbeeld de Amstel Gold gereden wordt. Daarvoor willen wij blijven investeren in talentontwikkeling en onze sportomgevingen, bijvoorbeeld de RTC's of de Veilige Wieleromgeving. Gekoppeld aan breedtesport is dat wat ons betreft een belangrijke sleutel voor toekomstig succes. Onze sporttakplatforms blijven we steunen. Daar gaan we zelfs meerjarig afspraken mee maken. Ik denk dat dat heel belangrijk is voor de sporttakplatforms. Bovendien worden ze vanaf volgend jaar geïndexeerd. Dus wij doen veel goede dingen, waarvoor dank. Die ambitie staat voor ons als CDA als een huis en is bekrachtigd in het coalitieakkoord. Eigenlijk zien wij in het coalitieakkoord een bevestiging van de ambitieuze weg die we in de vorige Staten al zijn ingeslagen. Daarom een belangrijke vraag aan GS, voordat ik tot de beantwoording overga. De aanleiding is namelijk een kaderstelling die wij wat uitvoeriger met elkaar wensen te bespreken, de beperkte tijd en het abstracte niveau wat in het kader terugkwam. Ik ben even op zoek gegaan. Wat ik kan terugvinden nu in ons kader zijn de volgende drie uitgangspunten: verbetering van mentale en fysieke gezondheid, bevorderen van sociale cohesie, stimuleren van innovatie. Qua doelgroepen, even aansluitend op mevrouw Fischer, hebben wij expliciet benoemd mensen met een beperking, ouderen en 16+'ers. Ik ga ervan uit dat wat hier ligt de inhoudelijke

uitgangspunten zijn en blijven, want in dit stuk – het is al eerder gezegd – zien wij vooral procesuitgangspunten. Dus die inhoudelijke uitgangspunten; wij gaan ervan uit dat die blijven. Maar belangrijker nog, u stelt ook dat dit kader gebaseerd is op het sportbeleid van de vorige keer. Daar heeft u vorig jaar oktober een mededeling PHO over gestuurd. Ik wil mijn collega's even meenemen in de vijf doelstellingen die wij toen hebben vastgelegd. Mijn vraag is – dan zijn we het heel erg eens – van: als ook die ten grondslag blijven liggen aan wat er nu ligt, hebt u een heel tevreden commissielid. 1, meer Limburgers aan het sporten en bewegen. 2, sporten en bewegen mogelijk en toegankelijk maken voor meer mensen. Dat zegt ook iets over fysieke infra. 3, sociale cohesie versterken. 4, sport een betere plek geven in de openbare ruimte, inclusief in de natuur. 5, bijdragen aan het economisch vestigings- en sportieve klimaat voor topsport- en talentontwikkeling in Limburg. Die vijf uitgangspunten; ik heb aangenomen dat die inherent zijn aan. Ik hoor zo meteen heel graag bevestiging van GS. Dan kan ik door naar de drie vragen. Wat is de reflectie op de uitgangspunten over de steunfunctie sport? Als de uitgangspunten, zoals net verwoord, daaraan ten grondslag blijven liggen, dan geef ik graag u de ruimte om te kijken: hoe kunt u die steunfunctie sport nu het beste inrichten? U heeft gesprekken gehad met het veld. Ik ga ervan uit dat uit die evaluatie deze vorm komt. Ik zou u wel nog willen vragen...

De voorzitter: U heeft nog een halve minuut.

Mevrouw Absil (CDA): Kunt u dat concretiseren? Dat zou wel heel prettig zijn. Bovendien... Ik kan nog een halve minuut hebben, maar de motie beantwoordt niet aan de vraag van de Staten. Dat is wel relevant. Dus vraag 2 gaat over de regionale sport- en beweegakkoorden. Daar zou ik u willen vragen: sluit aan bij wat er al is. Er zijn VSG-regio's. Als die dit wensen, dan is dit logisch. Maar dan is het ook logisch om hun plannen leidend te laten zijn en niet daar onze kwaliteit op te zetten. Dus het is nu niet duidelijk, als u dit stelt, 'onze kwaliteit', wat dan het toetsingscriterium wordt. Ik zou het zonde vinden als wij met hen in zee gaan, dat zij dan ook niet leading blijven. Dus dat zou mijn punt zijn op vraag 2. Punt 3. 'Wilt u ons nog een aantal zaken meegeven?' Jazeker. Ik mis in dit stuk nadere uitgangspunten en met name voor ouderen. Als wij naar de demografische verschuiving kijken zouden wij heel graag aandacht willen voor met name bewegen voor ouderen. Ik kan me zo voorstellen dat wij, als wij vanmiddag de huldiging van de Paralympische Spelen hebben... Daar gaat ook iets aan vooraf. IKS gaat daaraan vooraf. Dus daar hebben wij als Staten heel veel aandacht gevraagd en gekregen. Ik zou dat ook graag willen voor ouderen. Dat zou bijvoorbeeld kunnen door een sporttakplatform specifiek voor ouderen. Ik zou daar graag uw reflectie op horen.

De voorzitter: Komt u tot een afronding, mevrouw Absil?

Mevrouw Absil (CDA): Ja. Ondersteuning van verenigingen, voornamelijk op vrijwilligers; daar spreken wij in het volgende punt over. Dat zou ik ook graag terugzien. En ik zou graag terugzien: besturen gaat ook over het goede voorbeeld geven. Dus ik ... Ik krijg ... Ik voel dat ik die extra halve minuut nog ga krijgen. Dus ik zou mijn medecommissiegenoten, maar ook GS en wellicht de heer Van Caldenberg als verantwoordelijk portefeuillehouder, graag willen uitnodigen om bij de Venloop – dat is maart, dus we hebben nog even trainingstijd – een nummer naar keuze ... Dat kan wandelen zijn. Dat kan de 10 zijn. Dat kan de halve marathon zijn. Het zou mij wat waard zijn als wij zelf ook laten zien ... Het hoeft geen topsport te zijn, maar wij komen ook letterlijk in beweging! Dus dat is mijn vraag aan u.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Absil. Behalve veel in beweging, komen we ook veel in rumoer nu. Dus reden genoeg om toch even door te gaan met mijnheer Goossen van de BBB.

De heer Goossen (BBB): Ja, dank u, voorzitter. Met aandacht hebben we inderdaad het stuk gelezen. Het is inderdaad, zoals al eerder door de collega's gesteld, zo algemeen opgezet dat je het er niet mee eens kunt zijn, dus je bent het ermee eens. Maar we hebben wel het idee dat PS kaderstellend is. Nu worden we toch een beetje in de uitvoering gedrukt met deze vragen. Tenminste, zo komt het over. Uiteraard willen we ook even een reflectie geven op de drie vragen die wel gesteld zijn. Als BBB Limburg willen we graag benadrukken dat de steunfunctie sport zich terecht richt op het benutten van sport en beweging om maatschappelijke doelen te realiseren. De samenwerking tussen Provincie, gemeenten en sportorganisaties en andere betrokken partijen vormt een solide basis om de gezondheid en sociale samenhang in Limburg te versterken. Dit sluit nauw aan bij onze sportdoelen, sorry, beleidsdoelen om sport en bewegen te stimuleren en geeft invulling aan de filosofie van naoberschap. De regionale sport- en beweegakkoorden zijn een sterk punt, omdat ze maatwerk bieden per regio en rekening houden met de lokale uitdagingen. Dit is van groot belang voor de vitaliteit van zowel stedelijk als landelijk Limburg. Toch is het essentieel dat de steunfunctie niet alleen een ondersteunende rol speelt, maar ook actief bijdraagt aan het verbinden van de belanghebbenden, zoals onder andere scholen, sportverenigingen et cetera. Omdat de Provincie in rol ondersteunend is, moeten we ons richten op concreet meetbare resultaten en praktische uitvoerbaarheid van de plannen, zodat alle Limburgers hiervan kunnen profiteren. De BBB wil daarnaast graag inzicht in de herkomst van de huidige financiën – tenminste, de vorige – en hoe dit in de toekomst eruit gaat zien. Kan dit aan de hand van een cirkeldiagram worden weergegeven? Dan hebben we nog twee vragen. In het stuk wordt benadrukt dat draagvlak voor de gemeente een kritische succesfactor is voor de totstandkoming van regionale sportakkoorden. Hoe wordt er specifiek gemonitord of er draagvlak daadwerkelijk is in de betrokken regio's en wat gebeurt er als blijkt dat het draagvlak ontbreekt bij bepaalde gemeenten? Er wordt gesproken over stimulering van het veilige sportklimaat. Kunt u toelichten welke concrete acties de Provincie voor ogen heeft om dit veilige sportklimaat te realiseren en hoe deze inspanningen bijdragen aan de provinciale beleidsdoelstellingen rondom een gezonde Limburger door meer bewegen en sporten? Dan punt 2. De kwaliteit van regionale plannen moet leidend zijn, met duidelijke criteria voor impact op gezondheid, sportdeelname en sociale cohesie. Middelen moeten gericht worden ingezet waar ze het meeste bijdragen aan provinciale doelen, om versnippering te voorkomen en tastbare resultaten voor de Limburgers te behalen. Hoewel de focus op kwaliteit een goed uitgangspunt is, moet er ook aandacht zijn voor kleine kernen en minder ontwikkelde regio's. Kwaliteit gaat niet alleen om professionaliteit, maar ook om de lokale behoefte van...

De voorzitter: Er is een vraag van mevrouw Koopman, VVD.

De heer Goossen (BBB): Ik krijg hem terug.

Mevrouw Koopman (VVD): Nee, het is een totaal andere vraag. Dus nee. Hoe ziet u de weging voor zich van ... U zegt: de middelen moeten gaan naar ... Die moeten het beste aansluiten. Maar hoe gaat die weging dan?

De voorzitter: Mijnheer Goossen.

De heer Goossen (BBB): Nou ja, dat laat ik aan de Gedeputeerde over. Hij of GS moet daar met een voorstel voor komen.

De voorzitter: Ik begrijp dat de vraag daarmee beantwoord is. Mijnheer Goossen, gaat u verder.

De heer Goossen (BBB): Waar ben ik gebleven? Daarnaast moet de steunfunctie sport zich richten op het versterken van de gemeenschap. Sport kan maatschappelijke integratie bevorderen, vooral in combinatie met culturele evenementen. Digitale platforms en samenwerking met scholen en zorginstellingen, zoals mevrouw Absil al aanhaalde, kunnen bijdragen aan een gezondere en actievere samenwerking. Dan heb ik nog twee vragen. Het stuk geeft aan dat er geen blauwdruk is voor de regionale sportakkoorden vanwege specifieke uitdagingen. Hoe wordt er gezorgd dat de verschillen tussen de regio's niet leiden tot ongelijkheid in sportvoorzieningen of mogelijkheden voor burgers in Limburg? Het proces in de totstandkoming van de regionale sportakkoorden sluit aan bij de steunfunctie sport. Hoe worden de behoeften van kwetsbare doelgroepen, zoals mensen met een beperking, specifiek meegenomen in deze afspraken en op welke manier wordt hun deelname aan sport en beweging structureel ondersteund?

De voorzitter: Er is nog een vraag van mevrouw Koopman, VVD.

Mevrouw Koopman (VVD): Ja, ik hoor u nu zeggen: hoe wordt dat nou meegenomen, bepaalde doelgroepen? Dus u maakt zich toch dan zorgen over de invulling van een Gedeputeerde. Terwijl u net aangeeft eigenlijk blind te varen op waar de Gedeputeerde mee komt.

De voorzitter: Mijnheer Goossen.

De heer Goossen (BBB): Nee, blindvaren is nooit goed. Dat ben ik met u eens. Maar ik wil wel het voorstel zien van de Gedeputeerde.

De voorzitter: Mevrouw Koopman.

Mevrouw Koopman (VVD): Ja, maar de doelgroepen worden genoemd. In uw stelling zou dat al genoeg moeten zijn.

De voorzitter: Mijnheer Goossen.

De heer Goossen (BBB): Ja, daar hebt u gelijk in. Daar kan ik u gelijk in geven.

De voorzitter: Gaat u door.

De heer Goossen (BBB): Ja. Dan ben ik bij vraag 3. Een aantal voorstellen waar we aan hebben zitten denken. Ja, ik weet niet of het benoemen handig is, of we dat schriftelijk kunnen doen. Misschien wel eentje om even aan te halen: ik woon in de gemeente Roerdalen. Daar zijn ze ook bezig met hun beweegakkoorden. Ze krijgen financiële ondersteuning vanuit landelijk, net zoals elke andere gemeente, maar dat is gericht op sport. Na de coronaperiode is duidelijk geworden uit een aantal onderzoeken dat minder mensen geneigd zijn zich aan te sluiten bij verenigingen. Daarom hebben ze besloten om de beweging breder te trekken dan alleen sport. Ze hebben samenwerkingen gezocht met zorgcomplexen, fysiotherapeuten, basisscholen, commerciële aanbieders, wat het aanbod flink verbreedt. Door middel van deze bijeenkomsten met inwoners is ook een ander idee naar voren gekomen, om eenzaamheid en vallen bijvoorbeeld tegen te gaan door stoelyoga of door het aanleggen van beweegroutes, die zowel binnen als buiten de bebouwde kom plaatsvinden. Dat is breder dan alleen sport. In welke vorm zou de Provincie daar subsidies voor kunnen vrijmaken? Tot zover. Dank je wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan dank ik de commissie voor haar inbreng. Er komt nog richting mevrouw Absil de vraag van de Griffie of zij ook opgeroepen worden om mee te doen aan de Venloop. Oké. Ja. Prima. Dan nemen we dat mee. Dan gaan we over tot de beantwoording van de Gedeputeerde. Die krijgt daarvoor 37 minuten. Ik geef het woord aan mijnheer Van Caldenberg.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Zo, voorzitter, dat is een interessante uitnodiging, in ieder geval aan elkaar en ook aan het College. Die uitdaging ga ik in ieder geval zelf graag aan. Die afstand, daar gaan we het over hebben. Maar ik nodig eigenlijk eenieder ook in dit huis uit om ook gewoon zelf ook actief mee te doen. Ik nodig u ook gewoon daartoe uit. Dan kijk ik ook speciaal eventjes naar de ondersteuning aan deze kant. Beste mensen, ik ben eigenlijk best wel een trotse Gedeputeerde als het gaat over sport, want wat er in deze Provincie al twintig jaar lang op het gebied van sport gebeurt – een autonome taak, geen kerntaak van de Provincie, maar autonoom omdat we het belangrijk vinden – dat is echt enorm, als je ziet wat daar allemaal gebeurt. Dat doen we juist omdat we het belangrijk vinden. Al meer dan twintig jaar zetten we dus ook beleidsmatig in op sport. Dat doen we op verschillende onderdelen: breedtesport, talentontwikkeling, topsport, evenementen. Dat vraagt uiteindelijk allemaal om een bijdrage te leveren aan het oplossen van de maatschappelijke vraagstukken. Dat is waarom we het doen. Niet omdat het moet vanuit de wet, maar omdat we die maatschappelijke doelen met elkaar – die u ook nu weer in het kader heeft vastgesteld – willen realiseren. Dan gaat het over de fysieke en mentale gezondheid van burgers. Dan gaat het over het versterken van sociale cohesie. Dan gaat het over het ondersteunen van vrijwilligers, het ondersteunen van kwetsbare doelgroepen. Daar kom ik dadelijk bij mevrouw Fischer nog wat nader op terug, denk ik. Ook als het gaat over het ondersteunen van talenten en ook het stimuleren van sport en daarmee ook Limburg nog wat verder op de kaart zetten. Dat zijn allemaal zaken waar Limburg het afgelopen jaar absoluut mee bezig is geweest en waar we ook mee doorgaan. Wij investeren – volgens mij zei mevrouw Absil het terecht – als Provincie Limburg al miljoenen in sportbeleid. Ja, ik moest een beetje denken, toen de discussie tussen de heer Van Bijnen en mevrouw Smeets speelde, aan Louis van Gaal. Die zei altijd: ‘Wij zijn de beste.’ Wij zijn de beste van Limburg, maar als het gaat over sportbeleid zijn we ook één van de beste van Nederland en misschien als het gaat over de provinciale overheid ook nog wel één van de beste... Van Gaal ging dan naar Europa en de wereld. Dat laat ik dan voor hem. Ik was gisteren in Noord-Holland en daar geven ze daadwerkelijk € 0 uit als Provincie aan sport en wij structureel enkele miljoenen. In deze periode – dat staat er ook, kunt u lezen – maken wij van die sporttakplatforms in plaats van incidentele financiering structurele financiering. Daarnaast gaan we ze indexeren. Ik denk dat wat betreft de wijze waarop wij via de platforms en ook op andere wijze omgaan al met talentontwikkeling, we daar bij de voorlopers in Nederland horen. Dat wil niet zeggen – dan kom ik wel bij de heer Van Bijnen volgens mij uit – dat de opgave die we hier hebben niet hier ook heel groot is. Dat klopt. Het maakt mij dan ook wel trots als Gedeputeerde dat u met zijn allen vindt dat we daar iets aan moeten doen en dat we sport als middel, maar sport ook als doel nodig hebben in deze provincie en dat u het volgens mij – misschien met uitzondering van JA21 – echt heel belangrijk vindt om te doen. Ja, wij willen dan ook nog extra geld aan u gaan voorstellen. Dat gaan we doen... Als we de uitgangspunten met u gesondeerd hebben gaan we met de regio's in gesprek om te kijken of we tot akkoorden kunnen komen. Op het moment dat we die akkoorden ook hebben op basis van de uitgangspunten, dan leggen we die ook met een financieel voorstel aan u voor en dan komt u ook in uw kaderstellende rol tot uw recht, want dan kent u exact de inhoud van de akkoorden. Dan kunt u toetsen of ze voldoen aan de uitgangspunten die u hier heeft besproken, maar ook in de kaders heeft vastgelegd, want dat is ook van belang. Dan kom ik bij de vraag van mevrouw Absil: is dat dan ook daar waar we eerder al een mededeling portefeuillehouder over hebben gestuurd? Ik denk dat het antwoord daarop... Ik kijk heel even checkend naar rechts, maar volgens mij is het antwoord daarop in de volledigheid 'ja'. Dus dat is denk ik goed. Ja, dat zou eigenlijk mijn intro zijn.

De voorzitter: Een vraag van mevrouw Jenneskens.

Mevrouw Jenneskens (D66): Ja, voorzitter, ik hoor de Gedeputeerde dingen zeggen waar ik best blij van word, maar waarom staat het dan niet in dit stuk? Ik heb gecontrol-F't op talenten, talentontwikkeling et cetera. Het staat er allemaal niet in. Ik vind het echt van de zotte, met alle respect ... Ik waardeer alles wat we doen op sport, maar als Statenlid vind ik het ook wel fijn als we dit soort doelen hebben, dat dan niet mevrouw Absil moet vragen om een toezegging dat we die nog nastreven. Dat hoort toch gewoon in ons beleid te staan? Daar horen wij toch ... In de commissie zegt iedereen: we zouden het graag wat concreter willen zien. Ik wil echt ... Het is supergoed dat we de sporttakplatforms blijven steunen en noem maar allemaal op, maar we moeten ... In ons beleid streven we doelen na. Als u al die doelen die u net zelf benoemt nastreeft, waarom staan ze niet in dit stuk? Dat is wat ik vroeg in de motie.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, de motie... Als je hem vrij eng leest, dan zouden wij hebben kunnen volstaan met: schrijf op dat wat gaat over de sport- en beweegakkoorden en dat wat gaat over de steunfunctie sport. Als je hem eng leest. Wij hebben bewust, heel bewust, ervoor gekozen om ook echt in de volle breedte op te schrijven wat wij als Provincie doen. Dan gaat het specifiek over talentontwikkeling. Als het gaat over talentontwikkeling, dan doen wij best een heleboel. Dat doen wij via de platforms, maar dat doen wij bijvoorbeeld ook via de Coöperatie Limburg Sport, waarbij we de statussen administreren en daarmee jongeren ondersteunen. Daar zit een topsporttalentfonds bij. Dat zit daar allemaal bij. Dus die doelen hebben we ook in dit stuk gewoon opgeschreven. Dat is wat u al allemaal doet. Als u vindt dat daar nog iets aanvullends op moet komen of nog iets bij moet komen, dan is dat prima, maar dit staat gewoon in het stuk en we willen dat gewoon met elkaar bereiken. Dat doen we al.

De voorzitter: Mevrouw Absil.

Mevrouw Absil (CDA): Ik interpreteer de motie ruimer, maar vooral; volgens mij hebben wij een verschil – dat vertroebelt en dat is heel zonde – tussen doelen en uitgangspunten. Waar mevrouw Jenneskens, en in ieder geval ik, naar op zoek was; wij willen die uitgangspunten weer graag met elkaar stevig vaststellen. Dus ik ben helemaal blij met het feit dat u zegt: ja, ook die vijf uitgangspunten, dus ook over sport en bewegen in de openbare ruimte; dat staat allemaal nog voorop. Maar wij willen dat graag vastgelegd hebben en ook samen kunnen vaststellen, want dan zijn wij als Staten in onze kaderstellende rol gebracht. Nu gaat het wat meer over doelen. Ik denk dat daar ... Ja, daar ontstaat de error en dat is eigenlijk heel jammer.

De voorzitter: En uw vraag aan de Gedeputeerde is?

Mevrouw Absil (CDA): Is hij dat met me eens? Dan kan er nog een schrijven komen wellicht waardoor de motie in volle breedte ook op papier gaat staan. Dat is wat ik in ieder geval mis en volgens mij mijn collega Jenneskens ook.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Nou kijk, onze rol als Provincie is om de juiste randvoorwaarden te scheppen en om dat ook voor elkaar te doen. Dat is de rol die we hebben. Daarvoor hebben we een

aantal zaken ook al geregeld. Aanvullend daarop, op die randvoorwaarden, willen wij nog een aantal andere zaken doen. Dat is bijvoorbeeld via die sportakkoorden. Wat ik u voorstel is om met de uitwerking van die regionale sportakkoorden; op het moment dat wij u daarover kunnen informeren, dan kunnen wij nog concreter zijn over wat daar dan precies uit komt. Dan komen wij bij u terug. Daarvoor hebben wij u ... Dan brengen wij ook u met dit budgetrecht in positie. Vooral nog is dit gewoon het sonderen van uitgangspunten. U gaat over het budget. Dat kunt u alleen maar doen, denken wij, op het moment dat er ook echt iets concreets ligt. Dan kunt u iets afscheuren. Dat zijn de doelen. Maar onze rol is om te faciliteren en dat te ondersteunen.

De voorzitter: Mevrouw Absil.

Mevrouw Absil (CDA): Zou u dan, als u dat naar ons toe brengt, dat stuk; misschien kunnen we het gewoon ook pragmatisch... Ik zoek ook naar een pragmatische oplossing, hè? Als u bij dat stuk ook toevoegt de uitgangspunten ... U heeft het over uw rol, maar de motie duidde juist op onze rol als PS. Hoe kunnen wij die kaderstelling wat scherper maken? Dus als u ons die uitgangspunten die straks benoemd zijn, onder andere door mij, in dat stuk wil doen toekomen, dan hebben we misschien het beste van twee werelden en hoeven we er ook niet opnieuw om te vragen.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja. Ik denk dat ik dat kan toezeggen. Dat betekent wel dat we dat doen vertaald per regio. Dan kom ik ook meteen... De heer Beckers sprak erover: kunnen we dat dan voor de hele Provincie doen? We hebben juist gekeken echt aan te sluiten bij wat er leeft lokaal en niet iets hoog over te gaan doen. Dus het antwoord daarop is: ja, maar dan doen we dat ook vertaald per regio en dan kunnen we het nog concreter maken.

De voorzitter: Mevrouw Absil.

Mevrouw Absil (CDA): Ik zou wensen ... Anders komen wij juist in de verleiding om die regio's van alles op te gaan leggen en dat wil ik juist helemaal niet. Ik zou wensen dat dat twee losse onderdelen blijven. Dus ik wil dan graag terugzien die uitgangspunten, die we net met elkaar besproken en uiteindelijk vastgeklonken hebben, gewoon in het stuk, wat bijgevoegd is. Anders gaan wij nog meer vragen van die regio's om aan al die uitgangspunten te voldoen en dat is volgens mij ons beider bedoeling niet. Dus ik zou dat graag los van elkaar hebben.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Het antwoord is dat ik nu wel aan het zoeken ben wat u precies bedoelt. Ik zou u eigenlijk willen vragen: kunt u dat iets nader duiden? Ja, laat ik het zo zeggen: het helpt wel in 1, wat ga ik toezeggen en 2, wat moeten we dan ook voor u uitwerken? Dat helpt denk ik wel enorm.

De voorzitter: Mevrouw Absil.

Mevrouw Absil (CDA): Volgens mij, als u de notulen uitwerkt, dan hebben we het al voor elkaar. In de motie staat 'de uitgangspunten voor sport- en beweegbeleid, waaronder de sportakkoorden en steunfunctie'. Het gaat ons om het eerste stukje. De uitgangspunten voor sport- en beweegbeleid. Die staan eigenlijk nu niet in dit stuk benoemd. Om het pragmatisch te houden was mijn idee: voeg dat dan toe straks, als wij van u dat concrete voorstel krijgen, dus niet als extra bijlage naar die regio's,

maar echt voor ons als Staten, zodat we samen hebben vastgelegd wat we net hebben besproken aan uitgangspunten.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Volgens mij kunnen we dat wel doen, om die uitgangspunten gewoon separaat nog een keer even neer te zetten. Ik heb daar net volgens mij ook al geruststellende woorden in uw richting over gesproken, welke dat zijn, maar volgens mij kunnen we dat wel gewoon doen.

De voorzitter: Op welke termijn, Gedeputeerde?

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, als het gaat om de uitwerking die wij van plan zijn, dan zijn wij van plan om dat voor de Voorjaarsnota u te laten weten. Dus ik denk dat dat een mooi moment is.

De voorzitter: Mevrouw Jenneskens.

Mevrouw Jenneskens (D66): Ja, voorzitter, ik vroeg me eigenlijk af; die vijf punten die net benoemd werden, waarom gaan die niet in een doelenboom, zoals we hem hebben vastgesteld? Dat is volgens mij precies ... Dit is het hele stuk waar de beide Marlous de hele tijd over stukken: dit zochten wij. Ik vraag me eigenlijk af of dat niet de goede volgorde is. Als dat de uitgangspunten zijn is dat namelijk waar ze horen. Dan vind ik het ook fijn als die in de Voorjaarsnota daar staan.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, het eenvoudige antwoord zou zijn: omdat u die zelf daar niet in heeft vastgesteld, in die doelenboom van het kader. Maar wij kunnen daar in ieder geval ... Ja, de toezegging heb ik gedaan in de richting van mevrouw Absil om dat uit te werken. Daar volgt uit natuurlijk ook: hoe kun je dan ook volgen wat daarmee gebeurt en hoe sluiten we vanuit de dingen die we doen aan bij de doelen? Dat volgt daar dan vervolgens uit. Ja, dat gaan we ... Kijk, de doelen in de doelenboom zijn wat meer hoog over en dit is de nadere uitwerking daarvan. Ja, uw rol is de kaders stellen en de uitwerking zit dan ook weer voor een deel bij ons. Zo simpel is het eigenlijk ook. En wij informeren u dan weer over de resultaten die we bereiken.

De voorzitter: Mevrouw Jenneskens.

Mevrouw Jenneskens (D66): Ja, maar als ik nou als Statenlid in een begroting dit ga amenderen, dan krijg ik het als het goed is met die uitgangspunten vanaf dan ook terug in de Voorjaarsnota. Dat is wat ik dan kan doen. Maar dit is wel... Wat ik hier vervelend aan vind is: we hebben hier heel veel vragen over gesteld en continu was het antwoord van de Gedeputeerde: dat is niet nodig. Het is concreet genoeg. Volgens mij ... Ik heb er wat moeite mee dat we met een toezegging moeten vragen: wat zijn hier eigenlijk de uitgangspunten? Dat is volgens mij niet hoe je je rol invult. Ik vind de opmerking 'dat heeft u niet gedaan bij de kaders'; u schrijft de kaders. Wij kunnen ze hoogstens amenderen. We hebben op dat moment een motie ingediend met deze vraag. Als dit het antwoord is van de Gedeputeerde, dan ga ik tikken aan een amendement op de begroting, denk ik. Ik heb nog wel een andere vraag. De Gedeputeerde verwijst continu naar de inhoudelijke uitgangspunten eigenlijk voor zowel de steunfunctie sport – maar die vind ik iets minder spannend – als voor de regionale sportakkoorden. Mijn vraag was daarstraks al: hoe gaat u nu aan tafel zitten? Mijn vraag is eigenlijk nu

aan de Gedeputeerde: kunt u één voorbeeld geven van een voorstel dat op grond van deze inhoudelijke uitgangspunten niet op tafel mag komen in die gesprekken?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, ik kom zo ook nog... De vraag heeft mevrouw Jenneskens gesteld. Ik kom zo nog bij de individuele beantwoordingen per fractie. Dan kom ik daar in die zin op terug. Wat wij ... Daar hebben we even over overlegd. Wat wij ook nog kunnen doen is in het vierde kwartaal, dus aan het einde van dit jaar, nog even de duiding scherper maken die mevrouw Absil ook nog vraagt, om dat goed te doen, waarbij we ook met die uitgangspunten richting de regionale sportakkoorden, richting de gemeenten en de partners, ook het gesprek kunnen gaan voeren. Die toezegging willen we u doen, dat we u dat aan de voorkant al laten weten. Even kijken.

De voorzitter: Gaat u door.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Dan, voorzitter, denk ik nog steeds en daar ben ik echt van overtuigd; het is goed dat we met elkaar hier de discussie voeren, maar ik denk nog steeds dat we echt enorm trots met elkaar mogen zijn op wat we hier aan het doen zijn op het gebied van sport, ook als het gaat over de infrastructuur die wij hebben. Die infrastructuur met die platforms is echt uniek. Die wordt ook echt herkend. Ik heb gisteren nog een overleg gehad met de Nationale Triathlon Bond. Zij erkennen dat ook. Ik ben daar echt ontzettend blij mee. Dat hoor je steeds ook terug, ook vanuit andere Provincies, als ze kijken hoe wij hier met sport omgaan, en vanuit de bonden in het land. Volgens mij was het mevrouw Koopman die vroeg over de btw-verhoging. Nu ben ik even aan het kijken... Daar. Mijnheer Beckers. Ja, dat zou... Ja, dat maakt natuurlijk, als het gaat over sport, wel dat het onder druk staat, maar wij kunnen – en dat is ook het eerlijke antwoord – als Limburg niet alle gaten dichtlopen die elders vallen. Dat proberen we natuurlijk wel. We proberen ook ervoor te zorgen dat sommige maatregelen van tafel gaan, maar ja, dat hebben we ook niet allemaal zelf in de hand. Wij maken in ieder geval hier in Limburg een keuze om fors te investeren in sport en daar zijn we heel erg trots op. Even kijken. Dan de vragen van de verschillende partijen. Dan kom ik bij mevrouw Smeets. Die gaf eigenlijk aan: bewegen, zowel voor kinderen, volwassenen als ouderen. Ja, dat bevestigt eigenlijk ook juist die integrale benadering – volgens mij is dat ook waar mevrouw Absil ook om vroeg – die sowieso al in ons kader staat. Als het gaat over het idee van die gesubsidieerde rittenkaart, die sportkaart; als daar vanuit de regio de behoefte aan is, om dat te doen, en dat past binnen de doelstellingen die we hebben – dat moeten we met elkaar gaan bespreken – dan zijn dat mogelijkheden die er zijn. Ik kan daar nu niet op vooruitlopen, want die gesprekken moeten we nog voeren, maar die mogelijkheden om dat te doen zijn er zeker. Even kijken. Dan mevrouw Jetten. 'Hanteren de andere stakeholders dezelfde uitgangspunten? Moeten er nog plooiën worden gladgestreken en welke plooiën zijn dit?' Ja, allerlei verschillende organisaties... Gemeenten hebben natuurlijk ook hun eigen beleid. Dat is niet een-op-een hetzelfde. Dat is ook zo. Maar tegelijkertijd hebben we wel heel veel gesprekken gevoerd en zijn we ervan overtuigd dat dit de goede lijn is, omdat die ook aansluit bij de doelen die u heeft vastgesteld. Juist ook in de gesprekken die we gehad hebben met bijvoorbeeld het bedrijfsleven om te kijken 'hoe kunnen wij ook vanuit die kant betrokkenheid krijgen bij de sport?' hebben we dit soort gesprekken gevoerd. Even kijken. Volgens mij, als het gaat over wat we proberen te beogen met de sportakkoorden en de KPI's; daar hebben we net al een toezegging gedaan hoe we dat gaan oppakken. Even kijken. 'Meerdere platforms zijn nog op zoek naar de rol.' Dat is wat u geschreven hebt. Of 'geschreven hebt', wat u gezegd heeft. Wat wij eigenlijk willen doen als Provincie is echt die stap naar voren zetten. Juist omdat we de ondersteuningsfunctie zelf gaan doen, gaan we ook meer naar buiten in het veld, tussen de platforms, tussen de gemeenten, tussen allerlei partijen die zich met sport bezighouden. Daarmee betekent dat

ook dat – dat mag eigenlijk vanzelfsprekend zijn – op het moment dat platforms nog een beetje aan het zoeken zijn naar hun rol en hoe ze die moeten invullen, dat we daar ondersteunend naar zijn en proberen te helpen. Daar hebben ook al meerdere sessies ook over plaatsgevonden. Dus 'ja' is het antwoord daarop. Even kijken. Budget verdelen. Ja, dat was een discussie. Volgens mij was u een beetje met elkaar aan het discussiëren: ja, we moeten de kwaliteit van de plannen leidend laten zijn, maar we willen eigenlijk ook niet dat mensen buiten de boot vallen. Ja, wat gebeurt er dan als een gemeente niet mee wil doen? Ja, kijk, als een gemeente niet mee wil doen; ja, dat is ... Ja, dan willen ze ook niet meedoen. Zo simpel is het ook. Ik zou niet echt een goede reden willen bedenken waarom je niet mee wil doen, maar de uitnodiging is er voor iedereen. Wij hebben juist gekeken om te voorkomen... Datgene wat er in de afgelopen periode gebeurd is, is dat we geld en middelen hadden vrijgemaakt. Die hadden we op een bepaalde manier gedefinieerd, gelabeld en geormerkt vanuit dit huis, wat niet aansloot bij de behoefte in het veld, waardoor er hier veel geld op de plank bleef liggen. Wij hebben er nu juist voor gekozen om het gesprek met de regio's aan te gaan en die kwaliteit van die plannen leidend te laten zijn. We gaan ervan uit dat ze in Noord-, in Midden- en in Zuid-Limburg met goede plannen komen, maar om daarmee ook te voorkomen dat geld op de plank blijft liggen. We willen met zijn allen ook impact maken en de doelen realiseren. Dat is de reden waarom we deze aanpak hebben gekozen. Op het moment dat we straks bij de Voorjaarsnota zijn en we hebben u geïnformeerd, dan kunt u ook zelf beoordelen of die plannen voldoen en of ook – daar moet u zelf dan ook maar de inschatting van maken – de spreiding goed genoeg is. Wij dagen in ieder geval alle regio's uit om met plannen, goede plannen, te komen. Dat is wat we willen beogen. Ja, op het moment dat er geld op de plank blijft liggen bent u ook niet blij. Even kijken. Dan...

De voorzitter: Mevrouw Jetten heeft een vraag.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Ja, dank u wel, voorzitter. Heeft u daar misschien al een beeld bij? En als er een regio achterloopt, kunt u daar dan extra inspanningen... Ik zou het echt heel zonde vinden als dit niet Limburg-breed zou kunnen worden uitgerold.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Nou, we hebben natuurlijk eerste gesprekken gevoerd met de partijen. We zien dat in de verschillende regio's het soms ook op verschillende manieren wordt aangepakt. Dat is ook verder niet erg. Maar ja, wij gaan die gesprekken de komende weken en maanden intensiveren, om ervoor te zorgen dat dat ook gaat gebeuren en dat ze ook met goede plannen gaan komen. Tegelijkertijd, daarbij hebben we ook onze eigen rol om dat goed te doen. Als het gaat over ...

De voorzitter: Mevrouw Absil.

Mevrouw Absil (CDA): Ja, ik had hier ook een expliciete vraag over, hè? Ik denk dat u die richting uit antwoordt, maar ik wil het toch graag preciezer weten. Onze zorg is juist dat wij op gaan leggen wat de kwaliteit is, terwijl wij juist willen dat die VSG-regio's zelf in de lead komen. Wat ik begrepen heb komen zij twee keer per jaar bij elkaar als sportwethouders. Dat zou het logische moment zijn. Wij zouden aan moeten sluiten bij hun goede ideeën. Als ik het goed begrepen heb, gaat het daar met name over de software. Volgens mij was van collega Goosen ook de vraag: hoe zorg je dan voor dat veilige sportklimaat? Ik weet dat ze daar als partijen gezamenlijk een vertrouwenspersoon extern hebben gevonden. Dus dat lijken mij allemaal ideeën van onderop, waar wij dan bij aansluiten, zodat niet ons afvinklijstje leidend gaat worden. Dat is eigenlijk mijn zoektocht, zodat we echt doen wat nodig is.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ik denk dat mevrouw Absil goed verwoordt wat de bedoeling is. Wij hebben natuurlijk vanuit de Provincie – daar vroeg u net zelf ook naar – de uitgangspunten en de doelen gesteld. Binnen die doelen hopen we dat juist van onderop daar initiatieven over gaan ontstaan. Daar zijn we ook bij betrokken.

De voorzitter: Mevrouw Absil.

Mevrouw Absil (CDA): stel dat een regio zegt ‘wij hebben een grote opgave, bijvoorbeeld op verduurzaming of fysieke accommodaties; we willen dat upgraden of wat dan ook’ of ‘we hebben hulp nodig met de lobby, want die regelingen voor verduurzaming zijn altijd binnen een paar uurtjes ingetekend’, zou u daar ook iets over kunnen zeggen, bijvoorbeeld een lobbyfunctie, de steunfunctie, ondersteunen als het ook fysieke accommodaties betreft.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, kijk, als het gaat over ondersteunen en bij wijze van spreken lobby, dan past dat ook bij de rol vanuit de Provincie, zoals we die vanuit dit kader hebben. Als het gaat echt over de investeringen in de fysieke infrastructuur, dan valt dat onder het kader van collega Theuns en dan gaat het over het Leefbaarheidsfonds. Dan kunnen gemeenten in het kader daarvan natuurlijk een beroep erop doen. Maar als het gaat over wat u noemde, het voorbeeld; ja, dat zijn wel interessante voorbeelden, die juist vanuit die sportakkoorden ook opgeplust/ondersteund kunnen worden. We zien bijvoorbeeld dat sportakplatforms als het gaat over cycling, triatlon, hardlopen; die hebben bijvoorbeeld behoefte aan verkeersregelaars. Nou ja, als dat soort dingen/initiatieven uit de sportakkoorden kunnen komen, dan kunnen we kijken: hoe kunnen we daarbij aansluiten? Maar dan is het binnen het kader dat we hebben vastgesteld en binnen de doelen die wij benaderen, maar de ideeën komen wel vanuit het veld zelf. Het is niet zo dat wij gaan voorschrijven: u moet dit gaan doen. Dat willen we niet ... Dat heeft ook weinig zin, denk ik. Dat is ... Dan wil ik naar mevrouw Fischer, voorzitter, maar ...

De voorzitter: Ik wil graag eerst even naar mevrouw Koopman. Die heeft een vraag.

Mevrouw Koopman (VVD): Ja, dank u wel, voorzitter. U gaf net aan, Gedeputeerde, dat er nu, met deze manier van werken, geen geld op de plank blijft liggen. Dat is natuurlijk heel mooi, hè, dat het dan naar de sportregio's gaat. Maar ik heb nog niet gehoord of een omslag naar per hoofd, dus een evenredige verdeling, past in deze visie ook.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Dat heeft u inderdaad nog niet gehoord, maar we hebben daar bewust niet voor gekozen, omdat als we dat gaan doen, dan zou het kunnen zijn dat er in een regio waar er heel veel mensen wonen en er misschien wat minder plannen zijn er geld blijft liggen, terwijl in een regio waar er minder mensen wonen en er heel veel plannen zijn er te weinig geld is. Daarom hebben we gezegd: we willen juist ervoor zorgen dat we impact kunnen maken en dat we ook het geld wat u ons ter beschikking gaat stellen; dat we ook kunnen zorgen dat het er komt.

De voorzitter: Dat roept een vervolgvraag op.

Mevrouw Koopman (VVD): Ja. Kan de Gedeputeerde dan het volgende overwegen, om wel die evenredige verdeling toe te kennen per regio op aantal hoofden, maar als dat niet benut wordt, dat het dan vrijvalt en alsnog herverdeeld wordt.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, wij willen de kwaliteit van de plannen leidend laten zijn. Dat past niet, zeg ik dan ook maar gewoon heel eerlijk in de richting van mevrouw Koopman, bij het verdelen per inwoner. Wij hopen natuurlijk dat in alle regio's die kwaliteit van die plannen goed is, zodat we daar snel mee aan de slag kunnen gaan.

De voorzitter: Mevrouw Fischer heeft een vraag.

Mevrouw Fischer (50PLUS): Ja, ik heb een vraag over dat deel per hoofd. Ja. Bij ons wonen heel veel mensen. Wij krijgen dus dan waarschijnlijk een grote zak met geld. Dan gaan we naar Midden en Noord. Daar wonen minder mensen, die krijgen minder centen, maar die hebben dezelfde accommodaties nodig. Dan moeten ze dus met minder mensen, minder geld, meer voor elkaar krijgen. Of is het zo dat ik net gehoord heb: als daar een prima voorstel komt van een voetbalteam, dan krijgen die een voetbalveld en niet per hoofd gedeeld een half voetbalveld. Ik bedoel, dat vind ik wel belangrijk. Het mag best per hoofd; maar dat kan ik me dus niet voorstellen. Per idee, daar kan ik me wel iets bij voorstellen.

De voorzitter: En uw vraag is?

Mevrouw Fischer (50PLUS): Hoe de Gedeputeerde dat probleem wil tackelen of wil voorkomen.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, wij willen dat voorkomen door juist op de kwaliteit van de plannen de impact te maken. Dat willen we doen.

De voorzitter: Mevrouw Jenneskens.

Mevrouw Jenneskens (D66): Ja, voorzitter, dit klinkt allemaal heel redelijk. Alles in de uitgangspunten zegt: we sluiten aan bij wat er is. Maar op het moment dat die plannen er komen, vraag ik me af: hoe beoordeelt u dan die kwaliteit? Wat is de definitie, wie bepaalt dat en op grond van welke uitgangspunten – want ze staan niet in dit stuk – komt u tot die afweging? Zoals ik het in ieder geval altijd heb geleerd van de subsidieregelingen en dingen in mijn werk is het heel lastig als je niet definieert waar het niet voor is om überhaupt iets af te wijzen. Dus hoe definieert u kwaliteit en op grond van welke indicatoren weegt u dan de kwaliteit van de plannen die er zijn af? Hier staat 'op basis van de uitgangspunten van het beleidskader 'Samen leven en bestaanszekerheid''. Maar die zijn – dat zei u net al – wat vager en hoger over.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, als het gaat over hoe we de vertaling maken van die doelen; daar heb ik zojuist een toezegging over gedaan. Als het gaat over wat we nu gaan doen ... Dat is het proces dat we nu gaan doorlopen. We gaan nu met die regio's in gesprek ook om te kijken: komen wij tot die akkoorden? Op het moment dat je in die akkoorden ... Dat gaan we ook aan u voorleggen. Op

het moment dat de gemeenten met de regio's hebben afgesproken wat dat is, dan gaan we de plannen die daaruit voortkomen natuurlijk toetsen aan datgene wat u heeft vastgesteld, want dat past altijd binnen het akkoord, en dan de akkoorden zelf.

De voorzitter: Een vervolgvraag van mevrouw Jenneskens.

Mevrouw Jenneskens (D66): Ja, maar voorzitter, begrijp ik het dan goed dat u een heel proces ingaat met akkoorden, dat die akkoorden er komen en dat wij dan samen gaan bedenken wat de uitgangspunten zijn op grond waarvan we ze gaan beoordelen. Dat lijkt me ook in de relatie geen heel lekker proces.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Nee, want de doelen van het kader – die heeft u al meegegeven – zijn leidend voor het sluiten van de akkoorden. Wij gaan nu met de gemeenten die akkoorden sluiten. De kwaliteit die daaruit voortkomt; ja, op basis daarvan gaan we u voorstellen ook om middelen toe te kennen. Dat gaan we doen bij de Voorjaarsnota. Dat is wat we gaan doen.

De voorzitter: Nog een vervolgvraag, mevrouw Jenneskens.

Mevrouw Jenneskens (D66): Ja, dan ga ik toch nog heel even... Ik heb nagedacht over het kader en de doelen die daarin staan. Ik heb oprecht gezocht naar: wat zijn nou voorstellen die hier niet in zouden passen? Het enige wat ik kon bedenken is een promotiecampagne voor vapes bij jongeren of een campagne om mensen massaal de fietshelm af te laten zetten. Voor de rest kon ik oprecht niet bedenken wat die hoog-overdoelen niet zijn. Kunt u mij een concreet voorbeeld geven van een plan of iets dat in die akkoorden kan staan, wat niet in overeenstemming is met de doelen? Ik kan ze oprecht niet bedenken.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, dat antwoord, dat is mooi, zou ik bijna zeggen. Dat is niet om het tekort te doen, mevrouw Jenneskens. Helemaal niet. Wij hebben juist geprobeerd om uitgangspunten te formuleren die aansluiten bij het kader, die voor u duidelijkheid bieden en waar we met het veld ook mee aan de slag kunnen gaan. Ik hoop heel erg dat er heel veel plannen wel voldoen aan de uitgangspunten. Dat is wat ik hoop, dat we dat kunnen doen. Als het gaat over fysieke investeringen – dat heb ik net ook duidelijk aangegeven – dan vallen die niet onder dit kader, maar onder het kader van collega Theuns, dus daar zit de scheidslijn.

De voorzitter: Mijnheer Goossen heeft een vraag.

De heer Goossen (BBB): Maar die kwaliteit moet wel meetbaar zijn. Hoe gaat u dat dan borgen?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Daar komen we uiteindelijk ook straks op terug.

De heer Goossen (BBB): Hoe?

Gedeputeerde Van Caldenberg: Wat ik zojuist heb aangegeven. Wij komen terug op basis van de doelstellingen die wij geformuleerd hebben. Dan komen we met de akkoorden naar u terug. Dan kunnen we dan vervolgens met elkaar ook dat doen. Vervolgens toetsen wij – dat doet onze eigen organisatie – de voorstellen die komen aan die doelen. Op basis daarvan kennen we ook de middelen toe. Even kijken. Voorzitter, ik ga naar mevrouw Fischer.

De voorzitter: Ja, ik moet u teleurstellen, want mijnheer Schoenmakers heeft ook nog een vraag.

De heer Schoenmakers (LOKAAL-LIMBURG): Ja, voorzitter, we komen in een soort woordenspel nou terecht: wie, wat, wanneer en hoe? Het lijkt mij misschien handig dat de portefeuillehouder een tussenrapportage of wat dan ook, hoe je het ook wil benoemen, geeft. Ik zie het al voor me: als dadelijk het resultaat komt, dan gaan we een hele discussie hebben weer, waar we het nu over hebben. Misschien is het wel handig als we een soort tussenrapportage kunnen krijgen over wat dan de stand van zaken is en hoe hij dat dan voor zich ziet, hoe de opmerkingen die nu al zijn gemaakt dan zijn meegenomen.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, ik heb volgens mij zojuist al een toezegging gedaan over hoe we daarover gaan rapporteren aan het eind van dit jaar. We komen sowieso voor de Voorjaarsnota nog met de uitwerking van de akkoorden bij u terug.

De voorzitter: Een vervolgvraag van mijnheer Schoenmakers.

De heer Schoenmakers (LOKAAL-LIMBURG): Ja, zou het dan misschien niet handig zijn dat we dan een mogelijkheid hebben om daar ook mondeling op te kunnen reflecteren, zoals we nu bij elkaar zitten? In plaats van alleen maar een rapportage. Ja, dan stellen we het misschien weer uit, terwijl het misschien heel zinnig zou zijn om het net zoals deze sonderende bijeenkomst dan ook in die trant te houden.

De voorzitter: Is het wellicht een idee – we komen inderdaad in een ronddraaiend circus terecht – om de notitie eind Q4 af te wachten en op verzoek van de commissie dat te gaan agenderen? Dat staat de commissie vrij natuurlijk om het dan te agenderen. Dat is vanzelfsprekend. Ja. Ik zou willen voorstellen dat de Gedeputeerde doorgaat met de beantwoording van de vragen.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Graag, voorzitter. Bij dat laatste; wij moeten natuurlijk wel het vervolgproces continueren met de regio's. Ik wil ook de verwachting niet wekken dat we al uitgewerkte akkoorden hebben aan het einde van dit jaar. Dat hebben we ook niet. Dus met die restrictie; u agendeert het als u dat wilt. Even kijken. Dan kom ik bij 50PLUS. Dat is mevrouw Fischer. Die zegt dat haar motie hier niet in meegenomen staat. Dan zeg ik tegen mevrouw Fischer: hier gebeuren natuurlijk een aantal dingen als het gaat over mensen met een beperking. Dat zit hierin. Dat zei u denk ik zelf ook heel terecht. Maar ik heb eigenlijk iets veel beters voor u, want wij komen met een separate mededeling portefeuillehouder, dat waren we sowieso al van plan, om over de volle omvang van datgene wat we doen al voor mensen met een beperking u te informeren. Maar wij vonden het eigenlijk niet recht doen aan uw motie om dat alleen maar onderdeel te laten zijn van het sportbeleid.

De voorzitter: Ik ga even terug naar mevrouw Koopman. Die had nog een vraag over het vorige onderwerp.

Mevrouw Koopman (VVD): Ja. Ik schrok even een beetje van wat ik zojuist hoorde, namelijk dat verwachtingsmanagement over dat nog niet overal de akkoorden bekend zijn, maar dan worden wel misschien al gelden vergeven en dan komen nog andere akkoorden... Kunt u daar een toelichting op geven?

Gedeputeerde Van Caldenberg: Nee. Wat ik u al een paar keer verteld heb is dat wij nu die akkoorden gaan proberen te sluiten en daar een budget voor aan u gaan vragen... Dus we kunnen ook nog geen geld gaan besteden. Maar dat gaan we aan u vragen bij de Voorjaarsnota. Dat is hoe we het doen. Ik kan me voorstellen dat dat... Dat is ook nieuw ten opzichte van de vorige periode, waarbij je eerst al het budget afsprak en vervolgens dat ging uitwerken. We hebben er nu voor gekozen juist om eerst te gaan uitwerken en op het moment dat we de plannen concreet hebben die aan u voor te leggen en dan het budget pas toe te kennen. Dat geldt over alle kaders, dat we die systematiek hanteren. Ik begrijp dat dat best wel even zoeken is. In deze fase zijn we met elkaar aan het toetsen: hebben we de goede uitgangspunten te pakken en zijn we op de goede weg met de uitwerking? Zodat op het moment dat we echt budget nodig hebben we in ieder geval met elkaar weten dat we op de goede weg zijn geweest. Dat is waarom we het op deze manier doen. Even kijken.

De voorzitter: Mevrouw Fischer had nog een vraag, dacht ik.

Mevrouw Fischer (50PLUS): Ja. Ik vind dat super. Dat is dus uniek en nog nooit gebeurd. Ik zou u alleen mee willen geven: hier bij ons in de Staten zijn er mensen die weten hoe het is om met een functiebeperking te leven. Ik zou zeggen: vraag misschien eens hoe ze denken het te kunnen doen en wat je in ieder geval niet moet doen. Het zijn gewoon mensen met een beetje extra. Ja, we moeten kijken hoe we dat regelen. Ik weet zeker; als ik het goed gezien heb kunt u het zeker aan drie mensen vragen met een lichamelijke beperking en wie weet heeft de rest ook nog wel iets.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ik nodig u graag een keer uit, mevrouw Fischer, om hierover het gesprek te voeren. Geen enkel probleem. Ik stel voor dat we dat gewoon ook gaan plannen.

Mevrouw Fischer (50PLUS): Ja. Kunt u dan misschien ook in de richting van de BBB ook een uitnodiging doen? Daar zijn er twee mensen die weten...

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ik vind het prima. Er is geen enkel bezwaar om de heer Goossen samen met u bij mij aan de tafel te krijgen. Geen enkel probleem. Dat lijkt mij hartstikke leuk. Goed. Even kijken. Dan ben ik bij mevrouw Jenneskens. Volgens mij heb ik al best een deel van de vragen die zij gesteld heeft ondertussen middels interrupties beantwoord. Hoe... Dat is de vraag: hoe sluiten wij aan bij de sportakkoorden, welke rol hebben we, nemen we geld mee? Volgens mij heb ik daar duidelijk aangegeven hoe we dat zien. Even kijken. Wat zijn de doelen die we nastreven als het gaat over sport, want de urgentie groeit. Dat doen we ook. Even kijken. Wij willen juist de ambitie die we hebben in stand houden en de juiste voorwaarden daarvoor scheppen. Dat past ook heel goed bij onze rol en dat doen we op allerlei verschillende manieren, met platforms, met Coöperatie Limburg Sport, met het Jeugdfonds. We willen juist die rol als verbinder/facilitator nog beter vervullen. Daarom zetten we als Provincie zelf een stap naar voren en gaan we dat ook doen met de lokale uitgangspunten. Even kijken. Waarom staan niet alle doelen in het...

De voorzitter: Een vraag van mevrouw Jenneskens.

Mevrouw Jenneskens (D66): Wat mij nog steeds puzzelt – voorzitter, sorry, via u – is: de uitgangspunten zijn duidelijk. Ik vroeg: met welke boodschap gaat u aan tafel zitten? Ik heb nu gehoord: we wachten eerst de akkoorden af. Die zijn leidend. Dan kom ik terug. Dan bepalen we uitgangspunten. Mijn vraag blijft eigenlijk: wat vertelt u nu de mensen met wie u die akkoorden gaat sluiten over wat uw uitgangspunten zijn? Ik vind die heel algemeen. Vertelt u die dan: ik volg het proces, ga dan terug naar PS en dan ga ik toetsen. Of zegt u: dit is mijn kader en het moet hieraan voldoen. Het lijkt mij voor de andere mensen aan die tafel wat weinig grip geven, zowel op inhoud als op proces. Op zich, ik vind het oprecht mooi hoor. Hier staat ook in: zowel de Provincie Limburg als de regio's gaan met een financiële bijdrage komen. Maar waar mogen zij dan op rekenen? Dus mijn vraag is eigenlijk: met welke boodschap letterlijk start u die gesprekken of voert u die gesprekken op dit moment?

De voorzitter: Mag ik u erop wijzen dat dit uw vierde interruptie is? De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ik heb geen interruptie gedaan, voorzitter. Nou, volgens mij gaan wij met de boodschap, met het kader dat u ons al heeft meegegeven, met de uitgangspunten die u ons heeft meegegeven, de uitgangspunten die we vandaag ook nog met elkaar hebben besproken, waar volgens mij u allen van zegt 'dat is in ieder geval waarbinnen die gesprekken kunnen plaatsvinden'... Met die boodschap gaan we op pad. We gaan ook met een boodschap... Daar willen we ook geld voor ter beschikking stellen. Maar dat gaan we pas doen op het moment dat we de akkoorden ook echt bij u kunnen voorleggen en u daar dan ook een budget... Met die boodschap gaan we het veld in. Dat gaat tot nu toe ook heel prima, moet ik heel eerlijk zeggen. Wij zitten daar als partner aan tafel en als het gaat over 'gaan we dan van bovenaf iets opleggen?'; daar heb ik net in de richting van mevrouw Absil ook al iets over gezegd.

De voorzitter: Nog een vervolgvraag die hoort bij deze interruptie natuurlijk.

Mevrouw Jenneskens (D66): Yes. Dank u, voorzitter. Ik zal me verder gedragen vandaag. Nee. Maar u gaf net in het ... Ik vroeg u net: noem één voorbeeld wat niet kan. Toen zei u: alles kan en dat is mooi. Dus eigenlijk zegt u met deze uitgangspunten als u aan tafel gaat zitten: alles kan. Bent u dan niet bang dat u straks als ze er liggen op uw schreden moet terugkeren en moet zeggen: ja, maar dit was niet de bedoeling.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Nou, wij gaan ervan uit dat de doelen die we met elkaar willen bereiken leidend zijn. We willen – dat hebben we ook met elkaar afgesproken – kijken dat we daar zoveel mogelijk impact op maken. Dat is wat we willen. Op die manier voeren we ook de gesprekken. Voorzitter, dan ben ik bij de Partij van de Arbeid. Die hadden vragen over het accommodatiebeleid. Het accommodatiebeleid is de verantwoordelijkheid in die zin van de gemeente. We kunnen daar via collega Theuns... Vanuit het Leefbaarheidsfonds kunnen gemeenten daar eventueel een bijdrage voor doen, maar dat is...

De voorzitter: Mevrouw Wolters.

Mevrouw Wolters (PvdA): Ja, mijn excuses, voorzitter. Ik denk dat ik mijzelf verkeerd heb uitgedrukt. Waar ik niet op doelde is dat wij als Provincie aan de lat gaan staan binnen deze akkoorden voor het accommodatiebeleid. Waar ik op doelde was dat ik het wel belangrijk vind dat de gemeenten waar wij

mee aan tafel gaan ook dat accommodatiebeleid op orde hebben. Dat is voor mij belangrijk om daarin mee te nemen, omdat ik in het veld ook veel zie dat er reactief gehandeld wordt op dat accommodatiebeleid en niet altijd ten goede van onze verenigingen en partners in de sport. Dat is eigenlijk waar ik op doelde, maar ik had mij daarstraks niet zo goed uitgedrukt. Dank.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Dank voor de verheldering. Ik denk dat het wel goed is om even scherp te maken dat wij niet een toezichhoudende rol vanuit de Provincie hebben op gemeenten om hun accommodatiebeleid op orde te hebben. Als het gaat over accommodaties en gemeenten kiezen daarvoor, dan kunnen zij bij het Leefbaarheidsfonds daar eventueel een beroep op doen, als ze dat zouden willen. Maar dat is een keuze, die ligt bij de gemeenten. Wij hebben vanuit onze verantwoordelijkheid... Wij hebben een autonome rol als het gaat over sport sowieso, dus wij kiezen er bewust voor, maar we hebben niet vanuit de wetgeving een toezichhoudende rol: gemeenten, u moet dit op orde hebben. Heel eerlijk, ik weet ook niet of dat past bij de wijze waarop wij van onderop met de gemeenten willen samenwerken. Even kijken. Dan zei u: er zijn buiten de sportakplatforms nog meer sporten dan er nu zijn opgenomen. Hoe nemen we die dan mee? We hebben dus in de nieuwe regeling voor sportakplatforms drie plekken opgenomen voor sporten die daar dus bij kunnen aansluiten. Ik denk dat dat ook winst is ten opzichte van wat we nu aan het doen zijn. We beperken ons met de akkoorden dus ook niet tot de sporten die nu alleen maar een platform hebben. Ook voor sporten die dat nu zijn... Op dit moment is dat voetbal, zwemmen. Die hebben dat op dit moment nog niet, maar ook die kunnen gewoon gebruikmaken van de sportakkoorden.

De voorzitter: Mijnheer Goossen.

De heer Goossen (BBB): En dat aansluiten, dat doet u proactief of passief?

Gedeputeerde Van Caldenberg: Als in: waar moeten we bij aansluiten?

De heer Goossen (BBB): Nou nee, stimuleert u, dus proactief, dat zo'n platform zich aansluit bij de sportakplatforms? Dat bedoel ik. Of is het passief: nee, dit zijn de mogelijkheden en op het moment dat jullie als platform zin hebben, kun je je aansluiten.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Wat we gedaan hebben is actief de regeling zoals we die hebben vastgesteld... Die brengen we onder de aandacht. Het is aan de sporttakken zelf – hetzelfde geldt ook voor de MO's – om een aanvraag te doen en die zullen we dan beoordelen. Zo werkt de systematiek. Anders gaan we zelf een platform in elkaar zetten en moeten we vervolgens beoordelen of ze voldoen. We moeten die rollen ook op een zuivere manier invullen, maar we promoten actief dat er ook plek is voor nieuwe platformen. Even kijken. Dan ben ik bij de PVV. Volgens mij heb ik daar al het een en ander over gezegd. Ik constateer dat hij het ook eens was met de doelen en de uitgangspunten zoals we die hebben ingediend. Hij gaf aan, de heer Van Bijnen, dat het ging over de moties. 'Ga daarmee aan de slag.' Ik kan u vertellen dat de sportakplatforms nu ook hun werkplannen hebben ingediend. We hebben ze nog niet kunnen beoordelen. Ik ga daar ook niet op vooruitlopen, maar je ziet wel dat ze daar ook over nadenken. Tegelijkertijd zou ook... Aanvullend vanuit de sportakkoorden kunnen we nog daarbij ondersteunen, om bijvoorbeeld op scholen zaken te organiseren. Even kijken. Dan JA21. Even kijken. Dan ging het over de vraag: moeten we dan extra tijd en extra middelen aangeven? Ja, dat is een politieke opvatting. Als het gaat over 'wilt u dat of

niet?'; dat ligt bij u. Ik constateer dat een overgrote meerderheid een hoge ambitie heeft als het gaat over sport en het College onderschrijft die hoge ambitie. Even kijken. 'De Provincie moet zich bezighouden met de kerntaken.' Ja, dat sluit daar ook bij aan. 'We zien liever één akkoord...' Daar heb ik ook al iets over gezegd. We gaan dat in drie regio's doen.

De voorzitter: Een vraag van mijnheer Beckers.

De heer Beckers (JA21): Ja, ik wil het nog één keer even proberen. Volgens mij zijn er meerderen in de zaal die dag geprobeerd hebben. Wat mevrouw Jenneskens eigenlijk probeerde te zeggen is dat naast de uitgangspunten en de akkoorden er handvatten moeten zijn om de kwaliteit van de aanvragen te beoordelen. Komen die er nog?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

De heer Beckers (JA21): Mevrouw Jenneskens zegt; de uitgangspunten zijn heel breed. Je kan elke aanvraag doen die je wil. Maar er moeten ook handvatten zijn om de kwaliteit van de aanvragen te toetsen. Volgens mij is dat de insteek.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, eigenlijk ga ik weer het antwoord in die zin herhalen en dat is: je hebt de doelen. Die koppel je aan de indicatoren en daarop beoordeel je uiteindelijk ook de kwaliteit, want wij willen de impact maken om uiteindelijk zoveel mogelijk mensen aan het sporten en bewegen te krijgen. Dat is wat we willen doen. Nogmaals, daarop hetzelfde antwoord. Even kijken. Dan ben ik bij LOKAAL-LIMBURG, bij de heer Schoenmakers. Daar ging het ook over de uitgangspunten. Dan ging het specifiek over kleine gemeenten ten opzichte van grote gemeenten. Wij hebben ervoor gekozen om aan u voor te leggen om dat in regionaal verband te doen, omdat daar ook noem het even die zaken die op een regionaal niveau zitten; dat grote en kleine gemeenten dat met elkaar kunnen doen, met de Provincie, zodat we samen meer kracht hebben om een aantal zaken te kunnen organiseren. Het zou heel raar zijn als je bijvoorbeeld als het gaat over wielrennen alleen met grote gemeenten iets doet, want dan moet je... Ja, je moet ook door die kleine gemeenten heen fietsen. Je wilt juist dat je dat op lokaal/regionaal niveau met elkaar doet. Dan mevrouw Koopman. Volgens mij heb ik die vragen net inmiddels bij de interruptie al beantwoord als het gaat over: hoe gaan we ermee om, naar ratio van inwoners? Dan mevrouw Absil. Volgens mij heb ik die...

De voorzitter: Mevrouw Koopman.

Mevrouw Koopman (VVD): Dan mis ik nog wel een vraag. Ik begreep; de gelden, hoeveel geld er was, dat komt later. Maar dan staat er nog eentje open, of u meeneemt causaliteit versus correlatie. Is sportdeelname de oorzaak van de gezondheidsstatus in de regio?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Nou, we hebben... Dat is één van de uitgangspunten en één van de doelen die u geformuleerd heeft in het kader: meer sporten, meer bewegen, om juist ook gezondheid te bevorderen. Vanuit die hoedanigheid nemen we dat mee. Even kijken. Dan ben ik bij mevrouw Absil, maar volgens mij heb ik daar ook al op geantwoord. Zij zegt: eentje nog. Dan mag ze me denk ik even uitleggen welke dat dan is, dan kan ik die ook precies beantwoorden.

Mevrouw Absil (CDA): Zonder dat dat een interruptie is.

De voorzitter: Mevrouw Absil.

Mevrouw Absil (CDA): Ik had gevraagd uw reflectie op het idee om voor ouderen eigenlijk vergelijkbaar als voor mensen met een beperking echt een sporttakplatform te hebben, zodat bewegen voor ouderen, sport voor ouderen, op de kaart komt, zodat wij met name in die leeftijdsgroep ook aan gezondheidsbevordering doen. Ik denk ook even aan de voorbeelden van mijnheer Goossen. Stoelyoga hoorde ik voorbijkomen. Beweegtoestellen buiten. Er zijn heel veel variëteiten op en ik hoor daar graag uw reflectie op.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja. Er gebeurt al heel veel, ook voor de doelgroep, door de huidige platforms. Dat is 1. We hebben Meer Bewegen voor Ouderen. Dat hebben we ondergebracht bij de KBO. Dat is sowieso al wat er gebeurt. De voorbeelden die u net noemde als stoelyoga, noem het maar even op; het zou kunnen komen vanuit de regio, maar ook vanuit de akkoorden. Als het gaat over een specifiek platform voor ouderen, dan zou ik daar nu niet 'ja' of 'nee' op zeggen, want zo werkt de regeling nu eenmaal niet. Er moet een aanvraag komen en dan zullen we de aanvraag beoordelen, of die past binnen de doelstellingen van het kader. Het antwoord is; sta ik er dan onwelwillend tegenover? Nee, zeker niet. Maar dit is hoe we het doen. Zo hebben we de spelregels met elkaar afgesproken. Ik vind het een interessant idee. We hebben een specifieke voor Iedereen Kan Sporten. We hebben ze daarnaast allemaal langs de lijn van de individuele sporttakken natuurlijk gelegd. Hier moeten we goed naar kijken, maar ik vind het een interessant idee. Even kijken. Dan ben ik bij de BBB. Dat is dan de laatste. Die hadden een aantal heel specifieke vragen. Dan kijk ik even of ik die niet ondertussen al beantwoord heb. 'Steunfunctie niet enkel ondersteunend, maar ook op de verbinding.' Ja, wij gaan juist die stap naar voren zetten om die verbinding tussen de Provincie, de gemeenten, de platforms te versterken. Dus dat gaan we doen. 'Hoe wordt gemonitord op het draagvlak en wat gebeurt er als gemeenten niet bijdragen?' Nou ja, als gemeenten echt niet willen, dan doen ze niet mee, maar dan gaan we wel gewoon met de gemeenten die wel in die regio zitten en wel willen door. Dus het is niet zo dat als één gemeente niet mee wil doen, dat we dan tegen alle andere gemeenten in de regio zeggen: u krijgt geen akkoord. Zo simpel is het ook.

De voorzitter: Er is een vraag van mijnheer Schoenmakers.

De heer Schoenmakers (LOKAAL-LIMBURG): Ja, mijn vraag was: als de gemeente niet meedoet, wat betekent dat op financieel vlak voor die gemeente dan?

Gedeputeerde Van Caldenberg: In dat geval niets. Dan komt er geen geld vanuit het provinciale akkoord en dan doen ze niet mee.

De voorzitter: Mijnheer Schoenmakers.

De heer Schoenmakers (LOKAAL-LIMBURG): Dan worden ze ook niet achtergesteld bij een eventueel vervolg in dat traject.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Nou, als je niet meedoet doe je niet mee.

De voorzitter: Mijnheer Goossen.

De heer Goossen (BBB): Maar stel dat ze het licht wel zien en vervolgens zich alsnog aansluiten, dan kan dat toch wel?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Dat antwoord moet ik u, heel eerlijk gezegd, op dit moment schuldig blijven. Ik vind het ook best een redelijke 'als, dan'-vraag en ik zou eigenlijk niet... Ik hoop echt dat alle gemeenten zich hier wel bij gaan aansluiten. Ja, als gemeenten keuzes maken, dan ga ik er ook wel van uit dat ze die weloverwogen maken. Het is niet zo dat we daarop kunnen vooruitlopen, zeg ik maar even. Even kijken. Dan had u nog een specifieke vraag als het ging over de gemeente Roerdalen. Daar had u een voorbeeld over eenzaamheid en valpreventie. Dat was dan iets breder dan deze regeling als het gaat over sport. Ja, dat klopt. Als het gaat bijvoorbeeld over valpreventie, dan kunnen we uit de regionale Sociale Agenda... Dan investeren we daarin. Dus dat doen we bijvoorbeeld via LIME.

De voorzitter: Mijnheer Goossen.

De heer Goossen (BBB): Oké, dank u wel voor het antwoord, maar dat was niet wat ik bedoelde. Het ging meer om de... Dan moet ik zelf even kijken waar ik het noemde. De beweegroute. Daar ging het eventjes over. Dat is een initiatief van dorpelingen zelf, om een beweegroute te creëren, zowel binnen als buiten de bebouwde kom. Dat valt eigenlijk in zijn geheel buiten alle potjes. Of dat passende is binnen dit bewegakkoord. Daar ging het even om.

De voorzitter: Mijnheer Goossen, dat was ook uw vierde interruptie, ter mededeling. Ik vraag de Gedeputeerde even te antwoorden.

De heer Goossen (BBB): U krijgt alleen nog maar vervolgvragen.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Los daarvan, een mooi voorbeeld volgens mij, van hoe mensen daarmee bezig willen zijn. Ja, wij gaan ervan uit dat initiatieven als deze in ieder geval uit de regio's zelf ook naar boven komen. Voorzitter, dan ben ik rond.

De voorzitter: Er is nog een vraag. Een vervolgvraag, zullen we maar zeggen, mijnheer Goossen?

De heer Goossen (BBB): Nou, nee, het is een vraag die ik mis, een antwoord dat ik mis.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Over de kwetsbare doelgroepen? Is dat hem?

De heer Goossen (BBB): Nee, uit punt 2 of vraag 2 van u, uit uw tweede vraag: het proces van de totstandkoming van de regionale sportakkoorden sluit aan bij... Nee, nee, dat is niet de kwetsbaren, maar de veiligheid. Sorry. Eentje omhoog. Omhoog. Nee, niet omlaag. Omhoog. Het stimuleren van een veilig sportklimaat. Daar ging het even over, hoe u dat voor zich ziet.

De voorzitter: Mijnheer Van Caldenberg.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Even kijken. Ja. O ja. Nou, wat we sowieso doen is dat we uitgaan in de beschikkingen die we doen en dat doen we nu ook aan de platforms... Daar koppelen we de code van NOC*NSF aan, een governance code over hoe je omgaat met veilig sportklimaat... Dat

doen we nu al. U vraagt volgens mij – dat is nog een antwoord wat dieper – van: doen we dat ook nog in de akkoorden?

De heer Goossen (BBB): Juist.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Als daar initiatieven... Daar geldt eigenlijk hetzelfde voor als voor het initiatief in Roerdalen, wat u net noemde. Als er daar initiatieven komen om dat te verbeteren, dan gaan we ervan uit dat die vanzelf naar boven komen. Dat past in die zin binnen dat wat we aan het doen zijn.

De heer Goossen (BBB): Maar een veilig sportklimaat is ...

De voorzitter: Via de voorzitter, mijnheer Goossen. Dank u wel.

De heer Goossen (BBB): Voorzitter, maar zo'n veilig sportklimaat moet toch een structureel iets binnen de akkoorden zijn?

De voorzitter: Mijnheer Van Caldenberg.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, kijk, één van de doelen die u heeft vastgesteld in het beleidskader is veilig en gezond opgroeien, naast meer sport en bewegen. Daar past dit dus bij.

De voorzitter: Een vervolgvraag van mijnheer Goossen.

De heer Goossen (BBB): Dus is het een vast onderdeel.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, het is sowieso een vast onderdeel van de subsidiebeschikking van de sportakkoorden. Als daar nog... Daarmee is het dus ook vast en structureel geborgd binnen de platforms. Ja. Even kijken. Voorzitter, dan ben ik echt rond.

De voorzitter: Dan dank ik de Gedeputeerde voor de antwoorden. Dan heb ik de volgende toezeggingen genoteerd. **De Gedeputeerde heeft toegezegd Provinciale Staten te informeren via een informerend stuk over het geactualiseerde stuk 'Uitgangspunten steunfunctie sport en regionale sportakkoorden' in relatie tot motie 3050. Dat gaat afgehandeld worden in Q4 2024.** De tweede toezegging is: **de Gedeputeerde heeft toegezegd om Provinciale Staten te informeren over de nadere uitwerking van de sportakkoorden voor de Voorjaarsnota.** Mevrouw Fischer heeft daarover een vraag.

Mevrouw Fischer (50PLUS): Ik heb geen... Ja, wel een vraag. Er is nog meer toegezegd. Er is toegezegd door de Gedeputeerde dat we samen aan tafel gaan zitten om te kijken hoe we het doen en wat we doen met de motie die ik in heb gediend, in verband met mensen met een handicap die ook mee willen doen met sport.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Voorzitter, dat heb ik inderdaad gezegd. Ik zou u het volgende voorstel willen doen, dat we dat gewoon plannen in de agenda. Anders moeten we een separate mededeling portefeuillehouder aan iedereen gaan sturen om te melden dat dat gesprek heeft plaatsgevonden. Ik stel voor dat we dat gewoon gaan doen, want dat scheelt ons allen een heleboel werk. Ja, dan hoeft dat niet op de lijst van toezeggingen, want anders moeten we het hele formele proces ook...

De voorzitter: Uw voorzitter had geconcludeerd dat dit een actie was van Gedeputeerde richting minstens twee fracties, als ik het goed vertaal.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja. Zeker.

De voorzitter: Ja. Daarmee zijn we aan het eind gekomen van dit agendapunt, maar niet voordat ik gevraagd heb aan mevrouw Jenneskens, die eerder geconcludeerd had dat de motie niet afgedaan was; ik denk het antwoord te kennen, maar wat gaan we met die motie doen?

Mevrouw Jenneskens (D66): Aanhouden.

De voorzitter: Dat had ik al verondersteld. We houden de motie voorlopig aan, totdat er nadere duiding komt vanuit GS. Daarmee is dit agendapunt afgehandeld

8.1.1 Lunch

De voorzitter: En zijn we toegekomen aan de lunch. Die gaat veertig minuten duren. Dat wil zeggen dat we om 12.50 uur hier weer beginnen. Ik schors de vergadering.

[SCHORSING]

T9561 Gedeputeerde van Caldenberg zegt toe om Provinciale Staten vóór de voorjaarsnota te informeren over de nadere uitwerking van de sportakkoorden.

T9560 Gedeputeerde van Caldenberg zegt toe Provinciale Staten te informeren middels een informerend stuk over het geactualiseerde uitgangspunten steunfunctie sport en regionale sportakkoorden in relatie tot motie 3050.

8.2. Sonderend stuk inzake concept actieplan vrijwilligers (i.r.t. toezegging 9472), brief GS van 10-9-2024 (GS DOC-00682958)

De voorzitter: Beste mensen, we heropenen de vergadering. We zijn inmiddels aangeland bij agendapunt 8.2, Het sonderend stuk inzake het concept-actieplan vrijwilligers. En die staat in relatie tot de toezegging 9472, met de brief van Gedeputeerde Staten 10 september 2024. In het sonderend stuk staan drie sonderende vragen. U wordt verzocht bij uw inbreng in te gaan op de sonderende vragen, zijnde: 1. Bent u van mening dat met het voorliggende concept-actieplan vrijwilligers wordt bijgedragen aan de maatschappelijke opgave 'Het vergroten van de sociale cohesie en gemeenschapszin', zoals beschreven in lijn 6.2.3 van het beleidskader Samen leven en bestaanszekerheid? 2. Bent u van mening dat het maatschappelijk vraagstuk rondom de vrijwillige inzet breed genoeg (mede i.r.t. andere beleidskaders) wordt beschouwd? 3. Geeft het concept-actieplan vrijwilligers u nog aanleiding tot het maken van opmerkingen en/of het doen van aanbevelingen? We behandelen dit onderwerp zoals gebruikelijk bij een sonderend stuk ook in één termijn, met een voorgestelde spreektijd van vijf minuten per fractie. En ik begin nu aan de andere kant denk ik, en dan mag ik het woord geven aan mijnheer Van Bommel van de BBB.

De heer Van Bommel (BBB): Dank u wel, voorzitter. Als BBB vinden wij het heel belangrijk dat we aandacht hebben en houden voor onze vrijwilligers in Limburg. Wij danken ook GS dat het zo is opgepakt. Naar ons idee is het document wat hier ligt een startpunt om mee verder te gaan. De BBB vindt het belangrijk voor vrijwilligers om te worden gewaardeerd en geëerd. Volgens ons gebeurt dat

nog te weinig. We moeten ons voorstellen dat ze wegvallen; dan zal Limburg omvallen en hebben we pas echt een probleem, en dat niet zomaar is op te lossen. En als we dadelijk allemaal mee gaan doen met de Venloop zullen we heel veel vrijwilligers aan het werk zien. Op die vijf punten die in het document staan, daar ga ik dan verder op in. Punt 1: waardering – iets wat de BBB heel belangrijk vindt. Zonder vrijwilligers kunnen we niks. Van jeugdhandballeider tot degene die gewoon de koffie inschenkt voor de deelnemer van de KBO: iedereen is daar belangrijk voor. Maar hoe ga je dit doen, dat is wel bij ons de vraag. Om dat alleen te doen via de social media zijn wij bang dat we dan niet iedereen bereiken. Hoe wil de Gedeputeerde dit gaan doen? Wat bijvoorbeeld een mooi voorbeeld zou kunnen zijn om vrijwilligers te waarderen is de uitreiking van de Muulkes bij het amateurtoneel, als voorbeeld. Een theater in Weert vol met makers, spelers, die door een vakjury worden beoordeeld en dan een kans maken op het Muulke, de Oscars van Limburg. Een avond waar lotgenoten elkaar treffen op een leuke en op een zinnige manier. Of de Provincie dit zelf moet organiseren, dat kun je je afvragen, maar om het te stimuleren of te faciliteren zou wel een uitkomst kunnen zijn. Zou de Gedeputeerde hiernaar kunnen kijken, en eventueel met het Huis voor de Kunsten eens kunnen onderzoeken of dit voorbeeld uit te rollen is, en dan ook natuurlijk naar andere vrijwilligersorganisaties. Punt 2: ontzorgen. Dat vrijwilligers het druk hebben en dat ze veel doen, dat is een feit. Maar hoe kunnen we ze helpen om hun werk zo makkelijk mogelijk en werkbaar te maken? Is het bijvoorbeeld mogelijk, vragen wij de Gedeputeerde, om directe ondersteuning te bieden vanuit de Provincie als een vrijwilliger vastloopt bij bepaalde administratieve lasten? En dit ook goed te communiceren naar die organisaties. Punt 3: regeldruk. Hier wordt genoemd om informatie op te halen bij de gemeenten in verband met de regeldruk. Zou het ook niet wenselijk zijn om de organisaties, om daar informatie op te halen? Dat zou kunnen via een meldpunt, en daar knellende gevallen kunnen worden doorgegeven om zo inzichtelijk te krijgen: waar liggen nu eigenlijk echt de problemen van die vrijwilligers? Punt 4: behoud van vrijwilligers. Dit is zeer wezenlijk: het behouden, maar ook aantrekken van nieuwe vrijwilligers en bestuursleden. Want bij dat laatste zit vaak het probleem: hoe vind je deze? Welke partijen vallen bij de Gedeputeerde onder subsidierelaties? En hebben we dan ook alle organisaties erbij betrokken, vragen we aan de Gedeputeerde. Na dit alles, wordt daarna ook een plan gemaakt voor de werving van vrijwilligers? Want daar zit volgens de BBB ook een heel groot vraagstuk. Punt 5: kennisdeling. Ook van wezenlijk belang, maar voor ons niet duidelijk wat we daarmee echt gaan doen. Want moeten we niet uitkijken dat we heel veel dingen optuigen, dat een vrijwilliger het nóg drukker gaat krijgen. Vaak is een goede vrijwilliger niet bij één organisatie druk, maar wordt hij of zij bij meerdere gevraagd. Kijk dus goed naar wat ze nodig hebben en wat wij ook bedenken. Wat we niet willen of nodig hebben ook zeker niet doen. Vrijwilligers zijn het cement tussen de stenen van onze maatschappij. Laten we als Provincie zien dat ze van wezenlijk belang zijn en gezien worden, van jong tot oud, van praktisch tot theoretisch opgeleid, van mensen met of zonder beperking: iedereen doet ertoe en iedereen moet mee kunnen doen. Praat mét vrijwilligers, maar niet óver vrijwilligers. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Bommel. Dan ga ik naar de fractie van het CDA. Wie mag ik het woord geven? Mevrouw Absil.

Mevrouw Absil (CDA): Dank u wel, voorzitter. Wij zijn blij met het actieplan vrijwilligers. Het komt uit ons eigen elfpuntenplan, dus het is geland in de coalitie. We deden, dat hebben we ook gelezen, we deden al een aantal zaken. En we zien heel graag dat daar een schepje bovenop gaat. We hebben een rijk verenigingsleven, we hebben vele tradities. Die willen wij heel graag in stand houden. En vrijwilligers zijn bij uitstek degenen die dat in het dagelijks leven doen, en zich continu inzetten voor de ander – eigenlijk wat net de collega van de BBB ook al zei. We willen dus ook heel graag een samenhangend pakket krijgen, en we zijn blij dat het College hiervan het belang ziet en dat dat ook portefeuille-overstijgend is. We hebben echter wel een aantal kritische punten, en die zijn ook wel

serieus kritisch. Want we missen eigenlijk twee substantiële punten. Om met de deur in huis te vallen: wij missen eigenlijk de visie op de lange termijn. Die staat deels in het coalitieakkoord, maar die hadden wij toch wel graag wat meer uitgewerkt. En wat bedoelen wij dan? Als je het hebt over de demografische veranderingen – veel meer ouderen, minder jeugd, en dat je hetzelfde als eigenlijk bij de taal ziet, dat vrijwilligerswerk ook vaak met de paplepel ingegoten wordt – hoe krijgen wij onze jeugd zover dat dat de vrijwilligers van de toekomst worden. Wat gaat het College daaraan doen? Welke visie ligt daaraan ten grondslag? Want de grote vraag is eigenlijk: hoe kunnen wij de samenleving op deze manier in stand houden met al die vrijwilligers? De druk op de gemeentefinanciën wordt groter, dus er zullen een aantal zaken wellicht weg gaan vallen. Nog meer druk. Dus wat is uw visie daarop? Hoe gaan we dit als samenleving vormgeven? Hoe ziet u de werving van deze groepen? Zijn er specifieke doelgroepen, bijvoorbeeld: jeugd, ouderen die net met pensioen gaan? U zou kunnen werken met pilots. Dat zien wij niet terug. Dus wij missen een beetje de visie, maar ook de scherpste in: welke rol nemen wij daar dan in? En welke financiering hebben we hiervoor over, welke financiële middelen hebben we ervoor over? Er zijn andere verbonden partijen, die zijn hier al mee bezig: Huis voor de Kunsten wellicht, andere koepels. Wat doen zij al? Wat doen wij daarbovenop? Dus dat mag van ons scherper. Ander puntje: hoewel het een prachtig mooie folder is, riep het bij ons wel de vraag op: wat doen wij hier nou eigenlijk vandaag nog? Het ligt sonderend voor, maar het is al gedrukt. Dus dat roept een beetje de zorg op, van: goh, kunnen wij daadwerkelijk als Staten nog input leveren? Dat gezegd hebbende ga ik graag naar uw vragen toe, en ga ik per uitgangspunt een aantal aandachtspunten, ideeën meegeven. Uitgangspunt 1: waarderen. Collega Van Bommel zei het al: waarderen is ook iets van de koepels zelf. Fijn dat wij dat ook gaan doen en oppakken, maar het zou ook iets voor het Huis voor de Kunsten, de KBO, Jeugdwerk zijn. Wat doen zij daar zelf aan? Daar zouden wij graag wat scherpste in zien. Een van de actiepunten geeft aan: wij verkennen de rol van vrijwilligers in aandachtswijken. Dat zouden wij als CDA graag veranderd zien. Dit lijkt ons prima geschikt voor een pilot, maar juist in het waarderen zouden wij graag de focus willen leggen op sport en bewegen.

De voorzitter: Mevrouw Absil, u heeft nog één minuut.

Mevrouw Absil (CDA): Nou, dan kom ik bij de volgende twee punten. Dat is: ontzorgen en vermindering regeldruk. Daar vinden wij dat dit College tekortschiet. U zegt namelijk: wij bekijken doorlopend hoe wij nieuwe subsidieregelingen laagdrempeliger en toegankelijker kunnen maken. En in het Collegeakkoord is leefbaarheid en vermindering regeldruk een rode draad. En dat gaat dus veel verder dan onze nieuwe subsidieregelingen. Financiële verordening hebben we het eerder over gehad, ik noem de professionele verkeersregelaars – allemaal voorbeelden waardoor vrijwilligers geraakt worden wat in andere regelingen staat. En wij verwachten van dit College dat ze met een voorstel terugkomen om dat echt in die breedte op te pakken. En in onze ogen zou dat integraal kunnen als u door de ogen van de leefbaarheidcheck onze verordeningen zou gaan doorvlooien. Wij kunnen ons voorstellen dat u daar op 22 november op terugkomt als de regeldruksessie staat.

De voorzitter: U komt tot een afronding, hoop ik.

Mevrouw Absil (CDA): Ik kom tot een afronding. Wij zijn dus nog niet geheel tevreden. Blij dat het er nu wel is. En wij zien dit als iets nieuws, dus ook een kans voor ons allen om het samen beter te maken.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar de fractie VVD, mevrouw Koopman.

Mevrouw Koopman (VVD): Ja dank u wel, voorzitter. De tijd wordt evengoed ingehaald hoor, maak je geen zorgen. Voor de VVD zijn vrijwilligers natuurlijk een onderdeel van het Limburgs DNA, dus een belangrijke factor van ons zijn. Maar dan daartegen af zettend wat de provinciale rol is: die is natuurlijk beperkt. Wat wij dan hierin zien naar aanleiding van de sonderende vragen, dan antwoorden wij op punt 1 en 2 met ja, we zijn hier tevreden over. Daar kan ik het eigenlijk bij laten. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Keurig binnen de tijd. Dank u wel. We gaan naar mijnheer Van den Beucken, LOKAAL-LIMBURG.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Ja, dank u wel. De woorden van mevrouw Absil vooral wat betreft het boekje van Limburgs actieplan, dat vond ik een hele goeie, want dat was ook mijn gedachte. Want wij gaan iets bespreken wat al bij de drukker geweest is. Dat is een hele interessante. Dus graag daar maar eens op reflecteren, voorzitter. We staan natuurlijk als Provincie Limburg wel bekend als een Provincie die wel wat meer doet, zeker in de sociale hoek, dan waartoe zij op aarde is. Dus dit voorstel past daar denk ik ook wel prima bij. Dus, dank daarvoor. Gaan wij even naar vraag 1, ik ga er maar meteen in: het concept-actieplan met de vijf uitgangspunten. Ja, natuurlijk kan dat een bijdrage leveren aan sociale cohesie en de gemeenschapszin. Absoluut. Want het hapert nog hier en daar door het ontbreken van de waardering, en al die zaken die ook in die uitgangspunten genoemd zijn. En dan vraag je je natuurlijk af: zoiets logisch als waardering, en vermindering van de regeldruk, en ontzorging en praktische ondersteuning, moet je het daar nu nog over gaan hebben? Want dat zou bij de gemeenten ook al ingedaald moeten zijn. Maar klaarblijkelijk is onze hulp nog wel gewenst. En onze inwoners worden natuurlijk steeds wat ouder, maar moeten ook vaak veel langer door gaan werken. Waar grote groepen vorige periodes nog met 57 of 60 of 62 al met vervroegd pensioen gingen moet nu doorgewerkt worden tot 67 zelfs, en misschien dat het nog wel erger wordt, dat weet ik niet. Maar dat betekent nogal wat voor de beschikbaarheid van vrijwilligers. En dat is dus een uitdaging. We vinden het in ieder geval wel belangrijk – en dat is denk ik een van de grootste uitgangspunten – dat er echt gedacht wordt vanuit die vrijwilliger zelf. En die vrijwilligers zijn niet aan de slag gegaan omdat ze een soort guilty-pleasuregevoel hebben dat ze graag bureaucratie hebben. Zeker niet, dat is niet hun guilty-pleasurehobby. De hobby en de drive is gewoon: de handen laten wapperen. Dus ontzorging van deze vrijwilligers staat centraal, of dat nu hier bij de Provincie aan de man gebracht wordt of via de gemeente. Dat is eigenlijk een van de belangrijkste zaken. Dus dat zal een positief effect hebben: als de mensen makkelijker kunnen werken. Als we kijken naar die denktank die ook genoemd wordt bij de uitvoering van het actieplan, dan ligt de nadruk op het sociaal domein en de acties komen uit reeds bestaande netwerken. En wij van LOKAAL-LIMBURG begrijpen natuurlijk wel dat je dat niet oneindig kan verbreden en versnipperen, maar we vragen ons wel af of het een gemiste kans zou kunnen zijn dat we enkel uit bestaande netwerken dit soort zaken oppakken. Lopen we dan het risico dat we daardoor minder vrijwilligers putten? Lopen we kansen mis als we niet eens een keer buiten die lijnen van bestaande netwerken kleuren? Dan zien we dat er een aantal clusters nauw betrokken zijn. En een van die clusters is: plattelandsontwikkeling. Dat vindt LOKAAL-LIMBURG ook een interessante. Kan het College over deze tak eens wat nader duiden wat hier dan uit gekomen is, en welke vorm van vrijwillige inzet hier zoal aan de orde is? In hoeverre heeft die plattelandsontwikkeling overeenkomsten met de andere clusters in relatie tot vrijwilligers? Juist in lijn met Leefbare Steden en Dorpen denk ik dat vrijwilligers in plattelandskernen in wat er allemaal nodig is nadrukkelijker meegenomen zouden moeten worden in dit stuk. Verder vragen we ons af voor de eerste vier van de vijf uitgangspunten hoe dat we het beleid en de uitvoering van de gemeente niet in de weg gaan zitten. Geen doublures, zodat het niet nog stroperiger en nog onoverzichtelijker gaat worden. Dat lijkt ons wel een uitdaging voor dit College. Dus wellicht ook nog een reflectie daarop. Ja, die denktank, daar zitten een aantal organisaties in. Maar gewoon de individuele vrijwilligers, komen die daar ook in te zitten? Dat is even

de vraag. Dan wil ik nu even reflecteren op de laatste vraag, vraag 3: de Limburg-factor. Ja, dat blijft bij onze fractie hangen, de Limburg-factor. Als we kijken naar de lijst van gemeentelijke gesprekspartners, dan hadden we ook zeker wel een of meerdere gemeenten in de Oostelijke en Westelijke Mijnstreek verwacht. Immers, vrijwilligers, betrokkenheid en sociale cohesie zijn daar ook zeer belangrijke zaken als het gaat om welbevinden, gezondheid, beweging, betrokkenheid, sociale cohesie. Dus we vragen in ieder geval om ook die regio daar prominent in mee te nemen, in het kader van aandachtsgebieden. Vrijwilligers en burgerinitiatieven hebben vaak behoefte aan één centraal loket en één aanspreekpartner, een spil in het web van verschillende afdelingen en disciplines. En ze worden nogal eens van het kastje naar de muur gestuurd en daardoor murw gemaakt. Dus een servicegerichte houding ontbreekt vaak, en dat is waar aan gewerkt moet worden. Dat ligt natuurlijk ook gemeentelijk, maar daar kunnen we natuurlijk in adviseren en faciliteren. En ik denk dat daarmee onze inbreng vervolmaakt is.

De voorzitter: Ik dank u wel, mijnheer Van den Beucken. Dan gaan we naar de fractie van de PVV. Wie mag ik het woord geven? Mijnheer Van Bijnen.

De heer Van Bijnen (PVV): Ja voorzitter, dank u wel. Ook als PVV zijn we uiteraard blij met het actieplan vrijwilligers. De vele vrijwilligers zijn natuurlijk noodzakelijk om alle organisaties te laten draaien. Om kort in te gaan op de vragen – het gedeelte ontzorgen en praktische ondersteuning roept wat vragen op richting het College. Want daar staat dat er een verkenning gaat plaatsvinden binnen het sociaal fonds, dat dicht op de vrijwilligers staat om te gaan samenwerken ermee. Dat ziet er positief uit. Alleen hadden we daar graag meer details van: hoe gaat dat in zijn werk? U gaat daar een verkenning op doen. Dat staat dan al in die folder, maar graag een toelichting hoe dat moet gaan functioneren. Want het is natuurlijk de vraag hoe dat in de praktijk in z'n werk gaat. Het zou natuurlijk een uitkomst kunnen weten of het via een sociaal fonds te doen. We vragen wel het College: op het moment dat het sociaal fonds daar geen uitkomst voor biedt, wat is dan het alternatief? Is dat dan zoals bij Sportnet: ook binnen de eigen ambtelijke organisatie? Is dat een optie? Of is die optie helemaal niet ter sprake? Dus dat horen we graag van het College natuurlijk, hoe ze daarover denken. De regeldruk inderdaad, dat hoort daar natuurlijk ook bij. Voor het behoud en werven van vrijwilligers moeten ze natuurlijk inderdaad niet te veel regeldruk hebben – wat net ook al een aantal partijen aangaven. Vrijwilligers zijn daar echt niet mee bezig. Die doen natuurlijk hun goede inzet omdat ze dat graag willen doen, zonder dat ze daar natuurlijk last van moeten hebben. En dan eigenlijk nog een vraag van de vrijwilligers zelf. Want we hebben nu een mooie folder. Kunt u nu op basis hiervan straks duiden: wat gaat de vrijwilliger hier nu echt van merken, de komende jaren? Dat horen we graag van het College. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. We gaan naar de fractie van de PvdA, mevrouw Wolters.

Mevrouw Wolters (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Wat betreft de vragen die u aan ons gesteld heeft denk ik wel dat deze uitgangspunten gaan bijdragen aan de sociale cohesie, zoals u hier stelt. Nummer 2 – 'is het breed genoeg' – daar kom ik zo meteen even op terug, want we hebben daar een aantal vragen over. Gelukkig zijn er een aantal collega's voor mij geweest, die hebben mij het gras al voor de voeten weggemaaid. Dus dat kunnen we even overslaan. Ik heb het in de eerdere bijdrage, die ging over de sportakkoorden, ook al gehad over de verdere vercommercialisering van de accommodaties. Maar ook vindt dat plaats met een regeldruk. En daar maken wij ons best wel zorgen over. Is daar voldoende aandacht voor? Want regeldruk is één ding, maar de financiële consequenties die achter die regeldruk zitten zijn vaak ook nog wel een probleem voor verenigingen en vrijwilligers. Verder, aansluitend op wat mevrouw Absil net zei over het toegankelijk maken van aanvragen, willen we daar natuurlijk even aan toevoegen of het ook mogelijk is om die aanvragen te versimpelen naar

B1-niveau, zodat het ook voor iedereen goed te begrijpen is, en het makkelijker te maken om die aanvragen zelf te kunnen doen. Verder missen wij bij die lijst gesprekspartners grote vrijwilligersgroepen – vrijwilligers in verpleegtehuizen, vrijwilligers in ziekenhuizen, vrijwilligers die zich bezighouden met natuur en landschap, enzovoorts. Is daar een reden voor? Zijn die ergens anders in ondergebracht? Dus eigenlijk ook breed gedragen in relatie tot andere kaders is die vraag. En wat ontzorgen betreft: in veel gemeenten, maar ook in veel gemeenten niet, heb je soorten vrijwilligerscentrales. Dat zijn centrales waarbij vrijwilligers zich kunnen melden voor financiële administratie, voor een klachtenpunt, voor andere shared services. Omdat vaak de organisaties zelf niet genoeg mankracht hebben om dat zelf op te pakken. Dat kan van een vertrouwenspersoon zijn tot van alles en nog wat. Zijn jullie in gesprek geweest met die centrales? Of zijn die onderdeel geweest van de gesprekken die bij de gemeenten hebben plaatsgevonden? En wat ik wel heel erg mis ... Zonet werd er een opmerking gemaakt over mensen die met pensioen gingen en die daardoor ook wat minder snel vrijwilligerswerk kunnen doen. Ik neem aan dat de heer dat bedoelde. Maar ik mis eigenlijk de component 'jongeren'. Dat is niet negatief bedoeld, maar ik bedoel in de zin van: in de lijn om zoveel mogelijk vrijwilligers te werven hebben we natuurlijk ook de doorgroeimogelijkheden van jongeren. Die beginnen vaak bij een vereniging, maar dat stopt dan ergens rond de 13, 14 jaar. En dan verdwijnen die ergens in de massa, zeg maar. En dat vind ik eigenlijk niet zo goed terugkomen in het stuk. Aanvullend eigenlijk op wat de heer Van den Beucken net vertelde over de mensen die op latere leeftijd terug instappen. Want vaak hebben veel mensen al vrijwilligerswerk gedaan. Tot zover.

De voorzitter: Mevrouw Absil.

Mevrouw Absil (CDA): Voorzitter, mag ik collega Wolters er dan op bevragen? Dat is precies ons punt, hè. Wij zeggen eigenlijk: verschillende doelgroepen hebben ook een verschillende benadering nodig, waar ze ook als vrijwilliger aan de slag gaan. Dus juist denken vanuit wat er nodig is, vanuit verschillende doelgroepen, missen wij in dit stuk: ouderen, jongeren, wellicht andere groepen. Bedoelen wij dan hetzelfde?

De voorzitter: Mevrouw Wolters.

Mevrouw Wolters (PvdA): Voorzitter, ik denk dat mevrouw Absil daar gelijk in heeft. Al ben ik er wel voorstander van ... Want vaak zitten die bij heel specifieke organisaties. En die specifieke organisaties hebben vaak kennis over hoe zij bepaalde vrijwilligers aan zich kunnen binden. Dat gaat natuurlijk niet altijd van harte; we weten allemaal hoe moeilijk het is om goede vrijwilligers te vinden. Maar het zou fijn zijn als we inderdaad terug konden zien dat er gebruik wordt gemaakt van de kennis van die organisaties en daarop wordt uitgebreid. Want inderdaad, meerdere doelgroepen hebben een andersoortige benadering nodig. En je ziet ook dat hoe vroeger kinderen of jongeren betrokken worden bij vrijwilligerswerk, dat ze dat op latere leeftijd – als ze tussentijds gestopt zijn – toch gaan doen, ook al is dat bij een andere organisatie. Dus ik denk wel dat het van belang is dat we met die verschillende aanpakken zoveel mogelijk kunnen beslaan.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar D66, mijnheer Stocks.

De heer Stocks (D66): Ja dank u, voorzitter. Ik ga proberen geen zaken te herhalen die al aangedragen zijn door andere fracties. Dus ik zal het kort houden. Binnen onze provincie zijn duizenden vrijwilligers actief bij vele organisaties. D66 is van mening dat vrijwilligerswerk een belangrijke bijdrage levert aan de leefbaarheid en saamhorigheid in de lokale samenleving. D66 herkent dat het voor het besturen van een organisatie steeds moeilijker is om voldoende vrijwilligers te vinden. Wij zien daarom graag het initiatief vanuit de Provincie om organisaties hierbij te

ondersteunen. Niet meer en niet minder. Daarbij hebben wij de volgende vragen aan de Gedeputeerde. Wat verandert er concreet? Wat merkt de Limburger/vrijwilliger er nu daadwerkelijk van? En wat is nu echt de visie, zoals mevrouw Absil ook al aangaf. Daarnaast moeten er wel voor waken dat door te veel inmenging van de Provincie het onoverzichtelijk wordt, en het daardoor juist averechts kan werken qua regeldruk, zoals de heer Van den Beucken al aangaf. Daar wil ik het bij laten. Dank, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. We gaan naar de fractie 50PLUS, mevrouw Fischer.

Mevrouw Fischer (50PLUS): Dank u wel, voorzitter. 50PLUS is in ieder geval tevreden met het feit dat het actieplan nu voorligt bij PS, temeer daar GS aan zet zijn voor de uitvoering ervan. En wij snappen dat ook GS geen ijzer met handen kan breken, maar zorg ervoor dat vooruitschuiven van deze kwestie niet aan de orde is. Wij lezen dan ook nog in het stuk eigenlijk vrij vage begrippen: 'we lezen, we onderzoeken, we betrekken, we kijken naar, en we gaan in gesprek'. Gelukkig, dat laatste. Maar hebt u voorbeelden van hoe dit in z'n werk kan gaan? Omdat dat er niet bij staat. Het zijn allemaal zinsneden, vage termen, die nu niet direct het probleem oplossen. Het is goed dat er bijna met alle betrokkenen gesproken is, zodat het in ieder geval op brede steun kan rekenen. Dan heeft elke tak van sport andere vrijwilligers nodig. Althans, de vrijwilligers hebben andere skills nodig. Er is dus veel energie nodig om dit plan te doen slagen. Misschien op een niet-orthodoxe manier proberen mensen aan zich te binden. Ik kan nu niet zeggen hoe, maar dat zou ik me wel kunnen voorstellen. En dan: verken ook de overkoepelende vereniging van mensen met een functiebeperking. Hier zal men zeker vrijwilligers kunnen gebruiken, maar hier kun je ook vrijwilligers vinden. De kennis en kunde en de ervaring van de mensen met een functiebeperking wordt mijns inziens te weinig gebruikt. Verder stelt 50PLUS het op prijs als het zo zou kunnen zijn dat we op de hoogte gehouden worden op bepaalde evaluatiemomenten. Zodat wij kunnen vaststellen of vermindering van de regeldruk inderdaad zo is. En de inzet van vrijwilligers, die weten dat vrijwillig niet vrijblijvend is, kunnen wij dan ook bekijken. En de denktank zou samengesteld kunnen zijn. ... [3:22:28] en gegeven is bij maatschappelijke organisaties door te faciliteren de samenwerking bevorderen. Althans, hier staat eigenlijk: je bevordert de samenleving als je bij organisaties je oor te luisteren legt. Dat was het. O, ik wil nog één ding zeggen. Dit is eigenlijk de doelenboom, als ik het vrij vluchtig bekijk. Klopt dat? Of ben ik daar mis?

De voorzitter: De vraag over de folder wordt ongetwijfeld beantwoord, straks. We gaan naar mijnheer Kraa, van de Partij voor de Dieren.

De heer Kraa (Partij voor de Dieren): Dank u wel, voorzitter. Het actieplan vrijwilligers biedt een solide basis voor het ondersteunen van vrijwilligers. Maar de Partij voor de Dieren wil graag de volgende punten meegeven bij de verdere uitwerking. Er wordt gezegd dat vrijwilligers en deelnemers zich tegenwoordig minder snel in vaste verbanden organiseren, en dat dit opgelost kan worden met een eigentijdse aanpak. Wat de Partij voor de Dieren graag zou zien, is dat er een visie op zo'n eigentijdse aanpak voor Gedeputeerde Staten wordt geformuleerd. En dat daarbij gebruikgemaakt wordt van de ervaringen van organisaties die vrijwilligers ondersteunen, zoals het Steunpunt Landschapsbeheer Limburg en het Fonds Natuurkracht. Wij vragen dit ook om te voorkomen dat discontinuïteit bij dit soort organisaties ontstaat. Bij het faillissement van IKL is immers het vrijwilligerswerk erg gekrompen, en dat willen we voorkomen. Dan ingaand op vraag 1: 'draagt het actieplan bij aan de sociale cohesie en de gemeenschapszin' – wij zien van wel. Wij denken dat het waarschijnlijk bijdraagt aan het vergroten van het aantal vrijwilligers en het vasthouden van die vrijwilligers. Maar of het bijdraagt aan de sociale cohesie kunnen wij niet beoordelen. Ons beeld is dat er een sociale cohesie is. Op het moment dat die er is, dat er dan ook meer vrijwilligers zijn. Ingaand

op vraag 2, die gaat over of het vraagstuk breed beschouwd wordt. Hoewel er voldoende aandacht lijkt te zijn voor verschillende beleidsdomeinen, vinden wij dat er te weinig nadruk ligt op de maatschappelijke taak, waarvoor geen specifieke organisaties bestaan, zoals landschapsbeheer en waterveiligheid. Vrijwilligers die deze belangrijke taken uitvoeren hebben specifieke ondersteuning en coördinatie nodig, om hun inzet effectief te laten zijn. Het actieplan zou explicieter aandacht moeten besteden aan de ondersteuning en coördinatie van deze vrijwilligers, inclusief een duidelijk plan voor de betrokkenheid van de Provinciale Staten in de besluitvorming en uitvoering. Dit is belangrijk om de maatschappelijke inzet te waarborgen en te versterken. Voor de rest hebben we nog twee aanvullende punten. Voor de rest zien wij dat de toetsingscriteria voor toekomstige subsidieaanvragen onvoldoende zijn uitgewerkt. Er moet duidelijkheid komen over hoe aanvragen worden beoordeeld. Verder nog: wat is precies het einddoel van het plan? En wat zijn de criteria voor het behalen van de doelen? Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Tot slot van deze ronde gaan we naar mevrouw Smeets, van de SP.

Mevrouw Smeets (SP): Ja dank, voorzitter. Complimenten voor de beknoptheid van het stuk. Want laten we heel eerlijk zijn, de Limburgse vrijwilliger zit niet te wachten op twintig actiepunten en ook niet op een honderd pagina's tellend document. De uitgangspunten zijn daarmee ook meteen vertaald naar concrete acties. En de mogelijkheden om vrijwilligerswerk te doen naast een drukke baan, soms zelfs wel twee, een gezinsleven, sociaal leven en vrije tijd, zijn soms gewoon beperkt. Maar het zorgt ook voor verbinding en het gevoel hebben van ergens een bijdrage aan te leveren. Ik ben heel erg benieuwd op welke wijze de Gedeputeerde denkt deze acties te monitoren in relatie tot het doel, namelijk het vergroten van de sociale cohesie en de gemeenschapszin. Kan hij daar inzicht in geven? Wat ons betreft is de kern van de vrijwillige inzet met dit actieplan geraakt. We missen echter wel nog een aantal zaken in dit actieplan vrijwilligers. Bij waardering is het heel belangrijk dat we vrijwilligerswerk zichtbaar maken en complimenteaus zijn over de inzet van vrijwilligers. Of over innovatieve manieren van werving en behoud van vrijwilligers. Ja, dat staat wel in het plan, maar zou het wat ons betreft nog mooier zijn als door de Provincie jaarlijks een provinciaal vrijwilligerscompliment wordt uitgereikt, en nog net een extra stap zet in de waardering van vrijwilligers of organisaties. Ik vind dus wel dat de Provincie daar een expliciete rol in moet nemen. Daarnaast is kennisdeling van belang. Maar bestaan er ook heel veel tools, vaak via lokale gemeenten, waar vrijwilligers kennis kunnen ophalen. Ze maken hier alleen niet altijd gebruik van. Met een voucherregeling kan dat mogelijk worden opgepakt. Dat is dus een heel slim idee. Zorg boven alles dat de Provincie geen taken van de gemeente of de maatschappelijke partners uitvoert, maar ondersteun hen in het uitvoeren van hun taak bij het ondersteunen van die vrijwilligers. Vraag aan de Gedeputeerde is: met dit actieplan vrijwilligers, is het mogelijk om gemeenten te faciliteren hun vrijwilligersbeleid nog sterker en krachtiger te maken?

De voorzitter: Dank u wel. Dan zijn we al toe gekomen aan de beantwoording door de Gedeputeerde. En ik kijk even of die zover is. Er wordt instemmend geknikt. Dan geef ik het woord aan mijnheer Van Caldenberg. U heeft trouwens 37 minuten.

Gedeputeerde Van Caldenberg: We gaan eens kijken of dat wat sneller kan. Beste mensen, volgens mij heb ik u allemaal heel veel waardering horen uitspreken over het vrijwilligerswerk in deze provincie. En ja, ik denk net zo goed als dat het gaat over sport, dat het ook gaat over de bijdrage van vrijwilligers dat deze Provincie daar echt een warm hart aan toedraagt. En ik denk dat dat heel belangrijk is. Als je dan gaat kijken waarom we dit doen – en dat is volgens mij de vraag, en meerderen van u hebben die in verschillende bewoordingen gesteld, volgens mij – dan zie je dat ... En dan gaat het over de vraag: welke visie zit daar nu onder. En die visie is echt dat – en dat deelt u

met z'n allen, volgens mij – die vrijwilligers cruciaal zijn voor de Limburgse samenleving. Dat het niet alleen maar gaat over betaalde bijdrages, maar juist dat dat informele zo wezenlijk is in de sociale relaties tussen mensen in het overleefend houden van voorzieningen, in het helpen bij het opgroeien van kinderen, bij het op een goede manier ouder worden. Daarvoor zijn vrijwilligers eigenlijk cruciaal. En ik denk dat onze Gouverneur tijdens zijn nieuwjaarstoespraak daar heel verstandige dingen over zei: de rest van het land zou wel wat meer Limburg kunnen gebruiken. Want ik denk dat dat vrijwilligersleven in onze provincie nog zeker heel krachtig is. Tegelijkertijd, en dat is denk ik ook het geval, zien we dat door tal van maatschappelijke ontwikkelingen het vrijwilligerswerk onder druk staat. En dat is niet iets wat uniek is voor Limburg. Nee sterker nog, in heel veel andere provincies is dat al verder dan bij ons. Maar dat is ook een maatschappelijke ontwikkeling, waarin het ook in een 24 uurseconomie niet vanzelfsprekend is dat mensen nog in staat zijn om vrijwilligerswerk te doen. Het eerlijke antwoord van dit actieplan is dat we die volledige maatschappelijke trend niet alleen maar kunnen keren met dit actieplan. Maar wij willen er wel alles aan proberen te doen om de vrijwilligers die er zijn, de vrijwilligers die er nog gaan komen, de vrijwilligers die nog in opleiding zijn zou ik bijna willen zeggen, om die zoveel mogelijk te kunnen ontzorgen. Want die maatschappelijke druk, die ervaren mensen nu al in het vrijwilligerswerk. Maar dat is niet alleen maar druk in het vrijwilligerswerk, maar dat is vaak ook druk in het leven van mensen, waardoor ze steeds minder ook tijd hebben voor dit soort belangrijk werk voor onze samenleving. En de visie waar naar gevraagd wordt, ik heb daar nu een kleine doorkijk van gegeven, maar ik denk dat we in het definitieve stuk daar een aantal mooie passages aan gaan wijden. Want ik denk dat het stuk dat ook wel verdient. Als het gaat over deze folder: die folder hebben we ook bewust nu even laten drukken, maar wel speciaal voor u, en nog niet verder. En waarom hebben we dat gedaan? Omdat we dachten: als we een actieplan willen maken voor vrijwilligers – ik denk dat mevrouw Smeets het best wel redelijk zei – dan ga je daar niet een heel uitgebreid boekwerk van maken met allemaal ingewikkelde dingen, maar dan probeer je dat zo overzichtelijk en zo beknopt mogelijk te maken. En ik moet de organisatie echt een compliment maken. Ik had gezegd: één A4'tje, het is nu één A3'tje geworden. Dus het is nog net iets meer dan dat, maar in begrijpelijke taal is het van: wat kun je nu vanuit de Provincie verwachten? En wat kun je vanuit de provinciale rol die wij hebben, daar ook in doen? Maak u niet ongerust, wij gaan nog alle opmerkingen die u vandaag heeft meegegeven proberen te verwerken in de definitieve versie. En dan komt er ook een nieuwe druk. En het idee is dan dat we deze ook op heel veel plekken bij juist heel veel vrijwilligersorganisaties gaan neerleggen. En dat we bekendmaken dat we als Provincie juist daar zijn om te ondersteunen, te ontzorgen, ook waarderen. Dat willen we juist zorgen dat dat bekend wordt. Want wij dachten: als we dat hele boek dan overal gaan neerleggen, dat is dan niet per se wat mensen dan allemaal gaan lezen. Maar wij dachten: deze flyer, die gaat dat extra doen. En het is een wat creatieve vorm van een actieplan opzetten. Ik ben ook heel erg blij dat we eigenlijk in het actieplan ook vrij concreet benoemd hebben wat we gaan doen, en die acties op de verschillende thema's ook daarin hebben opgeschreven. En dat gezegd hebbende zou ik graag de individuele vragen willen beantwoorden. 'Hoe gaan wij vrijwilligers waarderen', vroeg de heer Van Bommel. En hij zegt: sociale media alleen, dat is te weinig. Volgens mij is de sonderende bespreking echt een uitnodiging geweest aan uw commissie om daar ook over mee te denken en om ook acties op te nemen. Ik vind het voorstel wat u deed, Muulkes ... En volgens mij, mevrouw Smeets had het over een **provinciaal compliment. Dat zijn wel zaken waarvan ik zeg: dat is interessant om over na te denken. Of we voor iedere sector individueel dan een provinciale waardering moeten doen is even de vraag, maar in ieder geval, we gaan het meenemen naar de definitieve versie om daar te kijken hoe we dat kunnen doen.**

De voorzitter: Mevrouw Smeets.

Mevrouw Smeets (SP): Dank, voorzitter. Ik zou eigenlijk gewoon van de Gedeputeerde horen: 'wat een fantastisch idee beste commissie, we gaan gewoon een jaarlijks vrijwilligerscompliment, Muulke, hoe we het ook gaan noemen dat maakt me niet uit, maar dat gaan wij gewoon regelen.'

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ik kijk eens even rond, en dan kijk ik eventjes of de anderen dat ook allemaal een goed idee vinden. Kijk, volgens mij gaan we dat doen. Ja, Van Bommel begon.

De voorzitter: Mijnheer Van Bommel heeft nog een vraag.

De heer van Bommel (BBB): Dan begrijp ik hier dus uit dat dit een toezegging is dat we iets van Muulke-achtig gaan uitreiken hier in Limburg.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Volgens mij gaan wij een provinciaal vrijwilligerscompliment ... En of dat Muulke heet of wat dan ook, maar dat gaan we uitwerken en bij waardering gaan we dat opnemen. En dat is een toezegging, ja.

De voorzitter: Gaat u door.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Dan, 'hoe kunnen we vrijwilligers ontzorgen' – daar sprak de heer Van Bommel over. We kijken daar enerzijds naar de bestaande subsidieregelingen die daarvoor zijn. En dat proberen we laagdrempeliger en toegankelijker te maken. En dat proberen we ook bijvoorbeeld te doen met de provinciale leefbaarheidsaanpak, waar we juist ook organisaties als Burgerkracht en Katalys vragen om te ondersteunen. En dat willen we eigenlijk nog verder trekken als het gaat over het ondersteunen van vrijwilligers. En daarnaast het sociale fonds, want dat willen we dan ook doen om te ontzorgen. Dat is eigenlijk een fonds op afstand van de Provincie, maar bij die fondsen zitten al heel veel mensen die getraind zijn juist om laagdrempelig bijvoorbeeld een aanvraag van een subsidie te behandelen. Hebben daar ook kennis van. Hebben ook kennis van het ondersteunen van mensen bij het doen van een aanvraag, maar met name ook om ervoor te zorgen dat een goed idee ook een goed project wordt. En die kennis en kunde is daar ook aanwezig. En dan kunnen wij daar een financiële bijdrage aan doen, en de kennis en kunde zit al in de samenleving. Dus die pakken we op die manier op. Het behoud van de vrijwilligers, welke partijen vallen onder de subsidierelaties? Ja, dat zijn er natuurlijk een heleboel. Maar bijvoorbeeld de maatschappelijke organisaties in ons beleidskader SLB. Maar er zijn natuurlijk ook in andere beleidskaders ... Bijvoorbeeld als het gaat over natuur zijn er natuurlijk ook allerlei vrijwilligersorganisaties waar wij subsidierelaties mee hebben. En die kunnen er ook voor in aanmerking komen. En daar gaan we het gesprek uiteraard ook mee aan. Dus dat is in die zin een stuk breder. En dan sprak de heer Van Bommel ook nog over kennisdeling. Ja, natuurlijk is het zo dat als je vrijwilligers vraagt om hun kennis te delen dat je dan niet moet zorgen dat kennis delen dan ook weer extra inzet en kracht en kunde gaat doen. Dus daarom willen we vanuit de Provincie in ieder geval de organisatie van zo'n bijeenkomst gaan faciliteren. En dan is het uiteraard aan de mensen die vrijwilliger zijn om hun kennis uit te wisselen. Wat we in ieder geval ook willen is dat voorbeelden waar het echt goed gaat en waar verenigingen of stichtingen in staat zijn om heel veel vrijwilligers te organiseren, dat wij ook hun laten vertellen over: hoe doe je dat nou. En mevrouw Smeets sprak over de voucherregeling. Er zijn natuurlijk ook een aantal vrijwilligersorganisaties, verenigingen, stichtingen die op dit moment een beetje aan het worstelen zijn, zal ik maar zeggen. Het vinden van goede penningmeesters is af en toe best wel een dingetje. En er zijn ook organisaties in onze provincie die juist bij vrijwilligersorganisaties ondersteunen daarmee. En die kennis en kunde hebben, trainingen verzorgen aan vrijwilligers om dat

te kunnen doen. Maar dat kost geld. En met die voucherregeling zouden wij bijvoorbeeld graag willen dat juist voor dit soort trainingen van vrijwilligersorganisaties om goede besturen, hoe doe je dat nu precies, hoe werf je nou vrijwilligers – dat kan ook een training zijn – om juist ervoor te zorgen dat je daarbij ondersteund wordt, zodat je daar financieel als vereniging geen last van hebt, maar dat je dus beter wordt in het werk wat je doet. Dus dat wat we nu in ieder geval doen op het gebied van kennisdeling.

De voorzitter: Mevrouw Absil.

Mevrouw Absil (CDA): Ja voorzitter, hier vond ik het moeilijk worden met lezen. En nu ik de uitleg krijg nog een beetje moeilijker. Want in mijn beleving zouden we juist met kennisdeling heel gul onze of andermans kennis moeten willen delen. Dus juist, dat had ik eigenlijk meer verwacht ... Het is een bekend probleem dat bijvoorbeeld penningmeesters lastig te vinden zijn. Het is een zware bestuurlijke verantwoordelijkheid. En je ziet dat bijvoorbeeld verschillende voetbalverenigingen aan het kijken zijn: kunnen wij samen een bestuur vormen, zodat we nog maar één penningmeester nodig hebben. Wat zijn daar dan juridische kaders bij? Of bij verbouwingen, waar loop ik tegenaan? Ik zou eigenlijk hopen dat we geen voucher nodig hebben, maar dat we die kennis zo kunnen delen.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, als het gaat over bij wijze van spreken de kennis van: hoe doe je in dit huis een goede subsidieaanvraag, daar kunnen wij natuurlijk vanuit dit huis ook gewoon bij helpen. Maar als het gaat over: hoe run je nu succesvol een vereniging, daar hebben wij als Provincie ook niet per se kaas van gegeten. En daarvoor is voucherregeling bedoeld. Maar als het gaat over: hoe interpreteer je regelgeving, dat doen wij vanuit dit huis natuurlijk standaard.

De voorzitter: Dat roept een vervolgvraag op, mevrouw Absil?

Mevrouw Absil (CDA): Ja, ik heb daar een vervolgvraag op. Want dat is een van mijn vragen, dus wellicht komt u daar zo meteen op terug. Wij hebben een aantal verbonden partijen – ik denk aan Burgerkracht, onze koepelorganisaties – die doen dat al. Daar financieren wij ze voor. Dus waarom zou je dan nog een voucher nodig hebben om daar aan te bellen. Want zo lijkt het een beetje te worden: ik heb een vraag als korfbalclub, en bij de Vereniging Kleine Kernen kun je terecht, je kunt bij Burgerkracht terecht, die wellicht die kennis hebben. Want je wilt met de korfbalclub samen met een andere vereniging, ik noem eens even wat, of je wilt in een gemeenschapshuis een extra ruimte. Ik mag aannemen dat daar geen vouchers voor nodig zijn. Want ik denk, dan belasten we ze juist. En dat hebben we volgens mij al gewoon georganiseerd.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: We doen eigenlijk beide. Want we werken dus met Burgerkracht, met Vereniging Kleine Kernen. En ja, die krijgen daar dus ook de ondersteuning voor om dat te doen. Die kunnen ook projecten runnen. Maar als het bijvoorbeeld gaat over een vereniging op het gebied van sport, hoe run je nu succesvol vrijwilligersbeleid binnen je sportvereniging, dan zou dat in ieder geval vanuit die voucherregeling gefinancierd kunnen worden. Dat je een training kunt volgen op het gebied van vrijwilligers, op het gebied van financiën, op het gebied van ... Dat zou je dan kunnen doen. Die ondersteuning bij initiatieven om initiatieven tot een goed idee te brengen, die zitten voor een deel dus ook bij de organisatie. En daar werken we mee samen. Dat voegen we in die zin ook echt samen.

De voorzitter: Nog een vervolgvraag van mevrouw Absil.

Mevrouw Absil (CDA): Ja, want als ik het dan goed begrijp dan zou een commercieel bureautje dit kunnen gaan verzorgen, en daar leveren wij de vouchers voor. Terwijl wij al organisaties hebben die dit inherent tot hun takenpakket rekenen. Dat lijkt mij niet de bedoeling van ons vouchersysteem. Dus ik wil wel graag goed begrijpen wat het College hiermee bedoelt en hoe dit in de praktijk tot uitwerking komt.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Wat wij sowieso doen is dat we – en dat staat er ook in – dat we verkennen wat er sowieso al gebeurt. En dat we op dat fundament sowieso ook voortbouwen. Die vouchers, die zijn ook om te kijken: is er dan nog iets extra's wat we kunnen doen? En dan zou je bij wijze van spreken bij een commercieel bureau kunnen uitkomen. Maar daar krijgen verenigingen dan training voor. En we financieren dan niet het commerciële bureau, maar we financieren dan de aanvraag van de vereniging of de stichting om zo'n training te kunnen volgen. Dat is het idee wat hierachter zit. En dan ben ik volgens mij wel klaar met de beantwoording van de heer Van Bommel. Dus dat is goed. Dan mevrouw Absil. Ja, we deden al een heleboel zaken, maar mevrouw Absil zegt: we willen nog veel meer doen. Dat is ook de intentie die wij daarbij hebben. Zij miste een aantal zaken, de visie op de lange termijn. Ik heb daar volgens mij net van gezegd dat we die ook gaan opnemen, en daar al een eerste doorkijk van gedeeld. Wat gaat GS doen, was de vraag. En hoe gaan we vrijwilligers werven en behouden. We hebben verschillende rollen, ook op de verschillende uitgangspunten en de verschillende acties die we gaan doen. En dat is aan de ene kant dus kaders stellen, aan de andere kant dus ondersteunen op de noodzakelijke randvoorwaarden. Wij gaan niet, en dat is ook wederom, niet op de stoel van de organisaties in het veld zitten, ook niet op de stoel van gemeenten zitten, dat moeten we zien te voorkomen. Maar wat we wel willen doen is: aanjagen en stimuleren juist van die partijen. En onze rol als Provincie, en dat hoor je heel vaak terug, is juist het samenbrengen van deze mensen zodat ze kennis kunnen delen. Of omdat we gewoon ook horen dat er verschillende mensen met ongeveer hetzelfde bezig zijn, en als je ze dan samenbrengt heb je meer organisatiekracht en meer stappen die je samen kan zetten. Dan had ze natuurlijk de vraag over de folder, maar die heb ik al beantwoord. Het uitgangspunt waarderen, en dan: wat doen zij er zelf aan? En dat gaat dan over de koepels. U zegt: 'Ik had daar graag nog wat meer scherpte in. Maar wat mij betreft' – tenminste, dat was volgens mij uw lijn – 'zou die focus wat meer op sport en bewegen moeten liggen.' Begrijp ik het zo goed?

De voorzitter: Mevrouw Absil.

Mevrouw Absil (CDA): Ik deed het voorstel om – want ik vind dat hij hier een beetje oneigenlijk terugkomt – om de Limburgse aandachtswijken te wisselen met sport en bewegen. Juist omdat we daar, zoals het kader net behandeld is, heel veel aandacht op willen leggen. Juist om te voorkomen dat mensen in gezondheidsachterstanden komen lijkt mij dat bij uitstek een prima punt om extra te gaan waarderen. Dus ik stel een wisseling voor.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ik zou niet van de wisselingen willen zijn, maar wel van de toevoegingen – als u dat goedvindt. Dan gaan we hem op die manier doen. Want ik kan me dat wel voorstellen, dat je waarderen ... En dat gaan we vanavond natuurlijk ook weer doen, dus het

waarderen van mensen in onze sport. Maar dat gaat niet alleen maar over de mensen die gewonnen hebben in de sport, maar het gaat ook over heel veel mensen die juist op de achtergrond staan en daarmee bezig zijn. Dus laten we die ook vooral waarderen. Dus ik denk dat de toevoeging die mevrouw Absil doet, dat we die overpakken. En dat kunnen we in die zin ook wel verwerken in de nieuwe versie. Dan had zij nog een vraag over het ontzorgen en de regeldruk.

De voorzitter: Was dat een toezegging, Gedeputeerde?

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, wat mij betreft kan deze toezegging over het opnemen van dit stuk in de definitieve versie, bij die eerdere toezegging over het toevoegen van de visie.

De voorzitter: Wanneer?

Gedeputeerde Van Caldenberg: Op het moment dat we die hebben. Dan kijk ik eventjes, wanneer zitten we? **Eind dit jaar, dus Q4 dan ligt dat bij u.**

Gedeputeerde Van Caldenberg: En dan het ontzorgen en de regeldruk. En mevrouw Absil sprak terecht over dat het verminderen van regeldruk veel breder gaat dan alleen dit. En dat klopt. Daarover is collega Demollin een separaat stuk aan het maken, en dat gaat zij de 22^e met u bespreken over hoe zij dat ook gaat doen. En dan gaat het dus ook over bestaande regelingen. En ik zal in ieder geval wat u vandaag hier besprak ook nog een keer aan haar doorgeven. Dus 22 november komt collega Demollin daar in de volle breedte bij u op terug.

De voorzitter: Mevrouw Absil.

Mevrouw Absil (CDA): Mag ik er dan van uitgaan dat de voorbeelden die ik gaf – dus werk met een leefbaarheidscheck, ga onze eigen verordeningen doorvlooiën op het effect voor vrijwilligers – ook daadwerkelijk vanuit GS in voorstellen op die 22^e terugkomen? Want die toezegging zou ik dan wel graag hebben.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ik ga even niet op de stoel van mijn collega zitten. Nee, wij zijn een collectief, maar wat ik u ga toezeggen is dat ik die voorbeelden met collega Demollin ga bespreken. Dat ga ik u toezeggen. En dan is het aan haar als eerste, en uiteindelijk aan ons College als collectief, om te kijken hoe we daarmee omgaan. Maar ik ga ze in ieder geval met haar bespreken. Dat zeg ik u toe.

De voorzitter: En zij komt er 22 november op terug, begrijp ik?

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, dat staat volgens mij gewoon op de agenda van de commissie. Dan de VVD. O mevrouw Absil, heb ik vragen nog niet beantwoord?

De voorzitter: Als het goed is wel. Is dat een goede omschrijving?

Mevrouw Absil (CDA): Ik had gevraagd om scherpere te krijgen, niet alleen in rollen maar ook in financiële bijdrage. Dus wij doen een bijdrage aan verschillende organisaties. En we gaan nu iets extra's doen. En ik zou graag wat meer scherpere en duidelijkheid willen in: wat is nu onze extra, dus zowel op de inhoud, wat deden we al, wat doen we extra en wat gaat ons dat kosten? En ik zou als

toevoeging willen meegeven: de voucherregeling die u stelt, daar zijn wij als CDA niet enthousiast over. Want het zou eigenlijk niet zo moeten zijn als wij organisaties faciliteren al dat hun taak is, dat wij dat bij commerciële bedrijven weg gaan zetten. Dat wringt.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Dat laatste, daar hebben we kennis van genomen. Dat snap ik. Wij hebben dit voorstel gedaan om in ieder geval op deze manier erin te ... [3:48:38]. Als het gaat over het wat meer scherp te aanbrengen, dan komen we inderdaad ook bij het definitieve voorstel. En dan zit daar ook financiële onderbouwing bij. Dus die komt dan. Dan kom ik bij mevrouw Koopman, van de VVD. En zij zei volgens mij vrij beknopt dat ze op de punten 1 en 2 met ja kon antwoorden, en eigenlijk heel tevreden was. Dat stemt mij dan weer heel tevreden, zeg ik dan in de richting van mevrouw Koopman. Dus, dank. Uw bijdrage was in die zin kort maar krachtig. Kom ik bij de heer Van den Beucken. Over de flyer heb ik al iets uitgelegd. De demografische ontwikkeling ... O, mevrouw Koopman heeft nog een vraag, voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Koopman.

Mevrouw Koopman (VVD): Ja inderdaad, mijn bijdrage was kort en krachtig, maar dan wel met de beperkte rol die de Provincie heeft in dit gebied voor de vrijwilligers, dat daar inderdaad echt ook aan verwachtingenmanagement wordt gedaan. Want ik hoor om me heen een heleboel verwachtingen, maar of dat allemaal kan, gezien onze rol als Provincie, dat vraag ik me dan af.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, ik heb daarstraks ook al gezegd, en dat is ook wel echt in aansluiting bij wat mevrouw Koopman zegt: de totale maatschappelijke ontwikkeling die er is, daar hebben wij als Provincie niet alleen maar invloed op. Dat wil niet zeggen dat we dus de vrijwilligers niet waarderen, en dat we dat dus enorm belangrijk voor onze samenleving vinden. Daarom dragen wij daar ook met dit plan aan bij. Alleen, de totale maatschappelijke ontwikkeling, daarvan hoop ik heel eerlijk gezegd zelf dat we daar juist weer een kentering in krijgen. Maar die druk, die staat erop. En daarvoor hebben we alles en iedereen nodig, en niet alleen maar in het veld van de vrijwilligers maar ook in hoe wij onze samenleving als geheel organiseren. Dus die winstwaarschuwing van mevrouw Koopman is terecht. Dan ben ik wel bij de heer Van den Beucken. Die had het over de demografische ontwikkeling. Ja, en dat is natuurlijk zo. Er worden steeds minder jonge mensen geboren, en er worden steeds meer mensen ouder en die worden ook langer oud. Dat maakt dat de mensen die vrijwilligerswerk willen doen soms ook wat schaarser worden, en de mensen die vrijwilligerswerk kunnen gebruiken ook groter. Overigens, als het gaat over vrijwilligerswerk is dat niet alleen maar voor ouderen, maar je ziet natuurlijk wel een trendontwikkeling ook daar plaatsvinden. Dan sprak hij over de Denktank. En hij vroeg daar speciaal aandacht en nadruk voor het sociale domein. Ik denk dat dat ook in lijn is met het beleidskader zoals we dat vastgesteld hebben en de intentie zoals die hier is. Komen er ook nog vrijwilligers in de Denktank – dat was dan de specifieke vraag. Wat ons betreft gaan we juist met organisaties die dagelijks met vrijwilligers werken, de mensen die daar kennis van hebben, in die Denktank aan de slag.

De voorzitter: Mijnheer Van den Beucken.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Heel goed, dat laatste. Dat voorlaatste, dat is denk ik een misverstand. Want in het stuk, daar is de kern van dat onderdeel dat heel veel in dat

sociale domein wordt gekeken. Mijn vraag was juist andersom: betrek er ook zoveel mogelijk andere domeinen bij, die ook ter zake doen. Zonder dat je gaat versnipperen of het veel te breed gaat trekken, want dan wordt het onwerkbaar. Dus het is eigenlijk omgekeerd. Want dat sociaal domein zit er al pregnant in.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Dat laatste ben ik sowieso met de heer Van den Beucken eens. Maar wat we bijvoorbeeld ook hebben gedaan is met het IVN, of met het Limburgs Natuurhistorisch Genootschap gesprekken gevoerd ook over, noem het even deze uitgangspunten. Omdat daar natuurlijk in de volle breedte vrijwilligerswerk op allerlei terreinen wordt gedaan. Ook in de culturele sector hebben we samen met collega Kuntzelaers de gesprekken met de organisaties in dat veld gevoerd. Dus het is in die zin breed. En dat sluit volgens mij ook wel aan bij de vraag van mevrouw Wolters. Zij gaf aan: missen wij nu nog iets? Ik kan mij wel voorstellen dat we de specifieke doelgroepen die u noemde op het gebied van zorg, dat we daar ook nog eens een keer naar kijken. En dat sluit ook aan bij wat mevrouw Fischer aangaf, over mensen met een handicap, dat die niet alleen maar vrijwilligershulp nodig hebben maar ook om te kijken: zijn die mensen misschien in staat om juist bij wijze van spreken vrijwilligerswerk te kunnen doen. Ik denk dat het goed is om daar nog een keer naar te kijken en dat we dat in ieder geval gaan oppakken. Gaan we gemeenten niet voor de voeten lopen? Nee, het idee is dat dit actieplan echt een aanvulling is op de bestaande structuren en we een toevoeging willen zijn aan het landschap wat er is, zonder mensen voor de voeten te willen lopen maar juist ondersteuning daaraan. En u sprak nog over een servicegerichte houding. Juist met het maken van deze folder proberen we zoveel mogelijk vanuit het perspectief van die vrijwilliger ook te denken, en als overheid ook in die service na te denken. Dan de heer Van Bijnen, van de PVV: hoe ziet dat sociaal fonds er dan uit? Volgens mij heb ik dat net al eerder verteld. Maar in feite zijn zij degenen die dan het potje beheren. We hebben bijvoorbeeld het Hans Peter Jung Fonds gehad onder een van mijn voorgangers, en best wel succesvol geweest bijvoorbeeld op het gebied van initiatieven. En daar zit dan de kennis en de kunde bij een externe organisatie. Er is een VSBfonds, er is een Oranje Fonds – er zijn allerlei fondsen die dit kunnen doen. En zij helpen dan de initiatieven verder, en tegelijkertijd is het ook heel laagdrempelig om dan budgetten toe te kennen aan initiatieven die van onderop ontstaan. Dat is hoe zo'n sociaal fonds dan werkt. Wij geloven hierin, en we denken dat het ons ook wel gaat lukken. Mocht dat niet zo zijn komen we bij u terug. Wat gaat die vrijwilliger er nu echt van merken? Dat is natuurlijk altijd best een uitdaging vanuit de provinciale rol die wij hebben. Want vaak is het juist het voorliggende veld wat er is, en de gemeenten die daar nog nadrukkelijker iets over kunnen zeggen. Maar wij proberen de organisaties die daarmee bezig zijn te ondersteunen, krachtiger te maken, en wij hopen – en dat is een van de dingen waarom we die voucherregeling hebben – dat je dat dan ook echt gaat merken, de provinciale toevoeging die er dan is. Daarmee heb je dan in één keer het hele leven van een vrijwilliger totaal ontzorgd? Nou ja, dat is ook niet zo. Maar mijn beeld is wel dat heel veel vrijwilligers ook met heel veel kennis, kunde, passie en liefde voor dat wat ze doen aan de slag zijn. En dat is ook niet te onderschatten, want daar gebeurt. Ben ik bij mevrouw Wolters. Zij spreekt uit: de uitgangspunten dragen bij, en de toegankelijkheid van aanvragen op B1-niveau. Wij proberen juist, bijvoorbeeld met zo'n fonds te kijken dat je laagdrempeligheid hebt. We proberen te kijken: hoe kun je nu dat gemakkelijker maken. B1-niveau proberen we natuurlijk na te streven. Dus eigenlijk zo laagdrempelig mogelijk dit soort zaken voor elkaar te krijgen. Dan, grote vrijwilligersgroepen. Ja, daarvan heb ik al gezegd: volgens mij moeten we daar nog een keer kijken wat we daar ook aan kunnen toevoegen. Maar in ieder geval, partijen ook als het gaat over natuur: daar wordt mee gesproken. Dan de vrijwilligerscentrales. We zijn in gesprek geweest met de centrales. En die vallen in de basis onder gemeenten. En wij hebben de gesprekken gevoerd ook met de gemeenten, en van daaruit de input opgehaald. Ik denk dat het voor een vervolgstap, voor de

definitieve versie, best goed is om ook echt nog een keer die stap dieper te maken, waarbij we dan wel moeten uitkijken dat we niet op de stoel van de gemeente gaan zitten – zeg ik er dan ook maar even bij. Dan had u de vraag over de mensen die met pensioen zijn, en jongeren worden gemist, hoe we die daarin betrekken. Wij hebben niet gekozen voor een specifieke doelgroepbenadering in het actieplan, maar eigenlijk een overstijgend plan. En dat kan voor jongeren, voor ouderen, voor mensen in de natuur, mensen in de zorg, in de culturele sector, het sociale domein. Op die manier hebben we hem opgezet, en hebben we dus niet een doelgroepenbenadering gekozen.

De voorzitter: Mevrouw Wolters wil daarover even iets vragen.

Mevrouw Wolters (PvdA): Ons advies is om daar toch alsnog naar te kijken. Want het doel is natuurlijk: vrijwilligers werven, vasthouden. Maar ook: mensen die al eerder vrijwilliger zijn geweest terugkrijgen op een plek waar ze het hardste nodig zijn. Denk daar gewoon even met de organisaties die wij sowieso onder onze vleugels hebben over na. Zij hebben daar best wel wat input over, en ze weten best wel wat ze daarmee doen. Zodat jullie hun ook daarin optimaal kunnen ondersteunen.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, uitgangspunt 4 hè, dat gaat juist ook daarover. En dan gaat het niet over specifieke doelgroepen, maar dan gaat het wel over: hoe kunnen we intrinsieke motivatie, en hoe kunnen we vrijwilligers werven en behouden. Volgens mij is dat wat u vraagt. Alleen, dat doen we dan generiek en niet op het gebied van doelgroep. Want we willen eigenlijk het volledige spectrum bedienen. Zo zit hij erin. Dus wij denken dat wat u vraagt daarmee gedekt is.

De voorzitter: Mevrouw Wolters.

Mevrouw Wolters (PvdA): U zegt, de generieke aanpak. Dat is wat ik hoor, hè? Alleen, hoe kunnen wij optimaal iedereen bereiken als we een generieke aanpak hebben die niet voor iedereen werkt.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Wat we doen is, juist ook het gesprek aangaan met iedereen. En dan horen wij ook in dat veld wat je in bepaalde situaties wel moet doen en niet gaat doen. Dus in die zin hebben we daar dus aandacht voor, maar dat doen we juist door met die partijen te spreken. En dat is niet door voor de ene groep meer aandacht te hebben dan voor de andere groep. Maar juist met al die partijen te spreken, en kijken: wat werkt er dan voor die groepen.

De voorzitter: Een vervolgvraag nog van mevrouw Wolters.

Mevrouw Wolters (PvdA): Dus u spreekt generiek met iedereen, en op basis daarvan bepalen we een maatwerkaanpak. Als ik het zo zie, is dat de lijn die u uitzet?

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, wat we bijvoorbeeld doen is dan: best practices delen. En als je vrijwilligerswerving doet, bijvoorbeeld als natuurorganisatie, dan is dat wellicht een andere aanpak dan als je in de zorg zit. Maar dan vragen we natuurlijk wel uit de verschillende domeinen bij wijze van spreken, om die best practices te laten zien. En dan heb je dat ook als het gaat over maatschappelijke organisaties die zich bezighouden met ouderen: hoe doe je dat nu op een goede manier – die best

practices laten we zien. Maar dat doen we dus voor iedereen. En daarmee lichten we de goede voorbeelden er ook uit, denk ik. Dan denk ik dat ik de vragen van mevrouw Wolters allemaal beantwoord heb. Nee? Volgens mijn papiertje wel.

De voorzitter: Mevrouw Wolters.

Mevrouw Wolters (PvdA): Nou ja goed, u heeft op bepaalde onderwerpen wel **licht aangestipt/aangegeven [4:00:39]**. Maar waar ik nog specifiek aan dacht, en daar zat ik een beetje op de lijn bij mevrouw Absil over die vouchers, maar mijn vraag ging specifiek: we hebben last van regeldruk – dat wordt hier dan ook in opgenomen. Maar vaak is het gevolg van die regeldruk ook: hogere financiële kosten en hogere vercommercialisering van dingen die verenigingen in principe zelf kunnen oplossen, maar op deze manier gedwongen worden naar bedrijven te gaan. Dat ligt een klein beetje in het verlengde van mevrouw Absil, maar ik zat toch op een iets bredere lijn. Maar ik begreep – maar correct me if I'm wrong – dat Gedeputeerde Demollin hier verder over gaat spreken met ons.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, als het gaat over de totale aanpak van vermindering van regeldruk in het totale bereik van deze Provincie, dan komt collega Demollin daar op 22 november met een voorstel voor naar uw commissie toe. Dan ben ik bij D66, en: wat verandert er concreet. Wel, dit verandert er concreet. En dat klinkt heel soepel, maar dit is er nu, en dat was er niet. En dat is denk ik ook wel van belang, dat we juist een actieplan vrijwilligers hebben opgesteld. Dus dat verandert er. Wat merkt de Limburger ervan? Ja, dat is vanuit de provinciale rol – en dat zei ik zojuist al – soms wel wat abstract, maar we proberen zoveel mogelijk aan te sluiten bij die partijen die juist met die Limburgers ook dat gesprek voeren. En dat is vanuit het sociale domein, vanuit de provinciale rol altijd een beetje een zoektocht. Maar dat is wat we eraan doen. En wij hopen dat die organisaties daardoor ook sterker en krachtiger worden, om ook echt die vrijwilligers nog beter op te leiden, te organiseren, te behouden, te werven. En waak voor onoverzichtelijkheid bij het optuigen van te veel regeldruk – ja, daar zijn we het mee eens. Daar waken wij ook voor. Mevrouw Fischer van 50PLUS, zij heeft het over onderzoeken bekijken, en: dat zijn vage begrippen. Ja, maar gesprekken voeren en juist een enquête uitzoeken...

De voorzitter: Mevrouw Absil.

Mevrouw Absil (CDA): Ja, want ik ging nog even aan op de beantwoording naar mevrouw Wolters en de regeldruk. U hebt mij net toegezegd: ik ga dat met mijn collega bespreken en daar komen wij op terug als College op 22 november – dan staat vermindering regeldruk expliciet op de agenda van de commissie. Maar toch even, in de beantwoording kreeg ik net de indruk dat u daar ook de evenementen naartoe brengt, terwijl dat uitdrukkelijk hier als thema bij uitgangspunt 3 staat. Dus daar zou ik wel van u de toezegging willen hebben ... Want dat hoort hierbij, juist die evenementen. 'Wij nemen de organisatie van bovenlokale evenementen door vrijwilligers en de mogelijke knelpunten die zij ervaren als thema mee.' Krijgen wij dat dan hier terug? Want ik denk even aan bijvoorbeeld de carnavalsoptocht die niet meer door de straten kan omdat je de weg niet mag afsluiten voor bepaalde hulpdiensten. Het zijn allemaal thematieken, die zijn bekend, waar evenementen echt heel veel last van hebben. Bij het OLS, verschillende items. Hoort dat in dit pakket? Of krijgen wij dat 22 november terug?

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Wat hier staat is dat 'in de verkenning van de Provincie naar de vermindering van regeldruk voor burgers en dienstverlening van overheden...', en zo verder. Dat is

wat hier staat. En dat gaat gebeuren op 22 november. Dan gaat collega Demollin die verkenning aan u voorleggen. Zij is als het goed is aan het kijken naar de volle breedte van dat waar we vanuit de Provincie mee bezig zijn.

De voorzitter: Graag even via de microfoon en via de voorzitter, voor de notulen.

Mevrouw Absil (CDA): Sorry. Want voorzitter, dan begrijp ik het alsnog niet. Bij vermindering regeldruk staat evenementen eigenlijk als enige punt wat hierbij hoort. En wat gaan wij dan in het kader van dit actieplan, hoe gaan wij die organisatoren van evenementen tegemoetkomen in vermindering regeldruk? Want dat zou ik juist wel hierbij verwachten. En dan zou alsnog mijn punt zijn: ga juist voor die evenementen door de oogharen van de vrijwilligerscheck naar die verschillende regelingen kijken.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ik denk dat het goed is – en dat zeg ik ook maar even in de richting van mevrouw Absil – om **die verscherping ook nog even aan te brengen in de definitieve versie**. Maar collega Demollin is bezig met die volledige verkenning, als het gaat over regeldruk. Maar ik denk dat het goed is om hem in dit actieplan nog even scherper te formuleren, want dat gaat u denk ik zeker helpen op het moment dat we voor financiële ruimte bij u aan de lat staan. Dan heb ik die vraag beantwoord, en was ik bij mevrouw Fischer gebleven. Die rol vanuit de Provincie, dat is vaak een rol van verbinding, van faciliteren, van ondersteunen, van partner zijn. Dat is niet altijd zomaar in harde kpi's uit te drukken, bij wijze van spreken, wat dat dan oplevert als je met iemand gepraat hebt. Maar juist in het sociaal domein is het ontzettend waardevol om juist die gesprekken met elkaar te doen, want dan breng je ideeën samen verder. Je kunt ook ondersteunen op verschillende manieren. En dat klinkt vaag, maar in de praktijk is dat heel hard werken en de juiste dingen doen.

De voorzitter: Mevrouw Fischer.

Mevrouw Fischer (50PLUS): Klopt het dan dat ik het doel zodanig uitleg als: voldoende vrijwilligers? Dat dat het heilige doel is van alle interventies die de Provincie doet?

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, u heeft bij het vaststellen van het beleidskader Samen leven en bestaanszekerheid een doelstelling opgenomen juist als het gaat over het aantal vrijwilligers. Dus zo kunt u hem interpreteren. U had ook het verkennen van een overkoepelende vereniging voor mensen met een functiebeperking, en hoe kunnen we nou die vrijwilligers met een beperking wel benutten. Ik denk dat dat een interessante suggestie is, waarvan we gaan kijken hoe we die kunnen meenemen. En dat we ook met vertegenwoordigers van mensen met een beperking dat gesprek gaan voeren. Dat hebben we overigens ook voor een deel al gedaan. Maar naar de definitieve versie gaan we dat doen. Ik vind het een goede suggestie. Dan had u: op de hoogte gehouden van de evaluatiepunten. En dat doen we standaard bij de definitieve vaststelling, bij de uitvoering. En we houden u ook op de hoogte van de uitvoering op het moment dat we aan de slag zijn. Is de folder de doelenboom? Nee, de doelenboom staat in het beleidskader, maar deze folder is echt bedoeld voor de mensen straks buiten in de samenleving, om te weten: wat kan de Provincie nou ook echt toevoegen. Dan zijn we bij de Partij voor de Dieren, de heer Kraa. En hij geeft aan dat het bijdraagt aan sociale cohesie. En hij vraagt: hoe gaan we dat nu beoordelen? Dat is altijd best een ingewikkelde. Maar een solide basis voor vrijwilligers vergroot natuurlijk die sociale cohesie en gemeenschapszin in onze provincie. En in de definitieve uitwerking van het plan worden die actiepunten ook nog concreter voorzien van een

tijdspad, en de realistische termijn van haalbare doelen. En daarbij zullen we de koppeling leggen met de doelen die in het kader zijn gesteld en de indicatoren die u daar gevraagd heeft. De maatschappelijke taken waterveiligheid en landschapsbeheer. Ik heb net ook al iets gezegd over de andere domeinen dan het sociaal domein, hoe we daar ook als het gaat over vrijwilligers aandacht hebben vanuit dit plan. En de toetsingscriteria, daar heb ik volgens mij zojuist iets over gezegd. En het einddoel, ja het ultieme einddoel zou natuurlijk zijn dat alle vrijwilligersorganisaties optimaal bediend zijn met een hoeveelheid vrijwilligers en dat dat gaat. Ja, dat is natuurlijk een droom waar we allemaal hard aan willen werken. Maar ik moet altijd, dan kijk ik naar mevrouw Koopman, dat realisme ook wel weer terugbrengen. Maar we willen wel echt een bijdrage leveren aan het vrijwilligerswerk in deze provincie. En heel eerlijk ben ik er trots op dat uw commissie daar eigenlijk in de volle breedte ook achter staat. Ik denk dat dat ons als Limburg ook nog een keer onderscheidt. Wat mij betreft complimenten in uw richting. Dan ben ik bij mevrouw Smeets: hoe gaan we de acties monitoren? Daar heb ik iets over gezegd. We missen een paar dingen, gaf zij aan: zichtbaarheid en waardering van vrijwilligers met het compliment. Volgens mij hebben we daar met een deal over gemaakt met de heer Van Bommel, dus dat gaan we doen. En kennisdeling van belang. Mevrouw Smeets zegt: die voucherregeling is wel een goed idee. En we zullen de verschillende meningen van deze commissie nog eens even wegen om te kijken: hoe gaan we daarmee om? Is het met het actieplan vrijwilligers mogelijk om de gemeente te faciliteren om vrijwilligersbeleid nog krachtiger te maken? Dat sluit eigenlijk precies aan bij hoe wij vanuit de Provincie onze rolinvulling zien, als het gaat over vrijwilligers.

De voorzitter: Dat roept een vraag op van mijnheer Van den Beucken, LOKAAL-LIMBURG.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Ja, dank u. Ik had even bewust gewacht tot het eind, misschien kwam het nog, maar dat is niet het geval. Want wij hadden een oproep gedaan om vrijwilligers in plattelandskernen en wat daar allemaal nodig is, nadrukkelijker mee te nemen in het beleid. Maar het ging vooraf door een vraag. En die vraag had te maken met het cluster Plattelandsontwikkeling. Wij gaven aan dat we het interessant vonden. Wat is daar uit gekomen, uit dat cluster? Wat zijn de bevindingen omtrent de situatie ten opzichte van andere clusters? Want kleine plattelandsgemeenten, dat zit daar anders in elkaar. Er zijn denk ik andere behoeftes dan de rest van de onderzochte gebieden. En ik denk dat we dat wat nadrukkelijker mee moeten nemen. Maar graag had ik ook eerst een reflectie van u, mijnheer Gedeputeerde, via de voorzitter.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: We doen dat, en dat heb ik net ook in het debat met mevrouw Wolters toegelicht, domeinoverstijgend. Dat betekent dus ook dat we met de organisaties op het gebied van plattelandontwikkeling bij wijze van spreken gaan spreken. We hebben intern daar al stappen voor gezet, maar extern moeten we die gesprekken nog voeren. Maar dat gaan we zeker doen. En dan kunnen we u ook melden wat daar dan uit gekomen is.

De voorzitter: Daarmee zijn we aan het eind gekomen van de beantwoording van de Gedeputeerde. Ik heb de volgende toezegging genoteerd. **Gedeputeerde heeft toegezegd een provinciaal vrijwilligerscompliment op te zetten, in het definitieve actieplan vrijwilligers. En wel in Q4 2024. Voorts heeft de Gedeputeerde toegezegd lokale sport mee te nemen in de verkenning; welke rol vrijwilligers spelen in Limburgse aandachtswijken, dorpen en buurten. Eveneens in Q4 2024. Ja, daar mag u iets over vragen.**

Mevrouw Absil (CDA): Zou u het nog eens willen herhalen?

De voorzitter: Gedeputeerde heeft toegezegd lokale sport mee te nemen in de verkenning; welke rol vrijwilligers spelen in Limburgse aandachtswijken, dorpen en buurten.

Mevrouw Absil (CDA): Nee, dan hebben wij elkaar denk ik niet goed begrepen. Ik wil die extra toegevoegd zien als actiepunt. Wij hebben elkaar wel goed begrepen? Oké, prima.

De voorzitter: Dan heeft uw voorzitter dat verkeerd begrepen, maar we zullen dat als zodanig opnemen. Ik heb ook nog genoteerd dat de samenhang tussen actieplan vrijwilligers zoals dat hier voorligt, en het sonderend stuk Terugdringen regeldruk wordt besproken in GS tussen de betrokken Gedeputeerden. En die komen daar bij het sonderend stuk van mevrouw Demollin op terug op 22 november. En daarmee wordt ook het concept, een folder, actieplan zoals dat hier voorligt geactualiseerd. Dat heb ik goed begrepen? Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Nee, wij gaan op de tekst zoals die hier staat ten opzichte van vermindering regeldruk nog even verscherpen in de definitieve versie. Dat is wat ik heb toegezegd. Mevrouw Demollin komt over de volle breedte als het gaat over vermindering van regeldruk op 22 november met een plan naar de commissie. En ik zal met haar bespreken: de voorbeelden die mevrouw Absil zojuist heeft genoemd. Dat is volgens mij wat ik heb toegezegd.

De voorzitter: Is het daarmee goed verwoord, mevrouw Absil?

Mevrouw Absil (CDA): Nou, als het niet alleen besproken wordt maar als er daadwerkelijk een voorstel komt op 22 november, om **niet alleen vanuit subsidieregelingen maar juist die andere verordeningen te kijken wat dat aan vermindering regeldruk kan opleveren**. Dat is het doel voor ons.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: **Die toezegging kan ik u nu niet doen. De toezegging die ik u kan doen is dat ik dat met collega Demollin ga bespreken.** Want anders zou ik u nu iets gaan toezeggen waarvan ik niet weet, en dat is het ook, hoe dat zit. **Maar ik ga dat in ieder geval met haar bespreken, om die aandachtspunten mee te nemen in het voorstel dat zij u gaat voorleggen.** En wat 'meenemen' dan is, dat moeten wij ook nog met elkaar bespreken.

De voorzitter: Ik concludeer dat we achteraf even de formulering van die toezegging met elkaar bespreken. Ja? Dan zijn we aan het eind gekomen van dit agendapunt, 8.2.

T9562 Gedeputeerde van Caldenberg zegt toe om een Provinciaal vrijwilligerscompliment te introduceren als onderdeel van het uitgangspunt waardering in het definitieve actieplan vrijwilligers.

T9563 Gedeputeerde van Caldenberg zegt toe de lokale sport als actiepunt op te nemen in de verkenning welke (mogelijke) rol vrijwilligers spelen in Limburgse aandachtswijken, dorpen en buurten.

T9564 Gedeputeerde van Caldenberg zegt toe de tekst in het actieplan vrijwilligers wat betreft verminderen regeldruk aan te scherpen.

T9565 Gedeputeerde van Caldenberg zegt toe voorbeelden met betrekking tot subsidieregelingen en verordeningen ten behoeve van verminderen regeldruk ter voorbereiding op de behandeling van het sonderend stuk dat op 22 november 2024 voor ligt met gedeputeerde Demollin te bespreken.

8.3 Agenderingsverzoek D66 (Statenlid Jenneskens) mededeling portefeuillehouder inzake Uitvoering motie 3029 Jenneskens

De voorzitter: En dan gaan we door naar de rondvraag, 8.3. En de rondvraag, dat was het oorspronkelijke agendapunt, ingebracht door mevrouw Jenneskens van D66. En ik zou haar dan ook graag het woord geven over deze rondvraag.

Mevrouw Jenneskens (D66): Ja voorzitter, dank u wel. We hebben een motie ingediend, die bijna met algemene stemmen werd aangenomen, over Een goed begin is het halve werk. En van het College hebben we daar een heel mooie notitie op teruggekregen, met eigenlijk de boodschap: bekijk ook even wat je eigen ambitie is. En dat snap ik. En daar wilde ik eerst een heel gesprek over voeren met de commissie, maar aan de andere kant hadden we ook gevraagd om wat dingen uit te zoeken. En voordat wij dat gesprek gaan voeren met de commissie zou ik alsnog willen vragen aan GS om de dingen die gevraagd zijn in die motie voor een deel toch voor ons inzichtelijk te maken of uit te zoeken. Dus ik heb drie vragen aan het College. De eerste vraag is: is er bij Limburgse scholen geïnventariseerd welke behoefte zij hebben? En zo nee, kan GS dan in kaart te brengen hoeveel scholen er nu deelnemen aan het programma schoolmaaltijden? En dan heb ik het over het primair, voortgezet en speciaal onderwijs. En welke scholen dat wel willen maar niet kunnen. De tweede vraag is: hoever zijn wij als Provincie met onze ambitie richting 45 gezonde basisscholen, zoals is opgenomen in het coalitieakkoord? En de derde vraag: welke kansen ziet dit College om een goede verbinding te maken met lokale leveranciers of het lokale bedrijfsleven voor meer fruit en groente op scholen? Dat was het.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Voorzitter, dank u wel. Als het gaat over de eerste vraag, dan zitten daar een aantal onderdelen in. Maar wij hebben voor u een lijst, en die kunnen we u ook nog wel doen toekomen, met peildatum 1 juli 2024, waarop ongeveer 100 scholen staan die in de provincie Limburg meedoen aan het programma maaltijden op school. En dat betreft dan: primair onderwijs, voortgezet onderwijs en speciaal onderwijs. En gekozen hebben voor de variant maaltijden op school. Dat is denk ik goed. De gegevens van scholen die gekozen hebben voor de boodschappenkaart, die is niet beschikbaar. Want daarvoor hanteert het Rode Kruis, die dat uitvoert, het strikte beleid om die gegevens niet zomaar te delen. Het is ons, dat is ook de beperking, niet bekend welke scholen dat dan wel willen of kunnen. Het niet kunnen heeft overigens vaak te maken met praktische zaken. En dan gaat het ook over het ontbreken van een keuken of een opslagruimte in een school. En soms ook wel met het onderwerp waar we het net over gehad hebben: vrijwilligers. Dus dat is het antwoord op vraag 1. Hoever zijn we met onze ambitie richting 45 scholen? We hebben een tijd terug 30 scholen gevierd. We zitten nu op 31 scholen, binnenkort komt de 32^e school erbij. Maar daarbij moet ik zeggen: dat lijkt wel een kleine stijging, maar de onzekerheid over de regeling schoolmaaltijden heeft ook heel veel schoolbesturen best wel huiverig gemaakt om nu in die fase van onzekerheid zomaar hiermee te gaan starten. Want als je hiermee start moeten de schoolbesturen ook weten dat ze ermee door kunnen gaan. Want je gaat niet een hele organisatie rondom gezonde basisscholen opzetten voor maar één schooljaar, omdat je dan anders de financiering niet meer hebt. Dus dat we juist in die tijd van onzekerheid in deze provincie nog scholen erbij hebben gekregen en binnenkort ook weer

nieuwe scholen gaan toevoegen, is denk ik best een prestatie van formaat. We hebben vanuit de Provincie onze inzet ook gepleegd om te kijken: hoe kunnen we zorgen dat die regeling ook overeind blijft? Op de dag dat wij ons lobby-evenement organiseerden, gekoppeld aan Cultura Nova, hadden wij het prachtige nieuws dat die regeling vanuit Den Haag, althans dat lekte uit, dat die zou doorgaan. We zijn nog een beetje op de precieze invulling van het doorgaan aan het wachten, maar we hebben daar goede hoop op. Maar wij streven nog steeds naar die 45 uiteindelijk aan het einde van deze periode. En we kijken in ieder geval wat we vanuit onze rol daar ook weer aan kunnen doen naar de toekomst toe. En dan is vraag 3: welke kansen ziet het College om een goede verbinding te maken met lokale leveranciers? We zien dat dat bijvoorbeeld in Noord-Limburg gebeurt met **Remdes [4:19:51]**. Zij leveren de lunches groente en fruit, en dat kopen ze dan van de lokale boeren, van tuinders en telers rechtstreeks bij de veiling. Wat natuurlijk cruciaal is is dat je wel die keten goed georganiseerd hebt. Want je wilt eigenlijk daarmee voorkomen dat de kosten daardoor onnodig hoog worden, waardoor de drempel voor schoolfruit, gezonde basisschool, verlengde schooldag met maaltijden op school, hoger wordt, en dat je allerlei maatregelen moet nemen. Dus dat is in Noord-Limburg. In Zuid-Limburg, in Parkstad heeft **Remdes [4:20:29]** inmiddels voor voeding ook de aanbesteding gewonnen. En daarmee gaan ze dus ook werken met lokale en regionale producten. Dus dat is waar we nu staan.

De voorzitter: Ik kijk even naar mevrouw Jenneskens. Nog één vervolgvraag?

Mevrouw Jenneskens (D66): Ja, voorzitter. Heel veel dank, en mooi. Het is heel goed dat het programma schoolmaaltijden doorgaat. Maar het programma schoolmaaltijden, daar kan een school alleen aan meedoen op het moment dat je behoort tot een school met minimaal 30% leerlingen waarvan op basis van rapportages duidelijk is dat zij opgroeien in relatieve armoede. Er zijn ook best wel veel scholen, daar heb je bijvoorbeeld 28%, 27%. Die hebben we zeker in Limburg heel erg. U heeft net toegezegd om een soort lijst toe te sturen van de deelnemers. Dat zijn dan scholen die tot die 30% behoren. Ik zoek even naar een soort overzicht waarin je bijvoorbeeld tot 20% of tot 25% gaat, zodat je een soort logische grens kunt bedenken waar je misschien ook in wilt investeren, zodat je meer scholen kunt laten deelnemen. En ik zoek eigenlijk even naar een manier – en ik weet dat niet zelf, dus daarom vraag ik het even aan de Gedeputeerde – om een soort inzicht te krijgen in volgens mij best wel een grote groep scholen die bijna dezelfde leerlingen in school hebben, maar niet kunnen meedoen aan die regeling.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Voorzitter, dank. Er zijn in totaal voor bijvoorbeeld primair onderwijs in deze provincie 390 scholen. Ongeveer 100 maken gebruik van de regeling. Dat betekent dat ongeveer 290 dat ook niet doen. Als je alle scholen dat zou willen financieren kost dat € 45 miljoen. Dat is ook het eerlijke antwoord wat daarbij hoort. **Dus wij zijn aan het nadenken hoe wij vanuit onze rol kunnen ondersteunen, om te kijken: hoe kunnen scholen die stappen zetten. En aan de andere kant zijn wij ook nog aan het kijken ... Maar dat laten wij u via een mededeling portefeuillehouder in Q1 2025 weten. Want een van de voorstellen die wij u eerder hebben laten toekomen is: bepaal nu de scope waarin je nog extra dingen kan doen. Dat zullen we u dan laten weten.**

De voorzitter: Dank u wel. De toezegging wordt genoteerd in de notulen. Daarmee zijn we aan het eind gekomen van de behandeling van agendapunt 8.3, en zou ik de vergadering voor twee minuten willen schorsen voor een deputé-wissel, en misschien handen wassen.

[SCHORSING]

9 REGIONALE ECONOMIE

9.1 Rondvraag/mededelingen/actualiteiten IPO

De voorzitter: Beste mensen, wij gaan door met de vergadering. Ik heropen de vergadering met agendapunt 9, regionale economie, en wel agendapunt 9.1, rondvraag, mededelingen, actualiteiten IPO. Ik kijk even of er die zijn. Zo niet, dan is dat daarmee ... O, er is wel een opmerking, mijnheer Zeedzen.

De heer Zeedzen (BBB): Voorzitter, een punt van orde. Ik vraag me af ... Bij mij creëert het altijd onduidelijkheid. Er staat rondvraag, mededelingen, actualiteiten IPO. Deze vragen hebben werkelijk helemaal niks met IPO te maken. Kunnen we dat niet beter scheiden in de agenda om verwarring tegen te gaan.

De voorzitter: Ja, dat heeft ermee te maken dat aan het begin van de vergadering gevraagd wordt of er inderdaad mededelingen zijn, ook vanuit de IPO. En die worden per beleidskade of per beleidsthema hier in de agenda gezet. Dat is zoals we dat geregeld hebben met z'n allen. Als we dat anders willen, ja, dan moet je daar een voorstel voor doen, denk ik.

De heer Zeedzen (BBB): Voorzitter, ik snap dat dat van toepassing is op de opmerkingen, inbreng inzake IPO. Maar alle vragen van mevrouw Jenneskens bij het vorige agendapunt hebben niks met IPO's te maken maar vallen wel onder dat agendapunt, vandaar mijn vraag.

De voorzitter: U bedoelt dan dat de rondvraag vermengd wordt met mededelingen vanuit IPO? Begrijp ik goed. Ja, **nou ja, dan moeten we dat even overleggen met de Griffie hoe we dat in het vervolg wellicht wat duidelijker kunnen maken in de agenda.** Dank u.

10 FINANCIËN EN OVERHEAD

10.1 Statenvoorstel inzake Legesverordening 2025, brief GS van 17-9-2024

Agendapunt 10, financiën en overheid. Onder agendapunt 10.1 staat het Statenvoorstel inzake de legesverordening 2025, de brief van Gedeputeerde Staten, 17 september 2024, en die zullen we gaan behandelen. Dit agendapunt bespreken we in twee termijnen, met een voorgestelde spreektijd van maximaal drie minuten per fractie in de eerste termijn. De Gedeputeerde krijgt vervolgens 22 minuten om de reactie op het ingebrachte te brengen. De heer Sol heeft zich afgemeld namens GroenLinks. En ik denk dat ik eerst achteraan begin bij de PVV. Mevrouw Jiménez Hastenrath, aan u het woord.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Dank u wel, voorzitter. Ik kan het heel kort houden. Wij willen het graag doorleiden als hamerstuk. Verder heb ik er niks aan toe te voegen. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we door met mijnheer Hankel, en ik wil u van harte welkom heten in deze commissie. Zonet benoemd als, nou, zonet, kortgeleden benoemd als burgercommissielid voor de PvdA. Aan u het woord.

De heer Hankel (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Ja, voorzitter, correct, de eerste keer, en dan ook

gelijk over een belangrijk onderwerp als de legesverordening. Waarom belangrijk? We spreken over de inkomsten van de Provincie, inkomsten die we nodig hebben om onze uitgaven, waar we denk ik veel vaker in dit huis over spreken, te financieren. En daarbij spreken we ook over de wijze waarop we dus de lasten voor die inkomsten leggen bij burgers, bedrijven en organisaties. In het voorstel wordt het profijtbeginnsel gehanteerd, waarin we uitgaan van het uitgangspunt dat wie de voordelen heeft, ook de kosten draagt. Nou, we zien dat in het voorstel het voornemen wordt geuit om daarbij toe te werken naar een 100% kostendekkendheid. Wij steunen dat als Partij van de Arbeid-fractie. We zien ook dat in 2015 dat overall nu op 81% zit. Vorig jaar bij de Legesverordening 2024 was dat 78%. Dus een kleine stap, maar zeker de goede kant op. We hebben wel een tweetal vragen voor de Gedeputeerde. Het eerste punt heeft betrekking op de kruissubsidiëring, zoals dat heet. Daarin zien we dat die percentages per product variëren en in een aantal gevallen komt dat boven de 100% uit. Dat is een systematiek die blijkbaar mogelijk is. En er wordt in het voorstel iets over gezegd, en dat dat met name gedaan is voor milieubelastende bouwactiviteiten. En graag zouden wij van de Gedeputeerde een toelichting willen krijgen op welk beleid zit hier nu achter, welke keuzes zijn hier gemaakt? Want we kunnen dat hogere percentage voor milieubelastende activiteiten heel goed volgen, maar voor bouwactiviteiten wellicht wat minder. En in dat kader hebben we ook de vraag waarom is het percentage bij ontgrondingsactiviteiten qua kostendekkendheid zo laag? Dat ligt op 69%. Dat is het eerste punt. Het tweede punt is dat op voordracht van de Omgevingsdienst Zuid-Limburg is gekozen om een nieuw belastbaar feit op te nemen voor de achteraf ingediende aanvraag, dus extra kosten als je pas na het realiseren van een bouwwerk een vergunning indient. Dat is iets wat we een erg goed idee vinden als fractie. Dat steunen we. En we hebben eigenlijk een hele feitelijke vraag. Hoe vaak komt dit nu voor? Over welke aantallen spreken we in dit verband? Dat waren mijn twee punten, voorzitter. Dank.

De voorzitter: Dank voor uw inbreng. Dan gaan we naar D66, mevrouw Jenneskens.

Mevrouw Jenneskens (D66): Ja, voorzitter, aan het begin van deze periode zaten we als fractie bij elkaar en toen lieten we onze burgercommissieleden kiezen van welk onderwerp wil jij doen? En de heer Stone, die hier normaal zit, zei de legesverordening. En tot zijn grote teleurstelling zei hij afgelopen week maar dit stuk is gewoon heel goed. Ik vind hier helemaal niks meer van. Alles is verwerkt. Wat moet ik dan doen, vroeg hij. Toen zei ik nou, dan moet je een compliment geven in je inbreng. Dus namens hem een compliment voor het stuk. D66 is blij dat we helderheid scheppen in de stukken die als onduidelijk kunnen worden ervaren, en dat er een vrijstelling komt, of is, voor Natura 2000-gebieden. En we staan achter de gehanteerde principes en zien graag dat we langzaam richting die 100% kostendekkend uitgaan. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Ik dank u wel. Als we zo doorgaan, dan wordt het een zeer complimenteuzen vergadering.

Gedeputeerde Satijn: Mijnheer Van Est zit er nog.

De voorzitter: Mijnheer Van Est, 50PLUS.

De heer Van Est (50PLUS): De Gedeputeerde heeft verwachtingen. Ik denk dat ik hem vandaag nu bij dit onderwerp teleurstel, cliffhanger.

Mevrouw Jenneskens (D66): Tot zover de eerste termijn.

De heer Van Est (50PLUS): Laten we zeggen: het eerste compliment is dank voor de informatiesessie die we hebben gehad, want dat was toch ook even zeer verhelderend. Want je loopt iedere keer al een tijdje rond, maar iedere keer zie je weer nieuwe dingetjes en weet je weer iets. En kruisbestuivingen, zodat de ene wat meer en de andere wat minder mag, ja, dat was ook weer nieuw voor mij. Onze bijdrage is in dezen beperkt tot een paar kleine vragen. In de tabel op pagina 6 staat die kostendekkendheid van de leges 2025. Dit is een overzicht waar alleen financiële cijfers staan vermeld. En ook is er een hele tabel met prijzen per aanvraag, maar is er ook bekend hoeveel aanvragen mogen worden verwacht en zijn er opvallende verschillen tussen de verwachte aanvragen in 2025 ten opzichte van 2024? En bij de presentatie werd geadviseerd om terughoudend te zijn met verlagende tarieven om ontwikkelingen te stimuleren. Zijn er geen redenen om ontwikkelingen te stimuleren, of kiest het College ervoor om de leges hiervoor niet te gebruiken? Bijvoorbeeld, we willen woningbouw stimuleren, en doen we dat dus niet of gebruiken we daar andere middelen voor? En tot zover, voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Dan gaan we naar mijnheer Kraa van de Partij voor de Dieren.

De heer Kraa (Partij voor de Dieren): Ja, dank u wel, voorzitter. Om met de deur in huis te vallen, uitzonderingen op het betalen van leges moeten goed onderbouwd worden, anders is er sprake van willekeur. Het gelijkheidsbeginsel is dan belangrijk. Dat houdt ook in dat verschillende gevallen verschillend behandeld moeten worden. En dan hebben wij een vraag. Waarom zijn alle evenementen in Natura 2000-gebieden vrijgesteld? Voor bijvoorbeeld natuureducaties op kleine schaal via excursies en dergelijke kunnen wij ons daarbij nog iets voorstellen, of een georganiseerde wandel- of fietstocht in verenigingsverband, maar er zijn ook allerlei commerciële evenementen, festivals, feesten en dergelijke waarbij goed geld verdiend wordt en waarvoor ook veel evenementenvergunningen moeten worden aangevraagd, zodat ze sowieso al bekend zijn bij de overheid. Waarom zijn ook die vrijgesteld? Maak een verschil op basis van schaal, commercieel oogmerk. Dat moet te doen zijn. Andere provincies kennen, voor zover ons bekend, deze generieke vrijstelling niet. Onze vraag is waarom deze generieke vrijstelling en waarom geen differentiatie naar schaal en oogmerk van het evenement? Voorzitter, een toegankelijke overheid is voor de Partij voor de Dieren een groot goed. Bij het verschaffen van documenten moeten er dus geen onnodige, laat staan onbegrijpelijke, financiële belemmeringen worden opgeworpen. Aangaande de Woo moeten de eerste 100 te kopiëren pagina's kosteloos zijn, maar een tarief van € 0,50 daarboven is fors. Dat betekent winst maken. Andere provincies zitten fors lager. We hebben er vijf gecheckt, en de tarieven variëren van € 0,00 tot € 0,20 per kopie. En dat tarief wordt dan ook meteen geheven voor de eerste 100 pagina's. Dat is helemaal niet te begrijpen. 100 kopieën zijn gratis. 101 kost € 50,50. We zeggen laat in ieder geval die eerste 100 pagina's kosteloos zijn, ook als je daarboven uitkomt. En is dat tarief dan voor enkel of dubbelzijdig? € 0,50 voor enkelzijdig zou in ieder geval veel te hoog zijn. Het landelijke Besluit maximumtarieven open overheid stelt € 0,10 voor Woo-aanvragen als maximum. Dat zou je voor alle kopieën kunnen doorvoeren. Graag duidelijk hierover en een reactie van het College op onze voorstellen. Die zijn: de eerste kopieën altijd gratis en de tarieven verlagen richting de maximumtarieven open overheid. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. We gaan naar mevrouw Smeets van de SP.

Mevrouw Smeets (SP): Ja, dank u wel voorzitter. Ik ben zeer te spreken over deze legesverordening die nu voorligt. We hebben vorig jaar met elkaar inderdaad gesproken over die kostendekkendheid. Die zit nu al in prognose in 2025 op 81%. We streven nog steeds met elkaar naar 100%. Dat betekent ook wel dat we de keuzes die we nu gemaakt hebben op termijn misschien moeten heroverwegen, maar we streven daarbij ook naar een hoger percentage, in ieder geval wij, voor de doorrekening van

de voorfase. En tijdens de infosessie heb ik nog op de valreep gevraagd om in aanloop naar 2026 een benchmark te maken ten aanzien van de percentages kostendekkendheid, waarin we ook laten zien wat zijn nu de verschillen ten opzichte van andere provincies. En kan de Gedeputeerde ook toezeggen dat we dat gaan doen, dat we de benchmark in 2025 uitvoeren in aanloop naar 2026? Voor de SP ligt hier gewoon een legesverordening waar we ons goed in kunnen vinden. Wat ons betreft is dit een hamerstuk.

De voorzitter: Dank u wel. We steken over naar de BBB, mijnheer Queisen.

De heer Queisen (BBB): Ja, ik kan me namens de BBB grotendeels aansluiten bij de vorige sprekers. Het is een goed stuk wat voorligt. Nou, we vinden het zelf positief dat ook de PAS-melders die naar een vergunning moeten, noodgedwongen door overheidsbesluiten, zijn vrijgesteld van die € 1.600. Waar we wel nog wat vragen bij stellen is de vrijstellingsbepaling voor de flora- en fauna-activiteiten. Daar hebben we nog met terugwerkende kracht over 2024 een besluit moeten nemen. Dat gaat betrekking hebben op het beheer van Natura 2000-gebieden. En, ja, zou het ook niet een soort stimulans zijn voor grondeigenaren rondom die Natura 2000-gebieden als die bijvoorbeeld in ... [4:41:48] gaan of een poel willen aanleggen, want die moeten daarvoor € 1.286 aan vergunningen betalen. Nou, als ik met mijn schop bij mij achter in de wei een poel wil aanleggen voor € 1.286, dan graaf ik die zelf voor € 100 en dan moet ik het twaalfvoudige betalen aan de Provincie om toestemming te krijgen om in het kader van natuurbeheer die poel aan te leggen. Dus is dit niet een kans van de Provincie om de mensen, grondeigenaren rondom natuurgebieden, en dan denk ik één, twee, drie kilometer, te stimuleren, nu krijgen zij letterlijk de rekening gepresenteerd van hun groene, vrijwillige initiatieven omdat zij € 1.286 moeten betalen, ook onder die vrijstelling te laten komen van de beheerders van Natura 2000-gebieden. Dat zijn met name de natuurbeherende instanties. En als je naar de jaarcijfers kijkt, dan hebben die toch veelal een eigen vermogen van de nodige honderden miljoenen. Dus ik roep eigenlijk op tot een stimulans voor de grondeigenaren rondom die Natura 2000-gebieden als die ook, ja, een poel of een natuurontwikkeling doen die vergunningsplichtig is. En ik denk niet dat dat op het totaal wordt ... Ja, het zijn uitgaven of minder inkomsten. Ja, het zullen een handvol initiatieven zijn in het land of in Limburg, dus, dat mag mijn, onzes inziens, niet een probleem zijn. Als je vijf poelen hebt, ja, dan loop je € 6.000 mis. Dat was het.

De voorzitter: Daar is een vraag van mevrouw Jenneskens.

Mevrouw Jenneskens (D66): Ja, voorzitter, ik probeer even te begrijpen wat de BBB nu vraagt. Bedoelt u nu dat als een natuur- of terreinbeherende organisatie in een Natura 2000-gebied een poel graaft, dat ze dan daar wel voor betalen of niet, of wat is het nou? Niet?

De heer Queisen (BBB): Nee, dan zijn ze vrijgesteld. In de Natura 2000-gebieden ben je vrijgesteld van als jij een vergunning moet aanvragen. Maar, ben je grondeigenaar en je zit tegen dat Natura 2000-gebied aan en zegt goh, ik wil iets ook voor de natuur doen, vrijwillig, ja, dan krijg je een rekening van € 1.286 gepresenteerd, en dat lijkt me niet echt een stimuli voor mensen om aan natuurbeheer te doen op vrijwillige basis. Mevrouw Jenneskens.

Mevrouw Jenneskens (D66): Ja, voorzitter. Ik begrijp volgens mij wat u zegt, maar wat stelt de BBB dan nu voor, om die aan de rand van het gebied ook vrij te stellen of om die in het gebied ...

De heer Queisen (BBB): Nee, dat die vrijstellingsbepaling ...

De voorzitter: Mijnheer Queisen, we gaan via de voorzitter.

De heer Queisen (BBB): Sorry. Mijnheer de voorzitter, citaat: 'We hebben over 2024 met terugwerkende kracht gesproken over de vrijstellingsbepaling voor flora- en fauna-activiteiten die betrekking hebben op het beheer van Natura 2000-gebieden'. Nou, die vrijstellingsbepaling zou dus een goede stimuli kunnen zijn voor grondeigenaren rondom de flora- en fauna-gebieden, de Natura 2000-gebieden, als die initiatief tonen, om die ook onder die vrijstelling te laten vallen en niet een rekening van € 1286 te presenteren.

Mevrouw Jenneskens (D66): Voorzitter, dan ...

De voorzitter: Dan is uw vraag beantwoord?

Mevrouw Jenneskens (D66): Ja. Nee, dan weet ik dat ik dat best een goed voorstel vind. Ik wou even weten wat het voorstel was.

De voorzitter: Dank u wel. Dat was uw inbreng, mijnheer Queisen?

De heer Queisen (BBB): Dat was mijn inbreng.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar de fractie van het CDA, mijnheer Hanegraaff.

De heer Hanegraaff (CDA): Ja, ik ga even verder in de vele complimenten die er zijn gegeven. Dus ik wil er zelfs twee geven. De eerste is voor het stuk zelf. Dus het CDA is zeer tevreden, en we zien het ook als een hamerstuk. Maar daarnaast wil ik ook nog een compliment geven aan de organisatie, en ik zal zeggen waarom. Ik ga dat trouwens doen via een kritiekpunt op iets anders. Ik moest een sloopvergunning aanvragen voor bepaalde werkzaamheden. Dat ging niet om zo heel erg veel. Toen moest ik in een woud van documenten allerlei dingen in gaan vullen. Ongelofelijk, maar we gaan nog met mevrouw Demollin spreken over hoe je dat soort dingen kunt verbeteren. Maar een van de dingen die daar uitkwam, is dat ik blijkbaar, zonder dat ik het wist, ook een vergunning bij de Provincie had aangevraagd voor ik geloof iets voor stikstof. Dat was dus een foutieve aanvraag bleek achteraf. En toen werd ik binnen een week gebeld door een medewerker van de Provincie. Die zei ik denk dat dit niet goed is, mijnheer Hanegraaff. Ik denk dat u wat anders moet doen. En ik zeg, o, nou, dat wist ik niet. En ik was heel blij, want wat bleek nou, dan hoefde ik maar 25% van de leges te betalen in plaats van de volle mep. Dus een compliment voor de organisatie dat ze daar zo bovenop zitten, want dat heeft me toch aardig wat geld gescheeld. Dus, veel dank. Als u dat wilt doorgeven.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Hanegraaff. We gaan naar de fractie van de VVD, mijnheer Nijskens.

De heer Nijskens (VVD): Ja, dank u wel, voorzitter. Een paar zaken. Kijk, op zich, de legesverordening is natuurlijk bedoeld om werkzaamheden waar leges over gegeven kunnen worden via die verordening van een prijskaartje te voorzien. Bij een aantal leges is een maximumtarief van rijksweg, dus dan kun je niet altijd naar 100%. Dus, enerzijds een prima stuk wat er ligt. Anderzijds, er wordt steeds gekeken naar de kosten die we maken, maar misschien kunnen we ook naar de efficiency kijken en dus ook naar de regeldruk die wij zelf hebben bij het bepalen van legesactiviteiten, zal ik ze maar noemen. Kijk, als we die eenvoudiger en goedkoper kunnen maken, dan kunnen leges natuurlijk ook omlaag bij eenzelfde kostendekkendheid. Ja, die discussie net van die flora- en fauna-activiteit is eigenlijk een vervolg op die discussie van die vrijstelling. Dus ik ben ook heel benieuwd wat het College daarop gaat antwoorden, en vooral ook wat de consequenties zijn. Want wat u noemt, ik

graaf een poel ten behoeve van de natuur, dat is misschien wel een flora- en fauna-activiteit, maar er zijn veel meer flora- en fauna-activiteiten, en zeker buiten het Natura 2000-gebied. En binnen het Natura 2000-gebied hebben we natuurlijk een inrichtingsplan. En de beheerders die daarin zitten, gaan niet zomaar ergens een poel neerleggen omdat ze dat leuk vinden, terwijl iemand die buiten de Natura 2000 ligt dat wel doet. Maar wellicht dat in de toekomst, als er over die groenblauwe mantel wat meer beleid ontstaat, er binnen die mantel ook weer wat vrijstellingen gegeven kunnen worden. En, ja, flora- en fauna-activiteiten is naar mijn mening veel breder dan in de vorige Wet ruimtelijke ordening, toen het vooral om beschermingsactiviteiten ging. En van daaruit zal wel de landelijke vrijstelling geregeld zijn. Dus concluderend, ja, op zich, de opmerking van Partij voor de Dieren, u haalt kopieën aan. Dat vind ik op zich wel een heel bijzonder detail, maar dan moet u ook alle andere tarieven aanhalen, want ook die andere provincies hebben natuurlijk andere tarieven voor andere onderdelen. En wellicht is hier ook een duurzaamheidsdoel, dat mensen gestimuleerd worden om vooral geen 101 kopieën eruit te maken, maar wellicht gewoon een digitaal bestand opvragen. Dan heb je die kopieën niet nodig. Misschien zie ik het te simpel, maar, ja, ik zou niet op dat detailniveau de legesverordening doorakkeren, en zeker niet als het uitschrijven van een rekening van € 50, misschien € 100, ambtenaar kost, dan is misschien zelfs die 100 kopieën gratis nog te weinig. Daar wou ik het bij laten, voorzitter.

De voorzitter: Exact binnen de tijd, mijnheer Nijskens. Dank u wel. We gaan naar mijnheer Van den Beucken van LOKAAL-LIMBURG.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Ja, voorzitter, dank u wel.

De voorzitter: Er is een vraag van mijnheer Kraa.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Nu al?

De heer Kraa (Partij voor de Dieren): Nee, ik wil nog even reageren op mijnheer Nijskens. Ja, het gaat ons vooral om de kosten die worden gevraagd voor een Woo-aanvraag, dat we die niet uit de hand willen laten lopen en dat we ook niet willen zorgen dat mensen worden tegengehouden om die aanvraag te doen. Want wij vinden een open overheid nou eenmaal belangrijk. Wij willen gewoon dat mensen het idee hebben van ik kan ... Ja, je wilt ook niet zoveel mogelijk aanvragen natuurlijk, dat mensen al met al alles aanvragen, maar we willen er wel voor zorgen dat mensen geen belemmering hebben om die aanvraag te gaan doen.

De voorzitter: De heer Nijskens.

De heer Nijskens (VVD): Ik had even niet het allereerste woord gehoord. Welke aanvraag?

De heer Kraa (Partij voor de Dieren): Een Woo-aanvraag, Wet openbare overheid.

De heer Nijskens (VVD): Maar dan nog is het ... O, sorry, via u, voorzitter. Dan nog is het de vraag of je daar per se de papieren kopieën voor nodig hebt. En wat dat betreft lijkt het mij juist een stimulans om dan bij een Woo-verzoek de digitale bestanden te vragen, want, ja, wie zit nog op die stapels papier te wachten?

De voorzitter: Dan gaan we nu wel naar mijnheer Van den Beucken, LOKAAL-LIMBURG.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Goed, ja, Legesverordening 2025.

Legesverordening staat in het algemeen niet te boek als een van de meest sexy stukken die we hier ter tafel kunnen behandelen, maar het is wel een heel erg belangrijk stuk, denk ik. Dus heel erg bedankt organisatie en College dat jullie dit hebben opgeleverd. Wat je dan ziet is natuurlijk een verordening met grotendeels hetzelfde DNA als de vorige verordening, en dezelfde grondbeginselen, dus dat is allemaal prima. Heel kort reflecterend aan die drie wijzigingen. Nou, de eerste is een kwestie van duidelijkheid, duidelijk formuleren. De tweede vinden wij als LOKAAL-LIMBURG een heel goed plan. Pas leges aanvragen nadat je iets gedaan hebt, levert kosten op. En in die zin zien we dat eigenlijk ook als een kostendekkend iets om te doen, dus prima. Ja, het derde punt, die 3,3% inflatie, dat spreekt voor zich. Dat behoeft ook verder geen betoog. De vraag die we wel hebben, heeft ook met die PAS-melding te maken. Dat kost nu € 0 en voorheen € 1.600. In het stuk staat geschreven dat dat een kostendekkendheidspercentage verandering van 6% veroorzaakt. We zagen de vorige keer, meen ik, dat we aan 78% zaten en nu in 80%. Zit daar die 6% al in verdisconteerd? Want dan hebben we een heel mooi beeld over de kostendekkendheid, want dan is het niet 80%, maar dan zou je dat hoger moeten beoordelen, denk ik. Maar misschien kan het College daarop antwoorden? Nou, vorig jaar hebben we ook nog gekeken, toen de Omgevingswet eraan kwam, van komt daar zo'n run op aanvragen. Ik kan me dat nog wel herinneren. En toen hebben wij een toezegging gekregen en ook een heel mooi, kort en bondig stukje over de aanvragen die gedaan werden. En ik vind dat eigenlijk wel iets wat we gewoon mogen standaardiseren zonder dat het te veel werk kost. Maar ik vind dat kan ook bij deze stukken, dat je dat wat bij elkaar voegt. Dat hoeft niet per se in mei via een aparte mededeling portefeuillehouder. Maar ik vond het eigenlijk wel een mooie. Ik vond het informatief. Ik hoop dat de collega's er ook zo over denken, en misschien kan dat iets wat standaard is worden. Kan dat? Ja, ik hoor het zo meteen wel. Dan gaan we even naar de vleermuisjes, het soortenmanagementplan. Daar hadden we het de vorige keer ook over, pre-SMP. We hebben daar natuurlijk een mededeling portefeuillehouder over gehad. Dat is op zich prima, want je zag toch wel dat het een beetje knelde tussen duurzaamheid, daar zat een spanningsveld, en soortenbescherming. Nu is die angel er een beetje uitgehaald door dat pre-SMP. Het wordt allemaal wat makkelijker.

De voorzitter: Komt u tot een afronding, mijnheer Van den Beucken.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Ja, helemaal. Ondersteuning van het Rijk is onderweg, heb ik gelezen in die mededeling portefeuillehouder. De enige vraag die ik dan nu nog heb is: is daar iets nieuws over te melden sinds we die mededeling gehad hebben, iets aanvullends? Dat is het.

De voorzitter: Dank allen, voor uw inbreng. Ik kijk even of de Gedeputeerde zover is dat hij met de beantwoording zou kunnen beginnen?

Gedeputeerde Satijn: Voorzitter, dat is zo.

De voorzitter: Dan geef ik u het woord.

Gedeputeerde Satijn: Dank u wel. Allereerst een reactie op de Staten rondom de complimenten. Ik denk dat ik die, even kijken of het allemaal goed gaat, kan retourneren, want, voorzitter, en dat is niet om te veel veren uit te delen aan de voorkant, maar we doen dit samen. We hebben natuurlijk een aantal gesprekken met elkaar gevoerd rondom deze verordening in de afgelopen periode. En ik moet zeggen, in de uitwisseling tussen de fracties en het College komen we tot dit soort resultaten, dus het is ook dankzij uw eigen inbreng dat dit er ligt zoals het er ligt, voorzitter. Maar de complimenten die zijn uitgedeeld aan de organisatie zal ik uiteraard met veel plezier doorgeven. En dat is het aantal

collega's die dat voor hun rekening hebben genomen, ambtelijk, naast mij, dus die hebben dat goed gehoord. Dank aan uw commissie voor die complimenten. Ook namens het College, mijnheer Hankel, hartelijk welkom. Ja, ik ga gelijk naar u, want de PVV heeft daar gelijk een hamerstuk van gemaakt, dus mevrouw Jiménez krijgt nu even geen aandacht van ons. Welkom hier in de commissie. U heeft een aantal vragen gesteld die wat mij betreft ook in de technische sessie hadden gekund, want ze zijn wat technisch van aard. Maar we vergeven u dat tijdens uw eerste commissievergadering, want u merkte in ieder geval inderdaad een onderwerp op wat we ook al vaak hier besproken hebben. Dat is de kruissubsidiëring. Overigens staat hier in mijn tekst kuissubsidiëring, maar dat is een typefout, denk ik. Dat heeft u niet gezegd, kruissubsidiëring. Wettelijk mag dat voor een aantal categorieën. En dat is zeker in de categorieën waar dat ook in is opgevallen, bij de milieubelastende categorieën, maar het werkt zo dat in de totale tabel het percentage van 100% niet mag worden overschreden. Dus er zijn een aantal, laten we zeggen ontheffingen, als je het zo wil bekijken, niet in de formule zin, waar dat mag, en dat is dus inderdaad voor die categorieën waarin dat voor u is opgevallen. En daarmee kun je dus een deel compenseren in de kostendekkendheid, maar die mag dan als totaal niet boven de 100% uitkomen. Dat is wat rechtsonder in de tabel staat, waar we nu op 81% uitkomen. Inderdaad, voor de bouwactiviteit is binnen het geheel sprake van wat lagere tarieven voor de wat geringere bouwsommen en wat hogere tarieven voor de hogere bouwsommen. En daarmee hopen we het geheel dus ook wat kostendekkender te maken, en ook, je zou bijna kunnen zeggen naar draagkracht kunnen invoeren, maar dat gaat dan wel gerelateerd aan de bouwsommen zelf. En die ontgrondingsactiviteit komt vanwege dezelfde werkwijze, omdat het ook gekoppeld wordt aan die bouwactiviteit. En de geringe aantallen bij de hoge categorieën komen dan gemiddeld gezien uit op ongeveer die 69% die u al zelf zei. Aan ons gericht wordt een hoger percentage bereikt door juist de lage categorieën ook kostendekkender te maken. Dus het is een vorm van verdelen van de kosten om te komen tot de ambitie die uw Staten hier hebben uitgesproken om tot die 100% te komen. En dan moet je gaan kijken, waar is je doeltreffendheid dan te hoog, zal ik maar zeggen, om uiteindelijk bij die 100% uit te komen. Dus je probeert dat zo goed mogelijk in te schatten. U vroeg ook over hoeveel aantallen spreken we dan. Nou, op dit moment onder de tien. Ik voel er trouwens ook best wel veel voor ... Ik steek even gelijk over van mijnheer Hankel naar de heer Van den Beucken, want er zijn toch ook een aantal vragen over gesteld in uw fractie, en ik kan me dat ook goed voorstellen als je kijkt naar de sommen. Maar over hoeveel aanvragen hebben we het dan uiteindelijk? Dat hadden we bijvoorbeeld ook vorig jaar toen het ging over het amendement Nijenhuis, toen het ging over de PAS-melders. Toen kwam het ook ter sprake van, ja goed, als je een uitzondering creëert, wat betekent dat dan in effectieve zin voor de opbrengst als je toch 100% kostendekkendheid wilt hebben. **Dus ik wil ook graag toezeggen, hier al, voorzitter, op het voorstel van de heer Van den Beuken, dat we gewoon bij een volgend voorstel vanuit het College de actuele cijfers eronder leggen.** Dan heeft u gewoon ook een beeld van hoe ontwikkelt zich dat nu. Want de vorige keer gaf u inderdaad ook aan, rondom een aantal zaken, van het is soms moeilijk besluiten te nemen als je niet helemaal kunt voorzien wat betekent dat dan, de aantallen maal de kosten die daar tegenover staan. Dus dat is een toezegging die ik met veel plezier doe, want het is alleen maar instrumenteel in de discussie, voorzitter, ook in deze commissie, om te komen tot een goede afweging. Dus die toezegging zet ik er alvast bij. En dan kom ik uit bij de heer Van Est met zijn cliffhanger. Ik vermoed dat er weer een aanmelding voor de Venloop gaat komen, of niet? Of bedoel u dat niet? O, u was er niet bij. O, nou goed. Het staat bij dagblad *De Limburger*. Leest u maar even. In de tabel op pagina 6, kostendekkend alleen in de financiële service. Hoeveel aanvragen mogen er worden verwacht, nou ja, goed, en het verschil erin van 2024. Hier heb je ook alweer even de zoektocht naar de aantallen. We hebben de vorige keer ook besproken van ja, die nieuwe Omgevingswet komt eraan. Daardoor zal het aantal laag zijn. Dat is ook zo. Wij verwachten in 2025 wel de verwachtingen op het oude niveau te hebben. Dan gaat u natuurlijk vragen wat is dan precies het oude niveau. Dat weet ik even niet uit mijn hoofd, maar dat kunnen we wel even uitzoeken. **Als u er behoefte aan heeft, kunnen we u dat wel even**

toesturen, wat die exacte cijfers zijn. En zoals ik al zojuist zei met toezegging naar de heer Van den Beucken, en dat was ook uw conclusie, ja, dat moet dan wel met elkaar corresponderen om te kijken of we weer bij die kostendekkendheid uitkomen. Dus dat kunt u dan hopelijk bij het volgende voorstel ook zien in de tabel die we zullen aanleveren. Dat is een goede vraag van u om te komen tot de uiteindelijke exacte rekensom. Zijn er geen redenen om ontwikkelingen te stimuleren, of gebruiken we daar andere middelen voor? Ja, leges dienen in beginsel kostendekkendheid te vertegenwoordigen, en niet meer dan dat. Dus als je het echt hebt over stimuleringen, dan kom je bij andere beleidsinstrumenten uit waarin je dat mogelijk zou kunnen doen. Dus niet hier. Fiscaal is het ook niet mogelijk om, proost, mijnheer Van den Beucken, die keuze via dit instrument te doen, maar mogelijk wel via een subsidie. Maar dat hangt af van het onderwerp en welke beleidsinstrumenten daar dan zijn. Dan komen we bij de Partij voor de Dieren uit, de heer Kraa. Waarom zijn alle evenementen in Natuur 2000-gebieden vrijgesteld? Maak een verschil in schaal en oormerken. Ja, voor evenementen worden vrijwel nooit vergunningen aangevraagd omdat deze activiteiten doorgaans niet leiden tot een vergunningsplicht ten aanzien van stikstof. En in het kader van de soortenbescherming worden ook vrijwel zelden vergunningen aangevraagd. En als deze al worden aangevraagd, kunnen deze niet worden verleend, omdat er dan geen sprake is van een geldig wettelijk belang. Ja, dat is even de afweging wat u daar zelf politiek van maakt, maar dat is een antwoord wat ik kan geven op uw vragen, en hoe u dat taxeert in de beoordeling van dit voorliggende stuk. We zijn samen met u van mening dat we een open en transparante overheid moeten zijn. Ik kom bij het Woo-stuk uit. Ja, voor een volgend stuk wat op grond van de Woo wordt verstrekt, geldt een afwijking van A en B, de tarieven zoals opgenomen in het Besluit maximumtarieven open overheid. Dus dat is vastgesteld. En de eerste 100 kopieën zijn gratis, maar er wordt tegelijkertijd, zoals hier ook aangegeven, beperkt. Ik moet wel zeggen, we zien wel heel vaak dat er ook gewoon digitaal verstrekt wordt. Dus ook hier zouden we even met elkaar moeten verkennen, zonder dat het een soort van hinderdiscussie wordt, van is het ook wel echt iets wat zich voordoet zal ik maar zeggen. En als dat niet zo is, dan hebben we daar een goede discussie over, dat we die Woo en die transparantie nastreven, dat het mogelijk geen hindering is voor mensen om een aanvraag te plegen. Maar ik snap uw opmerking, en we staan aan uw kant wat betreft de houding van de overheid in haar transparantie. Mevrouw Smeets, complimenten, dank. **Maar de benchmarkvraag, die naar aanloop van 2026, kunt u toezeggen. Dat zeggen wij toe, maar dan wil ik wel met haar afpeilen of dat dan in januari 2026 kan, omdat dan alle tarieven van alle overheden bekend zijn.** Maar anders zitten we een benchmark te voeren met missende getallen. Dus ik leg dat even aan u voor.

Voorzitter: Mevrouw Smeets

Mevrouw Smeets (SP): Dat zou dan natuurlijk ook al in januari '25 kunnen.

De voorzitter: Gedeputeerde. Mijnheer Nijskens?

De heer Nijskens (VVD): Ja, mag ik via u mevrouw Smeets een vraag stellen? Wat wilt u met die benchmark bereiken? Want, op zich, de tarieven worden bepaald, omdat ambtelijk wordt gekeken wat kost iets om iets te verstrekken. En misschien is het in Zuid-Holland veel duurder om een of andere vergunning te verlenen en veel goedkoper om kopieën te verlenen. Ik noem maar iets. Dan heeft die benchmark toch geen zin? Want we streven naar kostendekkendheid. We gaan uitrekenen wat ieder product de Provincie kost en we proberen om dat product een-op-een in rekening te brengen bij de belanghebbenden. Dus ja, u heeft al een toezegging, maar ik zou toch graag willen weten wat wilt u daar in godsnaam mee bereiken?

De voorzitter: Mevrouw Smeets.

Mevrouw Smeets (SP): Ja, dank, voorzitter. U heeft gelijk. Aan de andere kant vind ik het ook wel heel erg interessant om te zien hoe zit het nou met die opbouw en de percentages van kostendekkendheid bij andere provincies. Dus puur en alleen daarom zou ik dat graag toch wel inzichtelijk willen hebben. Dank u wel trouwens, Gedeputeerde.

De voorzitter: Ik ga terug naar de Gedeputeerde voor de beantwoording.

Gedeputeerde Satijn: Dank, voorzitter. Nou goed, de toezegging is gedaan, dus we gaan kijken of we het voor 2025 zo goed mogelijk kunnen inrichten. En anders hebben we dan wel het instrument om het met elkaar te bespreken, en hopelijk kunnen we het dan verrijken naar de jaren die gaan volgen. En als dat inderdaad met de doelstelling is zoals mevrouw Smeets dat zegt, dan kunnen we ook die gegevens betrekken bij een politieke discussie in de Staten of in deze commissie, voorzitter. Ik kom bij de heer Queisen uit. Een duidelijke uitleg van u? Ja, het is een politieke keuze wat u voorlegt. Dus kan het, ja, het kan. Waarom doet u het nu nog niet? Omdat we natuurlijk de opdracht van u hebben gekregen om 100% kostendekkend te zijn, en dat doen we dan vervolgens. Als u als politiek zegt, net zoals vorig jaar is gebeurd bij de PAS-melders, wij zien dat liever anders, dan moet u dat in de Staatsvergadering met een amendement gaan aangeven. Dat bedoel ik niet politiek flauw, maar er is hier bewust niet voor gekozen om het gewoon als opdracht te hebben om alles 100% kostendekkend te maken. Maar wat u zegt kan, dus het is mogelijk als dat uw vraag zou zijn. Alleen daar is nu niet voor gekozen, omdat wij als College natuurlijk een andere opdracht hebben van uw Staten dan datgene wat u heeft aangegeven. We hebben natuurlijk wel het politieke besluit meegenomen wat vorig jaar genomen is in de Staten. Dat was het amendement Nijenhuis rondom de PAS-melders. En voor het overige gaan we alles inzetten om met die kostendekkendheid zo hoog mogelijk te komen, met de uitzondering, dat is ook in de technische sessie, nog even naar de heer Hankel toe, toegelicht, dat de start van de nieuwe Omgevingswet ... We hebben gezegd dat we in de voorfase van die implementatie van de Omgevingswet bewust de tarieven lager hebben gesteld om juist die nieuwe vorm van beoordeling als het ware ook te stimuleren bij aanvragers. En feitelijk zijn dat, als je naar deze verordening kijkt, de twee grootste knoppen waar je aan zou kunnen draaien. En als u zegt van ja, natuur, want dan hebben we het over natuur, gaan we nog iets naar beneden draaien, dan kan dat. Dan komt die 100% kostendekkendheid natuurlijk meer in gevaar, maar het is een politieke keuze. Zo simpel is het, en dat is dan aan u. Maar wat u stelt, kan, maar als u dat zou willen, dan zult u dat denk ik via een amendement moeten doen omdat wij als College een andere opdracht hebben gekregen. Ja? Dan kom ik bij de VVD uit, efficiëntie en regeldruk, een goed punt. Dat is feitelijk niet betrokken, als ik het zo mag zeggen, in het voorstel wat nu voorligt. We gaan wel kijken als het werkproces anders wordt vormgegeven, of dat uiteindelijk een uitwerking kan hebben op de kostprijs. Dat is wel denk ik een onderzoek waard. **Dus laat ik daarop toezeggen dat we gaan kijken of dat een effect kan hebben op de uiteindelijke uitwerking van de kostendekkendheid. Dus dat gaan we even na voor u. En ik stel voor dat we uw Staten daarover mededelen als we daar bevindingen over hebben, voorzitter. Ik kan nu niet een-twee-drie zeggen of dat nou binnen twee weken is, maar laat ik in ieder geval wel toezeggen dat we daar uw Staten actief over informeren zodra we dat weten.** U zit met uw vinger aan de knop, dus ik wacht even.

De voorzitter: Ja, dat is me iets te vaag, zodra we iets weten.

Gedeputeerde Satijn: Ja, ik zeg toe dat het, ja ... Ik kijk even ambtelijk. Kunnen we daar een termijn aan koppelen? Misschien dat we daar in de tweede termijn even op kunnen terugkomen, voorzitter, dan kan er even nagedacht worden.

De voorzitter: Ja, dat is prima.

Gedeputeerde Satijn: LOKAAL-LIMBURG, PAS-melden kostendekkendheid 6% verschil. Zit dat verdisconteerd? Ja, het tarief voor het omzetten van een PAS-melding was voor € 1.600, maar is via een amendement bijgesteld naar € 0. De overige activiteiten binnen paragraaf 2.9, artikel 2.18 komen integraal uit op 37%, en de kosten voor de PAS-melding worden wel betrokken in de bepaling van de kostendekkendheid van die 37%. **Het standaardiseren bij deze stukken, hoeveelheid aanvragen PS te informeren, heb ik eigenlijk al toegezegd. We gaan ervoor zorgen dat bij het volgende stuk dat is meegenomen, zodat u kunt meekijken op de aantallen.** En ik heb helaas geen nieuwe actualiteit rondom de vleermuizen voor u, dus daar moet ik u helaas negatief op antwoorden. Voorzitter, dat waren mijn beantwoordingen.

De voorzitter: Dank u wel, Gedeputeerde. Dan kijk ik even wie er nog behoefte heeft aan een tweede termijn? Hetzelfde rondje even. Niemand? Ik zie alleen een hand bij mijnheer Nijskens.

De heer Nijskens (VVD): Ja.

De voorzitter: Dan krijgt u het woord, ja.

De heer Nijskens (VVD): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik zit toch nog even te dubben over die vraag van de BBB over welke flora- en fauna-activiteiten überhaupt bij de Provincie tot leges komen. Als ik het dan in de verordening zelf zie, dan zie ik bij het bouwen van windmolens, het bouwen van huizen, nergens het oprichten van een poel. En ik vraag me af of voor het maken van een poel die vergunning überhaupt bij de Provincie binnenkomt, of dat die via waterschappen of de gemeente binnenkomt? En als dat zo is, onder welk artikel van de verordening valt dat dan? Maar dat hoeft nu niet beantwoord te worden. Het mag ook later. Maar ik zat even te dubben van hebben we nou precies scherp wat we wel kunnen en wat we niet hoeven?

De voorzitter: Kan de Gedeputeerde daar meteen op antwoorden of komt die via de ...

Gedeputeerde Satijn: Het is een vorm waar inderdaad wat complexiteiten onder hangen. Daarom heb ik het wat simpeler beantwoord. Want het kan zijn dat het inderdaad op enig moment of bij de gemeente terechtkomt of bijvoorbeeld een waterschap. Maar het zou in sommige gevallen, dat is niet helemaal uitgesloten, ook bij ons terechtkunnen. Dus vandaar dat ik hem wat algemeen wil beantwoorden, zonder dat ik exact kan zeggen dat het 100% bij de Provincie valt. Maar er is dus een mogelijkheid dat dat zo is, en daarom heb ik hem beantwoord zoals ik hem beantwoord heb. En dan is het even, ik denk in de opgang naar de Statenvergadering, tussen politieke partijen om te bezien of het een haalbaar voorstel is om daar een agendapunt van te maken bij de volgende Statenvergadering, althans, wat betreft dit onderwerp. **En ik kom nog even terug op de termijn van de heer Nijskens. Dat is al de toezegging aan de heer Nijskens: twee maanden.**

De voorzitter: Mijnheer Nijskens. O, nee, mijnheer Queisen.

De heer Queisen (BBB): Ja. Nou ja, ik heb een poel als voorbeeld gegeven. Het ging om activiteiten die natuurbeherende organisaties in Natura 2000-gebieden uitvoeren die vergunningplichtig zijn als soort gelijke activiteiten. En ik heb gewoon maar gewoon een poel als voorbeeld genomen, maar mogelijk is dat ook niet vergunningplichtig. Ik weet het even niet. Maar in elk geval, natuurgerichte activiteiten, investeringen buiten Natura 2000-gebieden.

De voorzitter: Mijnheer Kraa.

De heer Kraa (Partij voor de Dieren): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik wou de Gedeputeerde Staten via u even vragen of het een toezegging is dat wij de informatieverstrekking krijgen voor hoe vaak het voorkomt dat de Woo-aanvragen meer dan 100 pagina's betrekken, en of dat dan digitaal of via documenten gaat?

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Ja, voorzitter, de afwikkeling van de Woo gaat via de CdK bij ons. Dus daar kan ik even geen toezegging op doen. **Wat ik wel kan toezeggen is dat we even nagaan of de CdK daar even een bericht over kan sturen naar u.** Maar ik heb dat niet paraat omdat dat via de portefeuille van de CdK gaat.

De voorzitter: Dat is voldoende voor u? Mijnheer Van Est.

De heer Van Est (50PLUS): Ja, ik heb even een vraag even aan mijnheer Queisen. De vraag is ...

De voorzitter: Mijnheer Van Est, we zitten in de beantwoording van GS. Dat is in principe geen debat meer.

De heer Van Est (50PLUS): Nee, is geen debat meer, maar laat ik het zo zeggen verduidelijkend, ook aan de Gedeputeerde. Is dat nu de bedoeling dat het een algemene zaak is als iets buiten een natuurgebied is, een activiteit die binnen het gebied vrijgesteld is, dat je het dan algemeen doet? Want in het betoog zei mijnheer Queisen van als het net over de grens is. Kijk, ik heb een beetje moeite met de grens, want die grens schuift en schuift en schuift. Dus is de bedoeling nou dat het totaal, dus als je een activiteit doet, binnen is vrijgesteld, dan ook buiten, of is het nu weer aan een bepaalde grens gebonden? Want dat is mijn onduidelijkheid waarvan ik eventjes nu graag de toelichting wil als er straks een amendement zou komen.

De voorzitter: Ik beschouw dit als een vraag aan Gedeputeerde Staten.

Gedeputeerde Satijn: Ja, voorzitter. Ik heb de vraag van de heer Queisen opgevat als een duiding om mogelijk te komen tot een politiek besluit om straks te amenderen. Ik heb ook gehoord wat de heer Queisen gezegd heeft. Daar zitten natuurlijk wat vrijheidsgraden in die het lastig maken om een belastingmaatregel exact af te bakenen, maar ik heb daar niet op gefocust omdat het volgens mij de heer Queisen er meer om te doen was van stel dat, dan dat het om de exacte bewoordingen ging van het voordeel van de heer Queisen. Want inderdaad, u heeft gelijk. Ik hoorde hem dat ook te zeggen. Binnen welke bandbreedte ga je dat dan doen. Dan moet je exact afbakenen waar dat gaat plaatsvinden. Dat heb ik ook gehoord. Alleen, ik heb dat, sorry, de Collegevoorzitter, heeft dat niet gezien als de hoofdvraag van de heer Queisen, maar meer van stel dat, en dat dat dan een antwoord biedt vanuit het College op een mogelijke politieke handeling van de fractie van de BBB om straks in de Statenvergadering mogelijk te komen met een aanpassing via een amendement. Zo heb ik het gehoord, maar in dat amendement zal dan wel heel duidelijk moeten worden afgebakend wat er precies bedoeld wordt. Maar goed, dat is aan de fractie.

De voorzitter: Dank u wel, commissieleden. Ik heb een aantal toezeggingen gehoord, geconstateerd, en die moet ik misschien even samenvatten. **Dat er jaarlijks een overzicht gaat komen van het aantal aanvragen die onder de legesverordening vallen als onderdeel van het stuk vooraf dat**

we behandelen hier. We hebben een toezegging gekregen voor mevrouw Smits op een benchmark over het jaar 2025, en die komt er het eerste kwartaal van 2026, 2025, sorry, ja. En dan moet ik even mijnheer Nijskens aankijken welke toezegging u daar gedaan heeft, want die heb ik niet helder, niet scherp.

Gedeputeerde Satijn: Voorzitter, dat kan ik wel. De vraag van de heer Nijskens was gericht op de regeldrukkende efficiëntie in de werkprocessen, dus in de interne werkprocessen, of dat was meegenomen in de kostendekkendheid. Dat is dus niet zo. **En ik heb mijnheer Nijskens toegezegd dat we nagaan voor hem of dat in positieve zin iets oplevert, en dat we binnen twee maanden daarover rapporteren aan de Staten.**

De voorzitter: Daar zullen we een prachtige omschrijving van maken in de notulen, en in de lijst van toezeggingen. Dan kom ik bij de vraag of dit stuk al dan niet behandelbaar is. Ik heb een aantal mensen al daar iets over zien zeggen. Wie vindt dat het stuk niet behandelbaar is? Dan concluderen we dat het stuk wel behandelbaar is. En dan is de vervolgvraag wie vindt het stuk geen hamerstuk? **Dan concluderen we hier dat het stuk als hamerstuk doorgeleid wordt naar Provinciale Staten.** Ik dank u wel. En dan sluiten we hiermee agendapunt 10.1 af. Gezien het feit dat we al redelijk vol lopen op de agenda, schors ik even voor drie minuten om door te kunnen gaan met agendapunt 10.2. Dat heeft ook weer te maken met het aanschuiven van een aantal andere Gedeputeerden. Ik schors de vergadering.

T9576 Gedeputeerde Satijn zegt toe om na te gaan om te kijken naar regeldruk en efficiënte binnen de interne werkprocessen i.r.t. kostendekkendheid aangaande de leges en Provinciale Staten hierover binnen twee maanden te informeren.

T9575 Gedeputeerde Satijn zegt toe om een benchmark over het jaar 2025 in het eerste kwartaal van 2025 aan Provinciale Staten toe te sturen.

T9574 Gedeputeerde Satijn zegt toe om vanaf de volgende Legesverordening een overzicht van het aantal aanvragen als onderdeel van de Legesverordening op te nemen.

[SCHORSING]

10.2 G-24-031 Statenvoorstel inzake Najaarsnota 2024, brief GS van 17 september 2024 (GS DOC-00695200)

De voorzitter: Ik heropen de vergadering. Mensen, we zijn aanbeland bij agendapunt 10.2, het Statenvoorstel inzake de Najaarsnota 2024 aangaande de brief van GS op 17 september 2024. Het laatste Statenvoorstel van vandaag, de Najaarsnota 2024. Er is ons als voorzitters door GS verzocht om met meer Gedeputeerden te beantwoorden, te mogen beantwoorden. In zowel ESA als LEO zullen de vakinhoudelijke Gedeputeerden beantwoorden. Dat betekent dat u als commissie vandaag alle ESA-onderwerpen met betrekking tot de Najaarsnota bespreekt en volgende week in de commissie LEO vanzelfsprekend enkel de LEO-onderwerpen. De totale spreektijd verandert voor GS niet, ondanks dat er door meerdere personen zal worden geantwoord. Daarbij is het aan u als commissie toegestaan om één woordvoerder voor uw eerste termijn in te zetten, maar interrupties mogen ook door andere fractieleden gedaan en zo ook de beantwoording van eventuele vragen. Daarbij wil ik u er wel op wijzen dat het maximaal aantal interrupties per fractie zal worden bijgehouden en dus niet verandert. Het agendapunt bespreken we in twee termijnen met een voorgestelde spreektijd van maximaal vijf minuten per fractie in de eerste termijn. De Gedeputeerde

krijgt vervolgens 38 minuten het woord nadat uw commissie heeft gesproken. Ik begin voor de verandering eens bij mijnheer Van den Beucken, rechtsachter, van LOKAAL-LIMBURG. Mijnheer Van den Beucken.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Ja, dank u, voorzitter. Ja, ons is gevraagd om hierop te reflecteren in twee commissies, alle twee de commissies. Ik vind die afbakening zelf wat lastig, maar ik ga er het beste van maken. Eén van die zaken die natuurlijk het meest in het oog springt is dat die taakstelling van € 50 miljoen rondgemaakt wordt. Waarom dat allemaal nodig is en wat daar de beweegredenen voor waren; ja, dat vind ik an sich goed onderbouwd in het stuk. Dus dat zal het punt niet zijn. Als je kijkt naar het totale plaatje in die nota, dan zie je getalletjes die nog meevallen: € 7,88 miljoen, de prognose, en € 9,59 miljoen. Dat lijken geen grote schokkende cijfers. Kijk je naar de totaaluitgaven dan wordt het wat grootser natuurlijk: € 36 miljoen ten opzichte van € 44 miljoen. Maar aan de lastenkant gaat € 61 miljoen naar de reserves, dus de totale delta in de uitgave is dan € 97 miljoen. Dan noem je toch wel een... Dat noem je een behoorlijke afwijking. Binnen dat geheel zijn die omboekingsvoorstellen € 90,57 miljoen. Dus een ander belangrijk punt, behalve die taakstelling is natuurlijk dat bedrag en doorschuiven. Er is sprake van onderbesteding. Er worden een aantal maatregelen genoemd. Eén van de instrumenten die in die stukken genoemd worden is het standaardiseren van processen. Dat klinkt goed, voorzitter, maar de vraag die ik wel heb is: hoe kunnen we nou voorkomen dat het oog voor maatwerk verdwijnt en dat je niet meer situationeel kunt acteren? Moeten we daar bang voor zijn? Zitten er alleen maar voordelen aan het standaardiseren of zitten er ook dingen aan de gevarenkant? Dus dat is even de vraag. Even kijken. Ja, dat hele verkeerslichtensysteem staat overwegend op groen als je kijkt naar kwaliteit en tijd. Maar behalve dus bij die eerste programmaliijn, daar niet. Daar is het ook; ja, tijd is oranje en dat is natuurlijk wel licht zorgwekkend, moet ik zeggen, voorzitter. Ja, dan kom ik toch weer even terug op die fasering van € 90,75 miljoen en verder. Ik ben ook eens gaan kijken: hoe zit dat dan bij die beleidskaders? Gisteren – ik weet dat het een beetje kort dag hiervoor is, dat het technisch is – heb ik nog eens die tabel over de beoogde fasering op bladzijde 17 gekeken van de pdf-versie, oftewel 23 van de begrotingsapp. Ik telde die onderdelen bij elkaar op en dan kom ik niet op die € 90,75 miljoen, maar op € 88,33 miljoen ongeveer. Ja, dan mis ik een dikke € 3,4 miljoen. Dan ga ik weer terug naar die mutatietafel op bladzijde 12 van de pdf, oftewel 19 van de begrotingsapp. Ja, dan kom ik wel tot het juiste bedrag, € 90,75. Toen werd ik getriggerd om er wat verder in te gaan duiken. Nou zie ik dat op bladzijde 17, 23 van de begrotingsapp, bij beleidskader 3, 5, 6, 9 andere bedragen vermeld worden. Dus ik denk dat het wel goed is om eens te kijken wat dat allemaal dan is. Ik zie dan ook bij dat staafdiagram nog één post extra erbij. Dus die bedragen komen niet overeen. Het is wellicht goed om daarop terug te komen. Het kan natuurlijk niet nu, denk ik, omdat het technisch is. Ja, nog twee puntjes en dan ben ik eigenlijk al afgerond. 1.3.2, waterveiligheid van de Maas. We zien een oranje licht bij de factor geld, maar we lezen, ondanks dat het licht bij tijd en kwaliteit op groen staat, dat er toch voor een aantal projecten sprake is van vertraging van de planuitwerking. Dat baart ons toch wel wat zorgen. Dus we willen graag specifiek over dit onderwerp horen wat er nou gedaan gaat worden om die achterstand in te lopen of te gaan beperken. Iets anders is: een aantal indicatoren uit 'Samen leven en bestaanszekerheid' wijzen uit dat er toch wel een kleine verslechtering is in 2023 ten opzichte van twee jaar geleden, 2021. Dan gaat het over sociale cohesie, sociale overlast. Ik denk dat dat ook wel iets is waar je best wel voorzichtig jezelf achter de oren mag krabben. Graag daar een reflectie op.

De voorzitter: Mijnheer Nijskens heeft een vraag.

De heer Nijskens (VVD): Nou, het is eigenlijk meer een algemene vraag. Ik dacht dat we nu alleen de onderwerpen van de commissie ESA zouden behandelen en niet bijvoorbeeld die waterveiligheidspunten. Klopt dat of klopt dat niet?

De voorzitter: In principe klopt dat, maar ik had de indruk dat het als voorbeeld werd genoemd voor de systematiek.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Ja, ik zei al in het begin van mijn betoog dat ik dat een lastige vind. Ik heb het aantal vragen inderdaad of aantal opmerkingen vandaag beperkt gehouden tot... Ik was al bijna afgerond. Dus ik vind dat een lastige. In de strikte zin van het woord heeft de heer Nijskens, via de voorzitter, natuurlijk helemaal gelijk. Maar ik dacht: ik gooi hem er vast in, dan hebben we die gehad, voorzitter.

De voorzitter: Aangezien u binnen de tijd bent gebleven, neem ik u dat niet kwalijk. Dan gaan we door naar mijnheer Nijskens van de VVD.

De heer Nijskens (VVD): Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, de Najaarsnota op deze wijze is even wennen. Er staan natuurlijk heel veel teksten in die een-op-een overeenkomen met de begroting. In de fractie hebben we er uitgebreid over gesproken. We willen eigenlijk nu al de indicatoren allemaal ingevuld hebben. We willen nu al de doelen gerealiseerd hebben. We willen eigenlijk nu al heel veel vragen stellen: hoe ver staat het hiermee en hoever staat het daarmee? We weten eigenlijk dat we nog eigenlijk moeten beginnen op heel veel punten. Toch zal ik een paar vragen iets in die richting proberen te stellen. Dan gaat het bijvoorbeeld over de ruimtelijke randvoorwaarden van een hoogwaardig vestigingsklimaat. Dat gaan we realiseren in 2027. Maar waar moeten wij dan bijvoorbeeld aan denken? Wanneer is iets een concrete ruimtelijke randvoorwaarde? Dat zijn allemaal van die mooie begrippen waar misschien iedereen andere beelden bij heeft. Zo wordt er ook gemeld dat we een bestuurlijk overleg hebben met een strategische arbeidsmarktpartner. Is het al bekend wat de uitkomsten van zo'n overleg heeft opgeleverd? Wat is daar besproken en wat is daaruit gekomen? Dan heb ik ook nog een technische vraag. Die zou ik normaal gesproken bij een technische vragengronde hebben gesteld, maar we hebben er nu voor gekozen om het via twee commissiebehandelingen te doen. Dat gaat over programma 9, over de financiën. Daar staat de zin opgenomen: per saldo dalen de lasten met € 55,15 miljoen, stijgen de stortingen met € 2,48 miljoen. Dan staat er: het gevolg van deze wijzigingen is dat het begrote uitgavenvolume van de begroting, lasten en stortingen in de reserves van dit programma stijgt van 114 naar 166. Wij... Ja, ik vind dit een ingewikkelde zin. Ik weet ook niet of die B1 klopt. Maar ik weet ook niet of die inhoudelijk klopt. Als de lasten dalen en de uitgaven stijgen; dat lijkt me heel vreemd. Dus graag een uitleg daarover. In de tabel die eronder staat staan dan ook andere bedragen. Ik weet niet of het gewoon een fout is of een vergissing of dat ik het echt niet goed begrepen heb. Dan staat er ook ergens iets opgenomen over dubieuze debiteuren, dat we die voorziening moeten aanvullen. Kunt u, zonder namen te noemen, een soort dubieuze debiteur noemen. In gemeenteland waren dat vaak bijstandsgerechtigden die aan een of andere lening niet konden voldoen, maar waar hebben we het bij de Provincie over? Het is toch een redelijk groot bedrag. Dan soortgelijke vragen bij het programma van 'Nieuwe energie en leefmilieu'. Ook daarbij eigenlijk: hoe houden wij zicht op het verloop? Wellicht komt er ook gewoon het antwoord: het is in ontwikkeling. Ja, daar moeten we het dan maar mee doen. De punten die u stelt in de begrotingswijziging voor wat betreft dit programma, die kunnen we allemaal volgen en dat lijkt ons ook redelijk. Dan het vervolgverhaal, waar de heer Van den Beucken mee begon. Hij heeft het natuurlijk denk ik wel goed gezien. We voorkomen nu onderuitputting in de presentatie van de jaarrekening, omdat we nu al in de Najaarsnota een hele hoop begrotingsposten – hoe noemen ze dat mooi? – temporiseren of naar een volgend begrotingsjaar doorschuiven. Dat geeft inderdaad wel wat rust als we dadelijk de jaarrekening gaan behandelen en wellicht toch wat onrust bij deze nota. Voorzitter, daar wou ik het bij laten.

De voorzitter: Dank u wel. We gaan naar de fractie van het CDA, mijnheer Hanegraaff.

De heer Hanegraaff (CDA): Ja, dank u wel, voorzitter. Eerst een principieel punt dat we even willen bespreken, waar we het over gehad hebben in de fractie. Wat we tot nu toe hebben gedaan is eigenlijk het reguliere beleid, dat we hebben doorgezet. We hebben ons daar eigenlijk wel over verbaasd – ik zeker als relatieve buitenstaander – dat het ons eigenlijk twee jaar heeft gekost om tot nieuw beleid te komen. In maart waren er de verkiezingen en uiteindelijk wordt het nieuwe beleid vanaf 1 januari uitgevoerd. Dat is bijna twee jaar. Dan hebben we feitelijk maar twee jaar om dus al die doelen, al die verwachtingen die we hebben geschetst bij kiezers, voor elkaar te krijgen. Dan komt er weer een vacuüm en dan gaat dat proces weer opnieuw... Dan zijn er nieuwe verkiezingen en dan moet er weer een hele periode worden gewacht. Is het dan niet verstandiger om te zeggen dat we gewoon die begroting als het ware langer laten lopen, zodat we ook meer tijd hebben om die doelen te halen? Dat is misschien politiek niet altijd het meest prettige. Je wil graag die successen claimen voor de nieuwe verkiezing. Maar dat is misschien wel beter als het puur gaat om het halen van de doelen die we met elkaar stellen. Zeker als het gaat om de continuïteit in beleid die we graag willen hebben, is het dan ook niet handig dat we daar ook enigszins budget voor vrijmaken over de verkiezingen heen? Graag een reflectie daarop van GS. Dan gaat het erover dat het College zich sterk zet richting het creëren van beterschap eigenlijk in die financiële sturing. Ik denk dat dat hartstikke goed is. Maar in hoeverre is er nu dan de zekerheid dat we straks bij het resultaat in 2024... Dat dat straks in april 2025 conform Najaarsnota... Ja, dat er dan eigenlijk maar een beperkte afwijking is. Waar zit die zekerheid in dat we dat diezelfde periode weer niet hebben? Hoewel het CDA – ik zal hem nu wel alvast voor zijn – heel erg van groen houdt, zijn we wel... We blijven toch verbaasd – we hebben dat in de controlecommissie natuurlijk wel besproken, maar ik wil dat toch graag ook hier weer op tafel leggen – dat alles bijna groen kleurt, terwijl we eigenlijk toch een ontzettende onderfinanciering hebben gehad van projecten. Dat gaat gewoon niet met elkaar samen wat ons betreft. Dan wat kleinere punten. Als het gaat over overbruggingsfinanciering nodig voor Coöperatie LEO, arbeidsmarktprojecten van € 0,5 miljoen; we vroegen ons af waar dat precies voor is. Wat meer toelichting zouden we graag willen zien. Dan was er € 6 ton extra voor Greenport Campus Venlo. De vraag is niet: wat is dat precies. Maar vooral; we hebben natuurlijk al vastgelegd wat de campussen zouden krijgen. Zit dit er dan al in of is dat iets wat extra is? Dat was ons niet geheel duidelijk. Als het gaat om de ESA-doelen; ja, we zouden toch eens een keer van het kabinet een reflectie willen zien wat nou eigenlijk de regeringsplannen voor effecten hebben op de doelen die wij hebben. Ik weet niet of de Najaarsnota daar nou de meest geschikte vorm voor is, maar ergens moet dat toch eens een keer ter sprake gaan komen: er zijn nou eenmaal plannen van de nieuwe regering. Die hebben volgens mij een enorm effect op wat wij hier doen. Kunnen wij daar... Wat doet eigenlijk deze... Wat doet GS op dit moment om dat zoveel mogelijk te proberen te voorkomen? We zien bij economie eigenlijk niets over het Blijversfonds in de landbouw. Hoe staat het daar nu mee? Hoe gaat het überhaupt met onze landbouwers nu LPLG een stille dood dreigt te sterven? Een korte reflectie daarop. Waar wij heel blij van worden – dat is het laatste, dat is geen vraag – is in ieder geval de extra capaciteit op fund raising en de lobby richting Den Haag en Brussel. Dat is zeker in deze tijd keihard nodig, dus complimenten daarvoor.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Hanegraaff. We geven het woord aan de heer Zeedzen van de BBB.

De heer Zeedzen (BBB): Dank je wel, voorzitter. Voorzitter, vandaag wil ik aandacht vragen voor een probleem dat niet alleen grote potentiële gevolgen heeft voor onze provinciale financiën, maar ook voor het vertrouwen van onze inwoners: de onderbesteding van investeringsbudgetten. Als tip voor Gedeputeerde Satijn: een dag of twee, drie geleden is zijn partijgenoot, minister Eelco Heinen, ook

bevraagd over een forse onderbesteding, daar in de landelijke budgetten. Daar werd verwezen naar het rapport 'Ruimte in de ramingen' van de Algemene Rekenkamer. Wellicht kunnen wij daar ook eens op reflecteren. Om het de Gedeputeerde en mezelf makkelijk te maken heb ik mijn vragen gebundeld aan het einde van mijn inbreng. Onderbesteding of onderuitputting is een fenomeen waarbij minder wordt uitgegeven dan begroot. In Limburg zien we tussen 2018 en 2024 een duidelijke trend van structurele onderbesteding op meerdere fronten. Het blijkt dat jaarlijks aanzienlijke delen van het investeringsbudget niet worden benut. Dit heeft niet alleen gevolgen voor de realisatie van provinciale projecten, maar ook voor de regionale economie, omdat middelen die beschikbaar zijn om Limburg vooruit te helpen niet tijdig en/of volledig worden ingezet. Laten we de cijfers van de afgelopen jaren in ogenschouw nemen. Sinds 2018 zien we een jaarlijks terugkerende onderbesteding met een gemiddelde van 8% van het totale budget, de laatste jaren licht stijgend, met als voorlopig hoogtepunt of dieptepunt 12,5% in 2023. Wat is nu die oorzaak van deze onderbesteding? Voorzitter, dat is een retorische vraag. Het planningsoptimisme is één van de belangrijkste factoren. We zien dat er keer op keer ambitieuze plannen worden voorgesteld, die in de praktijk niet binnen de gestelde termijnen kunnen worden gerealiseerd. Dit komt door complexiteit in de procedures, vertragingen in aanbestedingen en de afhankelijkheid van externe partijen. De ervaring leert dat hoe hoger de ambitie, hoe groter de kans is dat projecten vertragingen oplopen. Daarnaast speelt ook het politieke klimaat een rol. We willen als provinciaal bestuur graag laten zien dat we ambitieus en daadkrachtig zijn, maar dat leidt vaak tot te veel hooi op de vork nemen. De gevolgen? Miljoenen aan budgetten blijven ongebruikt, terwijl onze inwoners geconfronteerd worden met een belastingdruk die niet in verhouding staat tot de daadwerkelijke uitgaven. Voorzitter, het is dan ook van groot belang dat we realistischer gaan plannen en ons focussen op het succesvol uitvoeren van projecten die we al hebben beloofd. Het heeft geen zin om nieuwe ambitieuze projecten naar voren te halen als de bestaande projecten achterlopen. Extra projecten in de planning zetten zonder dat we lopende projecten kunnen realiseren creëert een papieren werkelijkheid die onze regio niet vooruithelpt. Wat is er nou de afgelopen jaren in de jaarstukken en andere P&C-cyclusdocumenten al aangegeven als corrigerende middelen inzake onderbesteding? Overboeking naar de bestemmingsreserve, aanvullende financiële beheersmaatregelen in 2018. Strakkere controle op subsidieprogramma's en financiële controle in 2019. Aanscherping van de uitvoering van projecten en aanpassing van de budgetcontrole in 2020. Striktere sturing op programma-uitvoering en financiële beheersing in 2022. Fasering van budgetten en invoering van een realistische begroting. Dat was... Het vorige was 2020. Dit is 2021. Aanscherping programmasturing en verbeterde risicobeheersing in 2023. Nu striktere controle op projectfasering en realistische budgettering. Ik zie daar wel een overeenkomst. De kerntaak van het College is wat de BBB betreft dan ook het planningsoptimisme om zeep helpen. Ik roep deze commissie dan ook op naar aanleiding van deze Najaarsnota niet alleen te kijken naar hoeveel nieuwe plannen we kunnen maken, maar vooral naar hoe we de huidige trajecten op tijd kunnen uitvoeren. We moeten ons extra inspannen om de projecten die nu al op de rol staan tot een succes te maken. Alleen dan kunnen we de economische en sociale vooruitgang in Limburg echt versnellen. Laten we eerlijk zijn in onze plannen en ambities. Alleen door realistische doelen te stellen en deze daadwerkelijk te realiseren kunnen we het vertrouwen van onze inwoners herwinnen en een wezenlijke bijdrage leveren aan de ontwikkeling van Limburg. Dan nu de vragen. Wat gaat het College concreet doen om de stijgende trend van onderbesteding een halt toe te roepen? Wat zien we daarvan reeds terug in de Programmabegroting 2025? In hoeverre wordt hierbij rekening gehouden met het ravijnjaar 2026? Wat kunnen we leren van andere Provincies? Blijkbaar heeft Overijssel een manier gevonden die onderbesteding drastisch weet te verminderen. Waarom zijn we er tot nog toe, ondanks eerdergenoemde corrigerende maatregelen, niet in geslaagd om realistischer te begroting? Hoe kan het dat er blijkbaar slechts een geringe correlatie is tussen het behalen van doelstellingen in de indicatoren en de mate van onderbesteding, gezien het feit dat bijna alle indicatoren groen zijn,

ondanks dat we fors minder geld geïnvesteerd hebben. De laatste vraag: wat kunnen we hieruit opmaken? Dank je wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Zeedzen. We gaan naar mevrouw Smeets van de SP.

Mevrouw Smeets (SP): Dank u wel, voorzitter. Ja, ik wil beginnen met het frame in deze aanbiedingsbrief, namelijk dat deze Provincie voorzichtig moet zijn met het uitgeven van haar middelen. Dat blijkt niet uit het saldo van onze algemene reserve en bovendien – mijnheer Zeedzen zei het ook al – houden we ieder jaar geld over. Ruim € 857 miljoen zit er nog in ons spaarpotje. Daar kunnen we echt nog wel even op teren, kan ik jullie vertellen. Ondanks dat is de onhelderheid over het Provinciefonds en de mrb ook reden geweest voor mij om eerder aan de Gedeputeerde te vragen om hier uitgebreider met elkaar over te spreken. Dat gaan we ook doen. Dat is al heel fijn. Positief is dat de effecten van bijvoorbeeld de meicirculaire, de meeropbrengsten van erfpacht en dividenden ons resultaat verhogen en zorgen dat we de taakstelling met elkaar kunnen invullen. Het invullen van de taakstelling vonden wij in het coalitieakkoord idee, bij de Voorjaarsnota een goed idee en dat vinden we nu bij de Najaarsnota nog steeds een heel goed idee. Dat hebben we ook zo met elkaar afgesproken. De openstaande € 16 miljoen kunnen wij op deze manier oplossen zonder dat het behalen van de taakstelling ons pijn gaat doen op de inhoud. Dat is dus positief. Ik zal ook ingaan op de wijzigingen die gevraagd worden bij de budgetvoorstellen en de onvermijdbare lasten. Ik zal alleen ingaan op de wijzigingen die vragen bij mij oproepen, bijvoorbeeld bij de uitwerking van het beleidskader Economie, hoofdstukken 3 en 4. Daar staat een bedrag opgenomen van € 573.000. Ik zou heel graag willen weten waar deze middelen dan precies voor worden ingezet. Ik zie namelijk wel dat dat in hoofdstuk 3 beschreven staat, maar niet in hoofdstuk 4. Kan de Gedeputeerde daar misschien wat meer over vertellen? Ik wist ook niet dat de basisrapportage van MAA, 'Procesmiddelen MAA', € 50.000 kostte, maar misschien is die rapportage van goud. Nee, grapje natuurlijk. Ook zie ik procesmiddelen opgenomen voor ruimte voor Defensie, € 29.000. Kan er worden geduid wat er met die procesmiddelen precies wordt gedaan? Al met al is de SP helemaal niet ontevreden over deze Najaarsnota, maar zijn we wel heel benieuwd naar de Jaarstukken 2024, zeker omdat de verwachtingen die worden beschreven in deze Najaarsnota wat vragen bij de SP oproept. Maar misschien kan de Gedeputeerde alvast iets vertellen en vooruitblikken op bijvoorbeeld de bruteringsreserve VDL Nedcar. Kan nu wel, toch? Dat was het, voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Smeets. We gaan naar de Partij voor de Dieren, mijnheer Kraa.

De heer Kraa (Partij voor de Dieren): Ja, dank u wel, voorzitter. Wij willen graag ingaan op het onderwerp MAA. Wij vinden het bijzonder jammer dat de indicatoren niet gaan over de kwaliteit en kwantiteit van de businesscase die is aangeboden en de vertaling naar financiële risico's of consequenties. Ingaand op Brightlands en dan voornamelijk de Maastricht Health Campus vinden wij het jammer dat het Nationaal Groeifonds niet meer de mogelijkheden biedt voor de financiering van valoriseren, terwijl dit juist is waarop ingezet zou worden. Welk risico loopt de Provincie hierbij en kan dit gaan betekenen dat de Provincie Limburg voor deze financiering moet zorgen om het concept en de doelstellingen te realiseren? Voor de rest. Op bladzijde 75 valt te lezen dat er een daling is van de lasten van € 18 miljoen door lagere besteding tegemoetkoming omzetschade na waterschade Limburg en Noord-Brabant. Waardoor wordt deze onderbesteding veroorzaakt? Wij mogen toch hopen doordat er daadwerkelijk een lagere schade is en niet door moeilijkheden of hindernissen bij het aanvragen. Verder valt te lezen op bladzijde 71 dat de indicatoren voor een gezonde toekomst voor de land- en tuinbouw Limburg liggen in het jaar 2027. Maar hoe zien we of dit op schema ligt? Oftewel, wat zijn de doelen voor de tussenliggende jaren? Ingaand op punt 8, 'Provincie midden in de samenleving', welke pilots zijn gestart en waarom zijn er pas voor 2027 concrete voorstellen? Waarom zijn er geen kleinere

projecten met concrete voorstellen? Dit lijken wel ouderwetse aanpakken van IT-projecten en we weten hoe die regelmatig aflopen, namelijk met niets. Tot zover, dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Kraa. We gaan door naar mijnheer Van Est van 50PLUS.

De heer Van Est (50PLUS): Ja, dank u, voorzitter. Voorzitter, na de inbreng van mijnheer Zeedzen van de BBB zou ik bijna zeggen: met zo'n coalitiepartij heb je geen oppositie meer nodig. Dat als compliment voor uw inbreng. De Najaarsnota gaan we nu voor de ESA-groepering bespreken. Net geen 250 pagina's voortgangsrapportage over de realisatie Begroting 2024. Iedere keer als ik dergelijke uitgebreide rapportages krijg vol met cijfertabellen, dan vraag ik me af waarom we zoveel verschillende pagina's nodig hebben. Wordt het niet een zoektocht voor onze Provinciale Staten? Waarom kan het niet simpel op een A4'tje of voor degenen die de kleine lettertjes niet kunnen lezen op een A3'tje? Bij het Statenvoorstel staan enkele belangrijke punten opgesomd. Het College is al zelf kritisch. Dat is natuurlijk de beproefde methode om kritische oppositie de wind uit de zeilen te nemen. Er wordt gesproken over dat het structurele evenwicht onder druk staat. Maar dat kunnen wij eigenlijk niet vinden in de 'wat mag het kosten?'-kolom. Hierin wordt geen onderscheid gemaakt tussen incidenteel en structureel. Dus waar kunnen wij dat vinden? Onder het kopje 'financiële sturing' geeft het College aan dat de planning te optimistisch was. Anders gezegd, deze eerstejaars leerling heeft in zijn propedeusejaar niet voldoende studiepunten gehaald en die moet hij de komende jaren gaan inhalen, maar hij ligt flink achter op de planning. We gaan het mooi verwoorden onder het woord 'fasering'. Maar is de conclusie juist dat bij de Begroting 2025, die we binnenkort gaan vaststellen, we geen rekening houden met de fasering die uit 2024 gaat voortvloeien? Moeten we dan niet bij de behandeling van de Begroting 2025 vaststellen of de optelling van de gefaseerde bedragen uit 2024 en de Begroting 2025 wel realistisch en haalbaar is? Ten aanzien van de indicatoren zien we wel een gestage ontwikkeling, maar in onze ogen wordt hier ook niet het aantal studiepunten gehaald die we van deze eerstejaars leerling hadden verwacht. We moeten ervoor waken dat niet deze indicatoren pas vlak voor de PS-verkiezingen van 2027 op orde zijn, want hoe kunnen we anders het gevoerde beleid objectief beoordelen? Ten aanzien van de faseringen. Hoe gaat dit nu technisch in zijn werk? Er staat in de Najaarsnota dat dit gaat via de algemene reserves. Wat wordt dan hiermee bedoeld? Gaat het via bestemmingsresultaat of gaat het via overlooppreserves? Dit is heel erg onduidelijk in deze Najaarsnota. Tot slot nog iets om zelf te leren. Deze Najaarsnota heeft eigenlijk het idee van een voortgangsrapportage, waarbij wordt gekeken waar we stonden op 15 augustus. Als ik het goed heb begrepen, wordt in het voorstel de begroting middels een wijziging gelijkgesteld aan de realiteit van deze dag. Waarom is voor deze weg gekozen? Wil men dan meteen het mandaat van het College beperken? Een andere manier zou zijn om de begroting te wijzigen waar het budgetrecht van PS noodzakelijk is. Voorzitter, in mijn bijdrage heb ik op dit moment nog geen inhoudelijke punten specifiek op ESA-vlak genoemd, omdat die vanuit ambtsgenoten wellicht komen. Mochten ze niet volledig zijn, dan kom ik in mijn tweede termijn er graag op terug. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Est. We gaan naar mevrouw Jenneskens, D66.

Mevrouw Jenneskens (D66): Ja, voorzitter, ik sluit me aan bij best wel een heel aantal van de eerdere sprekers als het gaat om onderbesteding. Ik had... Wat mij ook opviel in de aanbestedingsbrief is bijna dat het College content lijkt te zijn, want het lukt ons al in het tweede jaar van deze periode om de taakstelling in te vullen. Maar dat is niet het resultaat van gericht beleid, maar eerder van onderuitputting. Dat betekent eigenlijk dat we geld dat bedoeld was om doelen te bereiken die Limburg beter maken niet inzetten. Dat wordt dan een meevaller genoemd, terwijl ik me dan afvraag: is dat niet gewoon een tegenvaller, als dat ons niet is gelukt? We zijn blij dat met de Controlecommissie wordt gesproken over de gerichtere monitoring, zodat het verschil tussen ambitie

en realisatie kleiner wordt en er meer grip ontstaat. De vrolijkheid waar het gaat om de taakstelling delen we echter niet. Het is goed dat die wordt ingevuld en dat we stabiel zijn, maar die onderuitputting is wel een probleem. Waar wij mee worstelen is: we vinden ook in deze vorm van de Najaarsnota het lastig om te zien – behalve bij het Leefbaarheidsfonds – waar die onderuitputting hem nou in zit. Dan heb je volgens mij een aantal smaken. Misschien zijn we er nog niet in geslaagd om regelingen open te stellen, maar misschien worden die regelingen niet uitgeput omdat er geen behoefte aan is, omdat onze voorwaarden niet kloppen et cetera, et cetera. Waar ik of waar D66 naar zoekt, want ik spreek namens D66, is eigenlijk een soort concreet overzicht of een beter zicht op: waar zit dan die onderuitputting en wat kunnen we daar nou uit leren? Dat zijn denk ik de punten waarop je als PS-lid vanuit je budgetrecht wil sturen. Dus mijn vraag is eigenlijk: kunt u eens nadenken over een inzichtelijke manier – want die missen we nog in deze nota – om meer te zicht te krijgen op die onderuitputting, want het zit nu wel heel erg... Het wordt zelfs letterlijk alleen maar benoemd en niet alleen cijfermatig in deze Najaarsnota. Nou ja, in deze commissie focussen we ons vooral op economie, onderwijs en de arbeidsmarkt, 'Samen leven en bestaanszekerheid' en op cultuur. Het College lijkt als het om onderwijs en innovatie gaat wel een andere Provincie te zien dan D66, want hoe kan het dat als alle onderwijsinstellingen moord en brand schreeuwen al onze indicatoren op groen staan? Mijn klomp brak toen ik las dat het Onderwijsmanifest wordt gezien als een succes. Het Onderwijsmanifest is letterlijk een stuk tekst van alle Limburgse mbo-, hbo- en wo-instellingen die de noodklok luiden dat als de huidige plannen van dit kabinet doorgaan zij drastisch moeten krimpen en er problemen gaan ontstaan. Ik zoek dus nog naar: hoe kan dat nou gezien worden als een succes? Misschien nood breekt wet en dat het mensen bij elkaar brengt, maar dat vind ik persoonlijk niet zo heel positief. Is het dan allemaal kommer en kwel? Ik had nog allemaal kritische noten over het regeerprogramma en het vestigingsklimaat, maar die laat ik even achterwege. We zijn ook blij en trots als we een aantal resultaten lezen die hier staan benoemd. GRILL is behalve een briljante naam ook een langgekoesterde wens om het mbo en het mkb beter aan te laten sluiten bij de campussen. Dat die Einstein Telescope steeds concreter wordt en in het regeerakkoord staat is wel te gek en goed nieuws voor Limburg. Voor D66 onderstreept dat het belang om te blijven investeren en strijden voor de basis die daaronder ligt. Dat zijn wel die onderwijsinstellingen. Wij geloven niet dat welke indicator ook op groen kan blijven staan als we daar nu niet meer werk van maken. Ik heb ook vragen, want dat was eigenlijk de bedoeling voor vandaag. Wij lazen over de economische impactanalyse van Ruimte voor Defensie. Wat betekent dat nou concreet? Hangt die ook samen met een ruimtelijke analyse? Hoe worden we daar verder over geïnformeerd, behalve over de middelen die we daarvoor beschikbaar stellen? Op een aantal punten worden de Europese fondsen en Rijksfondsen genoemd. Dat zit eigenlijk door die hele nota heen. Ik vroeg me af of wij iets van zicht kunnen krijgen op onze lobbyagenda op dit terrein, wat we daarin verwachten en op welke termijn. We waren enthousiast over het Platform Vrijtijdseconomie. Goed. Maar met de btw-verhoging heeft die sector juist grote zorgen op haar bord. Gaan we daar als Provincie ook iets aan proberen te doen? Bijvoorbeeld in de lobby. Dan 'Samen leven en bestaanszekerheid'. De indicatoren staan bijna allemaal op groen, maar de besteding wordt eigenlijk nog steeds minder, want dat gaat bijna € 1 miljoen terug. Wat we hier specifiek missen is de samenhang tussen welke subsidies we geven en de resultaten die we willen bereiken. Mijn vraag op dit punt zou zijn, zeker straks, voor een volgend jaar: als we nou kijken naar die indicatoren, waar zij aan werken in hun werkplannen, hoe draagt dat nou samen bij aan die doelen in dit stuk? Dan lazen we dat de resterende middelen van ondersteuningsstructuur sport worden ingezet voor het sluiten van akkoorden in 2024. Daar hebben we vanochtend vrij uitgebreid over gesproken. Dat proces is pas net gestart. Hoeveel middelen zetten we hier dan voor in en wat hebben we daar dan bij nodig? De laatste vraag: de btw-verhoging gaat voor sportaanbieders, toeristische ondernemers et cetera best wel wat betekenen. Ik vroeg me eigenlijk ook af, ook als we het hebben over cultuur; als je nou kijkt naar bijvoorbeeld evenementen et cetera, gaat dat ook betekenen dat er daar misschien een kostenstijging is. Is dat zo? Verwachten we

dat? Welke impact heeft dat voor ons als we het specifiek hebben over onze ambities op evenementen-, sport- en cultuurgebied? Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Er is een vraag van mijnheer Van den Beucken.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Dank u, voorzitter. Ja, ik waardeer natuurlijk de kritische houding voor wat betreft de onderbesteding. Toch heeft u vandaag een beetje mijn dag op zijn kop gezet. Ik dacht dat ik het stuk goed begrepen had, maar u legt een rechtstreeks verband tussen je onderbesteding en die taakstelling van € 50 miljoen. Het klonk een beetje alsof er gelden, of althans een deel van die gelden, in de richting van die taakstelling gebracht gaan worden. Maar ik had begrepen uit de stukken dat die aanvulling van die taakstelling gefinancierd is geworden uit incidentele meevallers.

De voorzitter: Mevrouw Jenneskens.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Hoe komt het dat wij twee verschillende beelden hiervan hebben? U geeft eigenlijk aan... U geeft aan: vol trots wordt gezegd dat we nu die € 50 miljoen bij elkaar hebben gebracht. Dat komt ... U suggereert eigenlijk min of meer dat dat komt door die onderbesteding, dat gedeeltes van dat geld daarnaartoe gebracht zijn. Ik heb uit de stukken iets anders begrepen. Ergens zit er ruis. Ja, misschien kan dat ook via de portefeuillehouder natuurlijk.

De voorzitter: Mevrouw Jenneskens wil even reageren.

Mevrouw Jenneskens (D66): Ja, nee, maar de heer Van den Beucken heeft gelijk. Ik druk me misschien aan het einde van – wat is het? – zeven uur vergaderen iets minder helder uit. Maar het gaat heel veel over incidentele meevallers. Ik vraag me af in hoeverre dat echt meevallers zijn, want voor een deel hangen die samen met beperkte realisatie en het later openstellen van bijvoorbeeld het Leefbaarheidsfonds. Ja. Die samenhang zie ik.

De voorzitter: Mijnheer Van den Beucken.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Ja, bedankt. Ik ben weer wat gerustgesteld. Ik dacht dat ik het allemaal niet meer helder op een rijtje had en dat wil ik echt niet. Dus dank voor uw reactie.

Mevrouw Jenneskens (D66): Ja, voorzitter. Ik weet niet of ik nu gerustgesteld ben, of ik ze nog op een rijtje heb, maar daar komen we vast op terug.

De voorzitter: U bent misschien niet gerustgesteld, maar wel aan het einde van uw termijn, mevrouw Jenneskens. Dan geef ik het woord aan mevrouw Berghorst, PvdA.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Wellicht ook aan het einde van haar latijn. Oké. Indicatoren tijd, kwaliteit en geld. Bij mobiliteit zeggen we graag: tijd, scope en geld. Een ding weten we zeker: als er met één van die knoppen iets gebeurt, gebeurt er automatisch ook iets aan die andere twee knoppen. Als iets vertraagt in de tijd gaat de prijs omhoog. Dan kun je die prijs of betalen of je kunt de kwaliteit of de scope inperken. Als we dan naar deze Najaarsnota kijken, dan zie ik heel veel indicatoren op oranje staan. Dan hebben we het met name over geld. En kwaliteit en tijd staan op groen. Dat betekent óf dat we hetzelfde resultaat kunnen boeken met dezelfde kwaliteit binnen de vastgestelde tijd, maar met minder geld... Dat zou goed nieuws zijn, want dan kunnen we enorm besparen en dan zou ik willen

voorstellen dat we ook onmiddellijk naar alle budgetten gaan kijken om te kijken: wat kan er af en wat kan naar de algemene middelen? Hoe kunnen we dingen dan anders besteden? Ik zie de Gedeputeerde al een beetje grijnzen, want dat is natuurlijk niet wat er aan de hand is. Nee. Dus wat er aan de hand is, is dat wij middelen niet uitgeven, maar dat wij de indicatoren kwaliteit en tijd... Dat we de schade die we oplopen in de realisatie van onze doelen en binnen het tijdsbestek dat wij daarvoor gesteld hebben niet verschuiven als we wel aangeven dat we bepaalde middelen niet geven. In die zin vind ik dat de manier waarop die indicatoren nu gekleurd zijn niet een heel accurate weergave bieden op de realiteit. Een mooi voorbeeld daarvan vind ik MAA en de achterblijvende resultaten. We weten allemaal dat we daar moeite hebben om de doelen te realiseren momenteel. Toch staat de indicator kwaliteit op groen. Dat verbaast mij dan. Dan denk ik: ja, het zou misschien wel eerlijker zijn als je zegt: dat is toch eigenlijk meer oranje dan groen. Maar goed, dat is een vraag aan het College, een vraag aan het College hoe het College reflecteert op deze analyse. Als het inderdaad zo is dat we binnen dezelfde tijd dezelfde kwaliteit kunnen behalen met minder geld, dan moeten we daar even ook heel kritisch naar kijken met elkaar als Statenleden, denk ik. Dan heb ik een vraag over de SPUK, de tegemoetkoming omzetschade na waterschade Limburg en Noord-Brabant. Het is voor zover ik kan analyseren de grootste reden van onderuitputting binnen het economisch beleidskader. Ik heb de mededeling portefeuillehouder daarover gelezen. We zien dat aanvankelijk 72 ondernemers zich gemeld hebben voor deze tweede tranche van de SPUK, die TOWL heet trouwens. Grappige naam, hè, TOWL bij waterschade. Maar goed, uiteindelijk zijn er maar tien aanvragen geaccordeerd. Ondernemers... Ik ken ondernemers niet als mensen die graag maar gewoon overal wat aanvragen en kijken of er wat gebeurt, dus als 72 ondernemers zich melden, moeten we het heel serieus nemen: 72 ondernemers hebben schade. Dan is mijn vraag: hoe kan het dan dat we eigenlijk maar tien aanvragen accorderen, goedkeuren of toekennen, waarvan één ook nog op basis van een hardheidsclausule, dus een uitzondering, maar dat we al die andere afwijkingen afwijzen, terwijl we budget hadden, geld uit Den Haag. Dat geld gaat nu terug. Dat is hoe de regels zijn. Ik ben vooral benieuwd naar: wat zit hier nou onder? Nou ja, goed, ik denk dat dat relevant is om te bekijken. Het kan maar zo zijn dat de regeling bijvoorbeeld te ingewikkeld was voor ondernemers of dat de aanvraagtermijn te kort was. Er kan van alles onder zitten en ik ben vooral erg benieuwd: wat is de reden? Dan een vraag over de ontslagen VDL-medewerkers. We zien dat er € 250.000 van cofinanciering geschrapt wordt, maar aan de andere kant dacht ik ook: hé, het is misschien toch ook onderdeel van de dekking voor de financiering voor Leo Loopbaan. Er staat € 5 ton in de wijziging. Ik vroeg me gewoon af: klopt mijn analyse? Is die € 2,5 ton die geschrapt lijkt te worden; wordt die benut om de incidentele kosten van Leo Loopbaan te dekken? De tweede vraag is vooral: sluiten wij voldoende aan bij de behoefte die deze medewerkers hebben? Wat ik hoor uit het veld is dat het aanbod wat daar nu binnen dat regionale mobiliteitsteam is aanbodgericht is. Dat betekent dus dat we vanaf het bureau bedenken wat deze mensen misschien nodig hebben, maar dat we niet aan die mensen vragen: hé, wat heb je nou nodig? Het zou denk ik wat effectiever en efficiënter zijn als je aan mensen die hun baan verliezen na dertig, veertig jaar, vraagt: wat heb je nou nodig om terug op aarde te komen en weer lekker in je vel te zitten en aan de slag te gaan? Dat is een vraag aan het College. Dan heb ik gelezen... Of eigenlijk heb ik niet gelezen wat de voortgang is van de motie 'Vitaal toerisme in balans met de omgeving'. Die vraagt om met de DMO's actieplannen af te stemmen en die actieplannen te behandelen voor de begroting van 2025 in de vakcommissie. Dat is deze commissie. Dat is vandaag. Ik kan alleen maar achterhalen dat er bestuurlijke gesprekken plaatsvinden, maar verder lijkt er nog niet zoveel te gebeuren. Dat is jammer, denk ik, want we zijn al twee jaar op streek en op dit tempo gaat het nog wel even duren voordat we daar ook daadwerkelijk werk van maken. Hetzelfde geldt eigenlijk een beetje voor arbeidsmigratie. Het is een thema dat niet terugkomt in deze Najaarsnota. Ik vind dat jammer, want het is volgens mij heel erg actueel. Het zijn bovendien ook twee aangenomen moties, waarvan we met elkaar voor de zomer gezegd hebben: hé, aangenomen moties die onderdeel worden van beleid moeten terugkeren in de P&C-cyclus. Dit is een P&C-document,

maar ze staan er niet in. Ik zou aan het College willen vragen: wat is de voortgang van deze twee aangenomen moties? En ik zou ook willen vragen: waarom staat de voortgang niet gerapporteerd in deze Najaarsnota? Dat was het.

De voorzitter: Dank u wel. Daarmee zijn we aan het einde van de eerste termijn gekomen. Ik schors de vergadering voor twee minuten, waarmee ik GS de kans geef om even af te stemmen wie welke vragen beantwoordt en aan tafel te verschijnen.

[SCHORSING]

De voorzitter: Ik heropen de vergadering. We zijn aanbeland bij de beantwoording door GS. Die hebben ook onderling afgestemd wie welke vragen zal beantwoorden. We beginnen daarmee met Gedeputeerde Satijn. Aan nu het woord.

Gedeputeerde Satijn: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Dank ook aan uw commissie voor de politieke reflectie op de Najaarsnota. Wat je feitelijk wel ziet hier vandaag is dat een aantal discussies door elkaar lopen die ook in de Controlemcommissie hebben plaatsgevonden. Nu is dat natuurlijk een apolitiek gremium en dit is een politiek gremium, dus dat herken ik zeer. Dus daar waar het gaat om de indicatoren, de kwaliteit van de indicatoren, maar ook de onderbesteding, hebben daar natuurlijk uitgebreid met uw Staten over gesproken hoe we dat de komende periode met elkaar willen gaan aanpakken, om ervoor te zorgen dat bij ieder P&C-document dat u krijgt, in ieder geval die informatie een slag beter is dan het document daarvoor, zal ik maar zeggen. Er wordt hard aan gewerkt in de organisatie, er wordt hard aan gewerkt ook door het College, om samen met elkaar, maar ook met de ambtelijke organisatie, ervoor te zorgen dat die informatie accuraat genoeg is. En dat betekent een continu aanspreken op elkaar om ervoor te zorgen dat de informatie die wordt uitgewisseld ook wordt weergegeven in de documenten. Nogmaals, we hebben er uitgebreid over gesproken in de Controlemcommissie – daar maken we echt stappen – maar het is nog niet helemaal perfect. En dat is ook wat u vandaag hier signaleert. Ik zal daar waar het kan even daar nog een korte duiding op geven, maar we weten met elkaar dat we daar hard aan het werk zijn.

De voorzitter: Er is een vraag van de heer Luttels.

De heer Luttels (BBB): Over die informatievoorziening in de Najaarsnota lezen we dat goede informatievoorziening belangrijk is, en openheid en transparantie. Zelf als datanerd mis ik dan de onderliggende data. Af en toe wordt er een bron vermeld, CBS, maar het zijn voornamelijk alleen grafieken en hele lappen tekst. Kunnen we ook echt data krijgen die eronder ligt, of is dat lastig? Want dat zou het qua verwerking en qua analyse een stuk makkelijker maken repeteren?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Voorzitter, ik vermoed dat de heer Luttels iedere voetnoot zit na te pluizen. Dat vind ik altijd een goede eigenschap van een burgercommissielid. Kijk, we werken natuurlijk daar waar het gaat om de indicatoren met een doelenboom, die hebben we vastgesteld bij de bij de beleidskaders daaronder hebben we ook in de Controlemcommissie afgesproken dat we zo goed als het kan de rest van de indicatoren en het dataportaal te verbinden, als ik het zo mag zeggen. Dus als je bij de hoofdindicatoren bent, dat je makkelijk kunt doorklikken naar de informatie die eronder ligt. En we doen echt ons best om alle informatie zo goed mogelijk te ontsluiten voor u. En nogmaals, dat is nog niet perfect, dat weten we ook. Dat hebben met elkaar besproken. Als u daar nog suggesties voor hebt, lever die ook gewoon aan. Hè, dus in die zin is het ook een kwestie van elkaar aanspreken op

datgene wat wenselijk is. Daarbij hebben we wel een soort van grondhouding met elkaar besproken in die Controlemcommissie dat we zeggen: we hebben natuurlijk in het beleidskader indicatoren afgesproken, en hoe meer wensen je natuurlijk gaat krijgen all along the way, hoe meer werk het natuurlijk kost om uiteindelijk al die indicatoren op peil te houden. Dus je zult op een gegeven moment ook wel met elkaar moeten komen tot een soort van vaste set aan data die je gaat onderhouden naar de toekomst toe. Dus ik snap uw behoefte om meer onderbouwde data heel goed, alleen je zult op enig moment met elkaar moeten afspreken: dit is het waar je op basis waarvan je als burgercommissielid of als Statenlid kunt controleren, als ik het zo mag zeggen, of gaat sturen in de politieke discussies. Dus ik snap die vraag heel goed, ook voor die doorliggende informatie. Alleen ja, daar hebben we met elkaar nog een weg te gaan. Daar waar het gaat om de hoofddoelstellingen en de indicatoren die daaronder hangen, die automatische doorkoppeling is er nog niet, maar daar wordt hard aan gewerkt. Dus dat is ook een stukje techniek aan de achterkant, maar het is ook een stukje met elkaar afspreken en ook afbakenen. Het is toch wel belangrijk om ervoor te zorgen dat je met elkaar uiteindelijk over de juiste data beschikt. Voorzitter, ik realiseer me dat ik 38 minuten heb die ik heel graag wil delen nog met collega's. Dus ik ga beginnen met de beantwoording van de vragen. En ik zal de beantwoording doen van de vragen die aan mij gesteld zijn. Nog even over uw inleiding. U zei: GS heeft u verzocht om meerdere portefeuillehouders hier aan het woord te laten. Dat is ook zo, maar dat is weer op basis van de signalen die wij van PS gekregen hebben via het Presidium, omdat uw Staten ook heel graag met de portefeuillehouders van gedachten zouden wisselen. En die uitnodiging hebben met heel veel plezier aangenomen. Want u weet, we zijn graag te gast bij u.

LOKAAL-LIMBURG: het standaardiseren van de processen, hoe voorkomen we dat maatwerk verdwijnt? Ja, daar is geen sprake van. Als we het hebben over standaardiseren van processen, gaat dat over de achterkant van de processen. Daar waar het gaat om beleidsafweging blijft maatwerk gewoon mogelijk, alleen zit daar wel natuurlijk al een begrenzing aan dat het binnen het beleidskader moet passen. Maar dat zal u niet onlogisch in de oren klinken. Dan had u nog een vraag over de tabellen en een aantal schriftelijke analyses. U zei dat het een beetje technisch was. We hebben dat goed bekeken. We zullen het even schriftelijk beantwoorden voor u, als u dat goed vindt, omdat het nogal een uitgebreide vraag is. **De Gedeputeerde zal de vraag van LOKAAL-LIMBURG inzake tabellen en schriftelijke analyses binnen twee weken schriftelijk beantwoorden.**

Dan waterveiligheid van de Maas. Daar staat het geld op oranje, omdat het hier in financiële zin nog wordt bijgestuurd. Het geld staat wel gereed, alleen de bestuurlijke afspraken lopen iets achter, zodat het geld nog niet overgemaakt kan en mag worden. Dat is de reden waarom dat die daar op oranje staat.

Dan een vraag van de VVD: ruimtelijke randvoorwaarden hoogwaardig en vestigingsklimaat, wat zijn dit? Die ruimtelijke randvoorwaarden zitten ook verankerd in de POVI. Een duurzaam en economisch verantwoord vestigingsbeleid vergroot de bedrijfsvestiging, dat bijdraagt aan een krachtige economie en zorgvuldig ruimtegebruik in balans met andere ruimtelijke opgaven, zoals wonen, mobiliteit, energietransitie, water, bodem et, cetera. Nou, daar kunt u een strik omheen doen, maar een mooi voorbeeld daarvan zijn bijvoorbeeld werklocaties. Middels een Brownfield-analyse hebben we laten inventariseren welke ruimtewinst er nog valt te behalen op bestaande terreinen. We hebben natuurlijk een heel nadrukkelijke discussie, maar ook een situatie in onze provincie, dat we ook echt te maken hebben met actueel ruimtegebrek, als ik het zo mag zeggen. Dus we gaan ook kijken binnen de bestaande ruimtes wat daar kan. En daarin proberen we zo aantrekkelijk mogelijke situaties te schetsen voor partijen, zowel voor bestaande bedrijven, dat ze kunnen uitbreiden. Dat ziet u bijvoorbeeld bij ontwikkelbedrijf Greenport Venlo, waar we in plaats van heel grote bedrijfslocaties nu ook met de gemeente in gesprek zijn om wat kleinere bedrijven uit de regio te kunnen huisvesten. Nou, zo probeer je toch het ruimtegebrek wat er in een bepaalde regio is, toch een concreet antwoord te geven. Dus dat is een van die voorbeelden waar je werkt aan kwalitatieve randvoorwaarden voor het vestigen van bedrijven, bijvoorbeeld.

De voorzitter: Mevrouw Smeets heeft een vraag.

Mevrouw Smeets (SP): Dank, voorzitter. U zei iets over die Brownfield-analyses. Dat staat natuurlijk ook in het Beleidskader Economie. Is er iets meer zicht op wanneer daar duidelijkheid over is?

Gedeputeerde Satijn: Op dit moment niet. Daar zou ik even schriftelijk op moeten terugkomen. Ik weet wel dat die plaatsvinden, maar als uw exacte vraag is wanneer die af zijn, kan ik daar nu nog niet antwoord geven. Het is wel een proces dat nu loopt. Maar dan zou ik daar even schriftelijk op moeten terugkomen, voorzitter. Dan ga ik verder met de heer Nijskens, programma 9, de financiën die per saldo dalen. We kennen de heer Nijskens natuurlijk als iemand die de stukken goed leest. De tabel is juist, die klopt, alleen de toelichting, daar is een fout in geslopen en dat moet zijn: per saldo dalen de lasten met € 5,8 miljoen en stijgen de stortingen in de reserves met € 58,23 miljoen. En dan zou die moeten kloppen. Correcte constatering van de heer Nijskens. Zonder dat we namen noemen, kunnen we thematisch benoemen wat een dubieuze debiteur inhoudt? Nou, u moet denken aan, ja, dat is altijd een bijzondere vraag, partijen rondom milieu- en bodemverontreiniging bijvoorbeeld, staat hier. De heer Hanegraaff. Uw eerste situatieschets als relatieve nieuwkomer is best een treffende. Als je het hebt over hoe effectief ben je natuurlijk als Provinciale overheid, als je het zo bekijkt, als je na de verkiezingen anderhalf jaar de tijd nodig hebt om te komen tot beleid. Het goede antwoord zou zijn: we gaan de verkiezingen afschaffen, denk ik, maar dat is het denk ik niet. Ja, dat heeft te maken natuurlijk met de systematiek die hier in huis wordt gehanteerd. En ja, dat is ook eigenlijk een keuze, als ik heel eerlijk ben, van de politiek. Want je kunt er natuurlijk zelf voor kiezen om te zeggen: we gaan een traject in waarin wij datgene wat bijvoorbeeld in een coalitieakkoord zou staan, ga je uitwerken in uitgebreide beleidskaders, wat we feitelijk hier gedaan hebben, inclusief een sonderende ronde. En dan ben je zomaar een jaar verder voordat je überhaupt overeenstemming hebt als hoogste orgaan over de beleidskaders en de financiën. Ja, ik ken ook politieke gremia waar men gewoon het coalitieakkoord als beleidsstuk agendeert bij de eerste de beste vergadering, en dan heb je het beleid feitelijk al staan en ga je van daaruit uitwerken. Dat is een keuze die gemaakt is. En inderdaad, op de manier zoals het op dit moment hier nu plaatsvindt, in deze Statenperiode, zie je dat je relatief veel tijd kwijt bent aan het kwalitatief maken van beleid, als ik het zo mag zeggen. En de afwegingen die op een democratische manier hebben plaatsgevonden in de Staten. Het is een politieke keuze en dat resteert dan inderdaad in een wat kortere tijd om effectief beleid te kunnen uitvoeren en aan de kiezer uit te leggen wat je in je politieke doelen hebt verkondigd en die je dan uiteindelijk ook kunt realiseren in de samenstelling zoals die nu hier is. Dus ja, dat is feitelijk een politieke keuze. In hoeverre is er zekerheid dat er in april 2025 resultaten conform Najaarsnota zijn? Dan kom ik even terug op de maatregelen die we hebben genomen over de onderbesteding. Ja, we wilden dus ook echt bewerkstelligen intern dat we realistischer begroten, ook via bijvoorbeeld een instrument als de programmareserves. Vroeger had je op een andere manier begroot hoe je die middelen gaat inzetten. Nu hebben echt programmareserves als een soort van tussenstap ingebouwd, zodat je daaruit gaat afroepen. Dat geeft PS niet alleen het gevoel, maar ook het overzicht dat je echt kunt sturen op de doelen, waardoor je een extra moment hebt dat je het daar met elkaar over kunt hebben, met het dagelijks bestuur. De liquiditeitsprognoses in de subsidieaanvragen, dat hebben we u laten weten. Dat is een eigenlijk een maatregel die we hebben genomen naar aanleiding van het vaststellen van de jaarstukken dit jaar, waar we ook over de onderbesteding een gesprek hebben gevoerd. We hebben een cultuurveranderingsproces ingezet in de organisatie hoe om te gaan met de financiële instrumenten intern: wanneer ga je afroepen uit de programmareserves en wanneer niet? Dus we hebben een aantal interne maatregelen genomen. En afwijkingen zullen we altijd zien. Dat zien we ook nu wel in het proces. We zitten er nu al veel scherper op intern om ervoor te zorgen dat we die onderbesteding in de greep krijgen. Maar je ziet hier en daar ook wel weer ... En soms komt dat ook

gewoon door situaties, ook door externen, dat iemand net te laat is geweest om bijvoorbeeld een subsidie aan te vragen. Wat ga je dan doen, terwijl die subsidie wel past binnen de beleidsdoelstelling die je hebt? Ga je dan heel flauw zeggen: ja, dat gaan we dus niet doorschuiven en dat is dan jammer dan? Ja, en dan kom je weer in de knel met u als bestuurder, die zeggen: ja, dat is wel leuk, maar we willen wel dat het gaat gebeuren, want dat hebben we met elkaar afgesproken. Dus er wordt voor een deel ook pragmatisch naar gekeken, maar waar echt een kentering is intern, is dat men dat optimistisch financieel plannen, zal ik maar zeggen, daar wordt heel scherp op gelet. Dat zien we ook al in het College bij wijze van spreken: iedere week in de voorstellen dat Financiën daar heel nadrukkelijk op stuurt. Betekent dat dat je onderbesteding tegengaat? Nee, want dat weten we ook vanuit de discussie die we over die onderbesteding hebben gehad. Want mevrouw Berghorst heeft natuurlijk ook de vraag gesteld over de TO Heerlen. Dat is een SPUK. Die wordt feitelijk niet uitgenut en dan heb je ook wel een vorm van onderbesteding en dan is de vraag: wat ga je ermee doen? En dan allerlei vragen die je rondom de SPUK kunt stellen. Dus voor een deel heb je dat in de hand en voor een deel heb je dat ook niet in de hand. Maar het signaal van de Staten is duidelijk: beperk dat zoveel mogelijk. Maar kun je het daarmee tot nul realiseren? Mijn beeld is van niet. Is ook nooit de vraag geweest. Dat heeft u ook aangegeven in de Controlegescommissie: het moet geen dogma worden. En onderbesteding kan altijd plaatsvinden, maar wel, ze wil hem ook verminderen. Even kijken. Ik zie een vraag over LEO. Dat zit bij mevrouw Demollin. De zes ton extra GRILL, is dit extra wat de campussen krijgen? Nee, dat is niet extra, dat valt binnen de middel waarover destijds is besloten in het Statenvoorstel, maar dat hebben we al geëxpliciteerd. Ik ben net overigens net zo verheugd als mevrouw Jenneskens dat GRILL er eindelijk is, als ik het zo mag zeggen. Als in creativiteit daar waar het gaat om het verzinnen van de naam. U vroeg om een reflectie van GS op het regeringsprogramma en effect hebben over onze programma's. Ik wil dat best doen, maar ik heb 38 minuten. U heeft een aantal vragen gesteld. Ik zou zeggen: laten we ook vooral bij de begroting doen. Dan hebben we gewoon veel meer tijd om met elkaar te hebben over: wat zien we nou in Den Haag gebeuren? Wat zien we nou in de Provincie Limburg gebeuren? Het is niet dat ik het niet wil, maar gelet op de tijd denk ik dat dat beter moment is om het daar met elkaar over te hebben.

De voorzitter: Mijnheer Hanegraaff.

De heer Hanegraaff: Ik kan me daar heel goed in vinden. Kijk, waar het mij echt om ging, is: we moeten het daar wel een keer over hebben. En het was voor mij gewoon onduidelijk wanneer we dat dan gaan doen. Maar ik ben heel blij met deze toezegging, of tenminste, dit idee.

Gedeputeerde Satijn: Met alle plezier. Laat ik dat vooropstellen. En we hebben natuurlijk ook wel wat vragen gekregen, ook van mevrouw Jenneskens, als het gaat over een aantal zaken die op nationaal niveau spelen en waarin D66 vindt dat we daar wat explicieter op hadden kunnen reageren. Daar is ook de begrotingsdiscussie dan een heel fijne voor om dan met elkaar elkaars nieren daarover te proeven.

De voorzitter: Daar heeft mevrouw Jenneskens een vraag over.

Gedeputeerde Satijn: Dat vermoeden had ik al.

Mevrouw Jenneskens (D66): Nou voorzitter, mijn vraag was: zijn die vragen dan voor de begrotingsbehandeling ook beantwoord? Want dat antwoord hebben we dus niet.

Gedeputeerde Satijn: Volgens mij zitten ze binnenkort in GS. Het antwoord zou dus ja moeten zijn, om zo concreet mogelijk te zijn. Dank, voorzitter. Ja, ook de heer Zeedzen komt met een vlammend

betoog daar waar het gaat over de onderbesteding en laten we zeggen de financiële huishouding. Daar hebben we het vaker over gehad, daar hebben we het ook in de Controlemissie over gehad: daar denken we niet anders over met elkaar. We proberen er ook alles aan te doen om dat met elkaar tot een minimum te beperken daar waar het gaat over de onderbesteding. Dat heb ik zojuist bij de heer Hanegraaff ook het een en ander over gezegd. Dus ik stel ook voor dat we daar ook met elkaar over in gesprek blijven. De heer Zeedzen hoeft ons in ieder geval niet te overtuigen dat het noodzakelijk is dat we dat blijven doen en dat we dat ook accuraat gaan doen. Dus wat ons betreft een helder signaal. Een aantal van de vragen die u stelt, die hebben we ook al beantwoord. We zijn heel nadrukkelijk, ook als het gaat over die subsidievragers, en daar waar het over de subsidieverlening gaat, echt nu in gesprek met elkaar hoe accuraat de liquiditeitsprognoses bijvoorbeeld zijn. En als u dan inderdaad naar het totaaloverzicht kijkt van de subsidies die we verstrekken, kunnen we ook zien dat dat een behoorlijke post is. Wat zien we in de programmabegroting terug van de onderbestedingen? Nou, zichtbaar is dat bewust middelen worden geprogrammeerd. Dat zei ik zojuist ook bij de heer Hanegraaff. Die programmareserve moet er in ieder geval toe leiden dat in de discussies met de Staten heel duidelijk bij de Staten het beeld ontstaat van wat we nu afroepen en wat niet, en wat zit er ook onderbouwd onder? En dat betekent ook dat men intern hier ook een verantwoordingscyclus door moet om die middelen af te roepen en daar toestemming voor te vragen bij het College. Dus dan krijgen we al vroeg zicht op de stand van zaken van het betreffende beleidskader. Het ravijnjaar 2026 staat financieel wel ingeboekt en we hebben de Septembercirculaire ontvangen. We zullen u binnenkort laten weten wat daarin staat en wat de effecten daarover zijn. Wij praten regelmatig met andere provincies als het gaat over de financiële huishouding, de P&C-cyclus en de indicatoren. We hebben ook al in de sessie met indicatoren geconstateerd dat we daar koploper zijn. Dankzij uw inzet om te komen tot goede meetbaarheid, de impact van het beleid in deze Provincie, zien we dat we in één keer naar boven zijn geschoten daar waar het gaat om het inzichtelijk maken voor de Staten, althans grafisch in dit geval, wat we er ook van vinden op dit moment, dat we daar in één keer koploper zijn geworden. Dat leidt hier en daar tot een lach. Ik denk dat het een heel positieve ontwikkeling is als we blijven doorinvesteren op de kwaliteit daarvan, want dat is natuurlijk van belang. Want we zitten hier niet met zijn allen voor niets. Dus goed punt. Ja, waarom zijn we er niet in geslaagd die onderbesteding op te lossen? Nou, helemaal oplossen, kunnen we dat niet, is mijn inschatting. Als we heel eerlijk zijn naar elkaar. Maar we kunnen wel met elkaar ervoor zorgen dat we zo goed mogelijk inzichtelijk hebben waarom die optreedt en hoe die optreedt. En ook de heer Sol, die hier niet aanwezig, heeft daar altijd een goed betoog op waar het gaat om projecten die bijvoorbeeld ook eens een keer worden afgesloten zonder dat er resultaat is. Waar ligt dat dan aan? Dat dat ook inzichtelijk wordt gemaakt. Dat maakt ook onderdeel uit van die analyse. En een aantal van de geldende indicatoren staan ook op oranje op dit moment en dat komt ook omdat we op dit moment financieel aan het bijsturen zijn. En dat betekent dat je inhoudelijk toch wel op koers kunt liggen en ook tevreden kunt zijn met de kwaliteit. En dan staan ze soms ook op groen. Maar ik heb goed gehoord wat uw Staten erover gezegd hebben. Mevrouw Berghorst heeft daar heel duidelijk iets over gezegd. We blijven dat goed volgen en daarmee heb ik die vraag, hoop ik, algemeen gedeeld en beantwoord.

Kom ik bij de SP uit over het Beleidskader Economie. De middelen worden ingezet voor het in kaart brengen van mkb-dienstverlening, het ophogen van de cofinancieringsregeling van het MIT in verband met het succesvol indienen van Limburgse projecten. Nou, dat schuurt weer een beetje met landelijk beleid, maar dan gaan we het dan op een later moment over hebben. Daar hebben we besloten om dat wel te blijven aanvullen omdat we daar heel succesvol in zijn als provincie Limburg. En we hebben een aantal procesmiddelen ingezet voor de evaluatie van een drietal mkb-fondsen die op dit moment lopen om te bezien of we daar in de toekomst mee verder moeten gaan. En als we dan doen, hoe we dat doen. Dan komt de rapportage van Goud om de hoek kijken, de procesmiddelen voor ... U koppelt dat aan de MAA-rapportage, alleen in die discussie die we destijds hebben gehad, is ook de vraag

aan ons gesteld: maar kunnen we niet naar een wat bredere nieuwe rapportage komen? En daar zijn die middelen voor bestemd. Ik vermoed dat ik nu in een frame aan het tuinen ben, maar dat maakt niet uit. We gaan in ieder geval breder inzetten voor een nieuwe basisrapportage. Dat was de afspraak die we met elkaar gemaakt hebben en daar zijn die procesmiddelen ook voor bedoeld. Procesmiddelen Ruimte voor Defensie, wat wordt hiermee gedaan? Die middelen worden vooral aangewend voor het uitvoeren van economische impactanalyse van het Nationaal Programma Ruimte voor Defensie. Er lopen op dit moment twee trajecten.

De voorzitter: Dat levert een vraag op van mevrouw Smeets. Dan mag u nog even uw betoog vervolgen.

Gedeputeerde Satijn: Er lopen op dit moment twee trajecten. We hebben natuurlijk een ruimtelijke vraag en we hebben natuurlijk een economische vraag. Die moeten uiteindelijk wel bij elkaar komen, maar deze is nadrukkelijk bedoeld voor de NPRD. De bruteringsreserve VDL Nedcar. We zijn op dit moment in gesprek over de beëindiging van de anterieure overeenkomst. Daar zit zo'n kleine € 43 miljoen nog in die bruteringsreserve. We moeten daar een aantal kosten van aftrekken. De gesprekken over die kosten lopen nog en zodra wij daar uitsluitsel over hebben, dan gaan we die ter beschikking stellen van u en dan kunt u vanuit uw budgettaak daar van alles van vinden. Maar als allereerste resultaat zal die terugkomen naar de algemene reserve. Dan kom ik bij de heer ...

De voorzitter: Ik zie een vraag van mevrouw Berghorst, PvdA.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Het is goed om te horen dat GS zegt: nou, die middelen, die komen terug naar u en u kunt met uw budgetrecht daarmee doen wat u goeddunkt. We hebben een tijdje geleden al geconstateerd dat er bijvoorbeeld rondom natuurcompensatie in dat dossier toch niet helemaal gerealiseerd is wat wij met elkaar voor ogen hebben als het gaat om natuurcompensatie. Zou het ook een mogelijkheid zijn dat het College aangaande de natuurcompensatie voor een deel van die middelen ook met een voorstel naar ons toekomt, in plaats van dat u alles naar de algemene middelen stort en wij vervolgens weer zelf moeten gaan zitten hobbyen om weer een mooi voorstel te toveren? Zou het misschien ook andersom kunnen? Dat het College zegt: nou, we hebben daar dat bos gekapt, dat was niet nodig. Dat heeft maatschappelijk best wel veel veroorzaakt aan onrust. En wellicht moeten we daar als College nu zelf dat ook proberen te herstellen.

Gedeputeerde Satijn: Ja voorzitter, ik snap de vraag van mevrouw Berghorst heel goed. Met alles waar we het in het verleden over gehad hebben. Alleen ik hecht echt wel aan de rolverdeling die we met elkaar hebben. Daar wil ik ook gewoon zuiver in zijn. Want ik denk dat u mij dan ook vraagt om alleen zo creatief te zijn bij dit onderwerp en liever niet bij andere onderwerpen. En dat zou ik een heel terechte vraag vinden. Ik heb als eerste als doel om datgene te doen wat u aan mij gevraagd heeft, en dat is de beëindigingsovereenkomst. Als we die hebben, dan zal ik u erover berichten en dan hebben we dan nog tijd om te bezien hoe we dat precies gaan doen. Ik snap wat u bedoelt. Nogmaals, geen extra woorden voor nodig, maar ik hecht er ook gewoon aan: we hebben een verhouding met elkaar, het budgetrecht ligt bij u. Zodra dat project in formele zin wordt afgewikkeld, daar hebben we u ook over te informeren en daar hebben we ook een aantal handelingen voor te verrichten, dan lijkt het mij goed dat we in ieder geval het accurate overzicht sturen, wat de overgebleven post is. Dus ik heb een geraamd bedrag zojuist genoemd. Daar zit nog een stukje onderhandeling in, natuurlijk met VDL Nedcar zelf ook. En dat we dan met elkaar het gesprek voeren hoe we dat doen. En dan kunt u ons best aanspreken op welke beoogde doelen u heeft, maar dit project vind ik net even te belangrijk in zijn omvang en in zijn zwaarte dat we dat gewoon even op de manier doen zoals we dat met elkaar

hebben afgesproken. Maar we hebben elkaar goed begrepen, voorzitter. Dat is overigens nooit een probleem tussen mevrouw Berghorst en ondergetekende.

De Partij voor de Dieren, dat gaat over het BMHC. Welk risico loopt de Provincie nu het Nationaal Groeifonds niet meer kan voorzien in de financiering van valorisatie? Nou, dat wegvallende Nationaal Groeifonds is uiteraard een tegenvaller. Daar hebben al eerder iets over gezegd rondom een aantal andere trajecten die we hebben lopen met het groeifonds. We hebben daar meerdere trajecten op gehad, en niet allemaal even succesvol, en toch gingen we dan kijken of we dat via een ander Rijksmiddel dan Europese funding voor elkaar kregen, of via samenwerkingspartners in binnen- en/of buitenland. We zien natuurlijk wel dat het kabinet – en nog niet alles is even hard aan die kant qua beleid – extra middelen naar Invest-NL stuurde. Daar hebben we ondertussen ook wat gesprekken mee gehad. Dat zou ook kansrijk kunnen zijn. En de campusorganisaties hebben we tot en met 2029 gefinancierd. Daar zit op zich in de basisstructuur geen risico, maar ik snap heel goed wat u zegt: de extra middelen, die zouden we uit andere fondsen kunnen en moeten halen. En daar is ook inzet op. Op bladzijde 75: omzetschade, dat is dezelfde SPUK, denk ik, waar mevrouw Berghorst zich op richtte. Daar zijn strikte voorwaarden aan verbonden hoe je daarmee om kunt gaan. Mevrouw Berghorst heeft gezegd ... Ik stel voor dat ik daar nog even op terug ga komen. We hebben natuurlijk al in de mededeling portefeuillehouder er een aantal gestuurd over de eerste en de tweede tranche. We hebben maximaal ons ingespannen om zo veel mogelijk ondernemers daarvoor in positie te krijgen. En ik weet ook en ik spreek ook met ondernemers dat dat niet overal even gelukkig is ontvangen. Maar dat waren op dat moment, toen wij die SPUK gingen afsluiten, wat onderhand bijna drie jaar geleden is, waren dat de uitgangspunten van het Rijk op dat moment, die heel strak in die financiering zaten en dat had ook alles mee te maken dat er natuurlijk meer fondsen waren opgezet op dat moment om de Limburgse schade te dempen, als ik het zo mag zeggen, langs allerlei wegen. We zijn ook echt in gesprek met het ministerie om te kijken wat we met het restant bedrag kunnen doen. We hebben dat gesprek daarover met MKB Limburg – dat hebben we ook aan u gerapporteerd – die daar ook alternatieve ideeën voor hebben. Ik denk dat we dat even z'n beloop moeten laten gaan. Het Rijk zit natuurlijk wel naar geld te kijken, zo simpel is het. We proberen dat zoveel mogelijk toch te verankeren voor de Limburgse doelen. Strikt genomen zie je dat het gewoon volgens de afspraken zoals die gemaakt zijn, is afgewikkeld. Dat is inderdaad ook een paar keer vanuit coulance via de hardheidsclausule geacteerd. Die heb ik ook allemaal zelf gezien. Dat waren ook echt coulancebesluiten waarin je echt niet wil dat iemand in de wielen wordt gereden als ondernemer. Uiteindelijk zie je toch dat een aantal mensen er ook geen gebruik van hebben gemaakt. Alleen op dat moment was het gesprek even met het ministerie niet aan te gaan om daar verandering in te brengen. Daar was het ministerie gewoon heel duidelijk in.

De voorzitter: Mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ja, bedankt in ieder geval dat u hier nog wat nadere duidelijkheid in schept, met name ook omdat het niet ondenkbaar is dat wat er in 2021 gebeurd is nog een keer gebeurt. En op het moment dat je vanuit de Rijksoverheid een ruime regeling krijgt, die voor twee derde niet benut wordt, is de kans dat je bij volgende keer weer een ruime regeling krijgt natuurlijk een stuk minder groot. En met name met dat perspectief ook in het achterhoofd zou het ook heel interessant zijn om ook te achterhalen: waarom lukt het nou niet om een aanvraag te doen? Waarom zien ondernemers daarvan af? Waarom doen ze het wel, maar lukt het niet om het compleet te krijgen? Zodat we ook richting de Rijksoverheid kunnen laten zien: als je mensen wil helpen, doe dat dan op een manier die mensen ook helpt. En ik heb zo'n vermoeden dat daar misschien wel de crux zit. Dat de regeling te strak was, dat het te ontoegankelijk was. En als we dat helder met elkaar krijgen, dan kunnen we daar ook in Den Haag wat mee.

Gedeputeerde Satijn: Ja, ik neem dat mee. Dat is een goede suggestie. Ik wil er wel op wijzen, dat is geen tegenwoord of zo, maar we hebben wel gezien inderdaad dat in die fase van paniek, zal ik maar zeggen, vlak na de waterschade, er echt ondernemers waren die die daar met hun hoofd niet bij waren en dus niet bezig waren met deze regeling, maar de grote schades aan het regelen waren. Dus we hebben die ook voor een tweede keer opengesteld. We hebben ook echt gezien dat die op sommige punten ... En dan gaat het met name over het formulier dat dan werd gebruikt, dat dat te ingewikkeld, te complex was. We hebben dat laten aanpassen door RVO. We hebben ook zelfs mensen het gewoon op papier laten indienen. Dat hebben we ook gewoon allemaal in behandeling genomen. Dus er is echt wel door ons team heel veel werk in gestoken om ervoor te zorgen dat alle aanvragen behandeld werden, als ik het zo mag zeggen. Maar uiteindelijk kwam je toch weer uit bij de voorwaarden. Ja, in die zin zijn een aantal mensen gewoon niet aanmerking gekomen. Dat is de conclusie. Maar we hebben echt met ook de ondernemersvertegenwoordiging, mkb nou, noem ze maar op, gesprekken gevoerd over de samenstelling. Daar waren zij het ook echt mee eens. En achteraf zie je wel met elkaar – daar is de RVO ook geen onredelijke partij in – van ja, hoe hadden we dat anders kunnen doen? Dus die leerles wordt ook bij de RVO getrokken, alleen zit je ook natuurlijk met het rechtsbeginsel dat je natuurlijk iedereen voor dezelfde regeling in stelling moet kunnen brengen. Dat is hier ook gebeurd. Maar uw opmerkingen zijn correct. Nogmaals, we nemen dat ook mee in de gesprekken die we voeren met het ministerie. En mogelijk dat daar nog wat mogelijk is. Maar dat is vooruitkijken en dat weet ik op dit moment niet. Ik wil toch doorgaan met de beantwoording, voorzitter. Ik heb nog collega's die zitten te wachten.

50PLUS: fasering, hoe gaat dit technisch in z'n werk? Via de algemene reserve bestemmingsvoorraad. Nou, we reserveren het geld in 2024 voor in de algemene reserve en 2025 gaat het er weer uit om de doorgeschoven lasten financieel af te dekken. Waarom wordt de begroting geactualiseerd bij de Najaarsnota? Wordt het budgetrecht van PS hiermee beperkt? Nou, wat ons betreft niet. De Najaarsnota is het laatste moment om de begroting bij te sturen. Daar hebben we het al eerder over gehad. Wij actualiseren de financiële positie zo goed als mogelijk, zodat u de meest adequate informatie heeft op het moment dat u besluiten moet nemen. D66: meevallen onderuitputting, is dat niet eigenlijk gewoon een tegenvaller? Mooi frame. De taakstelling is door de coalitie ingesteld bij aanvang van de periode en dat is toen aangegaan om natuurlijk ook een deel van de programmareserves goed te kunnen financieren. Op basis van het coalitieakkoord is er de mogelijkheid om met individuele taakstellingen te werken. Hebben we ook gedaan. Nou, dat is een hele reeks met meevallers die daarvoor zorgen. En de Najaarsnota laat in financiële zin meer meevallers zien dan tegenvallers. Er is dus ruimte om die taakstelling nu in te vullen. Maar er hangt natuurlijk wel één ding boven, en daar heeft u natuurlijk gelijk in: uiteindelijk moet je het met structurele middelen gaan doen als je ergens wilt komen. Dat is ook zo en daar is ook de coalitie en ook het College zich van bewust. Nu doet zich wel de kans voor inderdaad dat je meer meevallers hebt dat tegenvallers om dat nu te doen. Maar als we natuurlijk een keer het gesprek gaan voeren en dat gaat een keer plaatsvinden als het gaat over, ik noem maar iets, het Provinciefonds, dan zullen we echt met elkaar het gesprek moeten voeren om ook structureel zaken bij te stellen. Daar gaan we niet aan ontkomen. Dat heb ik ook gezegd in de toelichting op de begroting en dat blijft ook zo. En zodra er meer nieuws over het Provinciefonds is – daar wordt in IPO-verband op dit moment met elkaar over gesproken – dan laten we u dat uiteraard ook weten en ook de daaraan gekoppelde consequenties voor dit huis. Kunt u nadenken over inzichtelijke manier om meer zicht te krijgen op die onderuitputting? Daar hebben we het daarstraks al even over gehad. Daar wil ik wel een toezegging op doen, want ik proef ook wel een beetje bij de commissie: daar willen we grip op krijgen. Ik denk dat het een heel goede ambitie is, maar laten we ook echt met elkaar in een keer een informatiesessie bepalen: wat is nou onderuitputting en wat niet? Want anders blijven we elkaar om de oren slaan met onderuitputting, terwijl het helemaal geen onderuitputting hoeft te zijn per se. Nou goed, daar gaan we het met elkaar over hebben.

De voorzitter: Dat levert een vraag op van mevrouw Jenneskens.

Mevrouw Jenneskens (D66): Voorzitter, de Gedeputeerde stond te popelen om een toezegging te doen. Dus ik dacht: wat is nou die toezegging dan?

Gedeputeerde Satijn: De Gedeputeerde zegt toe om een informatiesessie te organiseren over het thema onderuitputting. Niet zozeer misschien over het systeem dat we proberen te hanteren om ervoor te zorgen dat we dat beheersen. Dat kan ook een onderdeel zijn. Maar wat is nou precies onderuitputting en wat niet? Want in technische zin kun je daar best wel met elkaar een gesprek over voeren. Dat hebben we ook in de Controlemcommissie gedaan. Maar nogmaals, dat is niet politiek. Om ook met elkaar gewoon van gedachten te wisselen van: wat is nou onderuitputting, wat is acceptabel en wat niet, wat verstaan je eronder en wat versta je er ook weer niet onder? **Ik wilde voorstellen dat ik met uw Griffie in gesprek ga om dat te gaan inplannen. Ik ga natuurlijk binnen twee weken in gesprek met de Griffie, maar dat betekent niet dat 'ie er binnen twee weken is.**

De voorzitter: Evengoed nog een vervolgvraag van mevrouw Jenneskens.

Mevrouw Jenneskens (D66): Ja voorzitter, dank voor die toezegging. Daar ben ik wel blij mee. Waar ik zelf mee worstel, is: er staan een aantal subsidieregelingen ook hier weer in en die komen elke keer terug en die blijven niet gebruikt worden. Bijvoorbeeld de sporttrainers. Die heb ik ooit mee-ingediend, dat leek toen een heel goed idee. Op een gegeven moment moet je misschien ook zeggen: als er nooit behoefte aan is, zijn de regels dan te moeilijk, is die onbekend, of is er geen behoefte en kunnen we hem dan afvoeren? Want dat zit nu wel voor een deel in de Najaarsnota en dat is goed om te volgen, maar behalve dus het gesprek over wat onderuitputting is, is het ook een gesprek wat mij betreft over de instrumenten die we aan beleidsambities koppelen. Zijn die instrumenten dan goed? Is er geen behoefte aan? Dus behalve wat onderuitputting is, ook iets meer: hoe kun je sturen op bijvoorbeeld een regeling waarmee we die dingen proberen te bereiken? Nou, misschien is het makkelijk, want ik kom hier niet helemaal uit, als de Gedeputeerde toezegt dat hij daarover na wil denken.

De voorzitter: Gedeputeerde, wilt u daarover nadenken?

Gedeputeerde Satijn: Voorzitter, ik ga erover nadenken. Goed, we gaan verder. Maar ik snap wat mevrouw Jenneskens bedoelt. Economische impactanalyse, Ruimte voor Defensie. U hangt dit samen met de ruimtelijke analyse. Hangt daarmee samen. Dat komt uiteindelijk ook bij elkaar. Die wordt binnenkort openbaar gemaakt en ook aan PS toegestuurd. Dus die kunt u tegemoet gaan zien. Zicht krijgen op de lobbyagenda ten opzichte van het Rijksfonds en de Europese fondsen. De beantwoording op uw vragen volgt snel, zoals ik al eerder zei. Daar hangt het ook voor een deel mee samen. Er zijn uitgebreide analyses opgesteld met de kansen en bedreigingen voor Limburg. Ook daarop komen we terug in de beantwoording van uw vragen, mevrouw Jenneskens. We hebben een aantal thema's benoemd naar aanleiding van Prinsjesdag. We hebben natuurlijk ook toegezegd aan uw Staten – mevrouw Smeets heeft er volgens mij ook al naar gevraagd – om een keer binnenkort samen te zitten over de lobby in zijn algemeenheid. En daar komt dat ook in terug. Dan komen al die onderwerpen rondom bijvoorbeeld ook Defensie, maar ook Chemelot en Europese fondsen, komen dan terug in een gesprek met uw Staten, van: hoe gaan we daarmee om en hoe staan we erin? Alleen ook daar moet ik in alle eerlijkheid zeggen, voorzitter, is de agenda van uw Staten vol. We proberen dat zo goed als dat kan op enig moment in te plannen. Mevrouw Smeets.

Mevrouw Smeets (SP): Ik ben heel blij dat we die sessie gaan hebben, ook met elkaar. Het moet natuurlijk wel heel erg duidelijk zijn: waarom zet de provincie nou op welke onderdelen in en met welke propositie ook richting Rijk? Dus het zou heel fijn zijn als we dat ook kunnen bespreken in die sessie.

Gedeputeerde Satijn: Ja, en dat sluit feitelijk ook aan bij de constatering die de heer Hanegraaff maakte, dat we inderdaad daar werk van aan het maken zijn. Daar fiatteert u ook een bedrag voor in de Najaarsnota op lobby. En daar maakt dit ook een onderdeel van uit.

De voorzitter: De heer Hanegraaff, CDA.

De heer Hanegraaff (CDA): Ik hoor dat dat volgend jaar wordt, die sessie. Ik snap dat best; we hebben best een drukke agenda. We hebben soms sessies over een stuk minder belangrijke onderwerpen dan de lobby, dus ik hoop toch dat er hard wordt gewerkt om dat zo vroeg mogelijk in te plannen. Want ja, het gaat wel over heel grote dossiers.

Gedeputeerde Satijn: Ik hoor goed wat de heer Hanegraaff zegt, maar ik ga niet voor u bepalen wat belangrijk is. Ik begaf me al op glad ijs met mevrouw Berghorst daarstraks over het budgetrecht. Dat ga ik hier niet doen. Maar het is goed gehoord. En mevrouw Smeets had die vraag ook gesteld, dus we komen daar zo snel mogelijk op terug. En dan is het in samenspraak met uw Griffie wanneer dat kan plaatsvinden. Mevrouw Berghorst. Even kijken. SPUK tegemoetkomen en omzetschade. Ik hoop dat ik dat voldoende geduid hebt bij u. Ik zit even te kijken of er nog vragen zijn. De voortgang van de DMO's. Ja, daar zijn we nog mee in gesprek, maar we hebben ook de Nationale Raad voor Toerisme opgericht. Daar heb ik, met de nieuwe voorzitter, gesprekken mee gevoerd. Die wil hier ook een rol in gaan spelen. Dus we hebben wel gezegd: we gaan met elkaar dat gesprek voeren. Dus het is niet zo dat we dit terzijde hebben gelegd. Dus wat dat betreft is dat een terecht punt. En dat hadden misschien wel beter moeten beargumenteren in de Najaarsnota. Het is wel redelijk actueel. We hebben ook voor vorige week de Toerismetop gehad in Venlo; daar is die raad officieel opgericht. Maar ik heb met de voorzitter ervan een aantal keer gesprekken gehad. En wat je feitelijk ziet, is dat ze hier ook een sterke rol in wilden pakken. En wat daarachter zit, en dat is op zich wel positief, is dat het ministerie van EZK daar ook middelen tegenoverstelt om te bezien of we dat wat meer uniform met elkaar kunnen gaan organiseren. En daar zat de hapering in en dat hadden we denk ik beter in de Najaarsnota moeten zetten daar waar het ging over de nakoming van die motie in dit stuk.

De voorzitter: Mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ja, ik ben aan de ene kant blij om te horen dat er wel wat gebeurt, maar aan de andere kant, als de motie is samen met DMO's actieplannen afstemmen om de balans te krijgen tussen toerisme aan de ene kant en leefbaarheid aan de andere kant, en ik zie dat een College aan de slag gaat met bijna op landelijke schaal regelingen, omdat daar dan landelijke financiering tegenover staat ... Ik weet ook: hoe groter je een plan maakt, hoe ingewikkelder het wordt. En dat gaat de voortgang van zo'n actieplan natuurlijk niet ten goede komen. Dus ik zou van deze bestuurder wel graag willen weten: wanneer hebben we die actieplannen dan?

Gedeputeerde Satijn: Ja, daar kom ik bij u op terug. Ik snap uw opmerking heel goed, maar aan de andere kant: juist in de balans die je zoekt in die motie zie je ook dat landelijk die discussie aan het ontstaan is. En dat geldt voor Limburg op een andere manier dan in Amsterdam, bij wijze van spreken. Dus daar zijn wij wel op aangeslagen. En we hebben ook tegen de voorzitter van de Raad voor Toerisme gezegd van ja, we hebben de urgentie van de motie ook daar kenbaar gemaakt, maar

toch heeft hij ons in ieder geval weten te overtuigen van ja, hold your horses, want we willen het ook op landelijk niveau aanpakken. En als je het op landelijk niveau doet en je gaat achter mij staan, als ik het zo mag zeggen, dan maak je een kans op een verdere financiering. En dan snap ik wat u zegt: er lonkt misschien iets heel groots en is het uiteindelijk heel klein. We hebben toch gemeend, niet zozeer vanuit coulance maar omdat de problematiek natuurlijk elders speelt, we hebben deze week ook het IPO-congres gehad in Amersfoort. Daar heb ik er ook een aantal collega's over gesproken. Het is niet een thema dat alleen voor Limburg speelt en we hebben ook echt het beeld dat we er heel veel aan hebben om een keer met elkaar te spreken over hoe we dat met elkaar doen. Het unieke aan Limburg natuurlijk is dat we hier meerdere DMO's hebben en dat het in sommige provincies wat meer centraal georganiseerd is. Ik zag daar volgens mij laatst ook een opinieartikel over verschijnen van een van uw collega's. Dat is natuurlijk de situatie die hier is en maakt het wel wat complex. Dat ben ik met u eens. En daar zoekt u naar die balans. Dus ik stel voor, voorzitter – ik ga er geen Satijn-doctrine van maken – dat ik daar binnen twee weken even een brief over stuur hoe we dat met elkaar gaan doen. En dan wil ik graag het woord geven aan de collega.

De voorzitter: U heeft nog een vraag van mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): U doet nu alsof het het één of het ander is. Maar het kan toch ook een tweesporenbeleid zijn?

Gedeputeerde Satijn: Zeker. Ja.

Mevrouw Berghorst (PvdA): En ik zou graag wel willen vragen ... Want ik vind het goed dat u dat op landelijk niveau probeert te doen. Maar ik zou toch ook wel willen voorstellen dat we hier wel een tweesporenbeleid gaan voeren en dat we zeggen: Limburg gaat niet wachten totdat er landelijk een ei gelegd is over hoe we dit gaan doen, want Limburg heeft een zelfstandige en urgente opgave en daar gaan we mee aan de slag. En dan zijn we maar voorloper en een pilotregio en het beste voorbeeld van het land.

Gedeputeerde Satijn: Voorzitter, wat mij betreft is het en-en. Dank.

De voorzitter: Dan is het woord aan de heer Van Caldenberg.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja voorzitter, ik ga proberen dit heel snel te doen, want om 17.00 uur wachten de paralympische sporters op mij, dus ik ga proberen dat zo snel mogelijk te doen. Er zijn niet zo heel veel vragen gesteld aan mijn adres, te beginnen bij de heer Van den Beucken: de reflectie op de indicatoren ten aanzien van sociale cohesie en sociale overlast. Ja, dat klopt, die zijn inderdaad wat verslechterd. Dat is precies de reden waarom in het coalitieakkoord en in het beleidskader we er hard op inzetten om dat weer te versterken. Het staat onder druk en we moeten er echt iets aan doen. Dan de vraag van de VVD over de indicatoren. Volgens mij heeft collega Satijn daar in algemene zin al iets over gezegd en energie en leefomgeving speelt volgende week in principe in de commissie LEO. Dus mocht u daar nog specifiek vragen over hebben, dan kan dat ook daar. Dan kom ik bij mevrouw Jenneskens. Zij heeft gevraagd naar de onderbesteding en het miljoen. Volgens mij is daar al de discussie over geweest met collega Satijn. Dan heeft mevrouw Jenneskens gevraagd over de resterende middelen, Ondersteuningsstructuur Sport. Die worden ingezet voor de akkoorden. Ja, daar hebben we vanmorgen natuurlijk met elkaar over gesproken. En ja, we willen kijken dat we die middelen daar ook voor inzetten. We hebben daar nu een reservering voor gedaan van ongeveer € 300.000, maar daar hebben we vanmorgen met u afgesproken dat wij daarvoor nog bij u terugkomen. En als het gaat over de btw ... Dan beantwoord ik die vraag vanuit Sport. Maar

tegelijktijd kijk ik ook even in de richting van collega Kuntzelaers, want dat heeft natuurlijk ook impact op de Cultuur. Ja, dat heeft impact voor beide sectoren in deze provincie. Ik heb daar vanmorgen ook al iets over gezegd. Wij blijven daar vanuit Limburg natuurlijk fors op investeren vanuit Sport. Er is geen autonome taak van de Provincie. Cultuur heeft daar natuurlijk wel raakvlakken mee. Via het IPO loopt er op het gebied van Cultuur een lobby en vanuit Sport geven wij ook het signaal aan de regering van: luistert, dit raakt aan het sportbeleid dat wij in deze Provincie hebben. Even kijken, dan de laatste vraag, en dat is de vraag van mevrouw Berghorst over arbeidsmigratie. Die staat inderdaad niet in de Najaarsnota, omdat er geen financiële vertaling van die motie voor ons nog aan de orde is. Maar u krijgt in Q4 van dit jaar een mededeling portefeuillehouder met daarin het integrale plan arbeidsmigratie. Daarin zal ook een voorstel komen te staan voor financiering. En zodra die financiering wordt opgenomen, raakt die ook in de P&C-documenten. Want op dit moment is er ten aanzien van arbeidsmigratie geen financiële doorontwikkeling in de Najaarsnota aan de orde. Maar u heeft volledig gelijk: ik denk dat het verstandig is om dit soort dingen gewoon goed op te nemen.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Sterker nog, ik heb van het College bij de behandeling van de Voorjaarsnota gewoon de toezegging gekregen dat moties die onderdeel worden van beleid of onderdeel zijn van beleid, gewoon in de P&C-cyclus worden opgenomen. En nou krijg ik daar weer een voorwaarde bij. Ja, want er zitten geen middelen aan gekoppeld. Maar het is een breed aangenomen motie, unaniem volgens mij. Dan vind ik het toch eigenlijk heel erg gek dat ik er nu weer om moet vragen en dat ik bijna het gevoel krijg: nou, ik kan maar beter de volgende keer een motie maken waarin ik in het dictum opneem 'en graag terugkoppelen over de voortgang in de P&C-cyclus in ieder document'. En ik vind het gewoon een beetje vreemd dat ik de toezegging krijg van het College en dan nu weer een voorwaarde erbij, dus graag reflectie van de Gedeputeerde hierop.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ik kan een lange reflectie geven, maar ik denk dat het gewoon verstandig is om die motie gewoon in de documenten op te nemen. Dat is gewoon het punt. Ik bedoel, ik kan er allerlei verhalen voor gaan maken, maar ik denk dat het gewoon verstandig is om dat te doen. Voorzitter, en dan kan ik het overgeven aan collega Demollin, want volgens mij had collega Kuntzelaers geen vragen. O toch, kijk.

De voorzitter: Dat neemt niet weg dat het woord wel is aan Gedeputeerde Demollin.

Gedeputeerde Demollin: Dank je wel, voorzitter. Afhankelijk van hoeveel tijd er nog is, wil ik wel even de tijd nemen om alle ambtenaren die hier hard aan gewerkt hebben en vandaag al heel lang werken, te bedanken.

De voorzitter: Aangezien de volgende Gedeputeerde niet veel tijd nodig heeft, heeft u nog ongeveer tien minuten.

Gedeputeerde Demollin: Oké, fijn. Ondanks dat we heel weinig tijd hadden, vind ik dat dit superbelangrijk is om te benadrukken, dus vandaar dat ik dat hiermee doe. Ik zie dat er een vraag is geweest van de VVD rondom het bestuurlijk overleg arbeidsmarkt. Dat overleg is geweest en daarbij heb ik in behandeling van het beleidskader ook een toezegging gedaan om de vakbonden weer opnieuw aan tafel te krijgen voor een bestuurlijk overleg. En dat overleg is met name geweest om ook de behoeftes op te halen. Behoeftes van werkgevers, behoeftes van werknemers, behoeftes van de arbeidsmarktregio's. Van al die partijen die op de arbeidsmarkt bezig zijn, omdat we allemaal zien dat er een historische krapte is op de arbeidsmarkt en om te kijken: hoe kunnen we zo goed als mogelijk

de handen in elkaar slaan? Dus behoeften ophalen voor het feit dat we nu met de uitvoering van het vastgestelde beleidskader aan de gang gaan. En wat wij als Provincie kunnen doen, is verbinding, organiserend vermogen creëren en versterking. We hebben feitelijk geen wettelijke bevoegdheid op de arbeidsmarkt. Dat is hetgeen wat wij doen.

De voorzitter: Een vraag van mevrouw Smeets.

Mevrouw Smeets (SP): Ik ben dan wel heel benieuwd wat die behoeften zijn. Kan de Gedeputeerde daar misschien ook wat over zeggen?

Gedeputeerde Demollin: Natuurlijk. Die zijn heel divers en dat is voor heel veel partijen best wel moeilijk om dat goed onder woorden te brengen. Dus ook daar gaan we gebruikmaken van data. We zijn als Provincie zelf al aan het investeren hoe we goed die data kunnen inkopen en kunnen verwerken. Maar we zijn ook afhankelijk van werkgevers. Ik ga regelmatig op werkbezoek bij een bedrijf en daarom vraag ik ook altijd naar de top 3 van hoofdpijnpunten die ze hebben. Daar komt ook altijd arbeidsmarkt terug. Maar als ik dan daarop doorga: en waar heb je nou precies behoefte aan? Dan zie je dat het heel lastig is om daar exact antwoord op te geven. En dus het gaat met name om een stukje productiviteit. Het gaat met name om een stuk van het vinden van de juiste mensen. Het gaat over bepaalde invulling van hoe mensen graag willen werken, waardoor werkgevers mee moeten bewegen. Dus het is heel divers. Ik kan dat niet in één zin samenvatten. Maar daardoor vind ik, zolang we nog steeds aan het zoeken zijn met de vraag waar ze precies behoefte aan hebben, blijven we die gesprekken voeren.

Mevrouw Smeets (SP): Ik bedoelde eigenlijk voornamelijk de behoeften van die arbeidsmarktregio's. Ik snap dat we werkgevers deze behoeften hebben, maar zijn er vanuit de arbeidsmarktregio's ook signalen gegeven van hier moeten we meer op inzetten?

Gedeputeerde Demollin: Ja, de arbeidsmarktregio's die zijn met name aan zet daar waar mensen niet werken om die weer aan het werk te krijgen. En wat de arbeidsmarktregio's met name zeggen is van: wie pakt nou dat vak op van mensen aan het werk zetten? En daar zitten vakbonden voor een stukje op waar het gaat om opleidingen. Daar zitten ook de werkgevers zelf op. Daar zit ook zo'n coöperatie als Leo loopbaan op. Dus dat is hetgeen waar we het ook samen over hebben, dat ze zeggen: van hoe kunnen we daar nou verder met elkaar in verbinding zorgen dat we ervoor zorgen dat we die werkgevers in het maatschappelijk en het economisch domein kunnen helpen?

De voorzitter: Dat levert ook een vraag op van mijnheer Nijskens.

De heer Nijskens (VVD): Ja, dank voor de vragen van mevrouw Smeets. Wellicht kunnen wij als voortgang misschien een mededeling portefeuillehouder krijgen met waar u staat en welke richting dat het opgaat. Want u zegt: ik kan het niet helemaal concreet in twee zinnen zeggen wat ik opgehaald heb, maar wellicht dat het wel in een mededeling portefeuillehouder verwerkt kan worden. Kun u dat toezeggen?

Gedeputeerde Demollin: Natuurlijk, dat kan ik toezeggen. **De Gedeputeerde zegt toe om in Q4 2024 een mededeling portefeuillehouder te plaatsen inzake het helpen van de werkgevers en het maatschappelijk en het economisch domein.** Waarbij ik wil aangeven dat dat bestuurlijk overleg vaker gepland gaat worden, dus dat blijven we ook doorzetten, net zoals we dat ook met de onderwijspartijen doen in Limburg. Maar het specifiek ophalen van die behoeften, dat heeft te maken met de vraag: hoe gaan we dadelijk dat hoofdstuk 5 in het beleidskader exact invullen? Daar is die

behoefte ook heel erg belangrijk voor. Maar wij komen terug met een mededeling portefeuillehouder. Er is een vraag gesteld met betrekking tot het overbruggingskrediet bij Leo Loopbaan. Ja, dit had te maken met een oplossing die we hebben geboden vanwege de liquiditeitsuitdaging van die coöperatie. Die coöperatie heeft een enorm goed werk geleverd in het hele JTF-programma voor de verduurzaming van Chemelot. Zeker op dat stuk arbeidsmarkt hebben zij fors de nek uitgestoken om samen met partijen tot aanvragen te komen. En omdat dat JTF-programma pas achteraf betaalt, betekent dat dat zij alle kosten op voorhand dienen te financieren en daarmee kwamen ze in de problemen. We hebben afspraken gemaakt op papier dat zodra zij de eerste uitkering vanuit JTF krijgen, dat dat geld terugkomt naar de Provincie.

De voorzitter: Dat roept een aantal vragen op. Allereerst mevrouw Jenneskens.

Mevrouw Jenneskens: Voorzitter, dat klinkt best wel logisch, maar dat klinkt ook als iets wat niet alleen in dit geval gebeurt, maar wat we vaker misschien hebben bij dit soort aanvragen die we hopelijk in de toekomst ook vaker gaan doen, want dat staat in de begroting onder andere als ambitie. Dus ik vroeg me eigenlijk af: is het handiger om dat per keer te doen, of is dat ook iets waar we in de toekomst rekening mee houden, om een soort potje of een werkwijze te ontwikkelen, zodat je dat voor andere aanvragen ook zou kunnen doen?

Gedeputeerde Demollin: Dat is een heel terechte en goede vraag. Wat we in ieder geval geleerd hebben van de evaluatie van hoe dat JTF programma is ingericht, is het niet handig om dit soort dingen achteraf te doen, want daarmee creëer je problemen en eigenlijk meer een stukje van gevoel van regeldruk, waardoor partijen op voorhand vaak al kunnen afhaken om überhaupt deze belangrijke dingen te gaan aanvragen. Dus dat gaan we zeker meenemen bij het formeren van nieuwe programma's. Dat we zeggen van nou, hier moeten we op een meer adequate manier mee omgaan.

Mevrouw Smeets (SP): Ja, het kan zijn dat ik het gemist heb, maar ik vroeg me af: wat hebben we nou precies met het JTF-fonds gedaan? Ik heb even snel gezocht in de mededelingen, maar daar heb ik nog geen mededeling over ontvangen. Dus ik ben wel heel erg benieuwd wat er dan gebeurd is.

De voorzitter: Even voor de goede orde: dit was uw vierde interruptie, mevrouw Smeets. Het antwoord is aan mevrouw de Gedeputeerde.

Gedeputeerde Demollin: Het JTF-programma is een programma dat ook over meerdere Gedeputeerden is verspreid, dus ik zal mij beperken tot datgene wat op de arbeidsmarkt gebeurt. Nou, ongeveer een van de drie pijlers van het hele JTF-programma is de arbeidsmarkt, en dat daar met name is op gefocust van: wat hebben nou mensen die op Chemelot werken of bij aanverwante industrieën bij Chemelot nodig om vitaal te blijven op de arbeidsmarkt als dat hele terrein richting circulair gaat in 2050? Dus je ziet dat daar projecten zijn geïnitieerd samen met de bedrijven en de kennisinstellingen om te kijken van: welke curricula hebben we nodig om mensen op te leiden? Dus het zit in de initiële opleidingen en in het leven lang ontwikkelen om ervoor te zorgen dat mensen adequaat kunnen blijven werken. Ik noem even een gek voorbeeld. Als je niet meer op basis van olie, maar op basis van houtsnippers plastic moet gaan maken, wat betekent dat dan? Dat is gebeurd.

De heer Nijskens (VVD): U zegt een overbruggingskrediet van bijna een half miljoen. En zodra de mensen de subsidie krijgen, moeten ze terugbetalen. Betekent dit dat wij ook een vordering opnemen op de balans op het moment dat we deze als een overbruggingsfinanciering zien? En bestaat er een risico dat bedrijven de projecten aanvragen, maar de subsidie niet krijgen? Is dan de Provincie dat half

miljoen kwijt? Hoe functioneert het? Want ik neem aan dat die projecten duurder zijn dan een half miljoen, dat het hier alleen om aanvraagkosten gaat. Ik wou even wat duidelijkheid.

Gedeputeerde Demollin: De coöperatie Leo Loopbaan heeft meerdere projecten aangevraagd voor meerdere miljoenen euro's. En wij hebben samen met hun om tafel gezeten. Alleen dit eerste stukje. Want we hebben gezegd van: ja, dit moet wel doelmatig zijn. Dus op het moment ... Dadelijk gaan zij gelden terugkrijgen en daarmee kunnen ze de andere projecten gaan financieren. Dus in dit eerste stuk hebben zij al de eerste anderhalf jaar heel veel kosten upfront moeten maken, hebben we hun geholpen. Dat zijn allemaal gecommitteerde projecten. Dus het is niet zo dat we het geld kwijt zijn, dat hebben we ook allemaal gecheckt. Het is op het moment dat zij de gelden vanuit JTF, vanuit Europa, gaan krijgen, dan vloeit dat geld ook naar ons terug.

De heer Nijskens (VVD): En betekent dat dat we dat ook als een vordering op de balans zetten of niet?

Gedeputeerde Demollin: Dan moet ik even kijken naar de collega's van financiën. Dat gaat nader bekeken worden. Dan is er door de BBB een vraag gesteld over de het ravijnjaar, wat we daarvan zien in de programmabegroting. We hebben bewust die middelen geprogrammeerd. In de Najaarsnota zijn er weinig aanvragen voor nieuw geld, maar dat ravijnjaar van 2026 is financieel ingeboekt en in de Septembercirculaire gaan we Provinciale Staten erover informeren. En we gaan ook kijken naar andere provincies, hoe ze dat probleem hebben opgelost. En zeker met de gemeenten ben ik in heel nauw overleg voor wat dat gaat betekenen voor de brede zaken. Dus niet alleen de onderhoudstaken, maar ook gewoon alle uitvoeringstaken die zij hebben. Dan is er een vraag van de Partij voor de Dieren inzake de pilots rondom het programma Provincie Midden in de Samenleving. Waarom zijn er geen kleine projecten? Je kunt discussiëren over het feit wat groot of wat klein is. Het is in ieder geval zo dat een aantal zaken gestart zijn, bijvoorbeeld rondom regeldruk zijn we aan de slag. Er is in ieder geval een pilot, wat we samen met Sittard-Geleen gaan oppakken, rondom regeldruk waarbij we ook gaan kijken: wat komen we daar nou tegen? Samen met vrijwilligers, met organisaties. Wetten en regels, wat zit op provinciaal niveau en wat zit op gemeentelijk niveau? Dat brengen we dan intern in kaart, zodat we daar verder mee aan de slag kunnen. En daarna is er op 13 september een informatiesessie geweest, waar onder andere ook een pilot gepresenteerd is op het gebied van toezicht en handhaving in dit kader. Mevrouw Jenneskens van D66 heeft gevraagd waarom wij het Onderwijsmanifest als een succes zien, omdat het toch van de kennisinstellingen is? Dat is ook correct. Het Onderwijsmanifest is opgesteld door de kennisinstellingen, door de onderwijsinstellingen. En wat wij als succes zien, is het feit dat we als Provincie onze rol kunnen pakken om te verbinden. Ook daar, op het hele verhaal van onderwijs, hebben we geen feitelijke juridische taak. Het is iets tussen het ministerie van Onderwijs en de besturen van de onderwijsinstellingen. Wij brengen wel vier keer per jaar al die partijen bij elkaar om het over strategische zaken te hebben. En op zichzelf vind ik dat gewoon al heel prettig. Niet dat je naast elkaar werkt, maar dat je veel meer met elkaar werkt. En het belang van de Provincie is heel nadrukkelijk gericht of afgeleid vanuit de regionale economie. Onderwijs en infrastructuur is daar cruciaal voor. Het Onderwijsmanifest heeft sowieso geleid tot het feit dat die brandbrief er gekomen is, maar is ook nu nog steeds hetgeen waar de onderwijsinstellingen als geheel samen aan werken. Want ze snappen allemaal: als je ergens één schakel uithaalt, heeft de hele keten daar last van. Dan de vraag van de PvdA over de € 250.000 van VDL. Nou, dat is eigenlijk een positief bericht, een heel positief bericht. Wij hadden dat geld ingecalculeerd als cofinanciering voor de pilot voor de ontslagen VDL-medewerkers, maar door inzet van ons als Provincie heeft Sociale Zaken een extra financiering gegeven, waardoor we € 250.000 terug kunnen stoppen in de programmabegroting die we voor andere projecten kunnen gebruiken.

De voorzitter: Mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ja, dat heb ik begrepen en dat vind ik ook positief. Maar tegelijkertijd hoor ik van de partijen verbonden aan het Regionaal Mobiliteitscentrum dat daar de middelen op zijn, dat zij aan het wachten zijn op de uitkering van de ESF en het opstarten van het daadwerkelijk uitgeven van die middelen en dat in de tussentijd trajecten gewoon stilliggen. Dat trajecten stilliggen terwijl wij aan de andere kant tweeëneenhalve ton schrappen en terug laten vloeien naar een ander potje en daar mogelijk dus ook dat overbruggingskrediet voor Leo Loopbaan van financieren. En ja, dat doet wel een beetje pijn. Want er zitten daar mensen die echt in grote problemen zitten en die nu trajecten niet door zien gaan. Ik snap de redenering, maar ik zou toch liever willen zeggen: nou, zolang daar projecten stilliggen, financieren wij dat. Er is budget, tweeënhalf ton. Daar kunnen we een eindje mee komen. En ik ben heel erg benieuwd hoe het College daarover denkt.

Gedeputeerde Demollin: Op zichzelf is dat een heel charmante gedachte, maar we hebben nu eenmaal de afspraak gemaakt dat we dat op deze manier via dit project regelen. We hadden het geld ook oorspronkelijk daarvoor bedoeld. Ik ben heel blij met de extra bijdrage van Sociale Zaken. En wij kunnen niet zomaar een partij geld geven. Bovendien is het hele werkcentrum waar deze zaken georganiseerd worden iets waar ontzettend veel partijen aan werken. Dus niet alleen zeg maar de Provincie die dat geld geeft, maar ook het UWV en de arbeidsmarktregio. Daar zitten heel veel partijen bij. En als daar goede ideeën zijn, dan nodig ik partijen ook echt uit om met ons te komen praten hoe dat we zaken kunnen oppakken. Maar ook daar moeten we kijken hoe we dat, wie waarvoor aan de lat staat. Ook hier is het zo: dat ESF-project geven wij een cofinanciering en uiteindelijk zijn er meerdere partijen die daarvoor het geld op tafel leggen. Dus ik kan niet zomaar als College gaan zeggen van nou, we geven daar extra geld aan.

De voorzitter: Dat levert een vervolgvraag op van mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ja, want klopt het signaal eigenlijk dat die ontschotten RMT-middelen op zijn en dat de trajecten nu stoppen, stagneren gepauzeerd worden en dat mensen die dus hun baan bij VDL verloren zijn, op dit moment gewoon niet geholpen kunnen worden? Klopt dat signaal überhaupt?

Gedeputeerde Demollin: Dat signaal heeft mij niet bereikt.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Oké, zou u dan mij de toezegging willen doen dat u uitzoekt of dat klopt? Want ik vind me daar een beetje over op, laat ik het zo zeggen. Want deze mensen verdienen onze steun en die verdienen onze steun langer dan zoals het nu gaat. En ja, het antwoord dat ik net kreeg, voelt toch een heel klein beetje als computer says no. En ik denk dat voor deze specifieke groep toch echt maatwerk nodig is.

Gedeputeerde Demollin: Nou, het is zo dat het lot van de mensen bij VDL me aan het hart gaat. En ik doe u een toezegging. **De Gedeputeerde zegt toe te onderzoeken of de ontschotten RMT-middelen op zijn en dat de trajecten nu stoppen.** Ik ga dat uitzoeken, maar tegelijkertijd zal ik ook moeten kijken dat ik binnen de mogelijkheden die we hebben kijken wie daar waarvoor aan de lat staat. Dus vanuit die hoedanigheid zullen we er ook naar gaan kijken. En ik kan op dit moment geen toezegging extra financiële toezegging doen. Dat kan ik op dit moment niet doen.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ik vraag niet nu een financiële toezegging. Dat zou democratisch zeer onhandig zijn. Maar ik ben blij dat u het wilt uitzoeken en ik hoop dat u ons daarover wil berichten voor de behandeling van de begroting.

Gedeputeerde Demollin: Dank u wel. We gaan dat uitzoeken en we kunnen schriftelijk daarop terugkomen om te kijken wat er exact aan de hand is. Even kijken. Dan ben ik volgens mij klaar met de beantwoording van mijn vragen, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Demollin. Dan tot slot is de Gedeputeerde Kuntzelaers als beantwoorder in de eerste termijn aan de buurt. Mijnheer Kuntzelaers, aan u het woord.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Goed, dank u wel. Vanuit deze plek de waardering dat u er nog zit. Het is een lange dag, dus ik zag al enige vermoeidheid toeslaan. Dus ik zal proberen het beperkte aantal vragen die ik hier te beantwoorden heb, om daar royaal de ruimte voor te nemen, zodat we nog Chinees kunnen eten met zijn allen, zoals als een oude traditie dat betaamde. Maar goed, een van mijn favoriete teksten van vandaag was dat meevallers ook tegenvallers zijn. Het was mevrouw Jenneskens die dat introduceerde. Ik vraag me af of dat ook tegenovergesteld betekent dat tegenvallers straks ook als meevallers gezien gaan worden. Want ik heb wel de voorspellende gave dat ik in ieder geval nog voor de afrekening op de Maaslijn bij u terugkom en voor de N280 nog. Dat zijn serieuzere bedragen, dus wat dat betreft zal niet iedere tegenvaller met dat enthousiasme ontvangen gaan worden. Maar met die twee komen we zeker nog bij u terug in de komende, wat zullen we zeggen, negen maanden. Het CDA stelde een goede vraag over het blijversakkoord, zoals dat tegenwoordig gedoopt is: de blijversaanpak. Daar wordt hard aan gewerkt met de partners in het veld, met de ondernemers aan de kant van de LLTB, maar ook met de bancaire sector, vertegenwoordigd door de Rabobank. Die zitten daar aan tafel. En de jonge agrariërs in de vorm van het LAJK. Daar wordt nu samen gewerkt aan een methodiek die ervoor moet zorgen dat je, als je hier je bedrijf wil houden of wil vestigen, dat je daar een gemeenschappelijke aanpak in hebt. Want wat we nu vaak zien, is dat of het vergunningstraject bij gemeenten dan wel de Provincie, dat dat een moeizaam traject is, maar ook dat financieringen lastig zijn door regelgeving en dat ook de banken sommige posities van ondernemers, of het nou door locatie is of door activiteit, lastiger vinden om daar over te gaan tot financiering. En zo probeer je met elkaar te komen tot een code of conduct of een manier van samenwerken die de versnelling, zowel aan de overheidskant als aan de bankenkant, mogelijk moet maken, zodat een ondernemer snel aan de slag kan. En dat is best wel een proces om daar de juiste ideeën voor bij elkaar te brengen. Ik hoop wel dat we in dit jaar nog bij u terugkomen om daar de resultaten van met u te kunnen delen.

De heer Hanegraaff (CDA): Ja, bedankt voor de update. Is er in algemene zin wel veel animo voor? Is er nu het gevoel dat hier veel boeren gebruik van willen maken? Of wat is een beetje de inschatting van de Gedeputeerde?

Gedeputeerde Kuntzelaers: Het idee is dat datgene wat wij met elkaar afspreken geldt voor alle bedrijven die zich melden bij de overheden. Dus dan overheid en dan hopen wij dat de gemeenten met ons meegaan in de manier waarop wij willen werken. En de bancaire sector dus. Het is niet zozeer dat een willekeurige ondernemer met een probleem zit en dat dat de enige manier van oplossen is. Nee, het is een manier waarop je een casus hebt, die komt binnen bij ons, in de vergunningverlening aan de bancaire kant als het gaat over leningen et cetera, en dat je één manier van werken hebt waar we elkaar ook kunnen aanspreken. Want wat we vaak zien, is dat er aan de bancaire kant wordt gezegd: ja, wij willen wel, maar de vergunningstrajecten lopen te traag en daar worden bepaalde zaken niet ingevuld. En vice versa ook, dat er vergunningen vergeven worden, maar

dat dan de financiële kant niet te regelen is. En daar is uiteindelijk die ondernemer het slachtoffer van. Dus ja, er zijn heel veel casussen te bedenken. Maar nu nog de manier waarop je elkaar gaat aanspreken en welke afspraken je dan met elkaar maakt, ja, daar zijn we nu druk mee bezig. Dus dat is best wel een complex verhaal. Maar goed, als we dit in één keer hadden opgelost, dan hadden we misschien wel een van de lastigste vraagstukken opgelost die er zijn als het gaat over agrarische ondernemers. Met uw goedvinden waren er nog twee kleine vraagjes. Ja, de btw, die door mijn collega rondom Sport natuurlijk al geadresseerd was. Gisteren nog een mooie bijeenkomst hier in dit huis gehad, ook over het Jeugdfonds Sport en Cultuur. Dat geeft maar aan dat het stijgen van de kosten voor kunst, cultuur en sport, dat dat veel mensen ook echt in de problemen brengt en wat ons betreft een signaal dat we zeker in Den Haag willen afgeven.

De heer Hanegraaff (CDA): Ik had ook nog een bredere vraag gesteld. Van ja, hoe gaat het nou eigenlijk met de landbouwers nu het NPLG feitelijk grotendeels is afgeschaft? Ik ben toch wel benieuwd naar de signalen die jullie krijgen, want ik vind het bijna niet meer te volgen wat we nou nog wel en niet doen, wat voor geld er nou nog wel en niet is. Maar volgens mij staan die doelen nog steeds keihard overeind. Dus ik vraag me gewoon eens eventjes af: wat is de sfeer onder de boeren op dit moment?

Gedeputeerde Kuntzelaers: Complexe vraag die u stelt, maar ik ga antwoord proberen te geven met het goedvinden ook van mijn collega die volgende week over hetzelfde onderwerp ook aan de beurt is. Ik denk dat we een aantal zaken zien. De grote regelingen die er vanuit het Rijk zijn, die lopen nog steeds en dat is een klus die enorm veel impact heeft. We hebben de gesprekken. Het zijn nog steeds meer dan 100 locaties en ongeveer 100 bedrijven die in een traject zitten rondom de verschillende stoppersregelingen die er lopen. Dat gaat natuurlijk impact hebben in de gebieden waar dit verhaal speelt. En niet alleen natuurlijk voor het bedrijf zelf wat speelt, maar dat betekent ook voor het vrijkomen van gronden et cetera dat er in ruimtelijke zin natuurlijk een ontwikkeling gaande is. Het wegvallen van een aantal grote pakketten bij het Rijk zorgt er natuurlijk wel voor dat je een aantal opgaves met elkaar die je wel nog als doel hebt, maar waar je niet meer de middelen hebt die daarbij horen, dat je zoekend bent hoe je daar nu mee omgaat. Dat is een interessant gegeven waar wij ook nog echt mee worstelen. Er worden wel zoektochten gedaan hoe je als overheden in bepaalde gebieden nog met elkaar de handen in elkaar kunt slaan, dus dat blijft lastig. We hebben ook individuele agrariërs die zich soms de vraag stellen: gaat die uitkoopregeling of die opkoopregeling nog wel door? Dat soort signalen komen ook bij ons wel binnen. Daarvoor geldt: ja, die regelingen gaan door. Ja, die zekerheden blijven bestaan. Dat heeft het Rijk ook duidelijk met ons gedeeld. Er komen mogelijk in de toekomst nog andere regelingen aan. Die zijn nog in ontwikkeling, maar de huidige die er voor die agrariërs beschikbaar zijn gesteld, die blijven intact. En hoe wij nu omgaan met de doelen die je hebt, waar middelen om ze te realiseren voor een deel ontbreken, ja, dat is wel een vraagstuk dat we met zijn allen nu bij elkaar moeten puzzelen. En dat is best een grote vraag. Dus dat laatste deel blijft natuurlijk een puzzel die we met elkaar zullen moeten leggen.

De voorzitter: Een vervolgvraag van mijnheer Nijskens. Overigens is dit wellicht een onderwerp dat volgende week ook besproken zou kunnen worden.

De heer Nijskens (VVD): Even wat verwachtingenmanagement. Voor zover ik het begrijp, verkopen de boeren hun grond niet, alleen de rechten. Ze houden juist de grond. U zegt: gronden die vrijkomen. Over welke gronden heeft u het dan?

Gedeputeerde Kuntzelaers: Er werd gevraagd naar de signalen die wij krijgen. Er zijn bijvoorbeeld boeren die hun bedrijf stoppen. Die gaan de gronden verpachten. Op die manier komt er ook een

nieuwe ruimte die ze misschien voorheen inzetten voor hun eigen bedrijf. Die gaan ze nu of verpachten of op een andere manier inzetten. Dus de gronden blijven intact of houden dezelfde functie of krijgen misschien net een iets andere functie, maar blijven wel beschikbaar voor de landbouw vaak. Maar als iemand anders de puzzel invult, dan heb je ook een ruimtelijk spel natuurlijk dat op gang komt. Want als de één jouw grond kan pachten, valt er misschien elders ook grond vrij. Dat kan ook. Dus er kan veel geschoven worden wat dat betreft. Het antwoord op een heel brede vraag welke signalen ons bereiken, ja, dan kunnen we hier een hele avond vullen natuurlijk, want er zijn heel veel individuele signalen die binnenkomen. Focus op hoe we omgaan met blijvers en innovaties, dat is één doel, in ieder geval aan de landbouwkant. En aan de andere kant, van: hoe gaan we die doelen die we voor natuur en water et cetera gesteld hebben, toch invullen? Ja, daar zijn we druk mee bezig en dat is een dialoog die we voeren met het Rijk, maar ook met de ondernemers natuurlijk.

De voorzitter: Een vraag van mevrouw Jenneskens.

Mevrouw Jenneskens (D66): Ja voorzitter, wat een beetje lastig is, is dat de blijversaanpakken en de middelen natuurlijk wel in ESA zitten voor een deel. En het gesprek over het LPG hoort eigenlijk in LEO. Maar ik ging even aan op het woord dialoog, want we horen ook heel veel signalen dat er wat zorgen zijn over de toekomst en de middelen en met de afschaffing van het NPLG en daarmee ook een deel LPG. Dus mijn vraag was: u benoemt net een dialoog, betekent dat dat die gebiedsdialogen en al die tafels en zo gewoon zijn voortgezet? Wij lezen en horen er veel onrust over: wat is dan het perspectief en blijft er dan geld en hoe gaan we verder? Maar heeft de Gedeputeerde die onrust niet?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Kuntzelaers: U verwoordt dat als onrust. Ik noemde het een puzzel die je met elkaar moet leggen, omdat de doelen intact zijn gebleven, ook de overleggen trouwens met de partners die we in het veld hadden. Daar is ook niks aan veranderd. Je hebt alleen een enorm vraagteken gecreëerd door een deel van de middelen niet meer beschikbaar te hebben. Er zijn ook nieuwe middelen beschikbaar, die dus weer nieuwe opties op tafel leggen. De € 500 miljoen per jaar voor agrarisch natuurbeheer bijvoorbeeld creëert natuurlijk wel een mogelijkheid voor structurele financiering van bepaalde activiteiten op een veel grotere schaal dan die we tot nu toe hadden. Dus dat zijn allemaal vragen die we met elkaar proberen te beantwoorden. Een groot deel van de punten die u noemt, zitten aan de natuur- en landschapskant in dit geval. De regelingen die er zijn voor de agrariër zelf als het gaat om uitkoop en het bedrijfsperspectief waar ik voor aan de lat sta, die zijn in ieder geval grotendeels wel nog intact gebleven en daar komen ook grote subsidies voor, innovatie, in de richting van de landbouw. Dus ook daar liggen nog wel nieuwe kansen. De uitdagingen aan de natuurlijke kant en de ruimtelijke kant, die zijn groot en die blijven groot. Dat is natuurlijk niet een antwoord waar je de toekomst volledig mee opgelost hebt, maar dat is voor nu in ieder geval vanuit het landbouwperspectief waar we het mee moeten doen. En ik denk dat ik daarmee ongeveer benoemd heb wat u gevraagd heeft.

De voorzitter: Dan komen we daarmee aan het eind van de eerste termijn en is dat meteen het begin van een schorsing, omdat we jullie toch beloofd hebben een warme snack te serveren. En die is ook geregeld door de Griffie. Die staat klaar. We schorsen voor een kwartier en gaan dan de tweede termijn in. Dank u wel.

[SCHORSING]

10.2 G-24-031 Statenvoorstel inzake Najaarsnota 2024, brief GS van 17-9-2024 (GS DOC-00695200)

De voorzitter: Ik heropen de vergadering en we zijn aanbeland bij de tweede termijn van agendapunt 10.2 Statenvoorstel inzake Najaarsnota. De tweede termijn begin ik bij mijnheer Van den Beucken, LOKAAL-LIMBURG.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Bedankt voor de beantwoording van alle vragen. Bedankt ook voor alle inzichten van de collega's die hier over tafel zijn gekomen. Misschien heb ik niet helemaal goed opgelet maar wij hebben ook nog gesproken over een aantal projecten die niet helemaal in de pas lopen met de waterveiligheid. Daar blijven we ons wel zorgen over maken. We kunnen dit punt ook naar volgende week brengen, naar het tweede deel van deze discussie die we voeren. Een huishoudelijke mededeling, ik heb al een mail naar de griffier gestuurd met de getallenreeksen die niet op elkaar aansluiten. Dat maakt het alleen maar gemakkelijker om te kijken wat er aan de hand is en ik denk dat de rest wel volgende week komt voorzitter, ik heb verder niks nieuws meer.

De voorzitter: Die vraag zal schriftelijk beantwoord worden. Mijnheer Nijskens, VVD.

De heer Nijskens (VVD): Dank u wel voorzitter, ik had aan de achterkant van het briefje nog twee vragen staan die ik was vergeten te stellen, het zijn een beetje technische dingen. De post onvoorzien wordt op diverse punten ingezet, ook voor projecten die volgens mij én niet onvoorzien waren én niet uitstelbaar waren én zeker niet onvermijdbaar waren. Waarom wordt dan toch de post onvoorzien ingezet? Eén project is trouwens een Maasveiligheidstraject. Bij de opbrengsten van erfpacht krijgen we in 2024 ruim € 1 miljoen extra en de jaren daarna iets meer dan € 0,5 miljoen. Waar gaat het hierom, zonder namen te noemen, en waarom is het alleen in 2024 eenmalig een hoger bedrag? In de eerste termijn beantwoording en in de rondes van de collega's, kwam bijvoorbeeld het waterschadeverhaal. Er is natuurlijk een regeling aan voorafgegaan, en ik denk juist dat we het bestuur moeten complimenteren, ik weet niet wie daarvoor verantwoordelijk was, dat er een extra pot gevraagd en gekregen is. Het is natuurlijk jammer dat niet iedereen aan de voorwaarden voldeed om het geld te krijgen, maar ik hoop niet dat de conclusie is dat we de vorige keer te veel gevraagd hebben en dat we de volgende keer niks krijgen. Het overgrote deel is natuurlijk via de Wts bij de betrokkenen al geland. Op het punt van de energievoorziening komen we de volgende week terug. Dan is er een toezegging dat er nog een debat volgt over het toerisme en over de samenhang tussen de leefbaarheid en de omvang van het toerisme. Soms heb je niet eens Amsterdamse taferelen nodig, maar ik denk dat in de gemeenten waar door sommigen overlast ervaren wordt, ook een groot aantal mensen hun inkomen verdient in het toerisme. Dan is de vraag, ga je daar hard ingrijpen en wie tref je daar het hardst? Ik ken niet precies de getallen, maar richting 30% van de beroepsbevolking in sommige gemeenten is werkzaam in het toerisme. Als aan die toezegging toegevoegd wordt dat we beide kanten van de medaille moeten bekijken, dan hebben wij verder geen probleem met die toezegging. Er was ook een debat over de € 250.000 van VDL. Dat is naar mijn mening een financieel-technische zaak en ik vind het slim dat de woordvoerder van de PvdA dat politiek gebruikt, maar financieel-technisch was het geld niet nodig op dat financiële nummer. Dan valt het vrij in het programma. Wellicht dat mevrouw Berghorst (PvdA) daarop terugkomt en misschien heb ik nu munitie gegeven voor een nieuwe motie. Voorzitter als ik die twee technische vraagjes beantwoord krijg en een reactie op de rest, dan zijn wij tevreden.

De voorzitter: Wilt u daarop reageren mevrouw Berghorst?

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ja, ik wil de heer Nijskens geruststellen. De motie over toerisme ging over de balans, die motie is juist bedoeld om naar beide kanten van de medaille te kijken, want niet alleen verdienen heel veel ondernemers hun boterham met toerisme, er werken ook meer dan 20.000 mensen, en als Partij van de Arbeid ga je voor die mensen staan. Dus die balans is heel erg belangrijk maar dat weet het college volgens mij ook. Uw andere vraag aan mij was: het is toch gewoon een financieel-technisch ding, dat klopt, en het is aan ons om uiteindelijk af te wegen of we dat financieel-technische ding gaan accepteren, of dat we daar een moreel-ethisch andere gedachte over hebben en gaan we daar bij de begroting wat mee doen?

De voorzitter: U was aan het einde van de termijn mijnheer Nijskens?

De heer Nijskens: Ja.

De voorzitter: Ik ga naar mijnheer Hanegraaff van het CDA. Niet? Mijnheer Zeedzen van BBB.

De heer Zeedzen (BBB): Dank je wel voorzitter, na het zuur komt het zoet, ik kreeg net complimenten van de heer Van Est over mijn betoog, waarvoor dank. Ik wil uw complimenten overbrengen naar mijn coalitiepartners, want het feit dat we elkaar faciliteren om in optima forma invulling te geven aan het duale stelsel, ondanks dat we niet in een extraparlamenteair stelsel zitten, stel ik zeer op prijs. Dan wil ik naast de, hopelijk opbouwende kritiek die ik eerder gegeven heb, ook een aantal positieve zaken noemen. Om de cijfers op te zoeken van 2018 tot 2024 ben ik uiteraard door al die Planning&Control-cyclusdocumenten moeten gaan en ik kan u vertellen dat ik daar een enorme vooruitgang zie. Dat vind ik zeer prijzenswaardig en we zijn nog steeds af en toe aan het zeuren, maar nogmaals, we gaan zeker de goede kant op.

De voorzitter: Mijnheer Nijskens.

De heer Nijskens (VVD): Om daar ook maar direct een vraag aan te koppelen. Het geld dat doorgeschoven wordt, wordt natuurlijk in de begroting toegevoegd, en ik meen dat ik bij de jaarrekening die vraag ook al gesteld heb, er is een soort ijzeren voorraad of een soort van ijzeren omvang van budgetten die automatisch of niet automatisch doorschuiven naar een volgend jaar. We hebben al een toezegging dat we over onderuitputting nog een debat gaan voeren, maar heeft u die getallen ook ontdekt?

De voorzitter: Mijnheer Zeedzen.

De heer Zeedzen (BBB): Die heb ik ook ontdekt, maar ik heb sec gekeken naar wat de onderbesteding is van dat jaar, want als je middelen doorsluis dan is er nog niet een goede check and balance. Volgens mij worden ze in het jaar daarop dan wel in optima forma gebruikt. Dat is wellicht iets dat ons kan helpen. Of middelen komen op een gegeven moment vrij? Daar zit trouwens ook het risico. Stellen we een activiteit uit en gaan we dat geld dan nog ooit uitgeven of gebeurt het gewoon niet. Dat zijn zaken waar ik naar op zoek ben en waar we beter inzicht in kunnen krijgen. We hebben het over het probleem dat we te veel geld overhouden aan het einde van het jaar. Ik denk dat er heel veel grotere problemen zijn en dat stelt dingen in perspectief. Ondanks dat wil ik toch bij de toezegging die gedaan is, ik dacht aan mevrouw Jenneskens voor een sessie waar we kijken hoe we beter inzicht krijgen in die onderbesteding, iets meer inzicht krijgen in wat gaan we nu anders doen dan de vorige keer. Dat kan wellicht in de Controlemcommissie. Ik heb daarstraks gekscherend de zeven cycli opgenoemd waar eigenlijk zeven keer hetzelfde opgenoemd wordt en ik zie alle goede bedoelingen, maar aan de andere kant als we blijven doen wat we deden dan zal het resultaat

hetzelfde zijn. Daar ben ik een beetje naar op zoek en wellicht dat de Gedeputeerden mij daarin kunnen helpen. Dank.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Zeedzen. We gaan naar mevrouw Smeets.

Mevrouw Smeets (SP): Dank voorzitter ik wil de Gedeputeerde bedanken voor het beantwoorden van de vragen en toch wil ik nog twee zaken aanstippen. Gedeputeerde Satijn sprak over de evaluatie van de drie mkb-fondsen. Ik heb het misschien gemist maar misschien kan hij in een mededeling iets meer inzicht geven in wat we daaraan doen. Dit is een vraag om een toezegging voor die mededeling. Een tweede vraag is dat ik graag een toezegging zou krijgen van Gedeputeerde Demollin over de aanvraag van JTF en om ons te voorzien van een mededeling portefeuillehouder over de drie aanvragen met daarin ook wat de rol was van Leo Loopbaan of van andere partijen.

De voorzitter: Dank u wel, we gaan naar mijnheer Van Est, 50PLUS.

De heer Van Est (50PLUS): Dank u wel voorzitter, dank u wel mijnheer Zeedzen voor uw commentaar, het is eigenlijk te gek dat wij praten dat er een extraparlamenteair stelsel zou moeten zijn, waardoor je als fracties vrij kunt spreken. Het hoort zo te zijn, je hebt een andere verhouding en ik snap heel goed dat je in een coalitie zit en dat je bij het opblazen van een coalitie heel goed nadenkt voordat je dat doet. Nu wordt gezegd: we zitten nu niet extraparlamenteair en ik kan zeggen wat ik wil. Nee, je hoort het erbij te doen of het nu extraparlamenteair is of niet. Dat je denkt, als je een keuze moet maken, dat je niet een coalitie opblaast, snap ik allemaal, maar ik vind het heel fijn om te horen dat ieder zijn eigen geluid laat horen. En dat is misschien een voorbeeld voor de rest van Nederland. Gedeputeerde dank voor de antwoorden, alleen ik heb toch het gevoel dat ik te langzaam aan het luisteren was toen de antwoorden kwamen. Vergeef me dat ik toch nog een paar vragen stel of dat ik het niet helemaal begrepen heb. Bij het doorschuiven van de gelden van 2024 naar 2025 heb ik gevraagd naar de zaken die er doorgeschoven worden. Die zaken komen op de begroting van 2025, die we gaan behandelen. Moeten we dan niet bij die bespreking rekening houden met een realistische aanname of wij dat wel halen? We kunnen wel zeggen we hebben een begroting van 2025 vastgesteld, maar er komen allerlei bedragen bij en dan kunnen we natuurlijk weer zeggen dat gaan we allemaal doen, maar dan hebben we over een jaar weer het probleem van onderbesteding. Mijn vraag is, ziet de Gedeputeerde dat hetzelfde en kunnen we daar bij de begrotingsbehandeling rekening mee houden en een soort addendum op de achtergrond houden bij die begroting met de onderwerpen die er ook nog bijzitten? De tweede vraag die ik had gesteld is over het incidentele en het structurele. U zegt het structurele evenwicht staat ter discussie of is een zorgpunt. Ik kan nergens zien wat incidenteel en structureel is, waar kan ik dat zien? Voor het technische doorschuiven is het misschien handig om een keer een afspraak te maken en om het uit te leggen, ik wil daar deze vergadering niet mee belasten. Dan heb ik nog twee inhoudelijke puntjes, volgens mij hebben we nu taakstellingen geparkeerd, we hebben alles weggedaan, maar als er straks het ravijnjaar komt, hebben we dan een bepaalde vooruitziende blik dat we taakstellingen klaar hebben staan en dat we niet pas beginnen op het moment dat de gelden tegenvallen. Denken wij nu al na over de invulling van die taakstellingen die we zouden kunnen doen? Nog één inhoudelijk puntje, ja als je over foutjes praat, bij 6.2.1 staat € 0,18 miljoen en 0,10 dat is 0,28 en dan staat op twee bladzijden 0,27. Kleine foutjes, maar goed ik heb ze ook gevonden, mijnheer Nijskens. Een ander punt is de 0,46 compensatie energiekosten voor Limburgse musea, incidenteel ten laste van onvoorzien, ik zoek waar dat van komt, was hier een regeling voor, waarom gaan we dat nu doen? De 0,46 had ik niet gezien en ik kon niet de onderbouwing vinden in het stuk Najaarsnota. Dat is een vraag die ik graag beantwoord wil zien.

De voorzitter: Dank u wel en dan is het woord aan D66 mevrouw Jenneskens.

Mevrouw Jenneskens (D66): Dank u wel voorzitter, ik heb nog drie inhoudelijke vragen en de eerste vraag sluit aan bij wat de heer Zeedzen net zei van BBB. Waar we allemaal grip op willen is als we doorschuiven, gebeurt het dan het jaar daarna wel of als dat niet zo is, waar ligt dat dan aan? Hebben we de verkeerde middelen of stellen we de verkeerde voorwaarden et cetera. Mijn vraag aan de Gedeputeerde is, en dat mag u vrij opvatten, kunt u een soort overzicht maken van de regelingen die al meer dan een half jaar openstaan of misschien meer dan een jaar, en die voor meer dan de helft onderuitputting kennen of waar heel weinig aanvragen zijn en die we doorschuiven? Ik zoek ook de reden waarom dat dan zo is. Is de aanvraag te complex, is er geen behoefte aan, zijn er vergelijkbare regelingen die gemakkelijker zijn? Mijn vraag aan de Gedeputeerde is, kunt u een overzicht maken van regelingen waarvan verwacht had kunnen worden dat deze uitgeput waren en die dat telkens niet zijn? Mijn tweede vraag is naar aanleiding van de beantwoording van Gedeputeerde Demollin. Wat zij zei over Leo Loopbaan triggerde mij. In de mobiliteitsportefeuille zeggen we wel eens 'je wilt werk met werk maken'. Als je fondsen aanvraagt heb je geld nodig om geld aan te vragen. Daar lopen heel veel projecten op stuk en mijn vraag aan de Gedeputeerde is dat ik snap hoe het dit keer is gegaan, maar hebben we daar nu vaker mee te maken en zouden we moeten nadenken over een manier, ik denk aan een fonds of een potje, om middelen als voorfinanciering aan te wijzen, zodat goede ideeën die wel middelen kunnen aanvragen in landelijke of Europese fondsen daaruit kunnen putten en dat het ook wat bekender wordt en dat het helpt. Mijn derde vraag ben ik vergeten maar aangezien iedereen aan het bedanken is wilde ik de voorzitter bedanken want die zit hier al bijna negen uur voor te zitten en dat is heel knap. Tot zover voorzitter.

De voorzitter. Dat is vooral een verdienste van de commissie. Het woord is aan mevrouw Berghorst PvdA.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Voorzitter dank u wel. Drie punten, het eerste punt gaat over, het zal de heer Nijskens niet verrassen, de cofinanciering van het werkcentrum Zuid-Limburg, die verlaagd wordt. Ik vroeg aan het college of die tweeëneenhalve ton benut wordt om de garantiesubsidie voor de coöperatie Leo Loopbaan te financieren? De reden waarom ik dat vraag is dat als ik een amendement of een motie wil maken bij een begroting en ik constateer dat de vrijgevallen middelen al direct benut zijn voor een ander project, dan breng ik dat andere project in gevaar en moeten we daar weer een probleem oplossen. Vandaar dat ik nog uitdrukkelijk antwoord wil op die vraag. Ik heb ook gevraagd dat als wij kijken naar die voormalige medewerkers of wij ook hebben gevraagd waar zij daar behoefte aan hebben? Ik krijg signalen dat wij aanbodgericht werken en dat we vanachter een bureau bedenken waar mensen behoefte aan hebben. Kunnen we wat meer vraaggericht gaan werken zodat we mensen wat beter het gevoel geven dat ze geholpen worden. En het derde punt. Ik hoorde in de beantwoording over de garantiesubsidie coöperatie Leo Loopbaan dat als de middelen, het JTF, worden toegekend, dat die garantiesubsidie dan terugkomt. Mijn vraag is of het correct is om dat een subsidie te noemen, moeten we het niet een garantielening noemen want als geld weer terugkomt is het geen subsidie maar dan is dat een lening. Er staat nu subsidie en dat impliceert dat het geld niet terug hoeft te komen en ik hoor nu van het College dat de bedoeling anders ligt. Daar zou ik graag nog en reflectie op willen. Als we dan toch aan het bedanken zijn, zou ik graag al mijn collega's en onze ondersteuners willen bedanken. Wij, met onze parttime banen presteren het toch maar weer iedere keer om hier te zitten en al die grote en omvangrijke stukken te lezen en het is goed dat we onszelf daar een complimentje voor geven.

De voorzitter: Applaus voor uzelf. Daarmee komen we aan het eind van de tweede termijn maar voordat het zover is, moeten we dan toch de beantwoording afwachten van de Gedeputeerden en het eerste woord is daarbij aan mijnheer Satijn.

Gedeputeerde Satijn: Mijnheer de voorzitter hoeveel tijd heeft het college voor de tweede termijn?

De voorzitter: Dertien minuten.

Gedeputeerde Satijn: Dertien minuten en dan zullen we hetzelfde carrouselletje voor u organiseren als in de eerste termijn. Allereerst, het College sluit zich aan bij alle dankwoorden.

Ik begin bij de VVD. De post onvoorzien. Er is een reguliere post onvoorzien waarbij nadrukkelijk onvoorzien, onvermijdbaar en onuitstelbaar geldt. Daarnaast is er een programmareserve die buiten de kaders van de coalitie, het akkoord of de beleidskaders valt en die kent niet de strikte voorwaarde als de reguliere post. Dat is de toelichting die we daarop kunnen geven.

De interpellatie van mevrouw Berghorst hebben wij volgens mij heel goed hier met elkaar besproken, ook in eerste termijn. De motie van mevrouw Berghorst gaat erover te kijken naar de balans tussen economie en leefbaarheid. Dat is ook ons uitgangspunt in het verder te vormen beleid dat we gaan oppakken of in het voorstel dat er mogelijk komt naar aanleiding van die motie Berghorst. Nogmaals daar hebben we in eerste termijn van gezegd dat we dat kennen als een deel met een ander karakter en dat gaan we verder uitwerken hier op provinciaal niveau.

Dan heb ik geen vragen van de heer Hanegraaff. De heer Zeedzen was complimenteaus aan 50PLUS, daar hebben we goed nota van genomen.

De evaluatie van de drie mkb-fondsen, van mevrouw Smeets is een afspraak die al is gemaakt toen de mkb-fondsen begonnen. Het is een onderdeel van de fasering waar we nu, aan het einde van die trajecten, staan. Daarin hebben we destijds met de Staten afgesproken dat we gaan evalueren, het komt naar u toe en is voorzien voor Q2 2025. Dat is een regulier proces.

Dan kom ik bij de heer Van Est. Doorschuiven van zaken van 2024 naar 2025 en dan komen we op de begroting 2025. Die fasering in de Najaarsnota is al verwerkt in de begroting 2025. Ik snap dat het even verwarrend is in de systematiek en dat we nu de Najaarsnota bespreken terwijl we de begroting nog niet met elkaar hebben besproken, maar het zit erin verwerkt. Als er weer onderbesteding aan de orde is in 2025 dan moet dat niet gefaseerd per se naar 2026 maar dat is het gesprek dat je dan met elkaar hebt en ik vind uw opmerking over onderbesteding heel relevant, want feitelijk heeft u toegelicht wat u graag zou willen, en dat willen wij ook.

Dat zit ook in de vraag van mevrouw Jenneskens waar ik bevestigend op kan antwoorden. U heeft in eerste termijn een toezegging gevraagd over een informatiesessie en nu vraagt u inzicht in een fonds of in ieder geval een aantal voorbeelden die zouden kunnen leiden tot een discussie over de onderbesteding. Ik voer de discussie liefst in één keer. Mijn vraag aan u is wat wilt u, wilt u een informatiesessie voor de Najaarsnota waarin we die fondsen met u gaan bespreken?

De voorzitter: Mevrouw Jenneskens.

Mevrouw Jenneskens (D66): Voorzitter, ik wil een overzicht van de regelingen waar forse onderuitputting is terwijl ze al lang lopen. Toen het agendapunt begon wilde ik een lijstje in de mededeling van de portefeuillehouder, maar ik ben ook blij met uw toezegging.

Gedeputeerde Satijn: We proberen hier pragmatisch met elkaar te overleggen. Dat lijstje kunnen we u leveren voor de Najaarsnota, of we de informatiesessie ingepland krijgen voor de Najaarsnota dat weet ik niet dat is ook niet aan mij.

Mevrouw Jenneskens: Dat is ook meer voor de nieuwe Planning&Control-cyclus.

Gedeputeerde Satijn: Dus u wilt én het lijstje én de informatiesessie.

Mevrouw Jenneskens: Ja.

Gedeputeerde Satijn: Oké, voorzitter dan zeg ik toe dat we de lijst, zoals gevraagd door mevrouw Jenneskens, aanleveren voor de Najaarsnota en dat we met de Griffie in gesprek gaan over de algehele methodiek om onderbesteding met elkaar in de greep te krijgen. Ik was overigens nog niet klaar met de antwoorden aan de heer Van Est. Het structurele en incidentele evenwicht dat ziet u niet. In het strategisch kader kunt u wel het meerjarenperspectief zien en welke voorstellen structureel doorwerken, daar zou u dat moeten kunnen zien. Als dat een vraag oplevert dan zijn wij bereid dat een-op-een met u te bespreken. Ik zie u vaak door het pand wandelen dus we vinden best een moment om dat met elkaar te bespreken.

Het ravijnjaar en hebben we de taakstelling dan weer klaarstaan. Ik heb in de eerste termijn gezegd dat daar waar zich dat ravijnjaar mogelijk gaat voordoen, dat dan ook weer afhankelijk is van de discussie over het Provinciefonds, zal dat zeker een negatief effect hebben. We hebben dat ook al een keer met elkaar besproken, we weten op dit moment niet wat de aard en de omvang is. We hebben met elkaar al besproken dat het nu een kwestie is die bij het Rijk ligt. Binnenlandse Zaken is bezig met een onderzoek om de gevolgen goed in kaart te brengen en we hebben dat afgelopen week ook in IPO-verband besproken. Op het moment dat de aard en omvang helder wordt, weet je ook wat je moet gaan doen. Eén ding is zeker, je kunt het probleem niet meer met incidentele posten oplossen. Dan moet je structureel kijken. Dat is natuurlijk ook waar wij elkaar in het College, maar u waarschijnlijk ook in de Staten, op aanspreken. Nu heb je dan een incidentele meevaller, daar demp je de taakstelling mee, die € 50 miljoen zijn overeengekomen. De echte implicaties van een ravijnjaar kunnen pas inzichtelijk gemaakt worden als Binnenlandse Zaken een uitspraak doet over hoe ze het Provinciefonds in de toekomst wil inzetten. Het is nog niet duidelijk of ze de taak groter gaan maken of dat ze toch kiezen om een andere indeling te gaan maken per provincie. We willen wel zo realistisch mogelijk de situatie aan u voorleggen. Als u vraagt: heb ik dan de taakstelling klaarstaan? Nee, dat heb ik nog niet klaarstaan, één ding weet ik wel en dat zal structureel moeten zijn en niet incidenteel want het gaat over grote en structurele bedragen.

De voorzitter: Mijnheer Van Est.

De heer Van Est (50PLUS): Ik begrijp dat u nog niet die taakstelling kunt klaarzetten maar heeft u wel al nagedacht over als die taakstelling komt op welke wijze u die dan structureel gaat invullen? Of zegt u wij wachten eerst even af totdat we weten waar we aan toe zijn en dan gaan we kijken hoe we dat structureel kunnen invullen.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Het is én én. Het college is zich er zeer van bewust dat als het Provinciefonds negatief wordt voor de Provincie Limburg, met de nadruk op als, dan zal dat structurele maatregelen vragen. Dat bespreken we ook in het College. Als je dan met collega's zit te praten, ik heb collega's die net zo kritisch zijn als u, dan moet ik ook het antwoord schuldig blijven. Eén ding weten we wel zeker, dat is dat op het moment dat daar een korting uit zou voortkomen, stel dat zou de uitkomst zijn, dan moeten we structureel met elkaar gaan praten en dan zul je ook een pittig politiek gesprek met elkaar moeten voeren. Dat betekent keuzes maken.

Ik heb de vragen van de heer Van Est gehad. Mevrouw Jenneskens had de toezegging en die hebben we juist behandeld, dat wordt de én én-optie.

Dan hebben we nog de vragen over Leo Loopbaan en dat is voor een collega.

De voorzitter: Dank u wel, ik denk dat het woord gaat naar mevrouw Demollin voor de antwoorden op de vragen over haar beleidsterrein.

Gedeputeerde Demollin: Dank je wel voorzitter. De vraag van de SP is of ik een toezegging kan doen over de rol van Leo Loopbaan en de andere JTF-projecten. Dit kan worden toegezegd. De rol van Leo Loopbaan wordt in de mededeling portefeuillehouder toegelicht.

De vraag van D66 over voorfinanciering van projecten. Ik begrijp de wens een soort potje te maken waar partijen die graag een aanvraag willen doen kunnen aankloppen voor procesgeld. Het onderzoek of dit nodig is loopt nog, in de vorige periode was er zo'n voorziening en op basis van het onderzoek wordt gekeken of het nu nodig is. Verschillende organisaties binnen dat JTF hebben een aanvraag gedaan. Wat ik toegelicht heb, is dat als een project eenmaal loopt en is toegekend dan moet je gaan voorfinancieren voordat je de subsidie terugkrijgt. Waar u op doelt daar wordt naar gekeken. Er wordt gekeken naar wat de behoefte in het veld is.

De voorzitter: Mevrouw Jenneskens.

Mevrouw Jenneskens (D66): Zou de Gedeputeerde ons over die resultaten willen informeren in een vorm die daarbij past?

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Demollin: Natuurlijk daar kunnen we een mededeling portefeuillehouder over maken. Ik vind het heel erg belangrijk dat je een stimulans kunt geven zodat partijen tot een aanvraag komen, dan is er vaak een betere motivatie om de aanvraag op papier te zetten. Ik weet uit ervaring dat het ontzettend veel werk is en veel moeite kost.

De voorzitter: Zouden we meteen een termijn kunnen hangen aan de vraag van mevrouw Smeets?

Gedeputeerde Demollin: Ja, dat kan in Q4 2024, de gegevens zijn bekend en we kunnen met een mededeling portefeuillehouder komen over de rol van Leo Loopbaan binnen het JTF.

De voorzitter: Mevrouw Smeets.

Mevrouw Smeets (SP): Ik zou het heel fijn vinden als we de gegevens hebben voor de behandeling van de Najaarsnota.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Demollin: Daar ga ik mijn uiterste best voor doen en daar kom ik op terug. Mocht het niet lukken dan neem ik het bilateraal op maar ik ga mijn uiterste best doen om dat te halen.

Terug naar de vraag van mevrouw Jenneskens. We gaan erop terugkomen om te kijken hoe we u informeren over wat uit dat onderzoek is gekomen.

Dan hebben we de vragen van de PvdA over of die opleidingen van achter een bureau gemaakt zijn of vraaggestuurd. Daar waar het specifiek gaat over de JTF-projecten is het vraaggestuurd. Er wordt met werkgevers gekeken waar behoefte aan is. Met de alumni, de afgestudeerden van het mbo en hbo,

wordt gekeken naar welke behoefte aan ondersteuning zij nodig hebben. Bovendien kunnen in de structuren die we hebben de Limburgers aankloppen om te kijken welke behoefte aan opleidingen zij hebben. Er wordt nadrukkelijk geluisterd naar de vraag van de verschillende partijen.

De voorzitter: Mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Het is heel mooi te horen dat het voor het JTF geldt en ook voor Leo Loopbaan maar geldt dat nou ook voor het aanbod bij die VDL-medewerkers. Daar ontvang ik signalen dat het vooral aanbodgericht is terwijl de behoefte van die mensen anders ligt.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Demollin: Daar zal ik onderzoek naar moeten doen. Ook om te zien welke signalen dat zijn. Zeker daar waar wij als Provincie, als College, meefinancieren, vind ik het heel belangrijk dat we dat geld besteden aan zaken waar mensen echt behoefte aan hebben. Daar ga ik me sterk voor maken.

Uw vraag of het correct is om het een subsidie te noemen of dat het een lening geweest kan zijn. Het lijkt het er wel op en we hebben er hier specifiek voor gekozen het geen lening te noemen want dat past niet binnen het kader van CIS, zoals we hebben. Dan moet ik even kijken naar mijn collega, die heeft iets mooi opgeschreven, het is feitelijk een garantiesubsidie die verleend is aan de coöperatie Leo Loopbaan. Zodra alle middelen vanuit het JTF zijn uitbetaald, wordt die provinciale subsidie direct op nihil vastgesteld en zullen die middelen terugvloeien naar de programmareserve van onderwijs en arbeidsmarkt. We verwachten dat dit binnen een aantal maanden gaat gebeuren, we weten niet precies wanneer, ergens in 2025, Op deze manier hebben we dat opgelost om ervoor te zorgen dat we continuïteit blijven houden in de uitvoering van deze belangrijke projecten. Dat waren mijn antwoorden voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel Gedeputeerde Demollin en dan kijk ik of er nog andere Gedeputeerden in stelling staan om vragen te beantwoorden. Ik had nog een vraag beloofd aan de heer Queisen om op terug te komen maar wellicht dat hij die voor volgende week kan bewaren of door zou kunnen spelen aan zijn collega's. Aangezien dit ook een LEO onderwerp zou kunnen zijn.

Dan zijn we daarmee aan het einde van de tweede termijn gekomen, normaliter stel ik nu altijd de vraag of dit stuk behandelrijp is. Er is toch een vraag van mevrouw Berghorst. Het is wel uw zesde.

Mevrouw Berghorst (PvdA): De Gedeputeerde heeft een vraag niet beantwoord. Ik heb de vraag gesteld: die tweeëneenhalve ton die terugvloeit naar de programmareserve, wordt deze een-op-een benut voor die garantiesubsidie? Dat is de indruk die gewekt wordt en als ik het plan heb om een motie of een amendement te maken dan moet ik wel weten of ik daarmee dan een ander project in de problemen breng.

De voorzitter: Het is gewoon een vervolgvraag excuus.

Gedeputeerde Demollin. Excuus voorzitter, ik moet de vraag van mevrouw Berghorst nog beantwoorden. Het bedrag van de € 250.000 was onderdeel van een bedrag dat wij gereserveerd of voorzien hadden voor onze cofinanciering van de JSF-plus aanvraag. Dat vloeit niet terug naar de programmareserve en hoeft ook niet meer gebruikt te worden voor die JSF-plus aanvraag ...

De voorzitter: Mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Dat was niet de vraag. Er staat in de Najaarsnota: 'vloeit terug naar de programmareserve' en de bullet eronder staat een nieuwe behoefte vanuit de programmareserve van vijf ton. Mijn vraag is of de helft van die vijf ton toevallig het bedrag dat we net naar de programmareserve geschoven hebben. Als dat zo is en ik maak een amendement, krijg ik de appreciatie 'ontraden' want daarmee brengt u de garantiesubsidie in de problemen en dan moet ik dat weer via een achterkant repareren, vandaar dat ik u de vraag stel.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Demollin: Nee, dat is niet zo. Het is geen onderdeel daarvan.

De voorzitter: Mijnheer Van Est heeft nog een vraag.

De heer Van Est (50PLUS): Ik had in tweede termijn ook nog een vraag en ik weet niet wie deze beantwoordt. De 0,46 energiekosten aan Limburgse musea, ik wil de vergadering daar niet mee belasten maar ik weet niet of deze gemist is.

De voorzitter: Gedeputeerde Kuntzelaers komt graag nog een keer naast me zitten.

De heer Nijskens (VVD): Komt de term garantiesubsidie voor in onze subsidieverordening?

De voorzitter: Dat is een vraag voor Gedeputeerde Demollin omdat het haar portefeuille is, wie wil deze beantwoorden namens GS?

Gedeputeerde Demollin: Nee die term komt niet voor.

De voorzitter: Dan is het woord aan Gedeputeerde Kuntzelaers.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Dank u. De vraag over de Limburgse musea. Bij de behandeling van de stukken, de beleidskaders, is de vraag door mevrouw Jenneskens gesteld hoe het staat met de energiesituatie rondom die musea. Daarover zijn gesprekken gevoerd omdat we vooral in die periode een grote piek hadden in de energiekosten. De musea liepen aan tegen een hele lastige situatie. Zij hebben de verplichting om een bepaald klimaat te hanteren in een museum om de stukken die ze daar hebben hangen op de goede kwaliteit te houden. Tegen de energietarieven die je dan moet betalen kun je zwaar uit de pas lopen met de begroting. We hebben nu een kleine donatie aan de musea gedaan om te zorgen dat ze die problemen kunnen oplossen.

De voorzitter: Mijnheer Van Est.

De heer Van Est (50PLUS): De vraag die ik had gaat over de energiekosten van 2024 en toen was volgens mij de piek in de energiekosten geweest.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Het gaat over de energiekosten in algemene zin en het is met name de terugblik op 2023 en het is besloten in 2024.

De voorzitter: Daarmee zijn we aan het einde gekomen van de tweede termijn. Normaal gesproken stel ik nu altijd de vraag of het stuk behandelbaar is en of het een hamer- of behandelstuk wordt voor GS. Gezien het feit dat in de Staten volgende week een LEO behandeld wordt, stel ik voor dat we dit besluit overlaten aan de commissie LEO. U kunt uw inbreng natuurlijk overbrengen aan uw

fractiegenoten. De procedure zoals we die nu gehad hebben met deze Najaarsnota komt min of meer uit voorspraak van de Controlecommissie en die zal het proces ook evalueren in haar eigen commissie. Waarmee we dit agendapunt afsluiten.

T9566 Gedeputeerde Demollin zegt toe Provinciale Staten in het vierde kwartaal van 2024 te informeren middels een mededeling portefeuillehouder over de voortgang en behoeften vanuit de Limburgse arbeidsmarkt.

T9567 Gedeputeerde Demollin zegt toe om voor 1 november 2024 Provinciale Staten te informeren over de actuele situatie inzake de Regionale Mobiliteitsteams en status bijbehorende financiële middelen.

T9568 Gedeputeerde Demollin zegt toe om voor 1 november Provinciale Staten middels een mededeling portefeuillehouder inzicht te geven in de arbeidsmarktprojecten van het Just Transition Fund, en in het bijzonder de positie van de coöperatie Leo Loopbaan.

T9569 Gedeputeerde Satijn zegt toe een informatiesessie inzake onderbesteding te organiseren.

T9570 Gedeputeerde Satijn zegt toe een overzicht op te stellen met subsidieregelingen die al langer dan een half jaar openstaan en waar nog niet voor de helft van het beschikbare geld aanvragen voor zijn gedaan.

T9571 Gedeputeerde Satijn zegt toe een evaluatie van de MKB-fondsen te doen.

T9572 Gedeputeerde Satijn zegt toe de schriftelijke vragen van dhr. Van den Beucken binnen twee weken schriftelijk te beantwoorden

T9573 Gedeputeerde Satijn zegt toe Provinciale Staten binnen twee weken te informeren over hoe het vervolgtraject inzake het actieplan versterking toeristische sector uit ziet.

10.3 Rondvraag/mededelingen/actualiteiten IPO

De voorzitter: Komen we bij agendapunt 10.3 Rondvraag, mededelingen actualiteiten, IPO. Geen vragen. Dan sluit ik dat agendapunt ook af.

11 Sluiting

De voorzitter: De toezeggingen die gedaan zijn, en dat zijn er legio, daarvan is mijn voorstel die toe te voegen aan iBabs. Houd zelf in de gaten of ze conform uw beleving zijn verwoord.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Lopen we ze niet even na? Ik heb bij een aantal toezeggingen geen datum gehoord. Mijn voornemen was om te controleren of er data aan gekoppeld zijn.

De voorzitter: Volgens mij hebben we bij nagenoeg alle een datum en termijn gevraagd en we hebben, ik kijk even naar de griffier, alles met een termijn gesteld.
Dat gezegd hebbende kom ik aan de sluiting van deze vergadering om 18:20 uur en ik wens u allen een heel fijn weekend en graag tot een volgende vergadering.

(De vergadering eindigde om 18.20 uur)

Vastgesteld in de vergadering van 21 november 2024,

De commissiegriffier,

De voorzitter,

Van Dijk

Mertens